

TÜRKİYE GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ YILLIĞI

2024

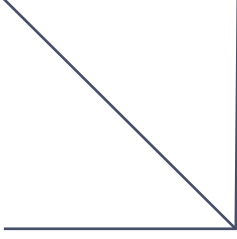
Doç. Dr. Ali Zafer SAĞIROĞLU
Ramazan ÜNSAL
Furkan ÖZENCİ

TÜRKİYE GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ YILLIĞI

2024

TÜRKİYE GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ YILLIĞI 2024

Ali Zafer Sağıroğlu | Ramazan Ünsal | Furkan Özenci

Atıf için: Sağıroğlu, A. Z., Ünsal, R. & Özenci, F. (2026). *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı - 2024*. Ankara: GAV Perspektif.

GAV Perspektif Yayınları, 2026
© Göç Araştırmaları Vakfı İktisadi İşletmesi
Sertifika No.: 43715

GAV PERSPEKTİF

Hacettepe Mah. Fener Sk.
No: 5 06230

Altındağ Ankara/Türkiye
Tel.: +90 (312) 473 79 11
Fax: +90 (312) 473 79 14

gavperspektif.com
bilgi@gavperspektif.com
siparis@gavperspektif.com

 @gavperspektif
 @gavperspektif

GAV Perspektif Yayınları - 55
ISBN: 978-625-5830-39-5
E-ISBN: 978-625-5830-40-1
Karton Kapak

Musahhih
Ali Zafer Sağıroğlu

Mizanpaj
Emre Yıldız

Kapak
Ruha Medya A.Ş.

1. Baskı
Temmuz 2026
Ankara

Baskı
Ada Matbaacılık Yayıncılık San. ve Tic. Anonim Şti. • Sertifika No: 82636
Ankara

© Kitabın tüm yayın hakları GAV Perspektif Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

SUNUŞ

Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı serisinin dördüncü cildi olan 2024 Yıllığı, Türkiye’de göç ve insan hareketliliklerinin yalnızca nicel artış ve azalışlarla değil; aynı zamanda yön, rejim, politika ve toplumsal algı boyutlarıyla birlikte okunması gerektiğini bir kez daha göstermektedir. Göç olgusu, günümüzde yalnızca sınır geçişleriyle açıklanabilecek dar bir alan olmaktan çıkmış; turizm, emek piyasası, eğitim, şehirleşme, vatandaşlık, düzensiz hareketlilik, uluslararası koruma ve geri dönüş süreçleriyle iç içe geçen çok katmanlı bir toplumsal gerçekliğe dönüşmüştür.

Bu gerçeklik içinde en büyük ihtiyacın, spekülasyondan arındırılmış, karşılaştırmalı ve güvenilir bilgi olduğu açıktır. Göç meselesi siyasal tartışmaların merkezinde yer aldıkça, eksik veri, bağlamından koparılmış sayı ve doğrulanmamış iddialar kamusal muhakemenin yerini alma eğilimi göstermektedir. Oysa sağlıklı bir tartışma zemini ancak kurumsal verilerin sistemli biçimde derlenmesi, yıllar içinde karşılaştırılması ve bu verilerin bütüncül bir çerçevede yorumlanmasıyla mümkündür.

Elinizdeki 2024 cildi, tam da bu ihtiyaca cevap verme amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma, Türkiye’ye giriş ve çıkış hareketliliğinden düzenli göç kanallarına; ikamet ve çalışma izinlerinden uluslararası öğrenci hareketliliğine; düzensiz göç, sınır yönetimi ve sınır dışı süreçlerinden uluslararası koruma, geçici koruma ve gönüllü geri dönüşlere kadar geniş bir yelpazede 2024 yılının ana eğilimlerini görünür kılmaktadır. Böylece yıllık, yalnızca anlık sayıları aktaran bir veri toplamı değil; Türkiye’nin göç yönetimi pratiğinin hangi alanlarda derinleştiğini, hangi alanlarda daraldığını ve hangi alanlarda yeni soru işaretleri doğurduğunu gösteren analitik bir başvuru metni olmayı hedeflemektedir.

2024 yılı, bu bakımdan, önceki yıllardan ayrılan önemli bir eşik yılıdır. Bir taraftan ziyaretçi ve hareketlilik hacimleri artmış; diğer taraftan düzenli göç alanında daha seçici uygulamalar, düzensiz göç alanında daha yoğun denetim ve geçici koruma alanında hızlanan geri dönüş tartışmaları öne çıkmıştır. Özellikle Suriye’de 8 Aralık 2024 sonrasında yaşanan gelişmeler, gönüllü geri dönüş meselesini hem sayısal hem de normatif düzeyde yeniden gündemin merkezine taşımıştır. Bu nedenle 2024 cildinin, yalnızca bir yıl özeti değil; aynı zamanda Türkiye’nin

göç yönetiminde girdiği yeni evreyi kayıt altına alan bir belge niteliği taşıdığı kanaatindeyiz.

Önceki ciltlerde olduğu gibi bu çalışmada da temel ilkemiz, açık kaynaklı ve kamusal nitelikli verileri düzenli biçimde izlemek, karşılaştırmak, sınıflandırmak ve mümkün olduğunca yorumlanabilir hâle getirmektir. Açık kaynak veriler zaman zaman güncellenebilmekte, değişebilmekte veya erişimden kaldırılabilmektedir. Bu nedenle yıllıklar, yalnızca bir derleme değil; aynı zamanda dağınık veriyi belirli bir tarih kesitinde sabitleyen ve araştırmacılar için izlenebilir kılan bilimsel kayıt metinleri olarak önem taşımaktadır.

Bu cildin ortaya çıkmasında emeği geçen tüm araştırmacılara, veri derleme, doğrulama, karşılaştırma ve görselleştirme süreçlerinde katkı sunan çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ederiz. Ayrıca yıllığın hazırlanmasını, yayımlanmasını ve kamuyuyla buluşmasını mümkün kılan tüm kurumsal paydaşlara şükranlarımızı sunarız. Temennimiz, bu çalışmanın göç alanındaki tartışmaları daha sakin, daha kanıta dayalı ve daha nitelikli bir zemine taşıması; araştırmacılar, karar alıcılar ve kamuyu için güvenilir bir başvuru kaynağı işlevini güçlendirerek sürdürmesidir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

• • •

Suriye Devrimi ve Gönüllü Geri Dönüş Tartışmaları

2024 yılının son günlerine doğru Suriye’de gerçekleşen beklenmedik rejim değişikliği ile 60 yıllık Baas rejimi devrilmiş ve İdlip merkezli muhalif gruplar yönetimi ele almışlardır. On üç yılı aşkın süren iç savaşın ardından ülke içinde ve dışında yerinden edilen milyonlarca Suriyelinin tekrar evlerine dönme imkânı doğmuştur. Ancak geri dönüşlerin önündeki en büyük bariyer artık güvenlik eksenli değil hukuki ve sosyolojik boyutlu karmaşık bir hale dönüşmüştür.

Suriyelilerin Türkiye’deki genel görünümü; Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli sayısı 2023 sonunda 3.214.780 iken 2024 sonunda 2.901.478’e gerilemiştir; düşüş oranı %9,75’tir. Bu, 2021’deki 3.736.799 seviyesine göre yaklaşık %22’lik bir azalmaya işaret eder. Aynı dönemde 2024 yılı içinde gönüllü geri dönen Suriyeli sayısı 163.292’ye yükselmiştir; bu, 2023’teki 76.346 sayısının yaklaşık iki katından fazladır. 8 Aralık 2024 sonrasında geri dönüşlerde belirgin bir ivmelenme görülmüş; 31 Aralık 2024 itibarıyla kümülatif gönüllü geri dönüş 778.970’e ulaşmıştır. Bununla birlikte geri dönüş değerlendirmelerinde yalnızca hacim değil, gönüllülük, güvenlik ve dönüş sonrası yerleşme koşulları da temel izleme alanıdır. UNHCR, gönüllü dönüş prosedürlerinin izlenmesini sürdürdüğünü belirtmektedir.

• • •

Net Göç ve Dış Göç Dengesi

TÜİK’in adrese dayalı nüfus verilerine göre, Türkiye’ye göç eden ve Türkiye’den giden yabancı nüfusta çarpıcı bir yapısal değişim izlenmektedir. 2023 yılında net göç (gelen ile giden nüfus farkı) -398.123 iken, 2024 yılında bu açık küçülerek -109.757 seviyesine gerilemiştir. 2024 yılında yurt dışına giden göç dalgasında (424.345 kişi) bir önceki yıla (714.579 kişi) kıyasla çok keskin bir azalma (% 40,6) meydana gelmiştir. Bu durum, Covid-19 sonrası ve ekonomik çalkantılar döneminde Türkiye’den hızlıca ayrılan yabancıların gidiş trendinin yavaşladığını ve yerleşik nüfus dengesinin yeni bir stabilizasyon aşamasına girdiğini ortaya koymaktadır. Buna rağmen eksi net göç ülke özelliğinin devam ettiği değerlendirilebilir.

• • •

Türkiye’de Bulunan Yabancı Nüfus

2024 yılı sonu itibarıyla TÜİK esaslı yabancı uyruklu nüfus toplamı 1.480.547 olarak görünmektedir; bu toplam içinde 2024 yılında ikamete başlayanlar 215.850 kişidir. 2023 sonundaki stok ile 2024 içindeki giriş-çıkış hareketleri karşılaştırıldığında 2024’te yabancı nüfus stokunda aşağı yönlü bir eğilim olduğu görünmektedir. Bu veri, geçici koruma ve kısa süreli vize sahipleri hariç daha yerleşik yabancı nüfusu izlediği için, ziyaretçi artışı ile yerleşik yabancı stok arasındaki ayrımı görünür kılmaktadır. Diğer bir ifade ile kalıcı ve uzun dönem hareketlilikler açısından azalma eğiliminin tersine geçici ve kısa dönem hareketliliklerde yükselme eğiliminin devam ettiği değerlendirilmiştir.

Ziyaretçi Hareketliliği ve Turizmde Artış Eğilimi Devam Etti

2024'te Türkiye'yi ziyaret eden toplam ziyaretçi sayısı 62.269.890'a yükselmiş; 2023'e göre artış %9,84'dır. Bu ziyaretçilerin 52.629.283'ü yabancı, 9.640.607'si yurt dışı ikametli Türk vatandaşlarıdır. Yabancı uyruklu ziyaretçiler bazında Rusya (%12,75), Almanya (%12,58) ve İngiltere (%8,42) ilk üçteki ağırlığını korumuştur. 2023'te toplam 56.693.837 kişi düzeyine ilk kez çıkmıştı; 2024 yılında ise 60 milyon eşiği ilk defa aşılmış ve yeni rekor yılı olmuştur.

Günübirlikçi ziyaretçi toplamı 2023'te 1.535.223 iken 2024'te 1.694.117'ye yükselmiştir. Son on yıldaki istikrarlı artış eğilimi 2024 yılında da devam etmiş ve en üst seviyesine erişmiştir. Bu artış, uzun süreli yerleşim eğiliminden bağımsız olarak sınır-aşan kısa süreli dolaşımın canlı kaldığını ve artış eğiliminin desteklendiğini göstermektedir. Özellikle Karadeniz ve Ege bölgelerindeki liman ve kara geçişleri, turizm ile ticari geçişlerin iç içe geçtiği bir hareketlilik kümesine işaret etmektedir. Bu başlık, ana göç anlatısında çoğu kez görünmez kalan fakat sınır yönetimi, liman kapasitesi ve yerel ekonomi için önemli olan bir dolaşım alanıdır.

Kayıtlı Uluslararası İstihdamda Büyük Sıçrama

2024 yılı yabancıların işgücü piyasasına entegrasyonu ve kayıt dışılıkla mücadele bağlamında tarihi bir kırılmaya işaret etmektedir. Son on yıllık projeksiyonda sürekli yükselen çalışma izinli yabancı sayısı, 2023 yılında 239.835 iken 2024 yılında %25,44 oranında devasa bir artış göstererek 300.852'ye ulaşmıştır. Bu artışta İçişleri Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında kurulan veri entegrasyon sistemleri ve "düzensiz işgücü göçüyle mücadele" stratejisinin payı büyüktür.

Uluslararası Öğrenciler ve İnsan Sermayesi

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı, son on yılda (2014-2024 akademik yılları) uygulanan agresif küresel tanıtım politikaları sayesinde istikrarlı bir şekilde büyümüştür. 2022-2023 döneminde 301.694 olan toplam öğrenci sayısı, 2023-2024 akademik yılında 336.366'ya tırmanmıştır ve bir önceki akademik yıla göre artış %11,49 olarak gerçekleşmiştir. Bu artışın en güçlü ayağı ön lisans ve lisans düzeyleridir; lisansüstü düzeylerde ise artış daha sınırlıdır, hatta yüksek lisansta küçük bir gerileme gözlemlenmektedir. Burada en çarpıcı kurumsal değişiklik, öğrenci dağılımının vakıf-devlet dengesinde yaşanmıştır. Geçmiş yıllarda uluslararası öğrencilerin vakıf üniversitelerindeki payı %30'un altında seyrederken, 2024 yılında ilk kez %32,77'ye ulaşarak kritik bir eşiği aşmıştır. Buna karşılık, akademik derinliği simgeleyen yüksek lisans (-%1,69) ve doktora (-%0,41) öğrencilerinin sayısında düşüş yaşanması, niceliksel büyümeye rağmen niteliksel bir duraklamaya olarak yorumlanabilir.

Temel ve ortaöğretimde uluslararası öğrenci toplamı 2024'te 1.008.625'e çıkmıştır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerde toplam okullaşma oranı %75,65'ten %77,91'e yükselmiştir; ilkokul düzeyinde bu oran %96,10'a ulaşırken lise düzeyi %46,98'de kalmıştır.

Bu tablo, Türkiye'nin göçün eğitim ayağında nicel olarak büyümeye devam ettiğini; ancak özellikle lise ve lisansüstü düzeylerde kalite, devamlılık ve geçiş başarısı odaklı daha ince politikalara ihtiyaç duyduğuna işaret etmektedir.

Konut, vatandaşlık ve demografik etkiler

2024'te yabancılara konut satışları 23.781'e gerileyerek yıllık bazda %32,1 azalmıştır; en çok alım yapan grup önceki yıllara benzer şekilde Rus vatandaşlarıdır. Türkiye'de yabancılara konut satış istatistiklerinde Rusya 4.867, İran 2.166 ve Ukrayna 1.631 satış ile ilk üç sıradadır. 2024 yılı verileri konut edinimi yoluyla yerleşme ve yatırım davranışında belirgin bir yavaşlamaya işaret etmektedir.

Vatandaşlık tarafında ise resmî açıklamalara göre Suriyeli kökenli vatandaşlık kazanımı 2024 Ağustosunda 238.768'e ulaşmıştır; 2023 sonundaki 238.055'e göre artış oldukça sınırlıdır. Birlikte okunduğunda bu iki bulgu, 2024'te mülkiyetle yerleşme ve vatandaşlığa geçiş kanallarının açık kaldığını, fakat önemli ölçüde hız kaybettiğini göstermektedir.

Sağlık Turizminde Zirveden Geri Çekilme ve İmaj Sorunu

Son on yılda Türkiye'nin en başarılı olduğu alanlardan biri olan sağlık turizmi, 2015 yılındaki 428.894 seviyesinden sürekli tırmanarak 2023 yılında 1.538.643 kişi ile tarihi rekorunu kırmıştı. Ancak 2024 yılında bu trend ilk kez tersine dönmüş ve sağlık turist sayısı bir önceki yıla göre hafif bir düşüşle 1.506.442'ye gerilemiştir. Raporda bu düşüşün temel kaynağı olarak, uluslararası basına ve sosyal medyaya yansıyan, ölümle veya ağır komplikasyonlarla neticelenen merdiven altı tıbbi işlemler ve bunun yarattığı güven kaybı gösterilmektedir.

Deniz Sınırlarında Artan Baskı ve Sahil Güvenlik Operasyonları

Yurt içindeki düzensiz göçmenlerin batı aksına (Ege ve Akdeniz üzerinden Avrupa'ya) geçiş baskısı 2024 yılında artmaya devam etmiştir. Sahil Güvenlik Komutanlığı verilerine göre, deniz yoluyla gerçekleşen düzensiz göç olay sayısı 2023 yılındaki 1.899 seviyesinden 2024'te %6 artarak 2.011'e çıkmıştır. Bu olaylarda deniz kolluk güçleri tarafından yakalanan veya kurtarılan düzensiz göçmen sayısı 58.360 (idari raporlara göre 55.726) olarak hesaplanmıştır. Denizdeki operasyonlarda en dikkat çekici değişim "kurtarılan" göçmen oranının %42'ye gerilemesi, buna karşılık doğrudan kaçış halindeyken "yakalanan" göçmen oranının %58'e yükselmesidir. Bu durum, önleyici deniz devriyesi stratejilerinin operasyonel başarısını göstermektedir.

Sınır Dışı, Geri Gönderme ve Geri Kabul Kapasitesinde Artış

2024'te sınır dışı edilen düzensiz göçmen sayısı 142.536'ya yükselmiştir; 2023'teki 130.611 seviyesine göre % 9 oranında bir artışa işaret etmektedir. Yılın ikinci yarısında sınır dışı sayılarının arttığı görülmektedir. Bakanlık açıklamaları geri gönderme merkezi kapasitesinin 18.780'e çıkarıldığını, GÖKSEM ve havalimanı aktarma merkezleri gibi yeni birimlerle operasyonel zincirin hızlandırıldığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle 2024'te düzensiz göç rejiminin merkezindeki yenilik, yalnızca yakalama sayısı değil; tespit-idari işlem-geri gönderme hattının kurumsal olarak daha hızlı ve etkin hâle getirilmesidir.

Düzensiz Göç ve Sınır Yönetimi

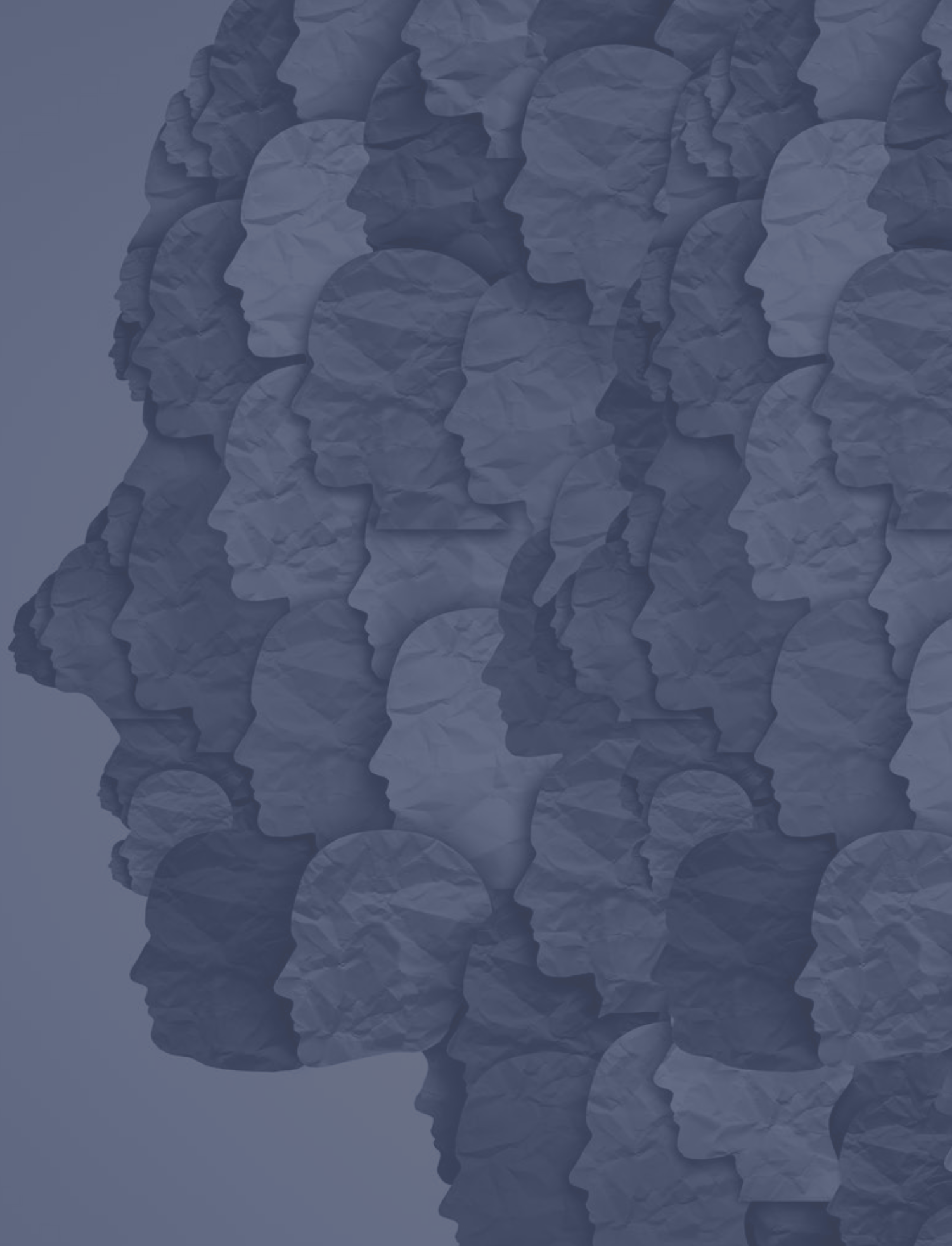
2024 yılında Türkiye'de 225.831 düzensiz göçmen tespit edilmiştir. 112.385 kişi sınırlarda engellenmiş ve toplam müdahale hacmi 338.216 olarak kayıtlara yansımıştır. 2023'te aynı toplam 477.864 idi; bu yüzden toplam baskı azalırken sınır dışı mekanizması güçlenmiştir.

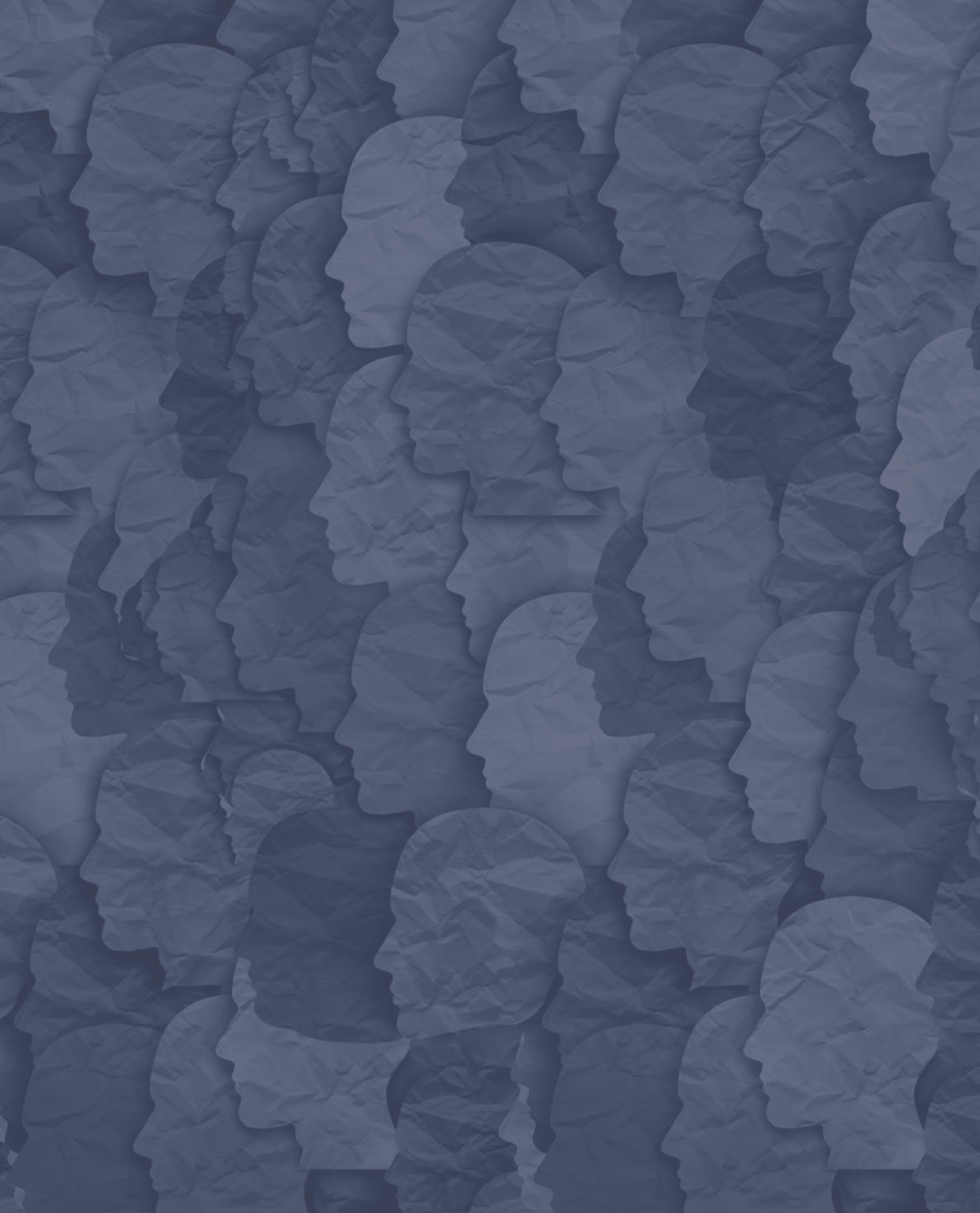
En büyük düzensiz gruplar Afganistan (65.815) ve Suriye (50.641) uyruklularıdır; bu iki grup toplamın yarısından fazlasını oluşturmaktadır. İçişleri Bakanlığı verileri, Mobil Göç Araçlarının Temmuz 2023'ten 2024 sonuna kadar 2.647.963 kimlik kontrolü yaptığını ve 168.091 düzensiz göçmeni tespit ettiğini raporlamaktadır. Bu, 2024'te düzensiz göç yönetiminin sınır hattından ülke içine taşınmış bir "ülke içi doğrulama" sistemiyle yürütüldüğünü göstermektedir. Ancak Suriyeliler ile ilgili dikkat çekilmesi gereken konu; Türkiye'de geçici koruma statüsünde iken kayıtlı olduğu ilin dışında bir ilde tespit edilenlerin de düzensiz istatistiklerine dahil olduğunu ve bu durumun Suriyelilerin düzensiz istatistiklerinde bu kadar yüksek çıkmasına neden olduğunun altı çizilmelidir.

Uluslararası Koruma ve Sığınma Başvuruları

Uluslararası koruma başvuruları 2023'te 19.017 iken 2024'te 9.009'a gerilemiştir. Veriler stok büyükliğini 193.340 olarak göstermektedir; UNHCR'nin Eylül 2024 factsheet raporu ise 194.637 mülteci ve sığınmacı düzeyine işaret etmektedir. Başvuru sahipleri arasında Afganistan açık ara ilk sıradadır; Irak ve İran uyruklular onu takip etmektedir. 2024 yılına dair tablo, Türkiye'de uluslararası koruma alanının artık yüksek hacimli yeni başvuru üretmekten çok, mevcut dosya stoku ve uzun süreli koruma yönetişimi ekseninde ilerlediğini düşündürmektedir.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	III
YÖNETİCİ ÖZETİ	VI
İÇİNDEKİLER	XII
TABLolar LİSTESİ	XIV
ŞEKİLLER LİSTESİ	XVIII
KISALTMALAR	XX

I. BÖLÜM

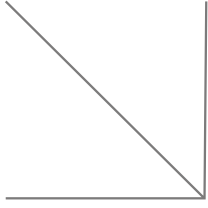
TÜRKİYE'YE GİRİŞ VE TÜRKİYE'DEN ÇIKIŞ I

I.1. Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkış Verileri	3
I.2. Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri	6
I.3. Yabancı Ziyaretçilerin Giriş-Çıkış İçin Kullandıkları Araç Türleri	8
I.4. Yabancı Ziyaretçilerin Türkiye'de Ziyaret Ettiği İller	9
I.5. Yabancı Ziyaretçilerin Uyrukları	13
I.6. Günöbirlilikçi Ziyaretçiler	16
I.7. Sağlık Turizmi	19

II. BÖLÜM

DÜZENLİ GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ 23

2.1. Türkiye'de Yabancı Uyruklu Nüfus	25
2.2. İkamet İzinleri	37
2.3. Çalışma İzinleri	43
2.4. Temel ve Ortaöğretim Uluslararası Öğrenciler	50
2.5. Yükseköğretimde Uluslararası Öğrenciler	53
2.6. Yükseköğretimde Uluslararası Öğretim Elemanları	60
2.7. Yabancılar Konut Satışı	64
2.8. Evlenme-Boşanma	67
2.9. Türk Vatandaşlığı Verme	72

III. BÖLÜM

DÜZENSİZ GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ 75

3.1. Kurumlara Göre Düzensiz Göç Verileri.....	77
3.1.1. Göç İdaresi Başkanlığı.....	79
3.1.2. Jandarma Genel Komutanlığı.....	80
3.1.3. Sahil Güvenlik Komutanlığı.....	81
3.1.4. Müşterek Açıklamalar.....	87
3.1.5. Türk Silahlı Kuvvetleri.....	89
3.1.6. Ticaret Bakanlığı.....	95
3.2. Düzensiz Göçle Mücadele.....	96
3.2.1. Sınırdaki Engellemeler.....	98
3.2.2. Sınır Dışı Etme.....	98
3.3. Göçmen Kaçakçılığı.....	99
3.4. İnsan Ticareti.....	100

IV. BÖLÜM

ULUSLARARASI KORUMA 105

4.1. Uluslararası Koruma.....	105
4.2. Geçici Koruma	106
4.3. Yeniden Yerleştirme.....	110
4.4. 8 Aralık Suriye Devrimi ve Suriyelilerin Gönüllü Geri Dönüşü.....	112

KAYNAKÇA 116

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Kurumların veri yayımlama sıklığına göre dağılımı	3
Tablo 2. Türkiye'ye giriş yapan ziyaretçilerin aylara ve uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024.	4
Tablo 3. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin uyruğuna ve geliş nedenlerine göre dağılımı, 2024	7
Tablo 4. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin aylara ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024	8
Tablo 5. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin aylara ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024	9
Tablo 6. Yabancı uyruklu ziyaretçilerin Türkiye'ye giriş yaptığı illere göre dağılımı, 2023-2024.	10
Tablo 7. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 ile ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024	11
Tablo 8. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 ile ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024	11
Tablo 9. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	13
Tablo 10. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024.	14
Tablo 11. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	14
Tablo 12. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024	15
Tablo 13. Türkiye'ye gelen günübirlikçi ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2023-2024	17
Tablo 14. Türkiye'ye gelen yabancı günübirlikçi ziyaretçilerin ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024.	17
Tablo 15. Türkiye'ye gelen yabancı günübirlikçi ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	18
Tablo 16. Kurumların veri yayımlama sıklığına göre dağılımı	24
Tablo 17. Türkiye'ye gelen göçün yaş grubuna göre dağılımı, 2023-2024.	26
Tablo 18. Türkiye'den giden göçün yaş grubuna göre dağılımı, 2023-2024.	27
Tablo 19. Türkiye'ye gelen göçün ilk 10 ile ve uyruğuna göre dağılımı, 2023-2024.	28
Tablo 20. Türkiye'den giden göçün illere ve uyruğuna göre dağılımı, 2023-2024	29
Tablo 21. Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu göçün ilk 10 uyruğa göre dağılımı ve değişim oranı, 2023-2024.	29
Tablo 22. Türkiye'den giden yabancı uyruklu göçün ilk 10 uyruğa göre dağılımı ve değişim oranı, 2023-2024.	30
Tablo 23. Türkiye'deki yabancı uyruklu nüfusun ikamet etmeye başladığı yıla ve yaş gruplarına göre dağılımı	32
Tablo 24. Türkiye'deki yabancı uyruklu nüfusun ikamet etmeye başladığı yıla ve ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	33
Tablo 25. Türkiye'de bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa ve cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024	34
Tablo 26. Türkiye'de bulunan yabancı uyrukluların illere göre dağılımı, 2023-2024	35
Tablo 27. Türkiye'de bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024.	36
Tablo 28. Türkiye'de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024.	38
Tablo 29. Türkiye'de kısa dönem ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	39
Tablo 30. Türkiye'de öğrenci ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	40
Tablo 31. Türkiye'de aile ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024	40

Tablo 32. Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların illere göre dağılımı, 2023-2024	41
Tablo 33. Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024	42
Tablo 34. İzin verilen yabancı uyrukluların sayısının belge türüne göre dağılımı, 2024	43
Tablo 35. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların yaş gruplarına göre dağılımı, 2023-2024	45
Tablo 36. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların eğitim düzeylerine göre dağılımı, 2023-2024	46
Tablo 37. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ekonomik faaliyete göre dağılımı, 2023-2024	47
Tablo 38. Türkiye’de çalışma izni verilen yabancı uyrukluların illere göre dağılımı, 2023-2024	47
Tablo 39. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024	49
Tablo 40. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024	50
Tablo 41. Türkiye’de temel öğretim ve ortaöğretimde eğitim alan uluslararası öğrencilere ilişkin sayısal veriler, 2023-2024 . . .	51
Tablo 42. Türkiye’de bulunan uluslararası öğrencilerin eğitim kademelerine göre sayıları, 2024	51
Tablo 43. Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin eğitim kademelerine göre okullaşma oranları, 2023-2024	52
Tablo 44. Türkiye’de temel öğretim ve uluslararası öğretimde eğitim alan uluslararası öğrencilerin uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024.	53
Tablo 45. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre dağılımı, 2023-2024	56
Tablo 46. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024	57
Tablo 47. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilk 10 üniversiteye ve cinsiyete göre dağılımı, 2023-2024	58
Tablo 48. Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin üniversitelere ve cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024.	59
Tablo 49. Açık ve uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin öğretim türlerine ve üniversitelere göre dağılımı, 2023-2024.	59
Tablo 50. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilk 10 ile ve cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024	60
Tablo 51. Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına ve ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024	63
Tablo 52. Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına ve ilk 10 üniversiteye göre dağılımı, 2023-2024.	64
Tablo 53. Yabancılarla yapılan konut satışlarının ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024.	66
Tablo 54. Yabancılarla yapılan konut satışlarının ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024	67
Tablo 55. Türkiye’de evlenen yabancı uyrukluların cinsiyetine ve uyuğuna göre dağılımı, 2023-2024.	68
Tablo 56. Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu erkek ve kadınların ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024	69
Tablo 57. Türkiye’de boşanan yabancı uyrukluların cinsiyetine ve uyuğuna göre dağılımı, 2023-2024	70
Tablo 58. Türkiye’de boşanan yabancı uyrukluların cinsiyetine ve ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024	71
Tablo 59. Türk vatandaşlığı verilen yabancıların uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024.	73

Tablo 60. İlgili kurumların düzensiz göç ile ilgili veri yayımlama sıklıkları	76
Tablo 61. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının kurumlara ve aylara göre dağılımı, 2024.	78
Tablo 62. Yakalanan düzensiz göçmenlerin ilk on uyuğa göre dağılımı, 2024.	79
Tablo 63. JGK, Yaşanan düzensiz göç olayı sayısı ve yakalanan düzensiz göçmenlerin aylara göre dağılımı, 2023-2024.	81
Tablo 64. Sahil Güvenlik Komutanlığı kaynaklarındaki düzensiz göç hareketliliği ile ilgili veriler, 2023-2024.	82
Tablo 65. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan ve kurtarılan düzensiz göçmenlerin aylara göre sayısı, 2023-2024	83
Tablo 66. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan ve kurtarılan düzensiz göçmenlerin dağılımı, 2023-2024	84
Tablo 67. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklara göre dağılımı, 2024	84
Tablo 68. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklara ve aylara göre dağılımı, 2024	85
Tablo 69. Müşterek yakalamalar dahil Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklara göre dağılımı, 2024.	86
Tablo 70. Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü müşterek yakalama istatistikleri, 2023-2024	87
Tablo 71. Kalkan Operasyonları ve Denetimleri kapsamında yakalanan düzensiz göçmen ve göçmen kaçakçısı sayıları	88
Tablo 72. MSB'nin haftalık basın bilgilendirme toplantılarında açıklanan sayılar, 2024	89
Tablo 73. Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre dağılımı, 2023-2024	91
Tablo 74. Türkiye'ye giriş teşebbüsü sırasında TSK tarafından yakalananların sınırlara ve aylara göre dağılımı, 2023-2024.	94
Tablo 75. Türkiye'den çıkış teşebbüsü sırasında TSK tarafından yakalananların sınırlara ve aylara göre dağılımı, 2023-2024.	95
Tablo 76. Ticaret Bakanlığı düzensiz göç verileri, 2023-2024	96
Tablo 77. Ticaret Bakanlığı, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine göre düzensiz göç verilerinin dağılımı, 2023-2024	96
Tablo 78. Düzensiz göçle mücadele, 2023-2024.	98
Tablo 79. Sınır dışı edilen düzensiz göçmenlerin sayısı, 2023-2024.	99
Tablo 80. Sınır dışı edilen düzensiz göçmenlerin yıl içindeki dönemlere göre dağılımı, 2024	99
Tablo 81. Yakalanan göçmen kaçakçılığı organizatör sayılarının kurumlara ve aylara göre dağılımı, 2023-2024.	100
Tablo 82. Jandarma Genel Komutanlığının insan ticaretine dair yayımladığı veriler, 2023-2024	102
Tablo 83. Türkiye'de uluslararası koruma kapsamındaki yabancılardan ve başvuru yapanların uyruklara göre dağılımı, 2023-2024	106
Tablo 84. Geçici koruma kapsamında bulunan GKSS Suriyelilerin ilk on ile ve 2023-2024 yılları arasında değişim oranlarına göre dağılımı.	107
Tablo 85. Geçici barınma merkezlerinde ve dışında kalan GKSS Suriyelilerin sayısı, dağılımı ve 2022-2023 yılları arasında değişim oranları, 2023-2024	108

Tablo 86. GKSS Suriyelilerin geçici barınma merkezlerine göre dağılımı, 2023-2024	108
Tablo 87. GKSS Suriyelilerin yaş, cinsiyet ve değişim oranlarına göre dağılımı, 2023-2024.	109
Tablo 88. 2016-2024 yılları arasında üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilen GKSS Suriyelilerin sayısı (Birebir Formülü ile beraber).	110
Tablo 89. Şartlı mülteciler ve geçici koruma statüsünde bulunanlardan Türkiye'den ayrılmak için yaptıkları başvurular ve yeniden yerleştirilenlerin dağılımı, 2023-2024.	112
Tablo 90. 8 Aralık 2024 Suriye Devriminden önceki ve sonraki süreçte gönüllü geri dönüş ile ilgili sayılar	113
Tablo 91. 2016-2024 yılları arasında ülkesine gönüllü olarak geri dönen Suriyeli sayısı.	114
Tablo 92. Ülkesine dönen Suriyelinin Türkiye'den çıkış yaptığı iller ve Suriye'de gittiği şehirler, 2024.	114

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2015-2024	3
Şekil 2. Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den çıkan yabancı uyruklu ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2015-2024	4
Şekil 3. Türkiye'den çıkış yapan yabancı uyruklu ziyaretçilerin aylara göre dağılımı, 2023-2024	5
Şekil 4. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin geliş nedenlerine göre dağılımı, 2023-2024	6
Şekil 5. Türkiye'ye kara gümrük kapılarından giriş yapan yolcuların sınır kapılarına göre dağılımı, 2023-2024	12
Şekil 6. Türkiye'ye gelen günübirlikçi ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2015-2024	16
Şekil 7. Türkiye'ye gelen sağlık turistlerinin yıllara göre dağılımı, 2015-2024	20
Şekil 8. Türkiye'ye sağlık ve tıbbi nedenlerle (bir yıldan az) gelenlerin uyruklarına ve çeyreklere göre dağılımı, 2024	20
Şekil 9. Türkiye'ye gelen, Türkiye'den giden ve net göç verilerinin dağılımı, 2023-2024	25
Şekil 10. Türkiye'ye göç edenlerin uyruklarına ve yıllara göre dağılımı, 2023-2024	25
Şekil 11. Türkiye'den göç edenlerin uyruklarına ve yıllara göre dağılımı, 2023-2024	26
Şekil 12. Türkiye'de ikamet etmeye başladığı yıla göre yabancı uyruklu nüfus, 2023-2024	31
Şekil 13. Türkiye'de bulunan yabancı uyruklu nüfusun ilk 10 uyuğua göre dağılımı, 2024 yıl sonu itibarıyla	33
Şekil 14. Türkiye'de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların yıllara göre dağılımı, 2015-2024	37
Şekil 15. Türkiye'de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ikamet izin türlerine göre dağılımı, 2023-2024	38
Şekil 16. Türkiye'de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların yıllara göre dağılımı, 2015-2024	44
Şekil 17. Türkiye'de çalışma izni verilen yabancı uyrukluların cinsiyete ve yıllara göre dağılımı, 2023-2024	44
Şekil 18. Türkiye'de çalışma izniyle bulunan yabancıların aylara göre dağılımı, 2023-2024	45
Şekil 19. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yıllara göre dağılımı, 2014-2024	54
Şekil 20. Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024	54
Şekil 21. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024	55
Şekil 22. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin üniversite türlerine göre dağılımı, 2023-2024	55
Şekil 23. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının yıllara göre dağılımı, 2015-2024	61
Şekil 24. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024	61
Şekil 25. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı, 2023-2024	62
Şekil 26. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının görev yaptığı üniversite türlerine göre dağılımı, 2023-2024	62
Şekil 27. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına göre dağılımı, 2023-2024	63
Şekil 28. Yabancılar konut satışının yıllara göre dağılımı, 2015-2024	65

Şekil 29. Yabancılar konut satışının aylara göre dağılımı, 2023-2024	66
Şekil 30. Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu erkekler ve kadınların yıllara göre dağılımı, 2015-2024	68
Şekil 31. Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu erkek ve kadınların yıllara göre dağılımı, 2015-2024	70
Şekil 32. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının yıllara göre dağılımı, 2005-2024	77
Şekil 33. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının kurumlara göre dağılımı, 2023-2024	78
Şekil 34. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının aylara göre dağılımı, 2023-2024	79
Şekil 35. Yakalanan düzensiz göçmenlerin ilk on uyuğa göre dağılımı, 2023-2024	80
Şekil 36. Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre dağılımı, 2024	92
Şekil 37. Türkiye’ye giriş teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre sayıları, 2023-2024	92
Şekil 38. Türkiye’den çıkış teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre sayıları, 2023-2024	93
Şekil 39. Türkiye’deki insan ticareti mağdurlarının yıllara göre dağılımı, 2005-2024	101
Şekil 40. Uluslararası koruma başvurularının yıllara göre dağılımı, 2010-2024	105
Şekil 41. Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapanların ve UK kapsamındaki yabancıların dağılımı, 2023-2024	106
Şekil 42. Yıllara göre GKSS Suriyelilerin sayısı, 2012-2024	107

KISALTMALAR

AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
GİB	Göç İdaresi Başkanlığı
GKSS	Geçici Koruma Statüsü Sahibi
GMGM	Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü
GÖKSEM	Düzensiz Göçmen Ön Kabul ve Sevk Merkezleri
HBÖGM	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
İB	İçişleri Bakanlığı
JGK	Jandarma Genel Komutanlığı
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
SG	Sahil Güvenlik Komutanlığı
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TB	Ticaret Bakanlığı
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (United Nations High Commissioner for Refugees)
USHAŞ	Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi
YDİ	Yurt Dışı İkametli
YÖK	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

TÜRKİYE'YE GİRİŞ VE TÜRKİYE'DEN ÇIKIŞ

“Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış” bölümü, verilerin muhtevası itibarıyla turizm hareketliliği olarak da değerlendirilebilir. Turizm hareketliliğinin çalışma içerisine alınmasının sebebi, turizm ile göç hareketliliğinin ilişkili olabileceğinin düşünülmesidir. Zira Türkiye’yi daimi ikamet ülkesi olarak tercih etmek isteyen yabancı uyruklular ilk etapta “giriş-çıkış” istatistiklerinde sayılmaktadır.

Türkiye’ye gelen ve aynı yıl içerisinde çıkış yapmayan ziyaretçilerin Türkiye’de düzenli veya düzensiz ikamet etmeye başladığı düşünülmektedir. Bu durum iki yolla açıklanabilir: Yasal yollarla Türkiye’ye gelen ve vize süresi sonunda çıkış yapmayan yabancılar kamu kurumlarına başvurarak “kayıtlı” olarak Türkiye’de ikamet etmeye başlayabilir; vize süresi sonunda herhangi bir kamu kurumuna başvurmadan düzensiz olarak Türkiye’de kalıyor olabilir. Nitekim dönemin İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’nun Türkiye’ye gelen kimi göçmenlerin pasaportlarını yırttığını açıklaması¹ bu düşüncüyü desteklemektedir. Elbette, düzensiz olarak Türkiye’de bulunan yabancıların Türkiye’de uzun süreli kalmayı mı yoksa üçüncü bir ülkeye geçmeyi mi planladığı bilinmemektedir.

Türkiye’ye gelen ziyaretçilerin Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen giriş kapılarından Türkiye’ye giriş yapabilmektedir.² Ziyaretçilerin Türkiye’ye gelirken pasaport veya yerine geçen belgeleri görevlilere göstermesi zorunludur³ ve en fazla 90 güne kadar Türkiye’de kalmak isteyen yabancılar bulundukları ülkede bulunan Türkiye’nin konsolosluklarından vize almalıdır.⁴ Bunun yanında sınır kapılarından vize verme uygulaması istisnai bir durum olarak süregelen bir uygulamadır. Ancak sınır kapılarında en fazla 15 günlük vize verilebilmektedir.⁵ Öte yandan Cumhurbaşkanı’nın belirlediği ülke vatandaşlarına vize muafiyeti uygulanabilmektedir.⁶ Türkiye’nin 96 ülke vatandaşlarına vize muafiyeti kolaylığı sağladığı tahmin edilmektedir.⁷ Ayrıca Dışişleri

1 Cumhuriyet, “Soylu: Göçmenler Pasaportlarını Yırttıkları İçin Sınır Dışı Edilemiyor” (11 Mayıs 2022) Erişim 9 Eylül 2025.

2 Pasaport Kanunu (PK), Resmi Gazete 7564 (24 Temmuz 1950), Kanun Numarası: 5682, md. 1.

3 PK, md. 2. Türkiye’ye gelirken pasaportu olmayan Türk vatandaşlarına ilişkin bkz. PK, md. 3. Türkiye’ye gelirken pasaport göstermesi zorunlu olanların pasaportlarının geçerlilik süresi vize süresinin haricinde en az 60 gün olmalıdır. Örneğin 30 günlük vize alan bir kişinin pasaport geçerlilik süresi en az 90 gün olmalıdır. Bkz. T.C. Dışişleri Bakanlığı (DB), “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Türkiye’ye Girişte Aranılan Pasaportların Geçerlilik Süresi” Erişim 9 Eylül 2025.

4 Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK), Resmi Gazete 28615 (11 Nisan 2013), Kanun Numarası: 6458, md. 11.

5 YUKK, md. 13.

6 YUKK, md. 12/1-a. İlgili maddede vize muafiyetinin uygulandığı diğer durumlara ilişkin bilgiler mevcuttur.

7 Bu bilginin net olarak ifade edilememesinin sebebi Göç İdaresi Başkanlığının konuya ilişkin detaylı bilgileri yayımladığı sayfayı erişime kapatmasıdır. Vize muafiyetinin uygulandığı ülkelere ilişkin son bilgilere 29 Eylül 2023 tarihinde ulaşılmıştır. Bu sayfada toplam 90 ülke vatandaşları vize muafiyeti politikasının uygulandığı görülmüştür. 23 Aralık 2023’te ise altı ülkenin vatandaşına daha vize muafiyeti uygulanmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda toplam 96 ülkenin vatandaşları Türkiye’ye vizesiz gelebildiği söylenebilir. Vize muafiyetinin uygulandığı ülkeler şunlardır: “Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Andora, Arjantin, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Bahreyn, Belçika, Belize, Birleşik Arap Emirlikleri, Bolivya, Bosna-Hersek, Brezilya, Brunei, Bulgaristan, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, Çekya, Danimarka, Ekvator, El Salvador, Endonezya, Estonya, Fas, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Güney Kore, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, Honduras, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, KKTC, Kanada, Karadağ, Katar, Kazakistan, Kırgızistan, Kolombiya, Kosova, Kosta Rika, Kuveyt, Kuzey Makedonya, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Makao, Malezya, Malta, Moğolistan, Moldova, Monako, Nikaragua, Norveç, Özbekistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, San Marino, Seyşeller, Sırbistan, Singapur, Slovakya, Slovenya, St. Christopher Nevis, Suudi Arabistan, Şili, Tacikistan, Tayland, Trinidad-Tobago, Tunus, Ukrayna, Umman, Uruguay, Ürdün, Vatikan, Venezuela, Yeni Zelanda, Yunanistan”. Bkz. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), “Türkiye’nin Vize Muafiyeti Tanıdığı Ülkeler” Erişim 29 Eylül 2023; TRT Haber, “Altı Ülkenin Vatandaşları İçin Vize Muafiyeti Resmi Gazete’de” (23 Aralık 2023) Erişim 9 Eylül 2025.

Bakanlığından edinilen bilgiye göre 20 ülkenin vatandaşları Türkiye'ye ulusal kimlik kartları ile, sekiz ülkenin vatandaşları ise kimlik kartları veya pasaportlarının kullanım süreleri dolsa da giriş yapabilmektedir.⁸

"Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkış" bölümünde değerlendirilen veriler, Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB), Ticaret Bakanlığı (TB), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi'nden (USHAŞ) edinilmiştir. Geçtiğimiz yıllarda Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) da kaynak olarak değerlendirilmiştir. Ancak GİB, 2024 yılına ait turizm hareketliliği verilerini kamuoyuyla paylaşmamıştır. 2023 yılına ait veriler ise halihazırda kurumun internet adresinde bulunmaktadır.

KTB, turizm hareketliliğine ilişkin oldukça geniş kapsamlı bir veri seti sunmaktadır. Ziyaretçilerin sayısının yıllara ve aylara göre dağılımı, ziyaretçilerin giriş ve çıkışta kullandıkları araç türleri, ziyaretçilerin uyrukları, gününbirlikçi ziyaretçiler, gününbirlikçi ziyaretçilerin geldiği iller gibi başlıklarda kapsamlı veriler kamuoyuyla paylaşılmaktadır. İlgili veriler Bakanlığın internet sitesindeki turizm sekmesinde bulunan "turizm istatistikleri" başlığına giderek bulunmuştur. Bu başlıkta Bakanlığa bağlı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü'nün "turizm istatistikleri" sayfasına yönlendirildiği görülmüştür. Bu sayfada sırayla, "sınır istatistikleri", "önceki dönemlere ait istatistikler", "yıllık bültenler" başlıkları takip edilerek "2024 yılı sınır giriş-çıkış istatistikleri"ne ulaşılmıştır.

Kara yolcu sınırları, giriş yapan araç sayıları, araç türleri gibi verileri aylık olarak paylaşan TB'nin istatistiklerinden yolcu sayılarına ilişkin veriler değerlendirilmiştir. İlgili verilere Bakanlığın internet sitesinde bulunan "istatistik" sekmesindeki "Bakanlık istatistikleri", "gümrük istatistikleri", "kara kapıları giriş-çıkış verileri" başlıklar takip edilerek ulaşılmıştır. Karşılaşılan istatistik dosyaları içerisinde yalnızca "kara kapılarına göre yolcu sayıları" başlıklı dosya kullanılmıştır.

TÜİK, KTB'nin yayımladığı verileri tamamlayıcı mahiyette veri setini kamuoyuna sunmaktadır. TÜİK'in yayımladığı verilerde turizm gelirleri, turizm harcamaları, ziyaretçilerin geliş nedenleri, geceleme sayıları gibi kapsamlı verileri paylaşmaktadır. Çalışmamız içerisinde ziyaretçilerin Türkiye'ye geliş nedenleri üzerinde durulmuştur. İlgili verilere TÜİK'in "turizm istatistikleri, iv. çeyrek: ekim-aralık, 2024" başlıklı bülteninde yer alan tablolardan ulaşılmıştır.

USHAŞ'ın paylaştığı verilerin kapsamı dardır denilebilir. Kuruluş, TÜİK'ten aldığı verilerle yıllara göre sağlık turisti sayıları, yıllara göre sağlık turizmi gelirlerini paylaşmaktadır. USHAŞ'ın kamuoyuyla paylaştığı verilere şirketin internet sayfasındaki "sağlık turizmi verileri" sekmesinde ulaşılmıştır.

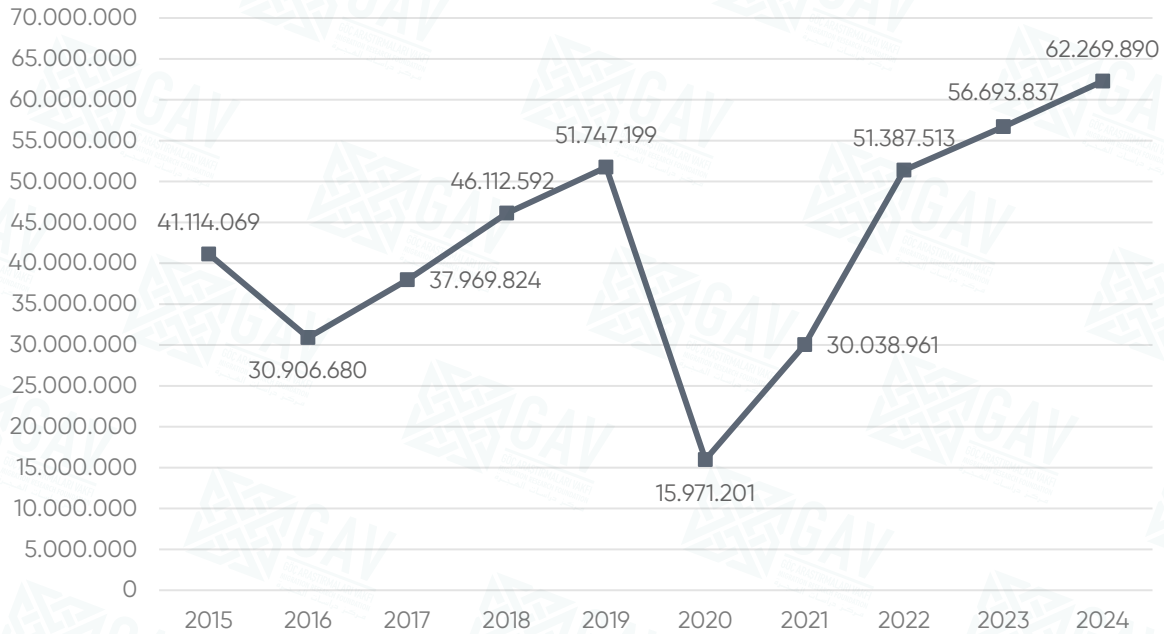
8 Vatandaşlarının ulusal kimlik kartlarıyla Türkiye'ye giriş yapabildiği ülkeler şunlardır: "Almanya, Azerbaycan, Belçika, Bulgaristan, Fransa, Gürcistan, Hollanda, İspanya, İsviçre, İtalya, KKTC, Lihtenştayn, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Moldova, Polonya, Portekiz, Ukrayna, Yunanistan". Vatandaşlarının kullanım süresi dolmuş pasaport veya ulusal kimlik kartıyla Türkiye'ye giriş yapabildiği ülkeler şunlardır: "Almanya, geçerliliğini son bir yıl içerisinde yitirmiş pasaport/ kimlik kartı; Belçika, geçerliliğini son beş yıl içerisinde yitirmiş pasaport; Fransa geçerliliğini son beş yıl içerisinde yitirmiş pasaport; İspanya, geçerliliğini son beş yıl içerisinde yitirmiş pasaport; İsviçre, geçerliliğini son beş yıl içerisinde yitirmiş pasaport; Lüksemburg, geçerliliğini son beş yıl içerisinde yitirmiş pasaport; Portekiz, geçerliliğini son beş yıl içerisinde yitirmiş pasaport; Bulgaristan, geçerliliği umuma mahsus pasaport". Bkz. T.C. Dışişleri Bakanlığı (DB), "Vatandaşlarının Ulusal Kimlik Belgeleri ile Ülkemize Girebileceği Ülkelerle İlişkin Liste" Erişim 5 Aralık 2024.

Tablo 1. Kurumların veri yayımlama sıklığına göre dağılımı

Kurumlar	Aylık	Üç Aylık	Yıllık
Kültür ve Turizm Bakanlığı	✓	✗	✓
Ticaret Bakanlığı	✓	✗	✗
Türkiye İstatistik Kurumu	✗	✓	✓
Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi	✗	✗	✓

1.1. Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkış Verileri

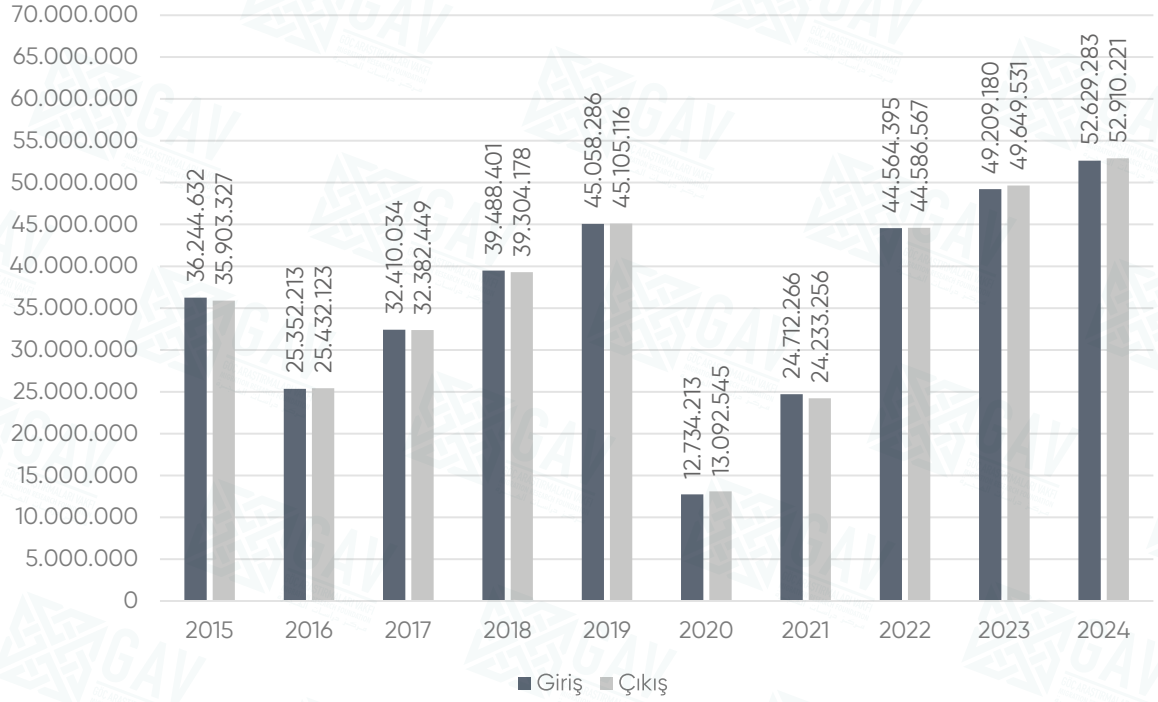
Türkiye'nin ağırladığı ziyaretçi sayıları genellikle artış eğilimindedir. Son 10 yılda da turizm hareketliliğini etkileme potansiyeli yüksek çok sayıda kriz, salgın hastalık vb. olaylar yaşansa da etkilerin geçtiği dönemlerde turist sayıları hemen artış göstermiştir. Nitekim 2015 yılında **41.114.069** olan ziyaretçi sayısı 2024 yılında ilk kez 60 milyon kişinin üzerine çıkarak **62.269.890**'a ulaşmıştır.

Şekil 1. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2015-2024⁹

2015 yılında Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu ziyaretçi sayısı **36.244.632** iken 2024 yılına gelindiğinde bu sayı **52.629.283**'e yükselmiştir. 2024 yılda ilk kez ağırlanan yabancı uyruklu ziyaretçi

⁹ Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB), "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri" Erişim 9 Eylül 2025.

sayısı 50 milyon kişiyi geçmiştir. Öte yandan 2015 yılında Türkiye'den ayrılan yabancı ziyaretçilerin sayısı **35.903.327** iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu sayı **52.910.221**'e yükselmiştir. Bunun yanında 2024 yılında Türkiye gelen ziyaretçilerden yaklaşık 300 bin kişi daha fazlasının çıkış yaptığı Şekil 2'de görülmektedir.

Şekil 2. Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den çıkan yabancı uyruklu ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2015-2024¹⁰

2023 yılında en fazla ziyaretçinin geldiği aylar **8.295.907** kişiyle (**%14,63**) temmuz, **7.487.805** kişiyle (**%13,21**) ağustos, **6.500.955** kişiyle (**%11,47**) eylül ayları iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine aynı aylar **8.428.721** kişiyle (**%13,54**) temmuz, **7.744.695** kişiyle (**%12,44**) ağustos, **6.871.048** kişiyle (**%11,03**) eylül şeklinde sıralanmıştır. 2023 yılında hem yabancı uyruklu hem de yurt dışı ikametli (YDİ) Türk vatandaşları için aynı sıralama geçerli iken 2024 yılına gelindiğinde ise diğerlerinden farklı olarak en fazla YDİ Türk vatandaşlarının geldiği aylar **1.094.909** kişiyle (**%11,36**) temmuz, **973.389** kişiyle (**%10,10**) haziran, **919.292** kişiyle (**%9,54**) ağustos şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 2. Türkiye'ye giriş yapan ziyaretçilerin aylara ve uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024¹¹

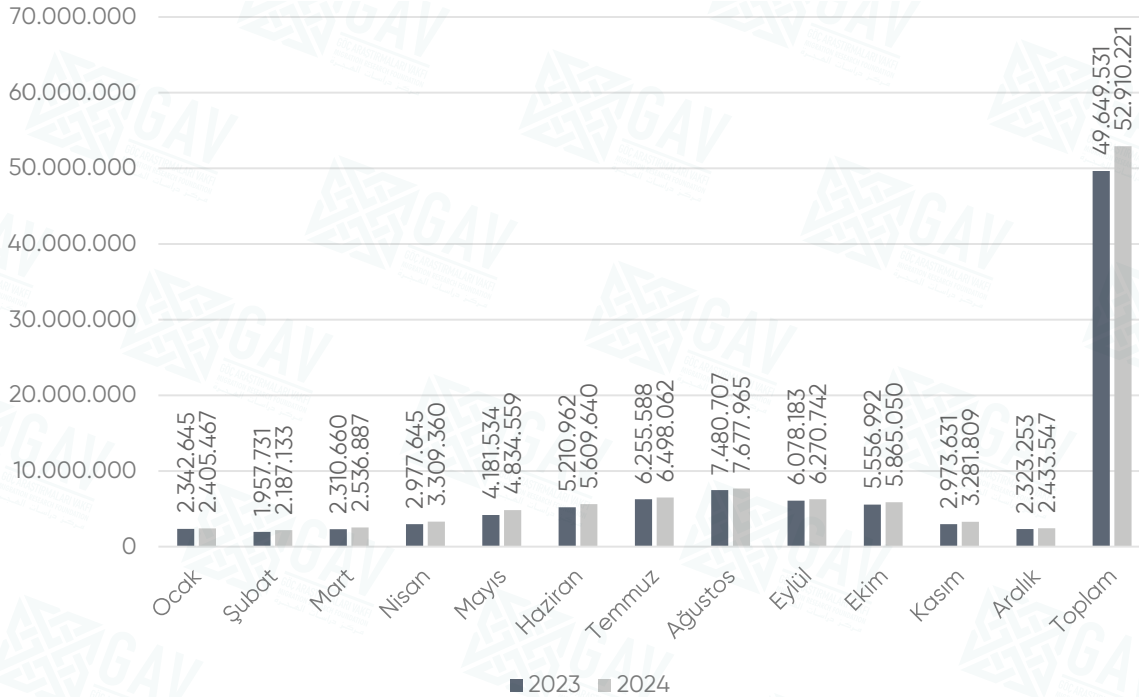
Aylar	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Yabancı Uyruklular	YDİ Türk Vatandaşları	Toplam	Yabancı Uyruklular	YDİ Türk Vatandaşları	Toplam	Yabancı Uyruklular	YDİ Türk Vatandaşları	Toplam
Ocak	2.005.967	629.877	2.635.844	2.047.027	750.291	2.797.318	2,05	19,12	6,13
Şubat	1.870.414	433.583	2.303.997	2.294.579	587.701	2.882.280	22,68	35,55	25,10

10 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB., "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

11 KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Mart	2.335.728	495.854	2.831.582	2.701.244	686.873	3.388.117	15,65	38,52	19,65
Nisan	3.321.824	578.687	3.900.511	3.611.244	729.319	4.340.563	8,71	26,03	11,28
Mayıs	4.500.242	511.197	5.011.439	5.130.119	764.532	5.894.651	14,00	49,56	17,62
Haziran	5.584.021	678.008	6.262.029	5.860.446	973.389	6.833.835	4,95	43,57	9,13
Temmuz	7.148.044	1.147.863	8.295.907	7.333.812	1.094.909	8.428.721	2,60	-4,61	1,60
Ağustos	6.660.700	827.105	7.487.805	6.825.403	919.292	7.744.695	2,47	11,15	3,43
Eylül	5.786.027	714.928	6.500.955	6.054.431	816.617	6.871.048	4,64	14,22	5,69
Ekim	4.987.112	494.088	5.481.200	5.448.459	809.845	6.258.304	9,25	63,91	14,18
Kasım	2.525.345	475.792	3.001.137	2.733.663	698.276	3.431.939	8,25	46,76	14,35
Aralık	2.483.756	497.675	2.981.431	2.588.856	809.563	3.398.419	4,23	62,67	13,99
Toplam	49.209.180	7.484.657	56.693.837	52.629.283	9.640.607	62.269.890	6,95	28,80	9,84

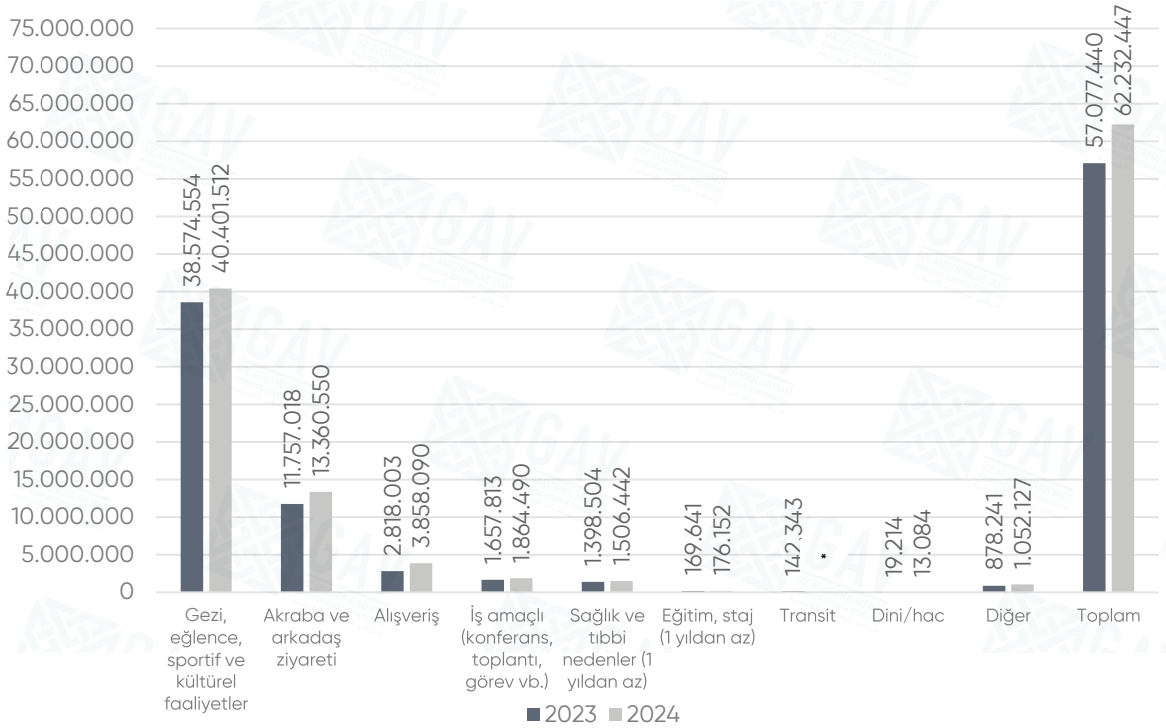
Aylara göre çıkış yapan yabancı ziyaretçilere bakıldığında 2023 yılında en fazla yabancı ziyaretçinin çıkış yaptığı ayların **7.480.707** kişiyle (**%15,07**) ağustos, **6.255.588** kişiyle (**%12,60**) temmuz, **6.078.183** kişiyle (**%12,24**) eylül olduğu görülürken 2024 yılına gelindiğinde ise bu aylar **7.677.965** kişiyle (**%14,51**) ağustos, **6.498.062** kişiyle (**%12,28**) temmuz, **6.270.742** kişiyle (**%11,85**) eylül şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 3. Türkiye’den çıkış yapan yabancı uyruklu ziyaretçilerin aylara göre dağılımı, 2023-2024¹²

1.2. Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri

Türkiye'ye gelen ziyaretçiler 2023 ve 2024 yıllarında "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler"de bulunmak amacıyla Türkiye'yi ziyaret etmiştir. 2023 yılında Türkiye'ye gelenlerin **38.574.554**'ü (**%67,58**) "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler", **11.757.018**'i (**%20,60**) "akraba ve arkadaş ziyareti", **2.818.003**'ü (**%4,94**) "alışveriş" nedenleri işaretlemiş iken 2024 yılına gelindiğinde ise bunlar **40.401.512** kişiyle (**%64,92**) "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler", **13.360.550** kişiyle (**%21,47**) "akraba ve arkadaş ziyareti", **3.858.090** kişiyle (**%6,20**) "alışveriş" şeklinde sıralanmıştır. Ayrıca daha önceki yıllarda yayımlanan "transit" başlığı 2024 yılı istatistiklerinde yer almamaktadır.

Şekil 4. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin geliş nedenlerine göre dağılımı, 2023-2024¹³

TÜİK'in istatistiklerine göre 2024 yılında en fazla ziyaretçi üçüncü çeyrekte (**23.206.579** kişi) gelmiştir. Bunu **16.097.884** kişiyle ikinci çeyrek, **13.917.894** kişiyle dördüncü çeyrek takip etmiştir. Birinci çeyrekte gelen ziyaretçilerin sayısı ise diğerlerine göre görece az olup **9.010.090** kişidir. Bu durum ziyaretçi türlerinde de görece farklı bir profildedir denilebilir. Yabancı uyrukluların en fazla geldiği çeyrekler **20.371.505** kişiyle üçüncü çeyrek, **13.692.209** kişiyle ikinci çeyrek, **11.501.010** kişiyle dördüncü çeyrek iken YDİ Türk vatandaşlarının en fazla geldiği çeyrekler

13 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Geliş Nedenine Göre Çıkış Yapan Ziyaretçiler (Turizm İstatistikleri, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık ve Yıllık, 2024)" Erişim 9 Eylül, 2025; Ali Zafer Sağıroğlu, Ramazan Ünsal ve Furkan Özenci, *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı – 2023* (PDF: GAV Perspektif Yayınları, 2025), sf. 14. TÜİK, güncel istatistiklerini yayımladığı zaman bir önceki yıla dair tablolarını kaldırmaktadır. Ancak yıllığın yazarları tarafından tutulan tablolarda önceki yıllara dair veriler de bulunmaktadır. Yazar ekibinin arşiviyle TÜİK'in güncel istatistikleri karşılaştırıldığında TÜİK'in bir önceki yıla dair verilerini revize ettiği görülmüştür. 2023 yılında yayımlanan istatistikler Şekil 4'e eklenmiş, revize edilen sayılar kullanılmamıştır. TÜİK'in 2024 yılında yayımladığı 2023'e dair veriler şu şekildedir: 1) Gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler: 36.370.044, 2) Akraba ve arkadaş ziyareti: 12.509.749, 3) Alışveriş: 3.728.249, 4) İş amaçlı (konferans, toplantı, görev vb.): 1.843.800, 5) Sağlık ve tıbbi nedenler (1 yıldan az): 1.538.643, 6) Eğitim, staj (1 yıldan az): 188.347, 7) Dini/hac: 20.366, 8) Diğer: 878.241. Görüldüğü üzere 2024 yılında geliş nedenlerinden "transit" başlığı kaldırılmıştır.

ise **2.835.074** kişiyle üçüncü çeyrek, **2.416.884** kişiyle dördüncü çeyrek, **2.405.675** kişiyle ikinci çeyrektir.

Yabancı uyruklu ziyaretçiler 2023 yılında en fazla geliş nedeni olarak **38.080.075** kişiyle (**%72,35**) "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler", **6.678.714** kişiyle (**%12,69**) "akraba ve arkadaş ziyareti", **3.739.296** kişiyle (**%7,10**) "alışveriş"i işaret etmiştir. Diğer taraftan YDİ Türk vatandaşlarının Türkiye'ye geliş nedeni en fazla "akraba ve arkadaş ziyareti"dir. YDİ Türk vatandaşlarının belirttiği geliş nedenleri en fazla **6.681.836** kişiyle (**%69,60**) "akraba ve arkadaş ziyareti", **2.321.437** kişiyle (**%24,18**) "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler", **264.768** kişiyle (**%2,76**) "iş amaçlı (konferans, toplantı, görev vb.)"dir.

Tablo 3. Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin uyruğuna ve geliş nedenlerine göre dağılımı, 2024¹⁴

Geliş Nedenleri	Ziyaretçi Türü ¹⁵	Birinci Çeyrek	İkinci Çeyrek	Üçüncü Çeyrek	Dördüncü Çeyrek	Toplam
Akraba ve arkadaş ziyareti	Yabancı Uyruklu	1.395.270	1.476.221	2.517.365	1.292.978	6.681.836
	YDİ Türk Vatandaşı	1.428.588	1.598.727	1.973.925	1.677.475	6.678.714
	Toplam	2.823.858	3.074.948	4.491.290	2.970.453	13.360.550
Alışveriş	Yabancı Uyruklu	826.367	847.038	915.904	1.149.986	3.739.296
	YDİ Türk Vatandaşı	38.655	24.913	23.336	31.890	118.794
	Toplam	865.022	871.951	939.240	1.181.876	3.858.090
Dini/hac	Yabancı Uyruklu	1.478	3.387	4.268	-	12.098
	YDİ Türk Vatandaşı	274	538	173	-	986
	Toplam	1.752	3.925	4.441	2.967	13.084
Eğitim, staj (1 yıldan az)	Yabancı Uyruklu	36.332	35.368	32.744	21.330	125.775
	YDİ Türk Vatandaşı	32.621	7.992	2.516	7.248	50.377
	Toplam	68.953	43.360	35.260	28.578	176.152
Gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler	Yabancı Uyruklu	3.808.310	10.316.502	15.851.029	8.104.233	38.080.075
	YDİ Türk Vatandaşı	340.179	643.063	762.671	575.524	2.321.437
	Toplam	4.148.489	10.959.565	16.613.700	8.679.757	40.401.512
İş amaçlı (konferans, toplantı, görev vb.)	Yabancı Uyruklu	373.480	398.686	439.736	387.822	1.599.722
	YDİ Türk Vatandaşı	56.507	91.480	44.559	72.221	264.768
	Toplam	429.987	490.166	484.295	460.043	1.864.490
Sağlık ve tıbbi nedenler (1 yıldan az)	Yabancı Uyruklu	383.076	334.958	324.959	299.939	1.342.931
	YDİ Türk Vatandaşı	44.996	38.693	27.893	51.928	163.511
	Toplam	428.072	373.651	352.852	351.867	1.506.442
Diğer	Yabancı Uyruklu	243.683	280.049	-	241.755	1.050.985
	YDİ Türk Vatandaşı	274	269	-	598	1.142
	Toplam	243.957	280.318	285.501	242.353	1.052.127

14 TÜİK, "Geliş Nedenine Göre Çıkış Yapan Ziyaretçiler (Turizm İstatistikleri, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık ve Yıllık, 2024)".

15 TÜİK tarafından yayımlanan verilerde yalnızca toplam ve YDİ Türk vatandaşlarına dair veriler bulunmaktadır. Bu iki grup arasındaki farklı oluşturanların ise yabancı uyruklular olduğu TÜİK'in geçmiş yıllardaki yayınlarından anlaşılmıştır. Dolayısıyla 2023 yılında yabancıların Türkiye'ye geliş nedenleri toplam ziyaretçi sayısından YDİ Türk vatandaşlarının sayısının çıkartılmasıyla elde edilmiş ve ilgili hücrelere işlenmiştir.

Toplam	Yabancı Uyruklu	7.067.996	13.692.209	20.371.505	11.501.010	52.632.720
	YDİ Türk Vatandaşı	1.942.094	2.405.675	2.835.074	2.416.884	9.599.727
	Toplam	9.010.090	16.097.884	23.206.579	13.917.894	62.232.447

1.3. Yabancı Ziyaretçilerin Giriş-Çıkış İçin Kullandıkları Araç Türleri

Türkiye'ye giriş yapan yabancı uyruklu ziyaretçilerin, 2023 ve 2024 yıllarında, yaklaşık dörtte üçü hava araçlarını kullanmıştır. 2023 yılında Türkiye'ye gelirken en fazla tercih edilen araç türleri **37.251.029** kişiyle (**%75,70**) hava, **9.512.282** kişiyle (**%19,33**) kara, **2.418.660** kişiyle (**%4,92**) deniz araçlarıdır. Trenle Türkiye'ye gelenlerin sayısı ise görece düşük bir seviyede seyretmiş olup **27.209** kişi (**%0,06**) bu türden araçları tercih etmiştir. 2024 yılında buna benzer bir durum mevcuttur. Yabancı ziyaretçiler Türkiye'ye gelirken en fazla **39.977.675** kişiyle (**%75,96**) hava, **9.941.381** kişiyle (**%18,99**) kara, **2.682.561** kişiyle (**%5,10**) deniz araçlarını kullanmıştır. Trenle gelenlerin sayısı ise **27.666**'dır (**%0,05**).

Tablo 4. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin aylara ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024¹⁶

Aylar	2023					2024				
	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam
Ocak	1.457.968	515.934	30.763	1.302	2.005.967	1.438.848	569.821	36.602	1.756	2.047.027
Şubat	1.376.877	471.204	21.249	1.084	1.870.414	1.634.159	629.423	29.576	1.421	2.294.579
Mart	1.631.038	654.276	48.782	1.632	2.335.728	1.921.771	712.073	65.427	1.973	2.701.244
Nisan	2.491.739	695.369	132.674	2.042	3.321.824	2.779.135	749.598	80.292	2.219	3.611.244
Mayıs	3.508.566	729.961	259.564	2.151	4.500.242	4.065.983	787.924	273.634	2.578	5.130.119
Haziran	4.413.214	875.333	293.304	2.170	5.584.021	4.641.697	863.481	352.601	2.667	5.860.446
Temmuz	5.474.502	1.327.331	342.808	3.403	7.148.044	5.563.936	1.315.517	450.897	3.462	7.333.812
Ağustos	5.185.822	1.106.808	364.694	3.376	6.660.700	5.295.360	1.080.673	445.858	3.512	6.825.403
Eylül	4.483.443	974.414	325.059	3.111	5.786.027	4.710.079	943.217	398.318	2.817	6.054.431
Ekim	3.825.998	759.771	398.709	2.634	4.987.112	4.219.843	840.456	385.691	2.469	5.448.459
Kasım	1.692.969	675.188	155.140	2.048	2.525.345	1.901.506	721.774	108.866	1.517	2.733.663
Aralık	1.708.893	726.693	45.914	2.256	2.483.756	1.805.358	727.424	54.799	1.275	2.588.856
Toplam	37.251.029	9.512.282	2.418.660	27.209	49.209.180	39.977.675	9.941.381	2.682.561	27.666	52.629.283
Oran (%)	75,70	19,33	4,92	0,06	100,00	75,96	18,89	5,10	0,05	100,00

16 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB), "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri" Erişim 9 Eylül 2025; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Türkiye’den çıkarken kullanılan araç türleri de giriş yapanlara benzer bir profildedir. 2023 yılında Türkiye’den ayrılırken en fazla kullanılan araç türleri **37.567.264** kişiyle (**%75,66**) hava, **9.619.705** kişiyle (**%19,38**) kara, **2.436.755** kişiyle (**%4,91**) deniz araçları iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine bu araç türleri **40.074.253** kişiyle (**%75,74**) hava, **10.104.946** kişiyle (**%19,10**) kara, **2.706.656** kişiyle (**%5,12**) deniz araçları şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 5. Türkiye’den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin aylara ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024¹⁷

Aylar	2023					2024				
	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam
Ocak	1.708.757	602.366	30.092	1.430	2.342.645	1.710.846	656.403	36.532	1.686	2.405.467
Şubat	1.411.002	523.713	21.943	1.073	1.957.731	1.533.623	622.650	29.616	1.244	2.187.133
Mart	1.598.910	660.193	50.148	1.409	2.310.660	1.766.810	701.553	66.804	1.720	2.536.887
Nisan	2.146.308	696.025	133.546	1.766	2.977.645	2.471.024	753.414	83.131	1.791	3.309.360
Mayıs	3.214.281	701.448	263.628	2.177	4.181.534	3.769.956	783.734	278.595	2.274	4.834.559
Haziran	4.081.317	832.042	295.704	1.899	5.210.962	4.415.824	836.692	354.951	2.173	5.609.640
Temmuz	4.944.916	968.146	340.038	2.488	6.255.588	5.088.267	956.971	450.386	2.438	6.498.062
Ağustos	5.732.088	1.374.693	369.779	4.147	7.480.707	5.808.072	1.413.723	452.714	3.456	7.677.965
Eylül	4.680.209	1.063.177	331.520	3.277	6.078.183	4.825.965	1.038.199	403.851	2.727	6.270.742
Ekim	4.338.000	816.386	400.135	2.471	5.556.992	4.607.117	870.803	384.983	2.147	5.865.050
Kasım	2.128.639	689.994	152.990	2.008	2.973.631	2.415.247	755.472	109.520	1.570	3.281.809
Aralık	1.582.837	691.522	47.232	1.662	2.323.253	1.661.502	715.332	55.573	1.140	2.433.547
Toplam	37.567.264	9.619.705	2.436.755	25.807	49.649.531	40.074.253	10.104.946	2.706.656	24.366	52.910.221
Oran (%)	75,66	19,38	4,91	0,05	100,00	75,74	19,10	5,12	0,05	100,00

1.4. Yabancı Ziyaretçilerin Türkiye’de Ziyaret Ettiği İller

2023 yılında yabancılar 60 ili Türkiye’ye giriş yapmak için tercih etmiş iken 2024 yılında ise bu sayı 59 olmuştur. Yayımlanan istatistiklere geçen yıl yalnızca bir kişi Muş ilinden Türkiye’ye giriş yapmışken bu yıl hiç kimse Muş ilini tercih etmemiştir. Diğer taraftan 1-10.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **26**, 10.001-25.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **üç**, 25.001-100.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **11**, 100.001-250.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **dört**, 250.001-1.000.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **dokuz**, 1.000.001-2.500.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **iki**, 2.500.001-10.000.000 kişi arasında yabancıların giriş yaptığı illerin sayısı **iki**, 10 milyondan daha fazla kişinin giriş yaptığı il sayısı ise **ikidir**.

17 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, “2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri”; KTB, “2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri”.

Tablo 6. Yabancı uyruklu ziyaretçilerin Türkiye'ye giriş yaptığı illere göre dağılımı, 2023-2024¹⁸

İller	2023		2024		İller	2023		2024	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Adana	161.016	<1	113.893	<1	Kahramanmaraş	56	<1	40	<1
Adıyaman	26	<1	6	<1	Kars	65	<1	17	<1
Ağrı	392.856	<1	576.804	1,10	Kastamonu	455	<1	492	<1
Amasya	18	<1	40	<1	Kayseri	123.728	<1	144.358	<1
Ankara	638.785	1,30	662.825	1,26	Kırklareli	657.587	1,34	665.155	1,26
Antalya	14.749.811	29,97	15.902.862	30,22	Kilis	79.772	<1	44.925	<1
Ardahan	113.278	<1	109.053	<1	Kocaeli	27.870	<1	34.048	<1
Artvin	1.830.295	3,72	1.610.261	3,06	Konya	38.224	<1	37.441	<1
Aydın	790.462	1,61	791.948	1,50	Kütahya	10.726	<1	3.042	<1
Balikesir	39.304	<1	45.306	<1	Malatya	43	<1	3.210	<1
Bartın	18.390	<1	23.492	<1	Mardin	7	<1	9	<1
Batman	4	<1	21	<1	Mersin	59.801	<1	128.803	<1
Bingöl	0	<1	7	<1	Muğla	3.325.492	6,76	3.660.450	6,96
Bursa	5.969	<1	7.613	<1	Muş	1	<1	-	-
Çanakkale	35.287	<1	33.559	<1	Nevşehir	7.274	<1	3.166	<1
Denizli	18.385	<1	19.165	<1	Ordu	21.297	<1	5.639	<1
Diyarbakır	25.955	<1	33.889	<1	Rize	289	<1	733	<1
Edirne	4.715.580	9,58	4.834.945	9,19	Sakarya	4.751	<1	4.859	<1
Elazığ	17.407	<1	18.708	<1	Samsun	64.834	<1	68.634	<1
Erzincan	16	<1	9	<1	Sinop	13.478	<1	5.519	<1
Erzurum	809	<1	186	<1	Sivas	105	<1	37	<1
Eskişehir	30.640	<1	39.111	<1	Şanlıurfa	8.872	<1	2.462	<1
Gaziantep	119.668	<1	78.366	<1	Şırnak	520.578	1,06	411.196	<1
Giresun	3.029	<1	4.439	<1	Tekirdağ	10.490	<1	9.620	<1
Hakkari	207.549	<1	583.291	1,11	Tokat	1	<1	14	<1
Hatay	85.371	<1	72.204	<1	Trabzon	431.859	<1	417.306	<1
Iğdır	323.632	<1	333.396	<1	Uşak	26	<1	10	<1
Isparta	12.467	<1	8.235	<1	Van	555.424	1,13	718.657	1,37
İstanbul	17.370.030	35,30	18.582.322	35,31	Yalova	7.900	<1	9.297	<1
İzmir	1.491.803	3,03	1.719.524	3,27	Zonguldak	40.333	<1	44.664	<1
Toplam						49.209.180	100,00	52.629.283	100,00

Türkiye'ye gelen ziyaretçiler en fazla Antalya ve İstanbul'dan Türkiye'ye giriş yapmıştır. 2023 yılında en fazla turisti ağırlayan iller **17.370.030** kişiyle (**%35,30**) İstanbul, **14.749.811** kişiyle (**%29,97**) Antalya, **4.715.580** kişiyle (**%9,58**) Edirne iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine bu iller **18.582.322** kişiyle (**%35,31**) İstanbul, **15.902.862** kişiyle (**%30,22**) Antalya, **4.834.945** kişiyle (**%9,19**)

18 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Edirne olarak sıralanmıştır. Görüldüğü üzere 2023 yılında bu üç ilden Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin sayısının tüm yabancı ziyaretçilerin sayısına oranı **%74,71** iken 2024 yılında ise bu oran **%74,85** olmuştur. Öte yandan, mezkur iller içerisinde Antalya ve İstanbul'a gelen ziyaretçilerin neredeyse tamamına yakını hava araçlarını tercih ederken Edirne'ye gelenlerin ise yine tamamına yakını kara araçlarını tercih etmiştir.

Tablo 7. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 ile ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024¹⁹

İller	2023					2024				
	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam
İstanbul	16.964.432	-	405.598	-	17.370.030	18.141.805	-	440.517	-	18.582.322
Antalya	14.654.040	-	95.771	-	14.749.811	15.816.963	-	85.899	-	15.902.862
Edirne	-	4.694.216	240	21.124	4.715.580	-	4.815.212	202	19.531	4.834.945
Muğla	2.633.688	-	691.804	-	3.325.492	2.854.952	-	805.498	-	3.660.450
İzmir	1.351.992	-	139.811	-	1.491.803	1.464.618	-	254.906	-	1.719.524
Artvin	-	1.829.782	513	-	1.830.295	-	1.609.588	673	-	1.610.261
Aydın	-	-	790.462	-	790.462	-	-	791.948	-	791.948
Van	20	555.308	-	96	555.424	8	718.548	-	101	718.657
Kırklareli	-	657.585	2	-	657.587	-	665.149	6	-	665.155
Ankara	638.785	-	-	-	638.785	662.825	-	-	-	662.825
Diğer	1.008.072	1.775.391	294.459	5.989	3.083.911	1.036.504	2.132.884	302.912	8.034	3.480.334
Toplam	37.251.029	9.512.282	2.418.660	27.209	49.209.180	39.977.675	9.941.381	2.682.561	27.666	52.629.283

Çıkış yapan yabancı uyruklu ziyaretçilerin ilk 10 ile göre dağılımına bakıldığında giriş yapanlara benzer bir durumun olduğu gözlemlenmiştir. 2023 yılında en fazla çıkış yapılan iller **17.705.581** kişiyle (**%35,66**) İstanbul, **14.765.205** kişiyle (**%29,74**) Antalya, **4.688.495** kişiyle (**%9,44**) Edirne iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine bu iller **18.712.386** kişiyle (**%35,37**) İstanbul, **15.912.092** kişiyle (**%30,37**) Antalya, **4.784.737** kişiyle (**%9,04**) Edirne şeklinde sıralanmıştır. Yine giriş yapanlara benzer şekilde, Antalya ve İstanbul'dan çıkış yapan yabancılar her iki yılda da en fazla hava araçlarını, Edirne'den çıkış yapanlar ise en fazla kara araçlarını tercih etmiştir.

Tablo 8. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 ile ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024²⁰

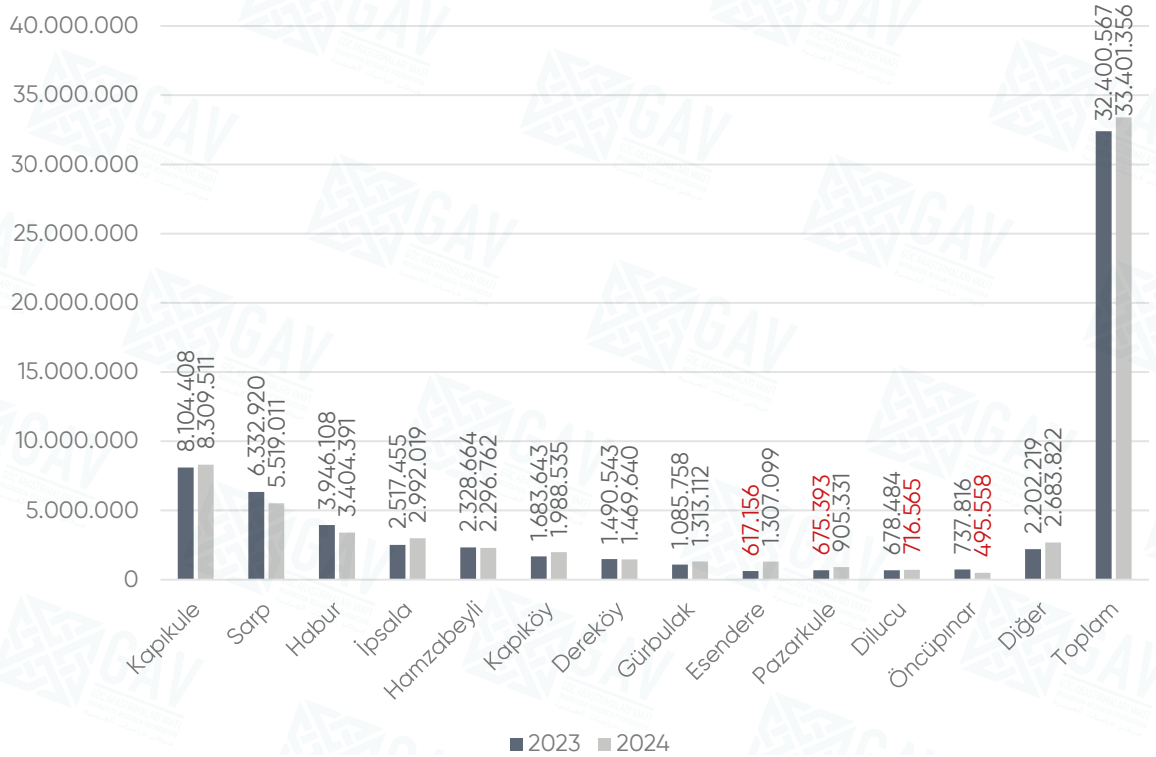
İller	2023					2024				
	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam
İstanbul	17.300.715	-	404.866	-	17.705.581	18.269.706	-	442.680	-	18.712.386
Antalya	14.670.137	-	95.068	-	14.765.205	15.827.636	-	84.456	-	15.912.092

19 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

20 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Edirne	-	4.668.239	248	20.008	4.688.495	-	4.768.102	202	16.433	4.784.737
Muğla	2.611.900	-	696.073	-	3.307.973	2.842.200	-	811.809	-	3.654.009
İzmir	1.366.922	-	141.307	-	1.508.229	1.482.454	-	258.007	-	1.740.461
Artvin	-	1.856.954	510	-	1.857.464	-	1.637.642	672	-	1.638.314
Aydın	-	-	800.036	-	800.036	-	-	801.278	-	801.278
Van	706	552.126	-	95	552.927	1.926	708.076	-	101	710.103
Ankara	636.487	-	-	-	636.487	652.978	-	-	-	652.978
Kırklareli	-	636.941	0	-	636.941	-	638.752	1	-	638.753
Şırnak	4	581.426	-	-	581.430	-	489.331	-	-	489.331
Diğer	980.393	1.324.019	298.647	5.704	2.608.763	997.353	1.863.043	307.551	7.832	3.175.779
Toplam	37.567.264	9.619.705	2.436.755	25.807	49.649.531	40.074.253	10.104.946	2.706.656	24.366	52.910.221

Gümrük kapılarına (kara kapıları) göre giriş-çıkış yapan yolcu sayılarının dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla kullanılan kara kapılarının **78.104.408** kişiyle (**%25,01**) Kapıkule Gümrük Kapısı, **6.332.920** kişiyle (**%19,55**) Sarp Gümrük Kapısı, **3.946.108** kişiyle (**%12,18**) Habur Gümrük Kapısı olduğu görülürken 2024 yılına gelindiğinde ise yine bu gümrük kapıları **8.309.511** kişiyle (**%24,88**) Kapıkule Gümrük Kapısı, **5.519.011** kişiyle (**%16,52**) Sarp Gümrük Kapısı, **3.404.391** kişiyle (**%10,19**) Habur Gümrük Kapısı şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 5. Türkiye'ye kara gümrük kapılarından giriş yapan yolcuların sınır kapılarına göre dağılımı, 2023-2024²¹

21 Ticaret Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. T.C. Ticaret Bakanlığı (TB), "Kara Kapılarına Göre Yolcu Sayıları" Erişim 9 Eylül 2025.

1.5. Yabancı Ziyaretçilerin Uyrukları

2023 yılında Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin en fazla olduğu uyruklar **6.313.675** kişiyle (**%12,83**) Rusya, **6.193.259** kişiyle (**%12,59**) Almanya, **3.800.922** kişiyle (**%7,72**) İngiltere iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine bu uyruklar **6.710.198** kişiyle (**%12,75**) Rusya, **6.620.612** kişiyle (**%12,58**) Almanya, **4.433.782** kişiyle (**%8,42**) İngiltere şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 9. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024²²

Uyruklar	2023	2024	Değişim Oranı (%)
Rusya	6.313.675	6.710.198	6,28
Almanya	6.193.259	6.620.612	6,90
İngiltere	3.800.922	4.433.782	16,65
İran	2.504.494	3.277.852	30,88
Bulgaristan	2.893.092	2.918.581	0,88
Polonya	1.539.123	1.866.986	21,30
Gürcistan	1.633.977	1.466.188	-10,27
ABD	1.334.337	1.442.191	8,08
Hollanda	1.232.220	1.303.262	5,77
Romanya	990.005	1.173.358	18,52
Irak	1.051.721	968.834	-7,88
Diğer	19.722.355	20.447.439	3,68
Toplam	49.209.180	52.629.283	6,95

Türkiye'ye gelirken hava araçlarını en fazla kullananlar 2023 yılında **5.891.833** kişiyle (**%15,82**) Rusya, **5.605.623** kişiyle (**%15,05**) Almanya, **3.518.383** kişiyle (**%9,45**) İngiltere uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **6.341.904** kişiyle (**%15,86**) Rusya, **5.972.465** kişiyle (**%14,94**) Almanya, **4.015.611** kişiyle (**%10,04**) İngiltere şeklinde sıralanmıştır. 2023 yılında kara araçlarını kullananların **2.606.593**'ü (**%27,40**) Bulgaristan, **1.506.211**'i (**%15,83**) Gürcistan, **1.179.055**'i (**%12,40**) İran uyruklu iken 2024 yılında ise yine aynı uyruklar **2.586.655** kişiyle (**%26,02**) Bulgaristan, **1.868.560** kişiyle (**%18,80**) İran, **1.317.076** kişiyle (**%13,25**) Gürcistan şeklinde sıralanmıştır. Deniz araçlarını en fazla kullananlar 2023 yılında **515.844** kişiyle (**%21,33**) ABD, **236.163** kişiyle (**%9,76**) İngiltere, **199.543** kişiyle (**%8,25**) Almanya uyruklu iken 2024 yılında ise bu uyruklar **492.449** kişiyle (**%18,36**) ABD, **372.760** kişiyle (**%13,90**) İngiltere, **228.556** kişiyle (**%8,52**) Almanya şeklinde sıralanmıştır. Trenleri kullananların 2023 yılında **5.923**'ü (**%21,77**) Bulgaristan, **2.785**'i (**%10,24**) Almanya, **1.550**'i (**%5,70**) Rusya uyruklu iken 2024 yılında ise bu uyruklar **5.346** kişiyle (**%19,32**) Bulgaristan, **2.481** kişiyle (**%8,97**) Almanya, **1.325** kişiyle (**%4,79**) İngiltere şeklinde sıralanmıştır.

22 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Tablo 10. Türkiye'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyuğa ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024²³

Uyruklar	2023					2024				
	Hava	Kara	Deniz	Tren	Toplam	Hava	Kara	Deniz	Tren	Toplam
Rusya	5.891.833	274.785	145.507	1.550	6.313.675	6.341.904	212.860	154.652	782	6.710.198
Almanya	5.605.623	385.308	199.543	2.785	6.193.259	5.972.465	417.110	228.556	2.481	6.620.612
İngiltere	3.518.383	44.926	236.163	1.450	3.800.922	4.015.611	44.086	372.760	1.325	4.433.782
İran	1.321.394	1.179.055	3.891	154	2.504.494	1.406.711	1.868.560	2.420	161	3.277.852
Bulgaristan	256.183	2.606.593	24.393	5.923	2.893.092	297.048	2.586.655	29.532	5.346	2.918.581
Polonya	1.420.097	33.471	85.376	179	1.539.123	1.728.361	29.607	108.919	99	1.866.986
Gürcistan	118.166	1.506.211	9.569	31	1.633.977	139.789	1.317.076	9.309	14	1.466.188
ABD	806.325	11.561	515.844	607	1.334.337	934.655	14.403	492.449	684	1.442.191
Hollanda	1.077.112	102.996	51.445	667	1.232.220	1.141.751	107.529	53.342	640	1.303.262
Romanya	568.606	400.311	20.638	450	990.005	689.735	460.596	22.416	611	1.173.358
Irak	518.821	532.414	471	15	1.051.721	513.708	454.749	366	11	968.834
Diğer	16.148.486	2.434.651	1.125.820	13.398	19.722.355	16.795.937	2.428.150	1.207.840	15.512	20.447.439
Toplam	37.251.029	9.512.282	2.418.660	27.209	49.209.180	39.977.675	9.941.381	2.682.561	27.666	52.629.283

2023 yılında Türkiye'den giden ziyaretçilerin en fazla olduğu uyruklar **6.436.491** kişiyle (**%12,96**) Rusya, **6.198.262** kişiyle (**%12,48**) Almanya, **3.804.594** kişiyle (**%7,66**) İngiltere iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **6.726.010** kişiyle (**%12,71**) Rusya, **6.626.348** kişiyle (**%12,52**) Almanya, **4.441.693** kişiyle (**%8,39**) İngiltere şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 11. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024²⁴

Uyruklar	2023	2024	Değişim Oranı (%)
Rusya	6.436.491	6.726.010	4,50
Almanya	6.198.262	6.626.348	6,91
İngiltere	3.804.594	4.441.693	16,75
İran	2.506.158	3.274.272	30,65
Bulgaristan	2.904.113	2.923.525	0,67
Polonya	1.538.716	1.865.805	21,26
Gürcistan	1.638.642	1.468.900	-10,36
ABD	1.349.876	1.452.486	7,60
Hollanda	1.236.080	1.312.023	6,14

23 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

24 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Romanya	988.683	1.167.950	18,13
Irak	1.086.747	994.699	-8,47
Diğer	19.961.169	20.656.510	3,48
Toplam	49.649.531	52.910.221	6,57

Türkiye'den çıkarken hava araçlarını en fazla kullananlar 2023 yılında **6.001.592** kişiyle (**%15,98**) Rusya, **5.624.585** kişiyle (**%14,97**) Almanya, **3.524.143** kişiyle (**%9,38**) İngiltere uyruklu iken 2024 yılında ise bu uyruklu **6.352.136** kişiyle (**%15,85**) Rusya, **5.996.540** kişiyle (**%14,96**) Almanya, **4.022.549** kişiyle (**%10,04**) İngiltere'dir. Kara araçlarını kullananların 2023 yılında **2.609.889**'u (**%27,13**) Bulgaristan, **1.503.448**'i (**%15,63**) Gürcistan, **1.158.327**'si (**%12,04**) İran uyruklular iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklu **2.584.350** kişiyle (**%25,58**) Bulgaristan, **1.856.973** kişiyle (**%18,38**) İran, **1.313.534** kişiyle (**%13,00**) Gürcistan şeklinde sıralanmıştır. Deniz araçlarını en fazla kullananların uyrukları 2023 yılında **518.897** kişiyle (**%21,29**) ABD, **236.472** kişiyle (**%9,70**) İngiltere, **198.643** kişiyle (**%8,15**) Almanya iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklu sırasıyla **494.633** kişiyle (**%18,27**) ABD, **376.528** kişiyle (**%13,91**) İngiltere, **227.002** kişiyle (**%8,39**) Almanya'dır. Türkiye'den ayrılırken trenleri kullananların uyrukları 2023 yılında en fazla **5.265** kişiyle (**%20,40**) Bulgaristan, **2.396** kişiyle (**%9,28**) Almanya, **1.446** kişiyle (**%5,60**) Rusya iken 2024 yılında ise **4.841** kişiyle (**%19,87**) Bulgaristan, **1.741** kişiyle (**%7,15**) Almanya, **780** kişiyle (**%3,20**) İngiltere'dir.

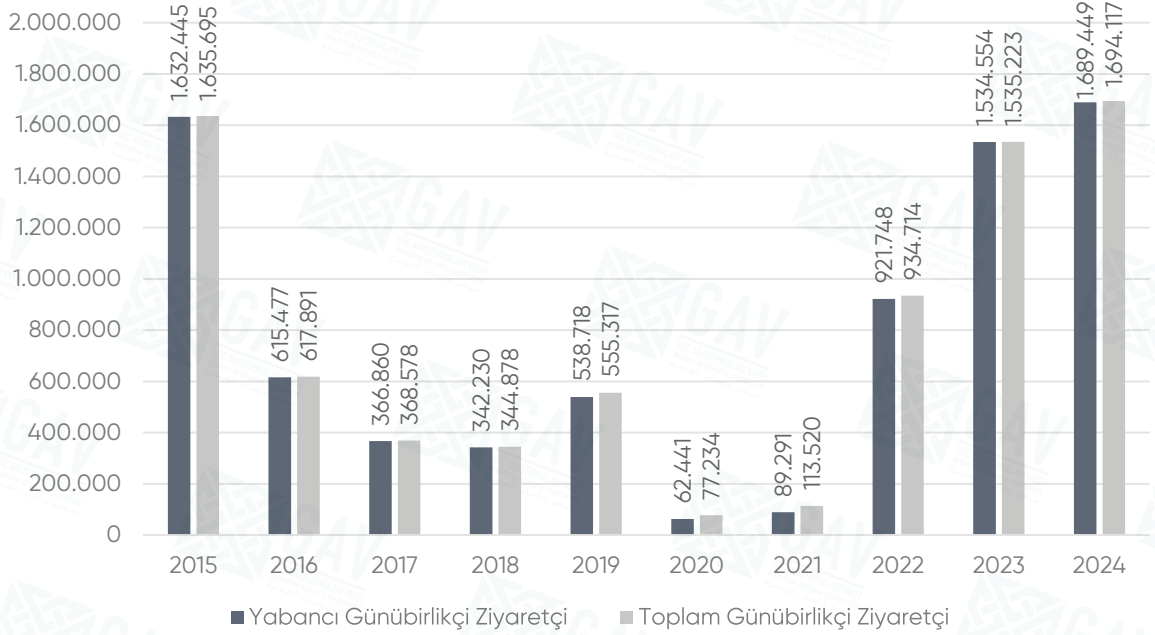
Tablo 12. Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçilerin ilk 10 uyruğa ve araç türlerine göre dağılımı, 2023-2024²⁵

Uyruklar	2023					2024				
	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam	 Hava	 Kara	 Deniz	 Tren	Toplam
Rusya	6.001.592	285.629	147.824	1.446	6.436.491	6.352.136	216.474	156.754	646	6.726.010
Almanya	5.624.585	372.638	198.643	2.396	6.198.262	5.996.540	401.065	227.002	1.741	6.626.348
İngiltere	3.524.143	42.781	236.472	1.198	3.804.594	4.022.549	41.836	376.528	780	4.441.693
İran	1.342.346	1.158.327	5.331	154	2.506.158	1.413.835	1.856.973	3.322	142	3.274.272
Bulgaristan	264.606	2.609.889	24.353	5.265	2.904.113	304.891	2.584.350	29.443	4.841	2.923.525
Polonya	1.420.098	33.142	85.299	177	1.538.716	1.727.558	29.244	108.887	116	1.865.805
Gürcistan	125.258	1.503.448	9.907	29	1.638.642	145.797	1.313.534	9.552	17	1.468.900
ABD	818.005	12.214	518.897	760	1.349.876	941.554	15.558	494.633	741	1.452.486
Hollanda	1.085.567	98.228	51.835	450	1.236.080	1.155.611	102.462	53.607	343	1.312.023
Romanya	567.861	399.824	20.595	403	988.683	691.426	453.649	22.440	435	1.167.950
Irak	508.063	578.168	495	21	1.086.747	486.865	507.420	406	8	994.699
Diğer	16.285.140	2.525.417	1.137.104	13.508	19.961.169	16.835.491	2.582.381	1.224.082	14.556	20.656.510
Toplam	37.567.264	9.619.705	2.436.755	25.807	49.649.531	40.074.253	10.104.946	2.706.656	24.366	52.910.221

25 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

1.6. Günübirlikçi Ziyaretçiler

Türkiye'ye gelen günübirlikçi ziyaretçilerin sayısı son yıllarda dikkat çekici şekilde artmaktadır. 2015 yılında **1.635.695** olan günübirlikçi ziyaretçi sayısı koronavirüs salgının etkisinin hakim olduğu 2020 yılına kadar neredeyse sürekli olarak gerilemiş ve bu yılda **77.234**'e kadar düşmüştür. Ancak müteakip yıllarda hızlı bir şekilde artmış ve 2024 yılında **1.694.117** kişiyle son 10 yılın rekoru kırılmıştır. Ancak bu seviyenin 2025 yılındaki seviyeye yakın olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Şekil 6. Türkiye'ye gelen günübirlikçi ziyaretçilerin²⁶ yıllara göre dağılımı, 2015-2024²⁷

En fazla günübirlikçi ziyaretçinin geldiği aylar 2023 yılında **286.028** kişiyle (**%18,63**) ekim, **224.101** kişiyle (**%14,60**) ağustos, **213.082** kişiyle (**%13,88**) eylül iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu aylar **294.428** kişiyle (**%17,45**) temmuz, **277.271** kişiyle (**%16,41**) ağustos, **268.381** kişiyle (**%15,89**) ekim şeklinde sıralanmıştır. Tablo 13'te 2023 yılı içerisinde mart, nisan, mayıs ve haziran aylarında, 2024 yılında ise haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım ve aralık aylarında günübirlikçi yabancılar ve toplam günübirlikçi sayılarının eşit olduğu görülmüştür. Sayılmayan diğer aylarda aradaki farkı oluşturanların YDİ Türk vatandaşları olduğu düşünülse de Bakanlık tarafından böyle bir beyan olmadığından kesin bir yorum yapılamamaktadır.

26 KTB tarafından yayımlanan istatistiklerde, Şekil 6'da görülebileceği gibi, yabancı uyruklu günübirlikçi ziyaretçi ve toplam günübirlikçi ziyaretçilere dair veriler bulunmaktadır. Bu iki grubun arasında birkaç bin kişilik farkın olduğu anlaşılmıştır. İlk bakışta akla YDİ Türk vatandaşları gelse de KTB tarafından bu grubu kimlerin oluşturduğu beyan edilmediğinden şekle ve müteakip tablolara bu türden bir grup ayrılmamıştır.

27 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Tablo 13. Türkiye'ye gelen günübirlikçi ziyaretçilerin yıllara göre dağılımı, 2023-2024²⁸

Aylar	2023		2024	
	Yabancı Uyraklu	Toplam	Yabancı Uyraklu	Toplam
Ocak	9.820	9.820	16.345	16.345
Şubat	3.633	3.633	7.106	7.106
Mart	24.951	24.962	33.490	33.490
Nisan	83.938	84.033	28.677	28.677
Mayıs	173.710	174.090	171.141	171.141
Haziran	184.493	184.676	236.528	237.079
Temmuz	213.082	213.082	294.428	295.633
Ağustos	224.101	224.101	277.271	278.044
Eylül	203.383	203.383	262.062	262.966
Ekim	286.028	286.028	268.381	269.140
Kasım	106.011	106.011	63.094	63.291
Aralık	21.404	21.404	30.926	31.205
Toplam	1.534.554	1.535.223	1.689.449	1.694.117

2023 yılında yabancı uyraklu günübirlikçi ziyaretçiler **15 ilde 33 limanı** ziyaret etmiş iken 2024 yılında ise bu sayı **16 ilde toplam 35 limana** yükselmiştir. En fazla yabancı günübirlikçinin geldiği iller 2023 yılında **732.748** kişiyle (**%47,75**) Aydın, **301.904** kişiyle (**%19,67**) İstanbul, **275.381** kişiyle (**%17,95**) Muğla iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu iller **706.689** kişiyle (**%41,83**) Aydın, **341.538** kişiyle (**%20,22**) İstanbul, **320.251** kişiyle (**%18,96**) Muğla şeklinde sıralanmıştır. Bu illerin hem 2023 hem 2024 yıllarında diğerlerine kıyasla açık ara en fazla tercih edilen iller olduğu Tablo 14'ten anlaşılmaktadır.

Bir diğer husus, aynı tabloda yer alan Orta Karadeniz'deki illerin (Samsun, Sinop ve Ordu) 2024 yılında bir önceki yıla göre daha az tercih edildiğidir. Bunlar arasında Ordu iline gelen ziyaretçilerin sayısı 2023 yılında **9.899** iken 2024 yılında ise dramatik bir düşüşle **513** kişiye gerilemiştir. 2022 yılı için durumun ne olduğuna bakıldığında Ordu'ya gelen günübirlikçilerin sayısının **345** kişi olduğu görülmüştür.²⁹ Bu halde 2023 yılında Ordu ili diğer yıllara nazaran "olağanüstü" sayıda günübirlikçi ziyaretçiye ev sahipliği yapmıştır denilebilir.

28 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

29 Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı - 2023, sf. 27.

Tablo 14. Türkiye'ye gelen yabancı günübirlikçi ziyaretçilerin ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024³⁰

İller	2023	2024	Değişim Oranı (%)
Aydın	732.748	706.689	-3,56
İstanbul	301.904	341.538	13,13
Muğla	275.381	320.251	16,29
İzmir	56.377	164.942	192,57
Antalya	57.316	47.046	-17,92
Çanakkale	32.602	31.073	-4,69
Trabzon	15.034	23.862	58,72
Bartın	16.666	22.291	33,75
Zonguldak	8.335	9.692	16,28
Samsun	8.182	7.989	-2,36
Sinop	13.252	5.304	-59,98
Ordu	9.899	513	-94,82
Diğer	6.858	8.259	20,43
Toplam	1.534.554	1.689.449	10,09

Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu günübirlikçilerin ilk 10 uyuğa göre dağılımına bakıldığında hem 2023 hem 2024 yıllarında aynı uyruktan ziyaretçilerin Türkiye'yi en fazla tercih edenler olduğu görülmüştür. 2023 yılında en fazla günübirlikçilerin olduğu uyruklar **468.024** kişiyle (**%30,50**) ABD, **143.568** kişiyle (**%9,36**) İngiltere, **116.185** kişiyle (**%7,57**) İtalya iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **449.235** kişiyle (**%26,59**) ABD, **235.140** kişiyle (**%13,92**) İngiltere, **166.046** kişiyle (**%9,83**) İtalya şeklinde sıralanmıştır.

2022 ve 2023 yıllarında İsrail uyruklu günübirlikçi ziyaretçiler en fazla Türkiye'ye gelenler arasında 8. sırada bulunmaktadır. Ancak 2024 yılına gelindiğinde Türkiye'ye gelen İsrail uyruklu ziyaretçilerin sayısı bir önceki yıla göre **%91,44** gerileyerek **3.810** olmuştur. Bunun sebebini 7 Ekim 2023 tarihinden günümüze değin şiddetlenerek artan İsrail'in Filistin'e saldırıları sebebiyle Türkiye'nin İsrail'e karşı tutumu ve iki ülkenin ilişkilerinin gerilmesinde aramak mümkündür.

Tablo 15. Türkiye'ye gelen yabancı günübirlikçi ziyaretçilerin ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024³¹

Uyruklar	2023	2024	Değişim Oranı (%)
ABD	468.024	449.235	-4,01
İngiltere	143.568	235.140	63,78
İtalya	116.185	166.046	42,92
Almanya	108.677	127.340	17,17

30 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

31 Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. KTB, "2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri"; KTB, "2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri".

Rusya	94.073	111.439	18,46
Kanada	68.713	76.649	11,55
İspanya	48.423	72.457	49,63
Avustralya	41.352	41.222	-0,31
Fransa	35.218	28.488	-19,11
Polonya	22.923	26.084	13,79
İsrail	44.513	3.810	-91,44
Diğer	342.885	351.539	2,52
Toplam	1.534.554	1.689.449	10,09

1.7. Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi kısaca insanların tedavi olmak amacıyla daimi ikamet ülkelerinden farklı bir ülkeyi ziyaret etmeleri olarak tanımlanabilir.³² Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (SHGM), bu tanıımı biraz daha geniş kapsamlı değerlendirmiş, “koruyucu, rehabilite edici, tedavi edici, sağlık geliştirici” hizmetler almak amacıyla bir başka ülkeye ziyaretin sağlık turizmi olarak değerlendirilebileceğini ifade etmiştir.³³ Sağlık Turizmi Yönetmeliği’ne göre ise sağlık turizmi, “sağlık amaçlı yurtdışından ülkemize geçici bir süreliğine gelen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmakla birlikte yurtdışında ikamet eden gerçek kişilerin aldıkları her türlü sağlık hizmeti ile bunlarla ilgili destek hizmetlerini” kapsamaktadır.³⁴ Yönetmelikte değerlendirilen bir diğer husus da turistin sağlığıdır. Türkiye’yi ziyaret eden yabancıların seyahatleri esnasında bir rahatsızlık geçirmeleri durumunda Türkiye’de sağlık hizmetleri alması da turistin sağlığı kapsamında değerlendirilmektedir.³⁵ Türkiye’de sağlık turizmi hizmeti vermek isteyen kuruluşlar, yönetmelikte belirten şartları karşılayarak başvuru yapmaktadır. Başvurular ilgili İl Sağlık Müdürlüğü tarafından incelenmektedir ve uygun görülen kuruluşlara yetki belgesi verilmektedir.³⁶

Son 10 yılda Türkiye’nin ağırladığı turist sayısı genellikle artış eğiliminde olmuştur. Nitekim 2015 yılında **428.894** olan sağlık turisti sayısı 2024 yılına gelindiğinde **1.506.442**’ye ulaşmıştır. Ancak bu sayının zirveye ulaştığı yıl **1.538.643** kişiyle 2023 yılıdır. 2024 yılında sağlık turisti sayısının bir önceki yıla gerilemesinin sebebi olarak bir basın kaynağı, ölümle neticelenen tıbbi işlemleri işaret etmiştir.³⁷

32 Türkiye Sağlık Turizmi Derneği (TSTD), “Sağlık Turizmi: Genel Bilgi” Erişim 23 Eylül 2025.

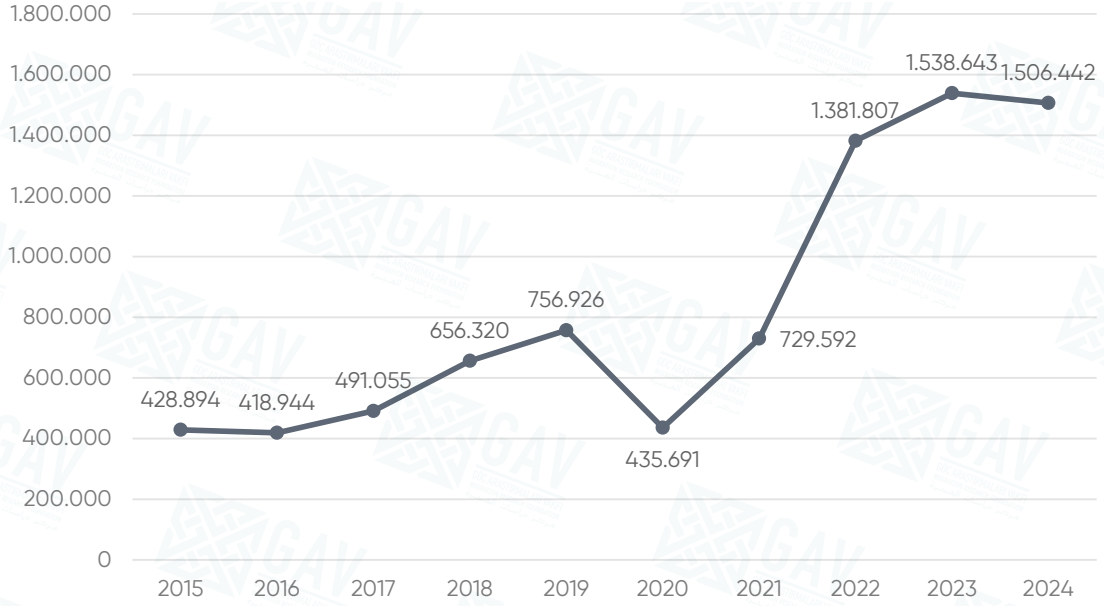
33 T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Dairesi Başkanlığı (STDB), “Sağlık Turizmi Nedir?” Erişim 23 Eylül 2025.

34 Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete 30123 (13 Temmuz 2017), md. 4/1-d.

35 Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik, md. 4/1-e.

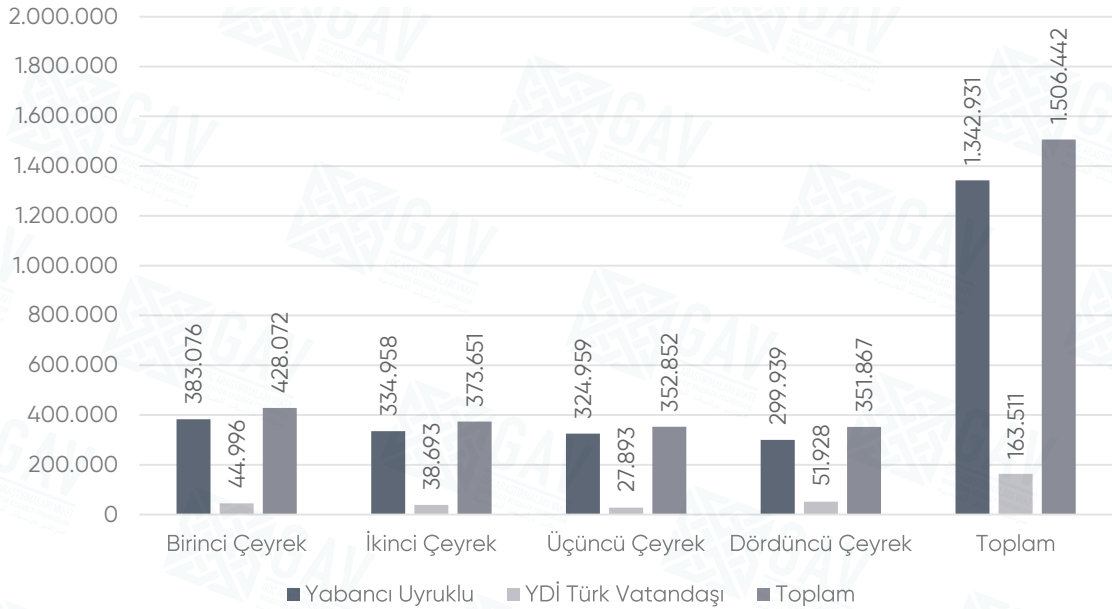
36 Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik, md. 8.

37 Ekonomi Gazetesi, “Sağlık Turizmi Alarm Veriyor” (6 Ağustos 2025) Erişim 23 Eylül 2025.

Şekil 7. Türkiye'ye gelen sağlık turistlerinin yıllara göre dağılımı, 2015-2024³⁸

2024 yılında Türkiye'ye en fazla sağlık turisti birinci çeyrekte (**428.072 kişi**) gelmiştir. Bunu **373.651** kişiyle ikinci çeyrek, **352.852** kişiyle üçüncü çeyrek takip etmiştir. Dördüncü çeyrekte gelen ziyaretçi sayısı ise 351.867'dir. Yabancı uyruklu sağlık turistlerinde de benzer bir profil olduğu görülmektedir. Zira en fazla yabancı sağlık turisti **383.076** kişiyle birinci çeyrekte, **334.958** kişiyle ikinci çeyrekte, **324.959** kişiyle üçüncü çeyrekte Türkiye'ye gelmiştir. Ancak YDİ Türk vatandaşları sağlık turizmi için Türkiye'yi en çok dördüncü çeyrekte (**51.928 kişi**) tercih etmiştir. Bunu **44.996** kişiyle birinci çeyrek, 38.693 kişiyle ikinci çeyrek takip etmiştir.

Şekil 8. Türkiye'ye sağlık ve tıbbi nedenlerle (bir yıldan az) gelenlerin uyruklarına ve çeyreklere göre dağılımı, 2024³⁹

38 Uluslararası Sağlık Hizmetleri AŞ (USHAŞ), "Ülkemize Gelen Sağlık Turisti Sayısı" Erişim 9 Eylül 2025.

39 TÜİK, "Geliş Nedenine Göre Çıkış Yapan Ziyaretçiler (Turizm İstatistikleri, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık ve Yıllık, 2024)".

The background is a photograph of an airport terminal, overlaid with a semi-transparent dark red filter. In the upper right, a large round clock is visible. Below it, directional signs for 'Pasaport kontrol / Transfer' and 'Passport control / Transfers' are visible, along with an upward-pointing arrow. The main title is centered in the upper half of the image.

DÜZENLİ GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ

Düzenli göç, yasal yollarla yapılan göç olarak tanımlanabilir. Kişi veya kişilerin daimi ikamet ülkesinden çıkarak hedef ülkeye gelişinin tamamıyla ilgili ülkenin mevzuatına uygun olması durumudur.¹ GİB, düzenli göçü vize, ikamet izni ve vatansız kişiler² üzerinden değerlendirmektedir.³

"Düzenli Göç ve İnsan Hareketlilikleri" başlıklı bu bölümde değerlendirilen veriler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) elde edilmiştir.

ÇSGB'nin yayımladığı veriler, çalışma izni verilen yabancıların sayısının yıllara göre dağılımı, illere göre dağılımı, eğitim düzeylerine göre dağılımı, uyruklara göre dağılımı, ekonomik faaliyetlere göre dağılımı gibi konu başlıkları içermekte olup geniş kapsamlıdır. İlgili istatistiklere Bakanlığın internet sitesinde yer alan "istatistikler" sekmesindeki "resmi istatistik programı", "çalışma izin istatistikleri" başlıklar takip edilerek ulaşılmıştır.

GİB ikamet izinli yabancı uyrukluların yıllara göre dağılımı, illere göre dağılımı, ikamet izin çeşitlerine göre dağılımı, ikamet izin çeşitlerine göre ilk 10 uyruk dağılımı gibi istatistikleri içermektedir. GİB'in veri yayımlama politikasında araştırmacılar için zorluk olarak değerlendirilebilecek durumlar, bir veri arşivi hazırlamaması, ikamet izin çeşitlerinden uzun dönem, insani ve insan ticareti mağduru ikamet izinlerine dair verileri "diğer" kategorisinde değerlendirmesi ve bu izin türlerine dair ayrı ayrı istatistik yayımlamaması, uyruklara dair verilerde yalnızca ilk 10 uyruk verilerini sunmasıdır. Çalışmamızda değerlendirilen kurumun verilerine Başkanlığın internet sitesindeki "istatistikler" sekmesinden erişilmiştir.

MEB, temel ve ortaöğretimdeki uluslararası öğrencilere ilişkin verilerini HBÖGM aracılığıyla kamuoyuyla paylaşmaktadır. Genel Müdürlüğün sunduğu raporda eğitim kademelerine göre uluslararası öğrencilerle Suriye uyruklu öğrencilere dair istatistikler yer almaktadır. İlgili istatistikler Genel Müdürlüğün internet sitesinde yer alan "bağlantılar" başlığındaki "izleme ve değerlendirme raporları" sekmesinden elde edilmiştir.

YÖK, istatistiklerini Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (YBYS) aracılığıyla paylaşmaktadır. Hem yükseköğretimde uluslararası öğrenciler hem de uluslararası öğretim elemanları ile

1 Richard Perruchoud (ed.) & Jillyanne Redpath-Cross (ed.), *Göç Terimleri Sözlüğü* (PDF: Birleşmiş Milletler Göç Kuruluşu, 2013), sf. 26.

2 Düzenli göçün içerisinde vatansızların ayrı bir yeri bulunmaktadır. Vatansız kişi, "hiçbir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı bulunmayan ve yabancı sayılan kişi" olarak tanımlanmaktadır. Bkz. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "Genel Bilgi (Vatansızlar)" Erişim 23 Eylül 2025. Bu kişilerin tespiti dört adımda gerçekleşmektedir. Öncelikle kişi ilgili kamu kurumuna başvuru yapmaktadır. Daha sonra ilgili kamu kurumunun temsilciler, bu kişilerle mülakat yapmaktadır. Başvurucuların vatansız olduğuna ilişkin tespit İçişleri Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Vatansız olduğu tespit edilenlere ise "vatansız kişi kimlik belgesi" düzenlenmektedir. Bu belge, gerekli şartların taşınmadığının tespiti halinde iptal edilebilmektedir. Bkz. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "Vatansızlığın Tespiti (Vatansızlar)" Erişim 23 Eylül 2025.

3 T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "Düzenli Göç" Erişim 23 Eylül 2025.

İlgili istatistikler burada bulunmaktadır. Her iki konu başlığı için de kurumun paylaştığı verilerin geniş kapsamlı olduğu söylenebilir. Zira YÖK, uluslararası öğrencilerin üniversitelere, uyruklara, eğitim birimlerine göre dağılımı, uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına, görev yaptığı üniversitelere, uyruklara göre dağılımı gibi detaylı istatistikleri paylaşmaktadır. Ayrıca YÖK'ün paylaştığı istatistikler, veri üretimi yapılmasına da elverişlidir. İlgili istatistiklere erişmek için YBYS'nin internet sitesinde yer alan "yükseköğretim istatistikleri" sekmesindeki "2022-2023 öğretim yılı" ve "2023-2024 öğretim yılı" başlıklar takip edilmiştir. Bu başlıkların içerisinde yer alan "öğrenci sayıları" ve "öğretim elemanları" alt başlıklarında çalışmamız kapsamında değerlendirilen verilere ulaşılmıştır. Öte yandan YBYS'nin ana sayfasındaki "öğrenci istatistikleri" sekmesindeki "üniversite bazında öğrenci sayıları" başlığın da bulunan istatistikler de kullanılmıştır.

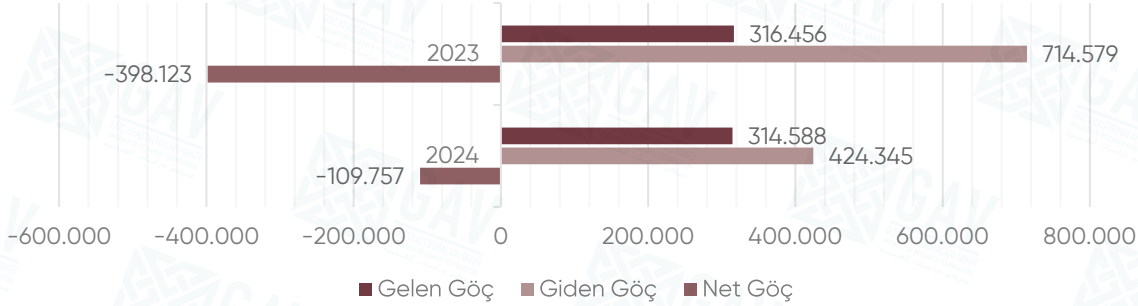
Çalışmamızın bu bölümünde TÜİK'in birçok veri bülteninden yararlanılmıştır. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarından (ADNKS) ulaşılan veriler, Türkiye'de bulunan yabancı uyruklu nüfusun illere ve uyruklarına göre dağılımını içermektedir. İllere ve uyruklara göre dağılım tabloları, cinsiyet dağılımını da göstermektedir. Ayrıca uyruklara göre dağılım tablosu geniş bir uyruk verisi sunmaktadır. Ancak her iki tablo da son iki yılla sınırlandırılmıştır. Bunun yanında "il, tek yaş ve cinsiyete göre nüfus" tablosundaki istatistikler, oran hesaplamaları için değerlendirilmiştir. Evlenme ve boşanma istatistiklerinde yalnızca uyruklara göre dağılım tabloları sunulmaktadır. Konut satış istatistiklerinde yıllara göre yabancı uyruklulara konut satışı, illere ve uyruklara göre dağılımı gibi tablolar bulunmaktadır. İlgili istatistiklerin olduğu tabloda illere göre yapılan satışların yalnızca 10 ili kapsadığı görülmüştür. Uyruklara göre dağılımda ise ilk 20 uyruk mevcuttur. Bu istatistiklerin detaylandırılması, araştırmacıların çeşitli alanlarda "izleme yapabilmesini" kolaylaştıracaktır. Öte yandan uyruklara göre dağılım tablosunda yer alan yabancılara toplam konut satışı verileri, yıllara ve illere göre dağılım tablosundan sürekli olarak farklıdır. Bunun sebebi ise belirlenememiştir. TÜİK'ten yararlanılan bir diğer başlık da Türkiye'ye ve Türkiye'den göç eden nüfustur. Bu başlıkta yabancılara uyrukları, Türkiye'de ikamet etmeye başladıkları yıl, cinsiyet, bu nüfusun illere göre dağılımı gibi veriler yer almaktadır. Son olarak, ADNKS sonuçlarına "adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları, 2024", evlenme ve boşanma istatistiklerine "evlenme ve boşanma istatistikleri, 2024", konut satış istatistiklerine "konut satış istatistikleri, aralık 2024", uluslararası göç istatistiklerine "uluslararası göç istatistikleri, 2024" başlıklı bültenlerden ulaşılmıştır.

Tablo 16. Kurumların veri yayımlama sıklığına göre dağılımı

Kurumlar	Haftalık	Aylık	Yıllık
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	✗	✗	✓
Göç İdaresi Başkanlığı	✓	✗	✓
Milli Eğitim Bakanlığı	✗	✗	✓
Türkiye İstatistik Kurumu	✗	✓	✓
Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı	✗	✗	✓

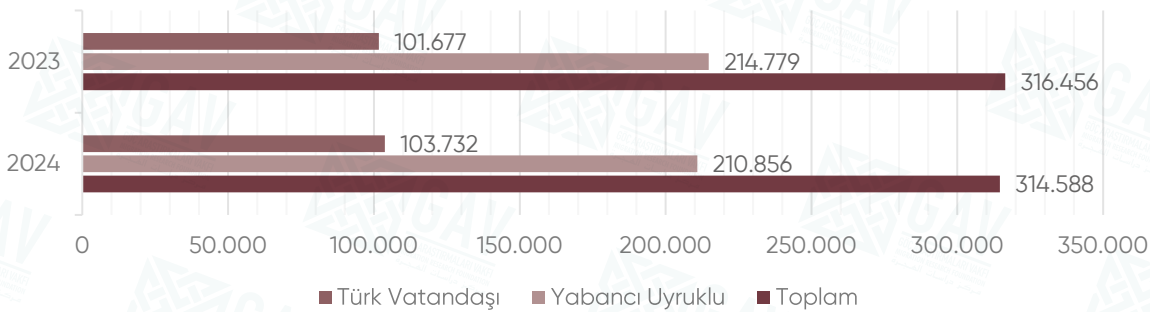
2.1. Türkiye’de Yabancı Uyruklu Nüfus

2023 yılında Türkiye’ye **316.456** kişi, Türkiye’den **714.579** kişi göç etmiştir. Bu durumda net göç **27.138**’dir. 2024 yılına gelindiğinde ise gelenlerin sayısı **314.588**’e, gidenlerin sayısı **424.345**’e gerilemiştir. Net göç sayısı 2023 yılında **-398.123** iken 2024 yılında ise **-109.757** olmuştur. Görüldüğü üzere 2024 yılında Türkiye’den yurt dışına göç edenlerin sayısı bir önceki yıla göre dramatik bir şekilde azalmıştır.

Şekil 9. Türkiye’ye gelen, Türkiye’den giden ve net göç verilerinin dağılımı, 2023-2024⁴

Türkiye’ye göç edenlerin uyruklarına bakıldığında yabancı uyrukluların sayısının Türk vatandaşlarına göre daha fazla olduğu görülmektedir. 2023 yılında Türkiye’ye göç eden toplam **316.456** kişinin **214.779**’u (**%67,87**) yabancı uyruklu ve **101.677**’si (**%32,13**) Türk vatandaşı iken 2023 yılında ise toplam **314.588** kişinin **210.856**’sı (**%67,03**) yabancı uyruklu ve **103.732**’si (**%32,97**) Türk vatandaşıdır. Görüldüğü üzere 2023 yılında Türkiye’ye göç eden yabancı uyrukluların sayısı bir önceki yıla göre azalırken Türk vatandaşlarının sayısı ise artmıştır. Ancak bu artış ve azalışların görece az bir seviyede olduğunu göz ardı etmemek gerekir.

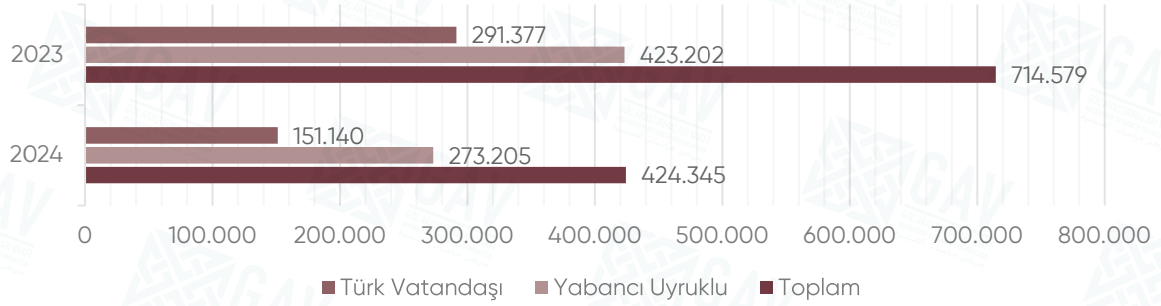
Şekil 10. Türkiye’ye göç edenlerin uyruklarına ve yıllara göre dağılımı, 2023-2024⁵

Türkiye’den göç edenler arasında, Türkiye’ye göç edenlerde olduğu gibi, yabancı uyruklular ön plandadır. 2023 yılında Türkiye’den göç eden toplam **714.579** kişinin **423.202**’si (**%59,22**) yabancı uyruklu ve **291.377**’si (**%40,78**) Türk vatandaşı iken 2024 yılına gelindiğinde ise toplam

4 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Vatandaşlık Ülkesine Göre Türkiye’ye Gelen ve Türkiye’den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

5 TÜİK, "Vatandaşlık Ülkesine Göre Türkiye’ye Gelen ve Türkiye’den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)".

424.345 kişinin **273.205'i (%64,38)** yabancı uyruklu ve **151.140'ı (%24,45)** Türk vatandaşdır. 2024 yılında Türkiye'den yurt dışına göç eden Türk vatandaşlarının sayısı bir önceki yıla göre **%35,44** oranında, yabancı uyrukluların sayısı ise **%48,13** oranında azalmıştır.

Şekil 11. Türkiye'den göç edenlerin uyruklarına ve yıllara göre dağılımı, 2023-2024⁶

2023 yılında Türkiye'ye göç eden kişi sayısının en fazla olduğu yaş grupları **40.081** kişiyle **(%12,67)** 20-24, **34.031** kişiyle **(%10,75)** 25-29, **32.444** kişiyle **(%10,25)** 15-19 iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu yaş grupları **46.363** kişiyle **(%14,74)** 20-24, **38.179** kişiyle **(%12,14)** 25-29, **32.423** kişiyle **(%10,31)** 30-34 şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 17. Türkiye'ye gelen göçün yaş grubuna göre dağılımı, 2023-2024⁷

Yaş Grupları	2023			2024		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	8.661	7.916	16.577	6.855	6.483	13.338
5-9	7.512	7.095	14.607	5.685	5.373	11.058
10-14	6.700	6.201	12.901	5.416	5.082	10.498
15-19	17.824	14.620	32.444	16.555	14.246	30.801
20-24	22.179	17.902	40.081	25.319	21.044	46.363
25-29	18.266	15.765	34.031	21.016	17.163	38.179
30-34	15.656	14.116	29.772	17.722	14.701	32.423
35-39	14.742	12.681	27.423	16.046	13.268	29.314
40-44	13.166	10.622	23.788	13.779	11.248	25.027
45-49	12.093	9.080	21.173	11.909	9.065	20.974
50-54	10.540	8.392	18.932	9.977	7.878	17.855
55-59	8.564	6.738	15.302	7.739	6.196	13.935
60-64	6.435	5.486	11.921	5.891	4.805	10.696
65-69	4.623	3.858	8.481	3.833	2.980	6.813

6 TÜİK, "Vatandaşlık Ülkesine Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)".

7 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

70-74	2.074	2.341	4.415	1.667	1.811	3.478
75+	2.360	2.248	4.608	1.927	1.909	3.836
Toplam	171.395	145.061	316.456	171.336	143.252	314.588

2023 yılında Türkiye'den göç eden kişi sayısının en fazla olduğu yaş grupları **107.041** kişiyle (**%14,98**) 25-29, **92.008** kişiyle (**%12,88**) 30-34, **89.506** kişiyle (**%12,53**) 20-24 iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu yaş grupları **61.107** kişiyle (**%14,40**) 25-29, **51.693** kişiyle (**%12,18**) 20-24, **51.157** kişiyle (**%12,06**) 30-34 şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 18. Türkiye'den giden göçün yaş grubuna göre dağılımı, 2023-2024⁸

Yaş Grupları	2023			2024		
	 Erkek	 Kadın	Toplam	 Erkek	 Kadın	Toplam
0-4	12.554	11.909	24.463	9.047	8.432	17.479
5-9	20.291	19.031	39.322	13.888	13.176	27.064
10-14	18.692	17.178	35.870	13.461	12.157	25.618
15-19	22.746	17.833	40.579	16.095	12.170	28.265
20-24	52.163	37.343	89.506	31.819	19.874	51.693
25-29	61.835	45.206	107.041	36.632	24.475	61.107
30-34	51.974	40.034	92.008	28.739	22.418	51.157
35-39	42.443	32.013	74.456	24.416	19.612	44.028
40-44	32.263	24.695	56.958	18.677	15.063	33.740
45-49	23.499	19.001	42.500	13.344	11.051	24.395
50-54	17.889	16.052	33.941	10.009	8.652	18.661
55-59	13.431	12.729	26.160	7.177	6.845	14.022
60-64	9.352	10.093	19.445	5.161	5.371	10.532
65-69	6.404	7.120	13.524	3.624	3.750	7.374
70-74	3.937	5.055	8.992	2.178	2.433	4.611
75+	4.713	5.101	9.814	2.129	2.470	4.599
Toplam	394.186	320.393	714.579	236.396	187.949	424.345

2023 yılında Türkiye'ye en fazla göç alan iller **92.547** kişiyle (**%29,24**) İstanbul, **29.946** kişiyle (**%9,46**) Antalya, **20.468** kişiyle (**%6,47**) Ankara iken 2024 yılına gelindiğinde ise sıralama değişmemiş, İstanbul **103.091** kişi (**%32,77**), Antalya **26.833** kişi (**%8,53**), Ankara **23.217** kişi (**%7,83**) göç almıştır. Her iki yılda da Türkiye'ye gelen göçün yarıya yakını bu üç ili tercih etmiştir. 2023 yılında Türkiye'ye gelen Türk vatandaşlarının **17.833**'ü (**%17,54**) İstanbul'a, **7.519**'u (**%7,39**) Ankara'ya, **4.868**'i (**%4,79**) Hatay'a göç etmiş iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu iller **20.456** kişiyle (**%19,72**) İstanbul, **9.170** kişiyle (**%8,84**) Ankara, **5.392** kişiyle (**%5,20**) İzmir şeklinde sıralanmıştır. Yabancı uyrukluların göç ettiği illere göre dağılımına bakıldığında en fazla göç alan

8 TÜİK, "Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)".

illerin 2023 yılında **74.714** kişiyle (**%34,79**) İstanbul, **26.490** kişiyle (**%12,33**) Antalya, **13.598** kişiyle (**%6,33**) Mersin, 2024 yılına gelindiğinde ise **82.635** kişiyle (**%39,19**) İstanbul, **23.093** kişiyle (**%10,95**) Antalya, **15.044** kişiyle (**%7,13**) Mersin olduğu görülmüştür.

Tablo 19. Türkiye'ye gelen göçün ilk 10 ile ve uyruğuna göre dağılımı, 2023-2024⁹

İller ¹⁰	2023			2024		
	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam
Adana	2.085	1.369	3.454	2.144	1.644	3.788
Afyonkarahisar	2.266	985	3.251	1.661	751	2.412
Ankara	7.519	12.949	20.468	9.170	14.047	23.217
Antalya	3.456	26.490	29.946	3.740	23.093	26.833
Bursa	2.487	11.340	13.827	2.893	7.932	10.825
Hatay	4.868	823	5.691	4.349	1.149	5.498
İstanbul	17.833	74.714	92.547	20.456	82.635	103.091
İzmir	4.674	6.167	10.841	5.392	6.346	11.738
Kahramanmaraş	2.222	300	2.522	1.663	579	2.242
Kayseri	2.465	1.668	4.133	2.094	1.567	3.661
Kocaeli	1.613	4.041	5.654	2.008	3.343	5.351
Konya	3.138	2.288	5.426	2.955	2.668	5.623
Mersin	1.994	13.598	15.592	2.308	15.044	17.352
Muğla	1.494	5.048	6.542	1.675	4.786	6.461
Sakarya	1.377	2.920	4.297	1.350	3.256	4.606
Yalova	507	2.569	3.076	499	1.756	2.255
Diğer	41.679	47.510	92.643	39.375	40.260	79.635
Toplam	101.677	214.779	316.456	103.732	210.856	314.588

2023 yılında Türkiye'den en fazla göç veren iller **260.287** kişiyle (**%36,43**) İstanbul, **71.558** kişiyle (**%10,01**) Antalya, **50.416** kişiyle (**%7,06**) Ankara iken 2024 yılına gelindiğinde ise sıralama değişmemiş, İstanbul **144.485** kişi (**%34,05**), Ankara **36.130** kişi (**%8,51**), Antalya **33.073** kişi (**%7,79**) göç almıştır. 2023 yılında Türkiye'den giden Türk vatandaşlarının **76.652**'si (**%26,31**) İstanbul'dan, **22.978**'i (**%7,89**) Ankara'dan, **16.758**'i (**%5,75**) İzmir'den göç etmiş iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu iller **40.351** kişiyle (**%26,70**) İstanbul, **12.294** kişiyle (**%8,13**) Ankara, **9.626** kişiyle (**%6,37**) İzmir şeklinde sıralanmıştır. Yabancı uyrukluların göç ettiği illere göre dağılımına bakıldığında en fazla göç alan illerin 2023 yılında **183.635** kişiyle (**%43,39**) İstanbul, **62.956** kişiyle (**%14,88**) Antalya, **27.438** kişiyle (**%6,48**) Ankara, 2024 yılına gelindiğinde ise **104.134** kişiyle (**%38,12**) İstanbul, **28.027** kişiyle (**%10,26**) Antalya, **23.836** kişiyle (**%8,72**) Ankara olduğu görülmüştür.

9 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "İllere ve Vatandaşlığa Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

10 İl sıralaması uyruk bazında değerlendirilmiştir.

Tablo 20. Türkiye'den giden göçün illere ve uyruğuna göre dağılımı, 2023-2024¹¹

İller ¹²	2023			2024		
	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam
Adana	6.257	3.604	9.861	3.438	2.064	5.502
Ankara	22.978	27.438	50.416	12.294	23.836	36.130
Antalya	8.602	62.956	71.558	5.046	28.027	33.073
Bursa	8.862	9.633	18.495	4.851	7.899	12.750
Gaziantep	6.741	1.129	7.870	4.995	922	5.917
Hatay	10.039	644	10.683	3.674	442	4.116
İstanbul	76.652	183.635	260.287	40.351	104.134	144.485
İzmir	16.758	8.567	25.325	9.626	4.550	14.176
Kocaeli	5.969	4.114	10.083	3.200	3.671	6.871
Konya	6.834	5.649	12.483	3.966	4.337	8.303
Mersin	6.081	9.990	16.071	3.356	10.553	13.909
Muğla	3.549	10.901	14.450	2.104	4.675	6.779
Sakarya	2.807	5.635	8.442	1.374	4.039	5.413
Samsun	3.513	9.885	13.398	1.411	4.861	6.272
Diğer	105.735	79.422	185.157	51.454	69.195	120.649
Toplam	291.377	423.202	714.579	151.140	273.205	424.345

Türkiye'ye gelen göçün ilk 10 uyruğa göre dağılımı incelendiğinde 2023 yılında en fazla göç eden yabancıların **28.314** kişiyle (**%13,18**) Rusya, **17.676** kişiyle (**%8,23**) Azerbaycan, **15.575** kişiyle (**%7,25**) Türkmenistan uyruklu olduğu görülürken 2024 yılında ise gelenlerin en çok **20.825** kişiyle (**%9,88**) Azerbaycan, **20.593** kişiyle (**%9,77**) Türkmenistan, **16.054** kişiyle (**%7,61**) Özbekistan uyruklu olduğu anlaşılmıştır. Diğer taraftan Tablo 21'de değişim oranının pozitif olduğu uyruklar **%46,18** artışla Özbekistan, **%32,22** artışla Türkmenistan, **%24,79** artışla Kırgızistan iken negatif olduğu uyruklar ise **%44,39** azalışla Rusya, **%41,62** azalışla Afganistan, **%26,56** azalışla Ukrayna'dır. 2023 yılında gelenlerin arasında Rusya uyruklular 1. sırada iken 2024 yılında ise 4. sıraya gerilemiştir. Ayrıca Türkiye'ye en fazla göç edenler arasında Suriye uyruklular 2023 yılı itibarıyla yer almamaktadır.

Tablo 21. Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu göçün ilk 10 uyruğa göre dağılımı ve değişim oranı, 2023-2024¹³

Uyruklar	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Azerbaycan	9.486	8.190	17.676	11.101	9.724	20.825	17,03	18,73	17,82
Türkmenistan	6.703	8.872	15.575	10.404	10.189	20.593	55,21	14,84	32,22

11 TÜİK, "İllere ve Vatandaşlığa Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)".

12 İl sıralaması toplam sayıya göre değerlendirilmiştir.

13 TÜİK, "Vatandaşlık Ülkesine Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)".

Özbekistan	5.121	5.861	10.982	8.820	7.234	16.054	72,23	23,43	46,18
Rusya	14.346	13.968	28.314	7.059	8.687	15.746	-50,79	-37,81	-44,39
İran	6.699	7.796	14.495	5.614	6.810	12.424	-16,20	-12,65	-14,29
Kazakistan	4.890	5.923	10.813	4.328	5.608	9.936	-11,49	-5,32	-8,11
Almanya	4.929	4.426	9.355	4.261	3.821	8.082	-13,55	-13,67	-13,61
Afganistan	9.252	3.480	12.732	5.119	2.314	7.433	-44,67	-33,51	-41,62
Kırgızistan	2.128	3.366	5.494	2.631	4.225	6.856	23,64	25,52	24,79
Ukrayna	3.177	5.322	8.499	2.268	3.974	6.242	-28,61	-25,33	-26,56
Irak	4.034	3.639	7.673	3.092	2.872	5.964	-23,35	-21,08	-22,27
Diğer	39.002	34.169	73.171	42.735	37.966	80.701	9,57	11,11	10,29
Toplam	109.767	105.012	214.779	107.432	103.424	210.856	-2,13	-1,51	-1,83

2023 yılında Türkiye'den yurt dışına en fazla göç eden yabancı uyruklular **71.956** kişiyle (**%17,00**) Rusya, **66.300** kişiyle (**%15,67**) Irak, **35.211** kişiyle (**%8,32**) Afganistan iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **47.517** kişiyle (**%17,39**) Irak, **35.845** kişiyle (**%13,12**) Afganistan, **27.961** kişiyle (**%10,23**) Rusya şeklinde sıralanmıştır. Tablo 22'de yer alan uyruklar arasında bir önceki yıla göre göç edenlerin sayısının pozitif olarak değiştiği tek uyruk **%1,80** artışla Afganistan'dır. Kaldı ki bu oran görece az bir artışa işaret etmektedir. Negatif değişimin en fazla olduğu uyruklar ise **%61,14** azalışla Rusya, **%48,24** azalışla Somali, **%44,65** azalışla Ukrayna'dır.

Tablo 22. Türkiye'den giden yabancı uyruklu göçün ilk 10 uyruğa göre dağılımı ve değişim oranı, 2023-2024¹⁴

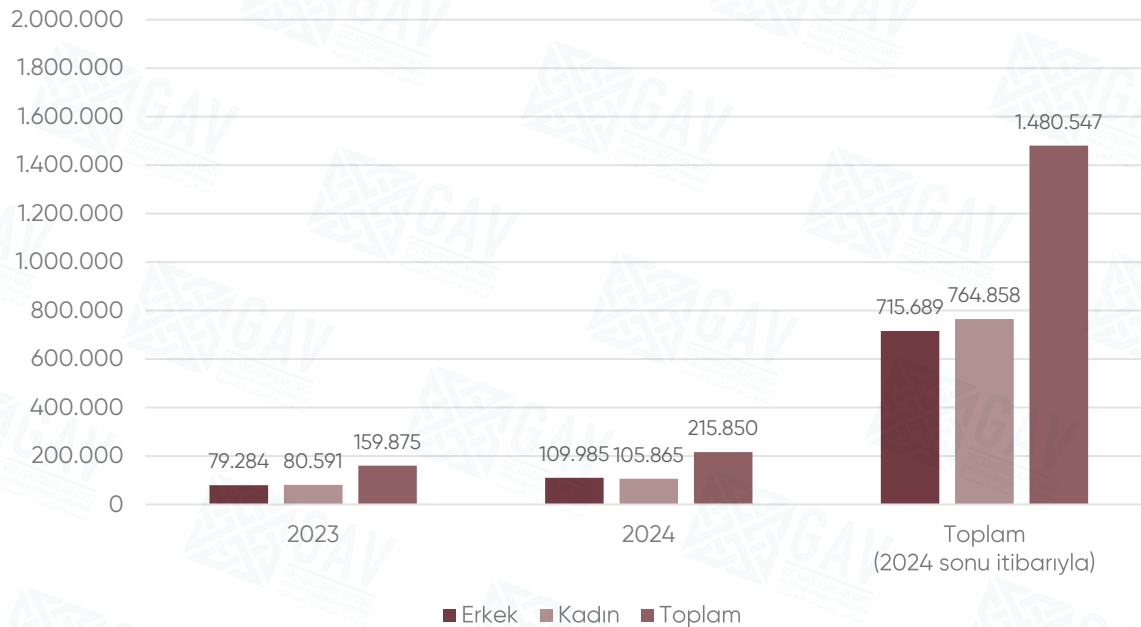
Uyruklar	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Irak	35.439	30.861	66.300	24.588	22.929	47.517	-30,62	-25,70	-28,33
Afganistan	22.827	12.384	35.211	21.627	14.218	35.845	-5,26	14,81	1,80
Rusya	40.270	31.686	71.956	14.426	13.535	27.961	-64,18	-57,28	-61,14
İran	14.687	12.853	27.540	8.086	8.104	16.190	-44,94	-36,95	-41,21
Türkmenistan	13.039	7.616	20.655	9.141	6.719	15.860	-29,89	-11,78	-23,21
Özbekistan	6.453	10.053	16.506	4.484	5.441	9.925	-30,51	-45,88	-39,87
Ukrayna	5.390	11.505	16.895	3.192	6.160	9.352	-40,78	-46,46	-44,65
Azerbaycan	7.170	5.633	12.803	5.429	3.597	9.026	-24,28	-36,14	-29,50
Kazakistan	4.549	5.942	10.491	3.900	4.574	8.474	-14,27	-23,02	-19,23
Almanya	2.979	3.111	6.090	2.796	2.989	5.785	-6,14	-3,92	-5,01
Somali	4.074	3.733	7.807	2.067	1.974	4.041	-49,26	-47,12	-48,24
Diğer	71.302	59.646	130.948	45.589	37.640	83.229	-36,06	-36,89	-36,44
Toplam	228.179	195.023	423.202	145.325	127.880	273.205	-36,31	-34,43	-35,44

14 TÜİK, "Vatandaşlık Ülkesine Göre Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Giden Göç (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)".

TÜİK'in Türkiye'deki yabancı uyruklular istatistiklerine dahil ettikleri gruplar ikamet izinliler, çalışma izinliler, uluslararası koruma altındakiler, ikamet izni yerine geçen belge sahipleri arasından sayımın yapıldığı zaman geçerli adres beyanı olanlar ile Türk vatandaşlığından ayrılan ve mavi kartlı kişiler arasından sayımın yapıldığı zaman geçerli adres beyanı olanlardır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler ile turizm amaçlı Türkiye'ye gelerek vize sahibi olanlar ise bu gruptan kimselere dahil edilmemektedir.

TÜİK, Türkiye'deki yabancı uyruklularla ilgili veri politikası olarak önceki yıllarda yayımladığı istatistikleri gözden geçirmektedir. Söz gelimi 2023 yılında Türkiye'ye gelen ve TÜİK'in kapsamında yabancı uyruklular istatistiklerinde yayımlanan kişiler 2024 yılında Türkiye'den ayrıldıysa, 2024 yılında yayımlanan istatistiklerde Türkiye'den ayrılan kişiler 2023 yılı istatistiklerinden de arındırılmaktadır. Dolayısıyla güncel yayımlanan verilerde bir önceki yıla ait veriler az veya çok çıkmaktadır. Örneğin 2023 yılında yayımlanan istatistiklerde, 2023 yılında Türkiye'de ikamet etmeye başlayan yabancı uyruklu kişi sayısı **221.269**'tur.¹⁵ 2024 yılına gelindiğinde ise bu sayı **159.875** olarak yayımlanmıştır. Buradan, 2023 yılında Türkiye'ye gelen **61.394** yabancıların 2024 yılında Türkiye'den ayrıldığı sonucu çıkmaktadır.

2024 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de bulunan yabancı uyrukluların sayısı kümülatif olarak **715.689**'u (**%48,34**) erkek ve **764.858**'i (**%51,66**) kadın olmak üzere toplam **1.480.547** kişidir. Bunların içerisinde 2023 yılında Türkiye'de ikamet etmeye başlayanların sayısı **159.875** (**79.284**'ü erkek ve **80.591**'i kadın) iken 2024 yılında ise bu sayı **215.850**'dir (**109.985**'i erkek ve **105.865**'i kadın).

Şekil 12. Türkiye'de ikamet etmeye başladığı yıla göre yabancı uyruklu nüfus, 2023-2024¹⁶

15 Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, sf. 44.

16 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Türkiye'de İkamet Etmeye Başladığı Yıla, Cinsiyete ve Vatandaşlık Ülkesine Göre Yabancı Uyruklu Nüfus (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

2022 yılı sonu itibarıyla Türkiye’de bulunan yabancı uyrukluların en fazla olduğu yaş grupları **124.336** kişiyle **(%11,25)** 20-24, **120.703** kişiyle **(%10,93)** 25-29, **120.445** kişiyle **(%10,90)** 30-34 iken 2024 yılı sonu itibarıyla ise bu yaş grupları **188.764** kişiyle **(%12,75)** 20-24, **166.779** kişiyle **(%11,26)** 25-29, **159.775** kişiyle **(%10,79)** 30-34’tür. Öte yandan 2023 yılında Türkiye’de ikamet etmeye başlayan yabancı uyrukluların **26.329**’u **(%16,47)** 20-24, **18.403**’ü **(%11,51)** 25-29, **15.978**’i **(%9,99)** 30-34 iken 2024 yılında ise bunların **38.099**’u **(%17,65)** 20-24, **27.673**’ü **(%12,82)** 25-29, **26.378**’i **(%12,22)** 15-19 yaş gruplarındadır.

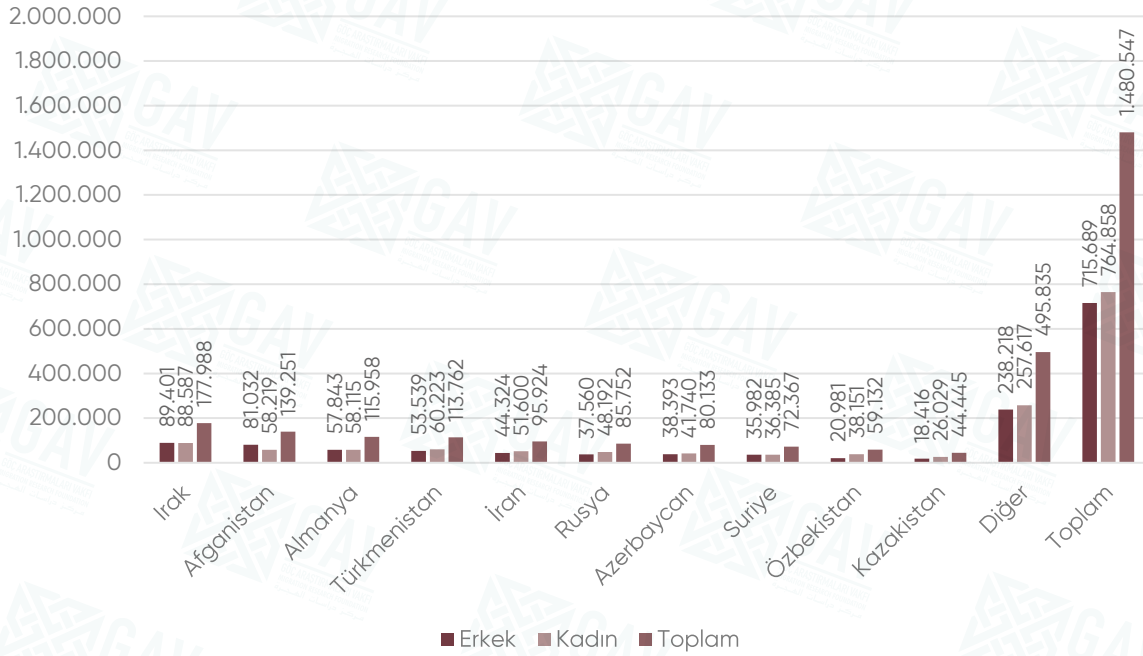
Tablo 23. Türkiye’deki yabancı uyrukluların nüfusun ikamet etmeye başladığı yıla ve yaş gruplarına göre dağılımı¹⁷

Yaş Grupları	2023 Öncesi Toplam	Birikimsiz		Toplam (2023 Sonu İtibarıyla) ¹⁸
		2023	2024	
0-4	24.947	12.117	13.564	50.628
5-9	60.176	7.042	6.180	73.398
10-14	69.130	6.277	6.173	81.580
15-19	70.815	15.656	26.378	112.849
20-24	124.336	26.329	38.099	188.764
25-29	120.703	18.403	27.673	166.779
30-34	120.445	15.978	23.352	159.775
35-39	110.756	14.038	20.212	145.006
40-44	94.469	11.114	15.908	121.491
45-49	76.694	8.698	11.794	97.186
50-54	64.547	7.371	9.013	80.931
55-59	54.200	6.038	6.693	66.931
60-64	42.866	4.684	4.909	52.459
65-69	31.275	3.282	3.123	37.680
70-74	19.953	1.645	1.556	23.154
75+	19.510	1.203	1.223	21.936
Toplam	1.104.822	159.875	215.850	1.480.547

2024 yılı sonu itibarıyla Türkiye’de bulunan yabancı uyruklulardan sayıca en fazla olanlar **177.988** kişiyle **(%12,02)** Irak, **139.251** kişiyle **(%9,41)** Afganistan, **115.958** kişiyle **(%7,83)** Almanya uyrukludur. Irak uyrukluların **89.401**’i **(%50,23)** erkek ve **88.587**’si **(%49,77)** kadın, Afganistan uyrukluların **81.032**’si **(%58,19)** erkek ve **58.219**’u **(%41,81)** kadın, Almanya uyrukluların **57.843**’ü **(%49,88)** erkek ve **58.115**’i **(%50,12)** kadındır.

17 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Türkiye’de İkamet Etmeye Başladığı Yıla, Cinsiyete ve Yaş Grubuna Göre Yabancı Uyrukluların Nüfus (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

18 2022 öncesi de dahil olmak üzere yıllar içerisinde biriken kümülatif veriyi ifade etmektedir.

Şekil 13. Türkiye’de bulunan yabancı uyruklu nüfusun ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2024 yıl sonu itibarıyla¹⁹

2023 yılında Türkiye’de ikamet etmeye başlayan yabancıların **18.703’ü (%11,70)** Rusya, **14.276’sı (%8,93)** Azerbaycan, **12.558’i (%7,85)** Türkmenistan uyruklu olduğu görülürken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **20.909** kişiyle **(%9,69)** Azerbaycan, **20.639** kişiyle **(%9,56)** Türkmenistan, **16.113** kişiyle **(%7,46)** Özbekistan şeklinde sıralanmıştır. Tablo 24’te bir önceki yıla göre değişim oranının en fazla olduğu uyruklar **%111,51** artışla Kırgızistan, **%107,80** artışla Özbekistan, **%64,35** artışla Türkmenistan’dır. Bu oranın negatif olduğu uyruklar ise **%19,26** azalışla Afganistan, **%15,18** azalışla Rusya’dır.

Tablo 24. Türkiye’deki yabancı uyruklu nüfusun ikamet etmeye başladığı yıla ve ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024²⁰

Uyruklar	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Azerbaycan	7.300	6.976	14.276	11.139	9.770	20.909	52,59	40,05	46,46
Türkmenistan	5.165	7.393	12.558	10.429	10.210	20.639	101,92	38,10	64,35
Özbekistan	3.172	4.582	7.754	8.842	7.271	16.113	178,75	58,69	107,80
Rusya	9.272	9.431	18.703	7.120	8.744	15.864	-23,21	-7,28	-15,18
İran	4.840	5.932	10.772	5.682	6.889	12.571	17,40	16,13	16,70

¹⁹ TÜİK, “Türkiye’de İkamet Etmeye Başladığı Yıla, Cinsiyete ve Vatandaşlık Ülkesine Göre Yabancı Uyruklu Nüfus (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)”.

²⁰ TÜİK, “Türkiye’de İkamet Etmeye Başladığı Yıla, Cinsiyete ve Vatandaşlık Ülkesine Göre Yabancı Uyruklu Nüfus (Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024)”.

Kazakistan	3.019	3.843	6.862	4.339	5.619	9.958	43,72	46,21	45,12
Afganistan	7.666	3.585	11.251	5.960	3.124	9.084	-22,25	-12,86	-19,26
Almanya	4.206	3.638	7.844	4.274	3.835	8.109	1,62	5,42	3,38
Irak	3.807	3.462	7.269	3.853	3.564	7.417	1,21	2,95	2,04
Kırgızistan	1.104	2.153	3.257	2.646	4.243	6.889	139,67	97,07	111,51
Ukrayna	2.033	3.375	5.408	2.286	3.994	6.280	12,44	18,34	16,12
Diğer	27.700	26.221	53.921	43.415	38.602	82.017	56,73	47,22	52,11
Toplam	79.284	80.591	159.875	109.985	105.865	215.850	38,72	31,36	35,01

Türkiye'deki yabancı uyruklu nüfusun ilk 10 uyruğa göre dağılımı incelendiğinde 2023 yılında en fazla yabancıların **217.476** kişiyle **(%13,85)** Irak, **164.131** kişiyle **(%10,45)** Afganistan, **114.293** kişiyle **(%7,28)** Almanya uyruklu olduğu görülürken 2023 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar 2024 yılında ise bu uyruklar **177.988** kişiyle **(%12,02)** Irak, **139.251** kişiyle **(%9,41)** Afganistan, **115.958** kişiyle **(%7,83)** Almanya şeklinde sıralanmıştır. Öte yandan 2023 yılında Türkiye'de en fazla bulunan ilk 10 uyruktan kişilerin Türkiye'deki tüm yabancı uyruklulara oranı **%67,47** iken 2023 yılına gelindiğinde ise bu oran **%66,51**'e gerilemiştir. Bir diğer ifadeyle ilk 10 uyruktan kişiler Türkiye'deki tüm yabancı uyrukluların yaklaşık üçte ikisi oluşturmaktadır.

Tablo 25. Türkiye'de bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa ve cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024²¹

Uyruklar	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Irak	109.851	107.625	217.476	89.401	88.587	177.988	-18,62	-17,69	-18,16
Afganistan	95.538	68.593	164.131	81.032	58.219	139.251	-15,18	-15,12	-15,16
Almanya	56.712	57.581	114.293	57.843	58.115	115.958	1,99	0,93	1,46
Türkmenistan	52.514	57.835	110.349	53.539	60.223	113.762	1,95	4,13	3,09
İran	47.384	53.780	101.164	44.324	51.600	95.924	-6,46	-4,05	-5,18
Rusya	46.779	55.806	102.585	37.560	48.192	85.752	-19,71	-13,64	-16,41
Azerbaycan	33.287	37.684	70.971	38.393	41.740	80.133	15,34	10,76	12,91
Suriye	40.257	39.695	79.952	35.982	36.385	72.367	-10,62	-8,34	-9,49
Özbekistan	17.010	37.584	54.594	20.981	38.151	59.132	23,35	1,51	8,31
Kazakistan	18.437	25.696	44.133	18.416	26.029	44.445	-0,11	1,30	0,71
Diğer	244.903	265.992	510.895	238.218	257.617	495.835	-2,73	-3,15	-2,95
Toplam	762.672	807.871	1.570.543	715.689	764.858	1.480.547	-6,16	-5,32	-5,73

2023 yılında Türkiye'de bulunan yabancıların en fazla olduğu il **599.118** kişiyle **(%38,15)** İstanbul, en az yabancıların olduğu il **361** kişiyle Bitlis iken 2024 yılına gelindiğinde ise en fazla yabancıların olduğu il **562.806** kişiyle **(%38,15)** İstanbul, en az yabancıların olduğu il **353** kişiyle

21 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Vatandaşlık Ülkesine Göre Yabancı Nüfus (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

Ardahan'dır. 1-1.000 kişinin bulunduğu il sayısı **10**, 1.001-10.000 kişinin bulunduğu il sayısı **48**, 10.001-25.000 kişinin bulunduğu il sayısı **15**, 25.001-100.000 kişinin bulunduğu il sayısı **beş**, 100.001-250.000 kişinin bulunduğu il sayısı **iki**, 250 bin kişiden fazla yabancının bulunduğu il sayısı ise **birdir**.

Tablo 26. Türkiye'de bulunan yabancı uyrukluların illere göre dağılımı, 2023-2024²²

İller	2023		2024		İller	2023		2024	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Adana	12.696	<1	12.204	<1	Kahramanmaraş	3.753	<1	3.822	<1
Adıyaman	1.603	<1	1.688	<1	Karabük	11.746	<1	10.541	<1
Afyonkarahisar	11.270	<1	9.063	<1	Karaman	2.644	<1	2.221	<1
Ağrı	1.214	<1	1.259	<1	Kars	1.339	<1	1.211	<1
Aksaray	16.253	1,03	15.514	1,05	Kastamonu	3.931	<1	2.972	<1
Amasya	3.508	<1	2.945	<1	Kayseri	18.221	1,16	17.071	1,15
Ankara	142.287	9,06	133.181	9,00	Kırıkkale	6.975	<1	6.647	<1
Antalya	132.157	8,41	120.103	8,11	Kırklareli	3.834	<1	4.489	<1
Ardahan	389	<1	353	<1	Kırşehir	11.529	<1	8.649	<1
Artvin	518	<1	479	<1	Kilis	1.170	<1	1.060	<1
Aydın	14.848	<1	14.654	<1	Kocaeli	18.384	1,17	17.608	1,19
Balıkesir	12.232	<1	11.968	<1	Konya	28.025	1,78	26.713	1,80
Bartın	2.496	<1	2.343	<1	Kütahya	11.816	<1	10.250	<1
Batman	1.054	<1	1.039	<1	Malatya	4.482	<1	3.928	<1
Bayburt	642	<1	755	<1	Manisa	8.251	<1	7.930	<1
Bilecik	3.553	<1	3.538	<1	Mardin	3.218	<1	3.076	<1
Bingöl	614	<1	669	<1	Mersin	49.845	3,17	52.813	3,57
Bitlis	361	<1	445	<1	Muğla	25.086	1,60	24.760	1,67
Bolu	9.694	<1	8.760	<1	Muş	490	<1	503	<1
Burdur	4.211	<1	3.733	<1	Nevşehir	8.528	<1	8.258	<1
Bursa	59.284	3,77	57.256	3,87	Niğde	3.960	<1	3.302	<1
Çanakkale	5.261	<1	5.216	<1	Ordu	6.108	<1	5.570	<1
Çankırı	5.181	<1	4.901	<1	Osmaniye	816	<1	1.019	<1
Çorum	6.676	<1	4.796	<1	Rize	1.539	<1	1.615	<1
Denizli	14.135	<1	13.379	<1	Sakarya	25.749	1,64	25.467	1,72
Diyarbakır	1.693	<1	1.659	<1	Samsun	20.599	1,31	17.695	1,20
Düzce	6.749	<1	5.918	<1	Siirt	575	<1	515	<1
Edirne	7.675	<1	7.969	<1	Sinop	2.114	<1	1.972	<1

22 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "İllere ve Cinsiyete Göre Yabancı Nüfus (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

Elazığ	4.041	<1	4.297	<1	Sivas	7.118	<1	6.651	<1
Erzincan	4.009	<1	3.696	<1	Şanlıurfa	6.038	<1	5.572	<1
Erzurum	4.586	<1	4.598	<1	Şırnak	994	<1	1.074	<1
Eskişehir	25.001	1,59	24.180	1,63	Tekirdağ	8.438	<1	8.736	<1
Gaziantep	14.082	<1	13.493	<1	Tokat	7.162	<1	6.413	<1
Giresun	5.726	<1	5.557	<1	Trabzon	13.815	<1	12.465	<1
Gümüşhane	2.717	<1	2.962	<1	Tunceli	446	<1	471	<1
Hakkari	743	<1	613	<1	Uşak	8.038	<1	6.632	<1
Hatay	4.968	<1	5.451	<1	Van	3.615	<1	3.706	<1
Iğdır	969	<1	952	<1	Yalova	24.811	1,58	22.836	1,54
Isparta	8.738	<1	7.469	<1	Yozgat	9.824	<1	8.674	<1
İstanbul	599.118	38,15	562.806	38,01	Zonguldak	4.789	<1	4.228	<1
İzmir	37.776	2,41	39.551	2,67	Genel Toplam	1.570.543	100,00	1.480.547	100,00

Türkiye’de bulunan yabancı uyruklu nüfusun ilk 10 ile göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla yabancıların bulunduğu illerin **599.118** kişiyle **(%38,15)** İstanbul, **142.287** kişiyle **(%9,06)** Ankara, **132.157** kişiyle **(%8,41)** Antalya olduğu görülmüş iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine bu iller **562.806** kişiyle **(%38,01)** İstanbul, **133.181** kişiyle **(%9,00)** Ankara, **120.103** kişiyle **(%8,11)** Antalya şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 27. Türkiye’de bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024²³

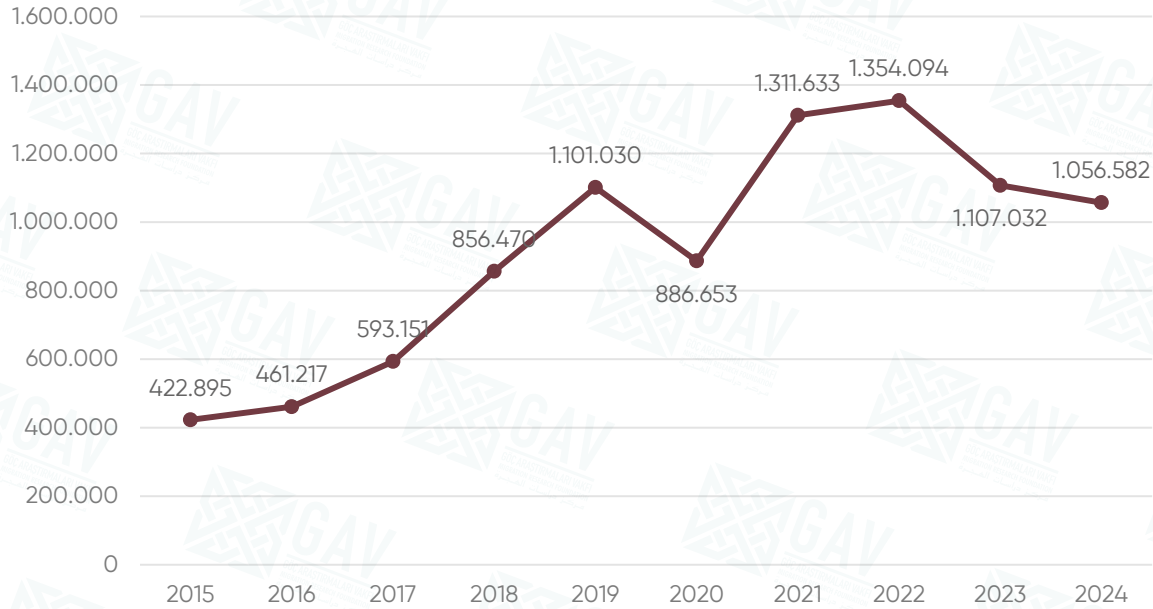
İller	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İstanbul	285.203	313.915	599.118	264.596	298.210	562.806	-7,23	-5,00	-6,06
Ankara	67.063	75.224	142.287	61.903	71.278	133.181	-7,69	-5,25	-6,40
Antalya	54.910	77.247	132.157	49.254	70.849	120.103	-10,30	-8,28	-9,12
Bursa	29.288	29.996	59.284	28.330	28.926	57.256	-3,27	-3,57	-3,42
Mersin	28.101	21.744	49.845	32.452	20.361	52.813	15,48	-6,36	5,95
İzmir	16.057	21.719	37.776	16.594	22.957	39.551	3,34	5,70	4,70
Konya	14.757	13.268	28.025	13.698	13.015	26.713	-7,18	-1,91	-4,68
Sakarya	13.274	12.475	25.749	13.126	12.341	25.467	-1,11	-1,07	-1,10
Muğla	10.671	14.415	25.086	10.443	14.317	24.760	-2,14	-0,68	-1,30
Eskişehir	12.960	12.041	25.001	12.379	11.801	24.180	-4,48	-1,99	-3,28
Diğer	230.388	215.827	446.215	212.914	200.803	413.717	-7,58	-6,96	-7,28
Toplam	762.672	807.871	1.570.543	715.689	764.858	1.480.547	-6,16	-5,32	-5,73

23 TÜİK, "İllere ve Cinsiyete Göre Yabancı Nüfus (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024)".

2.2. İkamet İzinleri

İkamet izni, bir devletin sınırları içerisinde yaşamak isteyen yabancı uyruklulara o devlet tarafından verilen izin olarak tanımlanabilir.²⁴ Nitekim mevzuata da böyle yansımıştır. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda ikamet izni "*Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi*" olarak tanımlanmıştır.²⁵ Aynı kanuna göre Türkiye'de 90 günden daha fazla kalmak isteyen yabancı uyruklu kişi ikamet izni almak zorundadır.²⁶ Türkiye'de kalmak isteyen yabancıların başvurabileceği toplam altı çeşit ikamet izni bulunmaktadır. Bunlar kısa dönem, aile, öğrenci, insani, insan ticareti mağduru ve uzun dönem ikamet iznidir.²⁷ GİB verilerine göre **son 15 yıl içerisinde 3,3 milyon kişiye** yakın yabancı uyrukluya ikamet izni verilmiştir.²⁸

İkamet izniyle ülkemizde bulunan yabancı uyrukluların sayısı son 10 yıl içerisinde 2022 yılına kadar genellikle artış eğiliminde olmuştur. Yalnızca koronavirüs salgını sürecinde yani 2020 yılında ikamet izni sayılarında gerileme yaşanmıştır. Müteakip yıllarda ise ikamet izni sayıları yeniden artmaya başlamış ve 2022 yılında **1.354.094** kişiyle zirveye ulaşmıştır. Bundan sonra ise verilen ikamet izni sayıları azalmaya başlamış, 2024 yılına gelindiğinde **1.056.582**'ye gerilemiştir.

Şekil 14. Türkiye'de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların yıllara göre dağılımı, 2015-2024²⁹

2024 yılında yabancılara verilen ikamet izinlerinin türlerine göre dağılımına bakıldığında verilen en fazla ikamet izninin kısa dönem ikamet izni (**493.478 kişi, %46,71**) olduğu görülmektedir.

24 Perruchoud (ed.) & Redpath-Cross (ed.), *Göç Terimleri Sözlüğü* sf. 44.

25 Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK), *Resmî Gazete* 28615 (11 Nisan 2013), Kanun Numarası: 6458, md. 3/1-j.

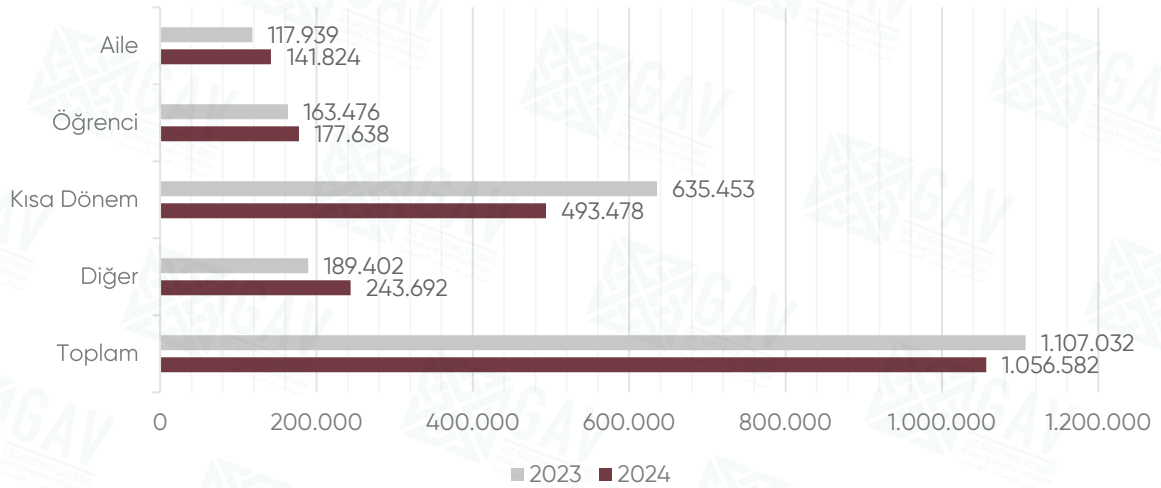
26 YUKK, md. 19.

27 YUKK, md. 30.

28 T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Bakanlığı (GİB), "Göç Tarihi" Erişim 23 Eylül 2025.

29 T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İkamet İzinleri" Erişim 31 Aralık 2024. GİB'in 31 Aralık 2024 tarihli verilerinde ikamet izni verilen yabancı uyrukluların sayısı 2024 yılı için 1.056.582'dir. Ancak Eylül 2025'te açıklanan verilerde bu sayı 1.056.632'dir. Şekil 14'te 31 Aralık 2024 tarihinde yayımlanan veri kullanıldı.

Bunu **177.638** kişiyle (**%16,81**) öğrenci, **141.824** kişiyle (**%13,42**) aile ikamet izni takip etmektedir. Diğer kategorisinde yer alan insani, insan ticareti mağduru ve uzun dönem ikamet izinli kişi sayısı ise **243.692**'dir (**%23,06**). Şekil 15'e bakıldığında 2024 yılındaki azalmanın kaynağının kısa dönem ikamet izinlilerin sayısındaki dramatik düşüş olduğu anlaşılmaktadır. Zira 2024 yılında bir önceki yıla göre aile, öğrenci ve diğer ikamet izin türlerindeki sayı artarken kısa dönem ikamet izinlerindeki sayı ise azalmıştır. 2023 yılında da bu şekilde yalnızca kısa dönem ikamet izninde bir azalma söz konusudur.³⁰

Şekil 15. Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ikamet izin türlerine göre dağılımı, 2023-2024³¹

Türkiye’de en fazla ikamet izni verilen uyruklar 2023 yılında **109.431** kişiyle (**%9,89**) Türkmenistan, **100.268** kişiyle (**%9,06**) Rusya, **91.109** kişiyle (**%8,23**) Irak uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **116.621** kişiyle (**%11,04**) Türkmenistan, **87.172** kişiyle (**%8,25**) Rusya, **77.387** kişiyle (**%7,32**) Azerbaycan şeklinde sıralanmıştır. Tablo 28’de yer alan uyruklar arasında pozitif değişimin olduğu uyruklar **%13,47** artışla Azerbaycan, **%8,71** artışla Özbekistan, **%6,57** artışla Türkmenistan’dır.

Tablo 28. Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024³²

Uyruklar	2023		2024		Değişim Oranı (%)
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Türkmenistan	109.431	9,89	116.621	11,04	6,57
Rusya	100.268	9,06	82.172	8,25	-13,06
Azerbaycan	68.200	6,16	77.387	7,32	13,47
İran	79.379	7,17	75.758	7,17	-4,56
Suriye	79.406	7,17	73.257	6,93	-7,74

30 Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 53.

31 GİB, “İkamet İzinleri”; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 53.

32 GİB, “İkamet İzinleri”; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 53.

Irak	91.109	8,23	71.640	6,78	-21,37
Özbekistan	52.384	4,73	56.947	5,39	8,71
Kazakistan	43.244	3,91	42.497	4,02	-1,73
Afganistan	41.885	3,78	37.182	3,52	-11,23
Ukrayna	37.030	3,34	31.583	2,99	-14,71
Diğer	404.696	36,56	391.538	37,06	-3,25
Toplam	1.107.032	100,00	1.056.582	100,00	-4,56

Kısa dönem ikamet izniyle Türkiye’de bulunan yabancıların ilk 10 uyuğa göre dağılımı incelendiğinde 2023 yılında en fazla kısa dönem ikamet izni verilenler **79.173** kişiyle (**%12,46**) Irak, **71.102** kişiyle (**%11,19**) Türkmenistan, **68.586** kişiyle (**%10,79**) Rusya uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyukların **58.065** kişiyle (**%11,77**) Irak, **54.130** kişiyle (**%10,97**) Türkmenistan, **50.378** kişiyle (**%10,21**) Suriye şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Tablo 29. Türkiye’de kısa dönem ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024³³

Uyruklar	2023		2024		Değişim Oranı (%)
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Irak	79.173	12,46	58.065	11,77	-26,66
Türkmenistan	71.102	11,19	54.130	10,97	-23,87
Suriye	59.945	9,43	50.378	10,21	-15,96
Rusya	68.586	10,79	42.926	8,70	-37,41
İran	47.007	7,40	36.681	7,43	-21,97
Afganistan	30.160	4,75	24.372	4,94	-19,19
Özbekistan	27.962	4,40	21.392	4,33	-23,50
Ukrayna	26.150	4,12	20.543	4,16	-21,44
Azerbaycan	18.275	2,88	17.848	3,62	-2,34
Mısır	14.480	2,28	12.638	2,56	-12,72
Diğer	192.613	30,31	154.505	31,31	-19,78
Toplam	635.453	100,00	493.478	100,00	-22,34

2023 yılında en fazla öğrenci ikamet izni verilen uyruklar **19.960** kişiyle (**%12,21**) İran, **18.351** kişiyle (**%11,23**) Türkmenistan, **18.333** kişiyle (**%11,21**) kişiyle Azerbaycan iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **26.143** kişiyle (**%14,72**) Türkmenistan, **23.007** kişiyle (**%12,95**) İran, 19.239 kişiyle (**%10,83**) Azerbaycan şeklinde sıralanmıştır. Tablo 30’da yer alan uyruklar arasında Ürdün uyrukluların sayısı **%8,11**, Yemenlilerin sayısı **%8,09**, Irak uyrukların sayısı **%7,45** oranında azalmıştır.

33 GİB, “İkamet İzinleri”; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 54.

Tablo 30. Türkiye’de öğrenci ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyuğu göre dağılımı, 2023-2024³⁴

Uyruklar	2023		2024		Değişim Oranı (%)
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Türkmenistan	18.351	11,23	26.143	14,72	42,46
İran	19960	12,21	23.007	12,95	15,27
Azerbaycan	18.333	11,21	19.239	10,83	4,94
Kazakistan	8.159	4,99	8.879	5,00	8,82
Mısır	6.274	3,84	7.135	4,02	13,72
Suriye	6.896	4,22	6.987	3,93	1,32
Irak	5.990	3,66	5.544	3,12	-7,45
Özbekistan	-	-	5.426	3,05	-
Yemen	5.067	3,1	4.657	2,62	-8,09
Ürdün	4.945	3,02	4.544	2,56	-8,11
Somali	5.044	3,09	-	-	-
Diğer	64.457	39,43	66.077	37,20	2,51
Toplam	163.476	100,00	177.638	100,00	8,66%

Aile ikamet izniyle Türkiye’de bulunan yabancıların ilk 10 uyuğu göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla aile ikamet izni verilenlerin **13.582** kişiyle (**%11,52**) Azerbaycan, **11.674** kişiyle (**%9,90**) Özbekistan, **10.947** kişiyle (**%9,28**) Rusya uyruklu olduğu görülürken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **15.834** kişiyle (**%11,16**) Rusya, **14.662** kişiyle (**%10,34**) Özbekistan, **14.148** kişiyle (**%9,98**) Azerbaycan şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 31. Türkiye’de aile ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyuğu göre dağılımı, 2023-2024³⁵

Uyruklar	2023		2024		Değişim Oranı (%)
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Rusya	10.947	9,28	15.834	11,16	44,64
Özbekistan	11.674	9,9	14.662	10,34	25,60
Azerbaycan	13.582	11,52	14.148	9,98	4,17
Fas	7.566	6,42	8.687	6,13	14,82
Türkmenistan	6.611	5,61	8.475	5,98	28,20
İran	5.900	5	7.629	5,38	29,31
Suriye	4.526	3,84	6.695	4,72	47,92
Ukrayna	6.301	5,34	6.469	4,56	2,67
Kırgızistan	4.558	3,86	5.136	3,62	12,68

34 GİB, “İkamet İzinleri”; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 55.

35 GİB, “İkamet İzinleri”; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 55.

Irak	-	-	4.697	3,31	-
Kazakistan	3.626	3,07	-	-	-
Diğer	42.648	36,16	49.392	34,83	15,81
Toplam	117.939	100	141.824	100,00	20,25

İkamet izniyle Türkiye’de bulunan yabancı uyrukluların illere göre dağılımına bakıldığında 1-1.000 kişi arasında ikamet izinlinin bulunduğu il sayısının **25**, 1.001-10.000 kişi arasında ikamet izinlinin bulunduğu il sayısının **46**, 10.001-25.000 kişi arasında ikamet izinlinin bulunduğu il sayısının **dört**, 25.001-100.000 kişi arasında ikamet izinlinin bulunduğu il sayısının **beş**, 100 bin-den fazla ikamet izinlinin bulunduğu il sayısının ise **bir** olduğu görülmektedir.

Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancıların illere göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla ikamet izinlinin **554.183** kişiyle (**%50,09**) İstanbul, en az ikamet izinlinin **52** kişiyle Tunceli’de bulunduğu görülürken 2024 yılına gelindiğinde ise en fazla ikamet izinlinin bulunduğu il **525.916** kişiyle (**%49,77**) İstanbul, en az ikamet izinlinin bulunduğu il **53** kişiyle Tunceli olmuştur.

Tablo 32. Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların illere göre dağılımı, 2023-2024³⁶

İller	2023		2024		İller	2023		2024	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Adana	4.568	<1	4.794	<1	Kahramanmaraş	1.451	<1	1.587	<1
Adıyaman	329	<1	493	<1	Karabük	8.309	<1	7.655	<1
Afyonkarahisar	2.594	<1	2.718	<1	Karaman	747	<1	669	<1
Ağrı	378	<1	439	<1	Kars	813	<1	705	<1
Aksaray	2.246	<1	2.203	<1	Kastamonu	1.501	<1	1.434	<1
Amasya	523	<1	544	<1	Kayseri	6.129	<1	6.154	<1
Ankara	71.096	6,43	68.430	6,48	Kırıkkale	619	<1	609	<1
Antalya	116.502	10,53	99.151	9,38	Kırklareli	2.923	<1	3.496	<1
Ardahan	288	<1	243	<1	Kırşehir	1.687	<1	1.407	<1
Artvin	396	<1	369	<1	Kilis	830	<1	711	<1
Aydın	10.231	<1	9.522	<1	Kocaeli	13.734	1,24	13.534	1,28
Balıkesir	5.801	<1	5.675	<1	Konya	8.316	<1	9.105	<1
Bartın	1.657	<1	1.591	<1	Kütahya	6.043	<1	5.212	<1
Batman	402	<1	456	<1	Malatya	1.053	<1	1.133	<1
Bayburt	285	<1	430	<1	Manisa	2.493	<1	2.709	<1
Bilecik	1.589	<1	1.843	<1	Mardin	861	<1	909	<1
Bingöl	303	<1	340	<1	Mersin	44.278	4,00	46.315	4,38
Bitlis	209	<1	212	<1	Muğla	20.592	1,86	19.676	1,86
Bolu	4.207	<1	4.649	<1	Muş	81	<1	112	<1
Burdur	1.542	<1	1.491	<1	Nevşehir	1.107	<1	1.283	<1
Bursa	51.541	4,66	48.740	4,61	Niğde	762	<1	939	<1

36 GİB, "İkamet İzinleri"; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, sf. 57-58.

Çanakkale	3.611	<1	3.590	<1	Ordu	1.474	<1	1.383	<1
Çankırı	1.216	<1	1.331	<1	Osmaniye	500	<1	698	<1
Çorum	1.821	<1	1.986	<1	Rize	866	<1	958	<1
Denizli	3.740	<1	3.919	<1	Sakarya	14.744	1,33	15.279	1,45
Diyarbakır	1.178	<1	1.172	<1	Samsun	8.950	<1	8.649	<1
Düzce	2.230	<1	1.914	<1	Siirt	354	<1	336	<1
Edirne	6.409	<1	6.520	<1	Sinop	367	<1	336	<1
Elazığ	883	<1	1.204	<1	Sivas	2.723	<1	2.489	<1
Erzincan	984	<1	789	<1	Şanlıurfa	2.074	<1	1.749	<1
Erzurum	1.844	<1	1.915	<1	Şırnak	513	<1	577	<1
Eskişehir	7.101	<1	7.299	<1	Tekirdağ	6.318	<1	6.556	<1
Gaziantep	10.145	<1	9.903	<1	Tokat	3.151	<1	2.984	<1
Giresun	1.867	<1	1.952	<1	Trabzon	6.057	<1	6.042	<1
Gümüşhane	1.081	<1	1.311	<1	Tunceli	52	<1	53	<1
Hakkari	697	<1	565	<1	Uşak	2.327	<1	2.094	<1
Hatay	2.306	<1	2.747	<1	Van	1.252	<1	1.157	<1
İğdır	607	<1	472	<1	Yalova	18.872	1,71	17.499	1,66
Isparta	3.255	<1	2.717	<1	Yozgat	1.754	<1	1.569	<1
İstanbul	554.183	50,09	525.916	49,77	Zonguldak	2.062	<1	1.807	<1
İzmir	25.686	2,32	27.508	2,60	Genel Toplam³⁷	1.106.270	100,00	1.056.632	100,00

Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancıların ilk 10 ile göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla ikamet izni verilen ilk 10 ildeki ikamet izinli nüfusun tüm ikamet izinlilere oranı **%84,18** iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu oran **%83,47** olmuştur. Görüldüğü üzere ikamet izinlilerin oldukça önemli bir bölümü yalnızca 10 ilde yoğunlaşmıştır. Diğer taraftan 2023 yılında en fazla ikamet izninin verildiği iller **554.183** kişiyle (**%50,09**) İstanbul, **116.502** kişiyle (**%10,53**) Antalya, **71.096** kişiyle (**%6,43**) Ankara iken 2024 yılına gelindiğinde ise yine aynı iller **525.916** kişiyle (**%49,77**) İstanbul, **99.151** kişiyle (**%9,38**) Antalya, **68.430** kişiyle (**%6,48**) Ankara şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 33. Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ile göre dağılımı, 2023–2024³⁸

İller	2023		2024		Değişim Oranı %)
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
İstanbul	554.183	50,09	525.916	49,77	-5,10
Antalya	116.502	10,53	99.151	9,38	-14,89
Ankara	71.096	6,43	68.430	6,48	-3,75
Bursa	51.541	4,66	48.740	4,61	-5,43
Mersin	44.278	4	46.315	4,38	4,60
İzmir	25.686	2,32	27.508	2,60	7,09

37 GİB tarafından açıklanan 04.01.2024 tarihli verilerde 2023 yılında yabancı uyruklulara verilen ikamet izni sayısı “yıllara göre dağılım” tablosunda 1.107.032 olarak sunulurken “illere göre dağılım” tablosunda ise 1.106.270 olarak sunulmuştur. Bunun yanında 31 Aralık 2024 tarihli verilerde de benzer bir durum mevcuttur. Yıllara göre dağılım grafiğinde 1.056.582 olan ikamet izinli sayısı illere göre dağılım tablosunda 1.056.632 olarak görünmektedir.

38 GİB, “İkamet İzinleri”; Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, sf. 59–60.

Muğla	20.592	1,86	19.676	1,86	-4,45
Yalova	18.872	1,71	17.499	1,66	-7,28
Sakarya	14.744	1,33	15.279	1,45	3,63
Kocaeli	13.734	1,24	13.534	1,28	-1,46
Diğer	175.042	15,83	174.584	16,53	-0,26
Toplam	1.106.270	100,00	1.056.632	100,00	-4,49

2.3. Çalışma İzinleri

Çalışma izni, Türkiye’de yabancıların çalışma için gerekli olan belgedir.³⁹ Bu izne sahip olmayan yabancıların Türkiye’de çalışması veya çalıştırılması yasaklanmıştır.⁴⁰ Türkiye’de üç çeşit çalışma izni verilebilmektedir; bunlar, süreli, süresiz ve bağımsız çalışma izinleridir.⁴¹ Ancak Bakanlık tarafından yayımlanan istatistikler incelendiğinde 2019 yılına kadar her üç türden de çalışma izni verildiği ancak 2019 yılından itibaren yalnızca süreli çalışma izinlerinin verildiği anlaşılmıştır.

Tablo 34’te sunulan türlerde yabancı uyruklulara verilen izin sayısı 2023 yılında **329.066** iken 2024 yılında ise **433.483**’e yükselmiştir. 2024 yılında tabloda belirtilen izin türlerine toplam 516.045 adet başvuru yapılmış, bunlardan **433.483**’üne **(%84,00)** izin verilmiştir. Bu izin türleri içerisinde yalnızca çalışma izinlerine yapılan başvuru sayısı **381.485** olup bunlardan **300.852**’sine **(%78,86)** izin verilmiştir.

Tablo 34. İzin verilen yabancı uyrukluların sayısının belge türüne göre dağılımı, 2024⁴²

İzin Türleri	2023	2024
Çalışma İzni	239.835	300.852
Serbest Bölgelerde Çalışacak Yabancılar İlişkin Düzenlenen Çalışma İzni ⁴³	434	435
Çalışma İzni Muafiyeti ⁴⁴	12.090	11.912
Mevsimlik Tarım ve Hayvancılık İşlerinde Çalışacak Olan Yabancılar Verilen Çalışma İzni Muafiyet Bilgi Formu ⁴⁵	76.707	120.284
Toplam	329.066	433.483

39 Uluslararası İşgücü Kanunu (UİK), Resmi Gazete 29800 (13 Ağustos 2016), Kanun Numarası: 6735, md. 3/1-c.

40 UİK, md. 6/2.

41 UİK, md. 10.

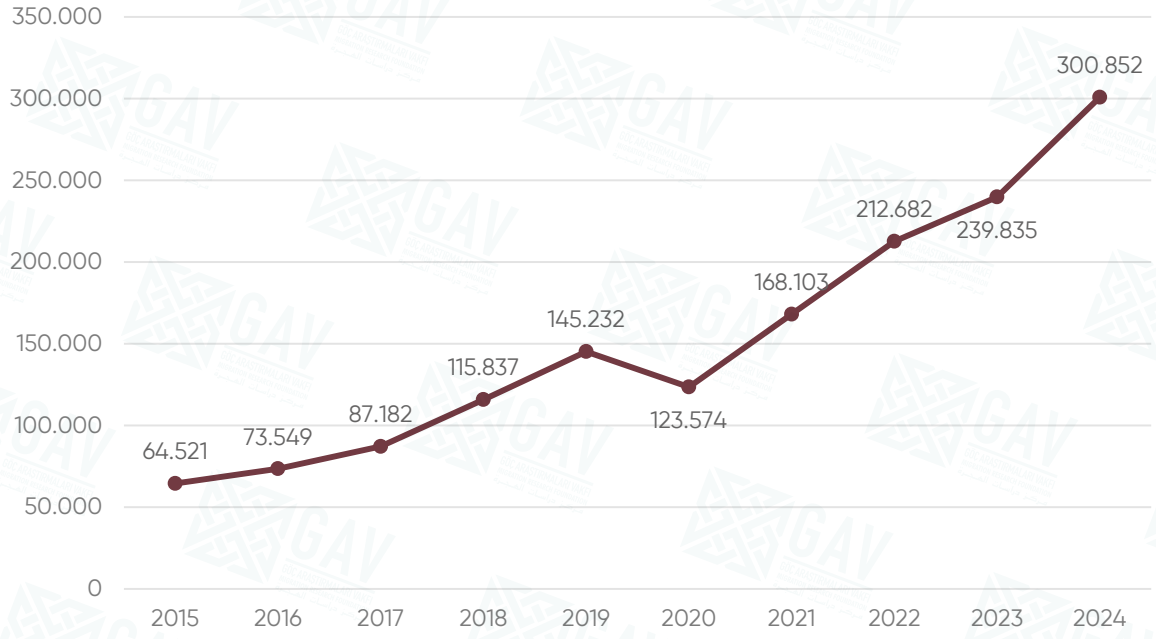
42 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2023" Erişim 23 Eylül 2025; T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2024" Erişim 23 Eylül 2025.

43 ÇSGB, bu başlık için şu notu eklemiştir: "6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca düzenlenen izinlere göre hesaplanmıştır." Bkz. ÇSGB, "Çalışma İzin İstatistikleri - 2023".

44 ÇSGB, bu başlık için şu notu eklemiştir: "Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 48'inci ve 53'üncü maddeleri uyarınca düzenlenen izinlere göre hesaplanmıştır." Bkz. ÇSGB, "Çalışma İzin İstatistikleri - 2023".

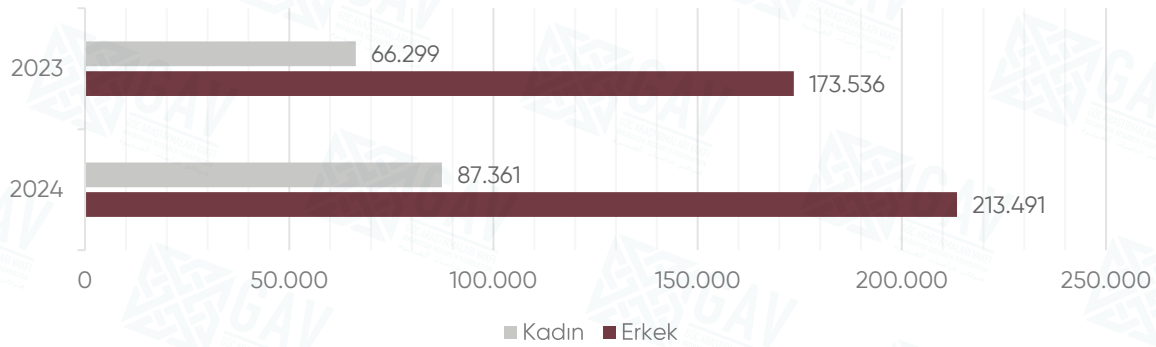
45 ÇSGB, bu başlık için şu notu eklemiştir: "Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik'in 5'inci maddesinin dördüncü fıkrası ve Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca düzenlenen izinlere göre hesaplanmıştır." Bkz. ÇSGB, "Çalışma İzin İstatistikleri - 2023".

2023 yılında yabancı uyruklulara verilen çalışma izni sayısı **239.835** iken 2024 yılında ise bu sayı yaklaşık dörtte biri kadar **(%25,44)** artarak **300.852**'ye ulaşmıştır.

Şekil 16. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların yıllara göre dağılımı, 2015-2024⁴⁶

2023 yılında çalışma izin sahibi yabancı uyruklu **239.835** kişinin **66.299**’u **(%27,64)** kadın ve **173.536**’sı **(%72,36)** erkektir. 2024 yılında ise **300.852** kişiden **87.361**’i **(%29,04)** kadın ve **213.491**’i **(%70,96)** kadındır.

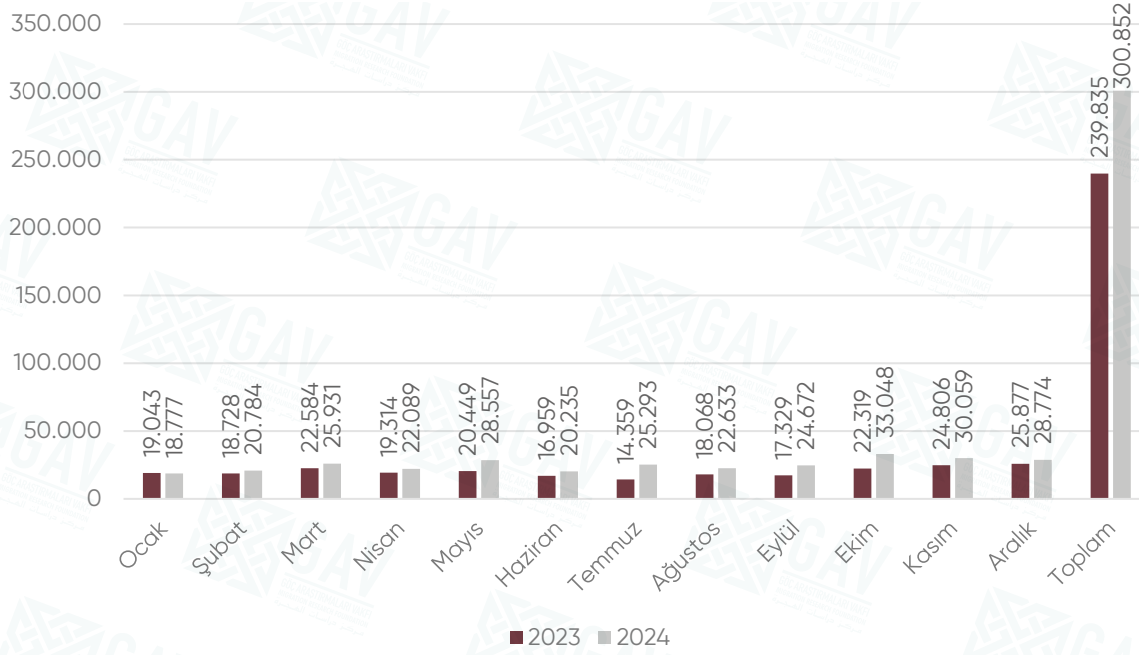

Şekil 17. Türkiye’de çalışma izni verilen yabancı uyrukluların cinsiyete ve yıllara göre dağılımı, 2023-2024⁴⁷

En fazla çalışma izninin verildiği aylar 2023 yılında **25.877** kişiyle **(%10,79)** aralık, **24.806** kişiyle **(%10,34)** kasım, **22.584** kişiyle **(%9,42)** mart ayları iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu aylar **33.048** kişiyle **(%10,98)** ekim, **30.059** kişiyle **(%9,99)** kasım, **28.774** kişiyle **(%9,56)** aralık şeklinde sıralanmıştır.

46 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2024".

47 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2024".

Şekil 18. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancıların aylara göre dağılımı, 2023-2024⁴⁸

2023 yılında en fazla çalışma izninin verildiği yaş grupları **53.773** kişiyle (**%22,42**) 25-29, **46.623** kişiyle (**%19,44**) 30-34, **37.597** kişiyle (**%15,68**) 35-39 iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu yaş grupları **62.587** kişiyle (**%20,80**) 25-29, **58.463** kişiyle (**%19,43**) 30-34, **48.777** kişiyle (**%16,21**) 35-39 şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 35. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların yaş gruplarına göre dağılımı, 2023-2024⁴⁹

Yaş Grupları	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	3.815	1.815	5.630	5.243	2.387	7.630	37,43	31,52	35,52
20-24	25.659	8.892	34.551	30.152	11.796	41.948	17,51	32,66	21,41
25-29	42.103	11.670	53.773	48.139	14.448	62.587	14,34	23,80	16,39
30-34	34.894	11.729	46.623	43.606	14.857	58.463	24,97	26,67	25,40
35-39	26.862	10.735	37.597	34.718	14.059	48.777	29,25	30,96	29,74
40-44	17.037	8.348	25.385	22.836	11.600	34.436	34,04	38,96	35,65
45-49	10.336	5.810	16.146	13.508	8.169	21.677	30,69	40,60	34,26
50-54	6.506	3.796	10.302	7.939	5.503	13.442	22,03	44,97	30,48
55-59	3.686	2.116	5.802	4.381	2.811	7.192	18,86	32,84	23,96
60-64	1.741	983	2.724	2.014	1.264	3.278	15,68	28,59	20,34
65+	897	405	1.302	955	467	1.422	6,47	15,31	9,22
Toplam	173.536	66.299	239.835	213.491	87.361	300.852	23,02	31,77	25,44

48 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2024".

49 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2024".

Çalışma izni verilen yabancı uyrukluların dağılımına bakıldığında lise ve dengi düzeyinde eğitimi olanların diğerlerine nazaran daha fazla çalışma izni aldığı anlaşılmıştır. 2023 yılında en fazla çalışma izni verilenler **85.975** kişiyle **(%35,85)** "lise ve dengi", **49.067** kişiyle **(%20,46)** "ilkokul", **43.819** kişiyle **(%18,27)** "lisans" eğitim düzeyine sahipken 2024 yılında ise bu eğitim düzeyleri **117.563** kişiyle **(%39,08)** "lise ve dengi", **58.554** kişiyle **(%19,46)** "ilkokul", **55.176** kişiyle **(%18,34)** "ortaokul" şeklinde sıralanmıştır. Görüldüğü üzere 2024 yılında, bir önceki yıla göre, "ortaokul" düzeyinde eğitimi olanlara verilen izinlerin sayısı "lisans" düzeyine eğitimi olanları geçmiştir.

Tablo 36. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların eğitim düzeylerine göre dağılımı, 2023-2024⁵⁰

Eğitim Düzeyleri ⁵¹	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İlkokul	45.144	3.923	49.067	53.721	4.833	58.554	19,00	23,20	19,33
Ortaokul	36.197	7.557	43.754	43.559	11.617	55.176	20,34	53,73	26,11
Lise ve dengi	56.264	29.711	85.975	76.018	41.545	117.563	35,11	39,83	36,74
Ön Lisans	4.221	2.900	7.121	5.328	3.973	9.301	26,23	37,00	30,61
Lisans	25.740	18.079	43.819	28.480	20.777	49.257	10,64	14,92	12,41
Yüksek lisans ve üstü	4.338	3.273	7.611	6.385	4.616	11.001	47,19	41,03	44,54
Bilinmeyen	1.614	822	2.436	-	-	-	-	-	-
Toplam	173.536	66.299	239.835	213.491	87.361	300.852	23,02	31,77	25,44

En fazla çalışma izni verilen ekonomik faaliyetler 2023 yılında **22.747** kişiyle **(%9,48)** "konaklama", **17.151** kişiyle **(%7,15)** "ev içi çalışan personellerin işverenleri olarak hanehalklarının faaliyetleri", **16.699** kişiyle **(%6,96)** "toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)" iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu ekonomik faaliyetler **31.785** kişiyle **(%10,56)** "konaklama", **25.165** kişiyle **(%8,36)** "ev içi çalışan personellerin işverenleri olarak hanehalklarının faaliyetleri", **24.433** kişiyle **(%8,12)** "bina dışı yapıların inşaatı" şeklinde sıralanmıştır. Öte yandan 2024 yılında bir önceki yıla göre "yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri" ile "gıda ürünlerinin imalatı" sektörlerine verilen izin sayısının "büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri" ile "eğitim" sektörlerine verilen izin sayısının önüne geçtiği Tablo 37’den anlaşılmaktadır.

50 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2024".

51 2023 yılında kategorilerde "erken çocukluk eğitimi" bulunurken 2024 yılında bu kategori kaldırılmıştır. Bunun yanında 2023 yılında "yüksek lisans ve üstü" kategorisi varken 2024 yılında bu kategori "yüksek lisans" ve "doktora" olarak ikiye ayrılmıştır. Bir önceki yıl istatistiğinin karışmaması adına ayrı ayrı sunulan "yüksek lisans" ve "doktora" kategorilerindeki veriler toplanarak Tablo 36’ya eklenmiştir. Diğer taraftan 2023 yılında 2.436 çalışma izni sahibinin eğitim düzeyinin bilinmediği Bakanlık istatistiklerinde paylaşılmış iken 2024 yılında ise istatistiklerde böyle bir kategori bulunmamaktadır.

Tablo 37. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ekonomik faaliyete göre dağılımı, 2023-2024⁵²

Ekonomik Faaliyetler	2023		2024		Değişim Oranı (%)
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Konaklama	22.747	9,48	31.785	10,56	39,73
Ev içi çalışan personellerin işverenleri olarak hanehalklarının faaliyetleri	17.151	7,15	25.165	8,36	46,73
Bina dışı yapıların inşaatı	16.319	6,80	24.433	8,12	49,72
Toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	16.699	6,96	18.685	6,21	11,89
Giyim eşyalarının imalatı	11.941	4,98	13.401	4,45	12,23
Tekstil ürünlerinin imalatı	9.798	4,09	12.275	4,08	25,28
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	10.556	4,40	11.447	3,80	8,44
Perakende ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	9.171	3,82	10.595	3,52	15,53
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	7.184	3,00	10.244	3,40	42,59
Gıda ürünlerinin imalatı	6.967	2,90	10.140	3,37	45,54
Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	7.268	3,03	8.882	2,95	22,21
Eğitim	7.510	3,13	7.167	2,38	-4,57
Bilinmeyen	8.052	3,36	5.115	1,70	-36,48
Diğer	88.472	36,89	111.518	37,07	26,05
Toplam	239.835	100,00	300.852	100,00	25,44

2024 yılında Türkiye’de çalışma izni verilen yabancı uyrukluların illere göre dağılımına bakıldığında Türkiye genelinde 1.000 kişiden daha azına çalışma izni verildiği görülmüştür. 1-1000 kişi arasında yabancıya çalışma izni verilen illerin sayısı **54**, 1.001-2.500 kişi arasında yabancıya çalışma izni verilen illerin sayısı **12**, 2.501-10.000 kişi arasında yabancıya çalışma izni verilen illerin sayısı **dokuz**, 10.001-25.000 kişi arasında yabancıya çalışma izni verilen illerin sayısı **üç**, 25 bin kişiden daha fazlasına çalışma izninin verildiği il sayısı ise **üç**tür. Öte yandan en az çalışma izninin verildiği il **üç** kişiyle Tunceli, en fazla verilen il ise **103.025** kişiyle (**%34,24**) İstanbul’dur.

Tablo 38. Türkiye’de çalışma izni verilen yabancı uyrukluların illere göre dağılımı, 2023-2024⁵³

İller	2023		2024		İller	2023		2024	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Adana	4.062	1,69	4.826	1,60	Kahramanmaraş	2.576	1,07	3.984	1,32
Adıyaman	115	<1	425	<1	Karabük	122	<1	133	<1

52 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzni İstatistikleri - 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzni İstatistikleri - 2024".

53 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzni İstatistikleri - 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzni İstatistikleri - 2024".

Afyonkarahisar	387	<1	473	<1	Karaman	62	<1	68	<1
Ağrı	33	<1	41	<1	Kars	40	<1	44	<1
Aksaray	391	<1	707	<1	Kastamonu	142	<1	228	<1
Amasya	47	<1	49	<1	Kayseri	3.779	1,58	4.207	1,40
Ankara	12.612	5,26	15.121	5,03	Kırıkkale	114	<1	151	<1
Antalya	27.564	11,49	35.953	11,95	Kırklareli	441	<1	996	<1
Ardahan	5	<1	7	<1	Kırşehir	69	<1	118	<1
Artvin	44	<1	61	<1	Kilis	989	<1	1.450	<1
Aydın	712	<1	1.750	<1	Kocaeli	8.157	3,40	8.250	2,74
Balıkesir	1.143	<1	1.857	<1	Konya	5.888	2,46	6.881	2,29
Bartın	233	<1	255	<1	Kütahya	217	<1	288	<1
Batman	95	<1	216	<1	Malatya	815	<1	1.491	<1
Bayburt	9	<1	18	<1	Manisa	978	<1	1.291	<1
Bilecik	172	<1	499	<1	Mardin	441	<1	776	<1
Bingöl	31	<1	52	<1	Mersin	22.106	9,22	30.079	10,00
Bitlis	11	<1	18	<1	Muğla	4.917	2,05	6.635	2,21
Bolu	1.077	<1	1.228	<1	Muş	17	<1	15	<1
Burdur	130	<1	220	<1	Nevşehir	378	<1	620	<1
Bursa	17.239	7,19	18.296	6,08	Niğde	144	<1	203	<1
Çanakkale	344	<1	462	<1	Ordu	125	<1	176	<1
Çankırı	257	<1	461	<1	Osmaniye	255	<1	627	<1
Çorum	116	<1	178	<1	Rize	122	<1	153	<1
Denizli	1.268	<1	1.610	<1	Sakarya	2.097	<1	2.718	<1
Diyarbakır	194	<1	319	<1	Samsun	630	<1	737	<1
Düzce	337	<1	511	<1	Siirt	35	<1	116	<1
Edirne	268	<1	437	<1	Sinop	101	<1	91	<1
Elazığ	198	<1	404	<1	Sivas	47	<1	125	<1
Erzincan	115	<1	99	<1	Şanlıurfa	1.891	<1	2.212	<1
Erzurum	108	<1	145	<1	Şırnak	39	<1	70	<1
Eskişehir	1.302	<1	1.570	<1	Tekirdağ	1.866	<1	2.417	<1
Gaziantep	12.262	5,11	14.879	4,95	Tokat	107	<1	142	<1
Giresun	65	<1	100	<1	Trabzon	733	<1	855	<1
Gümüşhane	24	<1	16	<1	Tunceli	5	<1	3	<1
Hakkari	7	<1	14	<1	Uşak	996	<1	1.109	<1
Hatay	2.293	<1	3.757	1,25	Van	120	<1	149	<1
Iğdır	22	<1	22	<1	Yalova	980	<1	1.408	<1
Isparta	282	<1	314	<1	Yozgat	46	<1	62	<1
İstanbul	83.429	34,79	103.025	34,24	Zonguldak	693	<1	646	<1
İzmir	7.552	3,15	8.733	2,90	Genel Toplam	239.835	100,00	300.852	100,00

2023 yılında en fazla çalışma izni verilen iller **83.429** kişiyle (**%34,79**) İstanbul, **27.564** kişiyle (**%11,49**) Antalya, **22.106** kişiyle (**%9,22**) Mersin iken 2024 yılında ise bu iller **103.025** kişiyle (**%34,24**) İstanbul, **35.953** kişiyle (**%11,95**) Antalya, **30.079** kişiyle (**%10,00**) Mersin'dir. Diğer taraftan Tablo 39'da yer alan illerdeki yabancılara verilen çalışma izinleri, çalışma izni verilen tüm yabancılardan **%84,11**'ine tekabül eder, 2024 yılında ise bu oran **%82,38**'e gerilemiştir.

Tablo 39. Türkiye'de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024⁵⁴

İller	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İstanbul	57.663	25.766	83.429	67.626	35.399	103.025	17,28	37,39	23,49
Antalya	11.072	16.492	27.564	14.734	21.219	35.953	33,07	28,66	30,43
Mersin	18.859	3.247	22.106	26.424	3.655	30.079	40,11	12,57	36,07
Bursa	15.722	1.517	17.239	16.294	2.002	18.296	3,64	31,97	6,13
Ankara	7.716	4.896	12.612	9.000	6.121	15.121	16,64	25,02	19,89
Gaziantep	11.093	1.169	12.262	13.395	1.484	14.879	20,75	26,95	21,34
İzmir	4.586	2.966	7.552	5.114	3.619	8.733	11,51	22,02	15,64
Kocaeli	7.502	655	8.157	7.222	1.028	8.250	-3,73	56,95	1,14
Konya	5.548	340	5.888	6.361	520	6.881	14,65	52,94	16,86
Muğla	2.188	2.729	4.917	3.042	3.593	6.635	39,03	31,66	34,94
Diğer	31.587	6.522	38.109	44.279	8.721	53.000	40,18	33,72	39,07
Toplam	173.536	66.299	239.835	213.491	87.361	300.852	23,02	31,77	25,44

Yabancılara verilen çalışma izinlerinin ilk 10 uyruğa göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla çalışma izni verilenlerin **108.520** kişiyle (**%45,25**) Suriye, **17.785** kişiyle (**%7,42**) Rusya, **13.128** kişiyle (**%5,47**) Türkmenistan uyruklu olduğu görülmüştür. 2024 yılında ise bu uyruklar **117.334** kişiyle (**%39,00**) Suriye, **32.276** kişiyle (**%10,73**) Türkmenistan, **17.267** kişiyle (**%5,74**) Rusya şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 40'ta yer alan uyruklardan kimselere verilen çalışma izinlerinin bir önceki yıla göre değişim oranları incelendiğinde yalnızca Rusya uyruklularına verilen çalışma izinlerinin negatif değişim oranına sahip olduğu (**-%2,91**) anlaşılmıştır. Rusya uyruklularının cinsiyet dağılımına bakıldığında ise erkeklerin sayısının **%8,40** oranında azaldığı, kadınların sayısının ise **%6,29** oranında arttığı görülmüştür. 2023 yılında çalışma izni verilen Rusya uyruklu erkekler, 2024 yılında ülkeden ayrılmış olabilir. Buna karşılık değişim oranının en fazla olduğu uyruklar ise **%145,86** artışla Türkmenistan, **%85,42** artışla Özbekistan, **%59,27** artışla Endonezya'dır.

54 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2024".

Tablo 40. Türkiye’de çalışma izniyle bulunan yabancı uyrukluların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023–2024⁵⁵

Uyruklar	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Suriye	102.122	6.398	108.520	109.347	7.987	117.334	7,07	24,84	8,12
Türkmenistan	5.629	7.499	13.128	16.424	15.852	32.276	191,77	111,39	145,86
Rusya	11.140	6.645	17.785	10.204	7.063	17.267	-8,40	6,29	-2,91
Özbekistan	3.616	4.821	8.437	9.500	6.144	15.644	162,72	27,44	85,42
Kırgızistan	2.919	5.268	8.187	4.014	6.855	10.869	37,51	30,13	32,76
İran	4.978	3.543	8.521	6.181	4.285	10.466	24,17	20,94	22,83
Endonezya	1.104	4.503	5.607	2.450	6.480	8.930	121,92	43,90	59,27
Kazakistan	2.828	3.629	6.457	3.714	4.883	8.597	31,33	34,55	33,14
Afganistan	5.687	517	6.204	7.565	770	8.335	33,02	48,94	34,35
Azerbaycan	3.299	2.737	6.036	4.370	3.190	7.560	32,46	16,55	25,25
Diğer	30.214	20.739	50.953	39.722	23.852	63.574	31,47	15,01	24,77
Toplam	173.536	66.299	239.835	213.491	87.361	300.852	23,02	31,77	25,44

2.4. Temel ve Ortaöğretim Uluslararası Öğrenciler

Türkiye’de 18 yaş altında bulunan ve örgün eğitim sistemine dahil olan uluslararası öğrenciler, çalışma kapsamında temel öğretim ve orta öğretim öğrencileri olarak ifade edilmiştir. Temel öğretim öğrencileri, ilkokul ve ortaokul derecesinde eğitim alan öğrencileri ifade ederken ortaöğretim öğrencileri ise lise düzeyinde eğitim alanları kapsar.

Türkiye’de eğitim alan temel ve orta öğretimdeki uluslararası öğrencilerin sayısı 2023 yılında **1.006.821** iken 2023 yılında ise **1.008.625**’e yükselmiştir. Öğrenci sayılarının eğitim kademelerine göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında **68.070** olan okul öncesi öğrencilerinin sayısının 2023 yılında **58.056**’e gerilediği, **433.304** olan ilkokul öğrencisi sayısının **459.028**’e yükseldiği, 2023 yılında **346.487** olan ortaokul öğrencisi sayısının bir sonraki yıl **329.093**’e gerilediği, **158.960** olan lise öğrencisi sayısının **162.448**’a yükseldiği görülmektedir. Mevcut durumda okul öncesi ve ortaokul öğrencilerinin sayısının bir önceki yıla göre gerilemesi dikkat çekicidir.

55 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2023"; ÇSGB, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2024".

Tablo 41. Türkiye’de temel öğretim ve ortaöğretimde eğitim alan uluslararası öğrencilere ilişkin sayısal veriler, 2023-2024⁵⁶

Eğitim Kademeleri	Sınıflar	2023		2024		Değişim Oranı (%)	
		Sınıf Nüfusu	Eğitim Kademesi Nüfusu	Sınıf Nüfusu	Eğitim Kademesi Nüfusu	Sınıf Nüfusu	Eğitim Kademesi Nüfusu
Okul Öncesi	(5 yaş)	68.070	68.070	58.056	58.056	-14,71	-14,71
İlkokul	1 Sınıf (6 yaş)	126.526	433.304	127.727	459.028	0,95	5,94
	2 Sınıf (7 yaş)	120.657		116.425		-3,51	
	3 Sınıf (8 yaş)	106.902		113.299		5,98	
	4 Sınıf (9 yaş)	79.219		101.577		28,22	
Ortaokul	5 Sınıf (10 yaş)	91.188	346.487	88.610	329.093	-2,83	-5,02
	6 Sınıf (11 yaş)	97.631		83.678		-14,29	
	7 Sınıf (12 yaş)	91.040		85.865		-5,68	
	8 Sınıf (13 yaş)	66.628		70.940		6,47	
Orta Öğretim (Lise)	9 Sınıf (14 yaş)	58.808	158.960	64.251	162.448	9,26	2,19
	10 Sınıf (15 yaş)	43.771		31.060		-29,04	
	11 Sınıf (16 yaş)	25.132		26.117		3,92	
	12 Sınıf (17 yaş)	16.821		18.272		8,63	
	Lise Hazırlık	150		145		-3,33	
	Açık Okullar	14.278		22.603		58,31	
Toplam Öğrenci Sayısı		1.006.821	1.006.821	1.008.625	1.008.625	0,18	0,18

Türkiye’de temel ve ortaöğretim çağında bulunan yabancı uyrukluların 2023 yılında **%76,44**’ü, 2024 yılında ise **%79,42**’si okullaşmıştır.

2023 yılında okul öncesi çağında bulunan **126.749** yabancı uyruklu öğrencinin **58.056**’sı, ilkokul eğitim çağında bulunan **475.412** kişinin **459.028**’i, ortaokul eğitim çağında bulunan **353.680** öğrencinin **329.093**’ü, ortaöğretim çağında bulunan **314.115** uluslararası öğrencinin **162.448**’i Türkiye’deki temel öğretim ve ortaöğretim kurumlarında eğitim almaktadır. Bir diğer ifadeyle, temel öğretim ve ortaöğretim çağındaki uluslararası öğrencilerden okul öncesi çağında bulunanların **%45,80**’i, ilkokul çağında olanların **%96,55**’i, ortaokul çağında olanların **%93,04**’ü, ortaöğretim çağında olanların **%51,72**’si okullaşmıştır.

Tablo 42. Türkiye’de bulunan uluslararası öğrencilerin eğitim kademelerine göre sayıları, 2024⁵⁷

Eğitim Kademeleri	Sınıflar	Toplam Kayıtlı Öğrenci Sayısı	Eğitim Kademesine Göre Öğrenci Sayısı	Eğitim Çağ Nüfusu	Eğitim Kademesine Göre Eğitim Çağ Nüfusu	Sınıf Düzeyinde Okullaşma Oranı (%)
Okul Öncesi	(5 yaş)	58.056	58.056	126.749	126.749	45,80

56 Milli Eğitim Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (ME-B-HBÖGM), "İzleme Değerlendirme Raporu 2023" Erişim 9 Eylül 2025; T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (MEB-HBÖGM), "İzleme Değerlendirme Raporu 2024" Erişim 9 Eylül 2025.

57 Milli Eğitim Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. MEB-HBÖGM, "İzleme Değerlendirme Raporu 2024".

İlkokul	1 Sınıf (6 yaş)	127.727	459.028	129.058	475.412	98,97
	2 Sınıf (7 yaş)	116.425		123.762		94,07
	3 Sınıf (8 yaş)	113.299		115.571		98,03
	4 Sınıf (9 yaş)	101.577		107.021		94,91
Ortaokul	5 Sınıf (10 yaş)	88.610	329.093	96.292	353.680	92,02
	6 Sınıf (11 yaş)	83.678		82.709		101,17
	7 Sınıf (12 yaş)	85.865		87.745		97,86
	8 Sınıf (13 yaş)	70.940		86.934		81,60
Orta Öğretim (Lise)	9 Sınıf (14 yaş)	64.251	162.448	82.757	314.115	77,64
	10 Sınıf (15 yaş)	31.060		79.823		38,91
	11 Sınıf (16 yaş)	26.117		78.570		33,24
	12 Sınıf (17 yaş)	18.272		72.965		25,04
	Lise Hazırlık	145		-		-
	Açık Okullar	22.603		-		-
Toplam Öğrenci Sayısı		1.008.625	1.008.625	1.269.956	1.269.956	79,42

Temel ve ortaöğretim çağındaki Suriyelilerin toplam okullaşma oranı 2023 yılında **%75,65** iken 2024 yılında ise bu oran **%77,91'e** yükselmiştir. 2024 yılında okul öncesi **(56.050'den 48.438'ye)** ve ortaokul **(278.593'ten 268.771'e)** düzeyindeki öğrencilerin sayısı bir önceki yıla göre azalırken ilkokul **(365.000'den 399.184'e)** ve lise **(112.217'den 118.498'e)** düzeyinde ise azalmıştır.

Tablo 43. Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin eğitim kademelerine göre okullaşma oranları, 2023-2024⁵⁸

Eğitim Kademeleri		2023	2024
Okul Öncesi (5 Yaş)	Öğrenci Sayısı	56.050	48.438
	Okullaşma Oranı	%47,40	%42,72
İlkokul (6-9 Yaş)	Öğrenci Sayısı	365.000	399.184
	Okullaşma Oranı	%90,85	%96,10
Ortaokul (10-13 Yaş)	Öğrenci Sayısı	278.593	268.771
	Okullaşma Oranı	%93,53	%92,49
Lise (14-17 Yaş)	Öğrenci Sayısı	112.217	118.498
	Okullaşma Oranı	%43,96	%46,98
Toplam	Öğrenci Sayısı	811.860	834.891
	Okullaşma Oranı	%75,65	%77,91

2023 ve 2024 yıllarında Türkiye'deki temel ve ortaöğretim kurumlarında eğitim alan yabancıların çoğunluğu Suriyelidir. 2023 yılında Türkiye'deki temel ve ortaöğretim kurumlarında eğitim alan yabancı uyruklu **1.006.821** öğrencinin **811.860'ı (%80,64)** Suriyeli ve **194.961'i (%19,36)** diğer uyruklardan iken 2024 yılına gelindiğinde ise **1.008.625** öğrencinin **834.891'inin (%82,78)** Suriyeli ve **173.734'ünün (%17,22)** diğer uyruklardan olduğu görülmüştür.

58 Milli Eğitim Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. MEB-HBÖGM, "İzleme Değerlendirme Raporu 2024".

Tablo 44. Türkiye’de temel öğretim ve uluslararası öğretimde eğitim alan uluslararası öğrencilerin uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024⁵⁹

Eğitim Kademeleri		2023	2024
Okul Öncesi (5 Yaş)	Suriyeli Öğrenci Sayısı	56.050	48.438
	Diğer Uluslararası Öğrenci Sayısı	12.020	9.618
	Toplam	68.070	58.056
İlkokul (6-9 Yaş)	Suriyeli Öğrenci Sayısı	365.000	399.184
	Diğer Uluslararası Öğrenci Sayısı	68.304	59.844
	Toplam	433.304	459.028
Ortaokul (10-13 Yaş)	Suriyeli Öğrenci Sayısı	278.593	268.771
	Diğer Uluslararası Öğrenci Sayısı	67.894	60.322
	Toplam	346.487	329.093
Lise (14-17 Yaş)	Suriyeli Öğrenci Sayısı	112.217	118.498
	Diğer Uluslararası Öğrenci Sayısı	46.743	43.950
	Toplam	158.960	162.448
Toplam	Suriyeli Öğrenci Sayısı	811.860	834.891
	Diğer Uluslararası Öğrenci Sayısı	194.961	173.734
	Toplam	1.006.821	1.008.625

2.5. Yükseköğretimde Uluslararası Öğrenciler

Yükseköğretimde uluslararasılaşma, kabaca hem kurumların uluslararası iş birliğini artırmasını hem de insan bakımından daha fazla yabancı uyruklu kişiye ev sahipliği yapmayı kapsamaktadır. İnsan bakımından uluslararasılaşmanın önemli sac ayağı ise uluslararası öğrenciler olarak değerlendirilebilir. Daimi ikamet ülkesinden bir başka ülkeye yükseköğretimini tamamlamak amacıyla giden kişilere uluslararası öğrenciler denilmektedir.⁶⁰

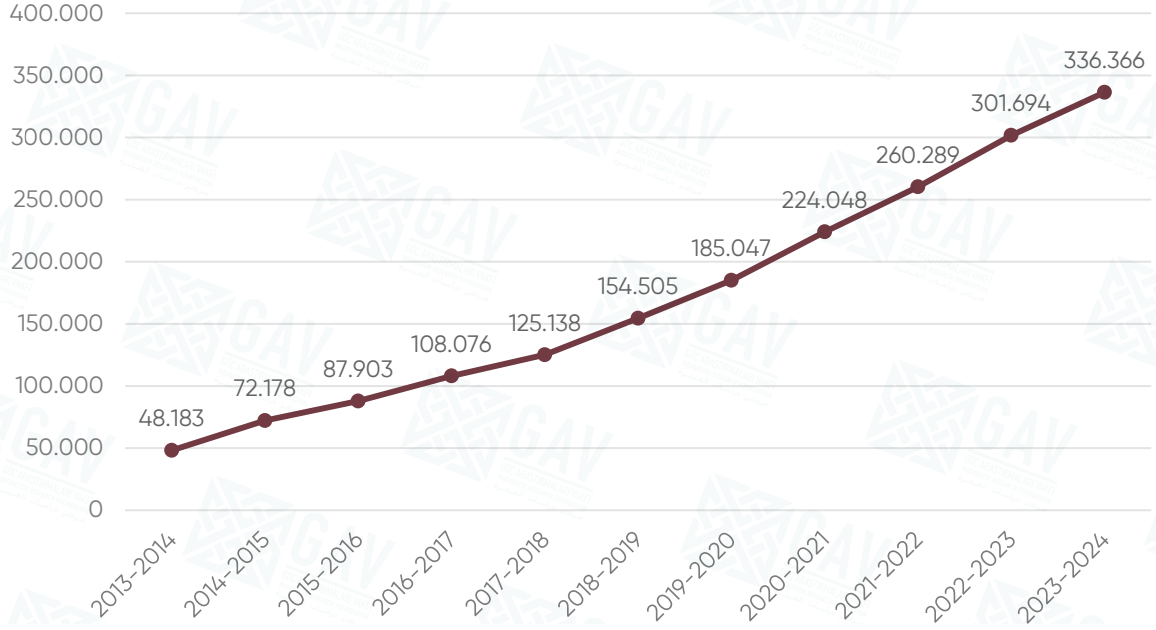
Uluslararası öğrenci hareketliliği dünyada birçok ülkenin farklı amaçlarla ihtimam gösterdiği alanlardan birisidir. Türkiye de bu konuda adımlar atmıştır. Özellikle 2010 yılından üretilen politikalarla Türkiye’de ağırlanan öğrenci sayıları önemli derecede artmıştır. Son 10 yılın istatistiklerini gösteren Şekil 19’dan bu durum rahatlıkla anlaşılmaktadır. 2022-2023 akademik yılında **301.694** uluslararası öğrenci Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim görüyorken 2023-2024 akademik yılında ise bu sayı **336.366**’ya yükselmiştir.

Ancak uluslararası öğrencilerin bir önceki yıla göre değişim oranları incelendiğinde koronavi-rüs salgınından sonraki süreçte öğrenci sayılarının değişim oranlarının azalarak arttığını söylemek mümkündür. Uluslararası öğrenci sayıları 2021 yılında bir önceki yıla göre **%21,08**, 2022

⁵⁹ Milli Eğitim Bakanlığının verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. MEB-HBÖGM, “İzleme Değerlendirme Raporu 2024”.

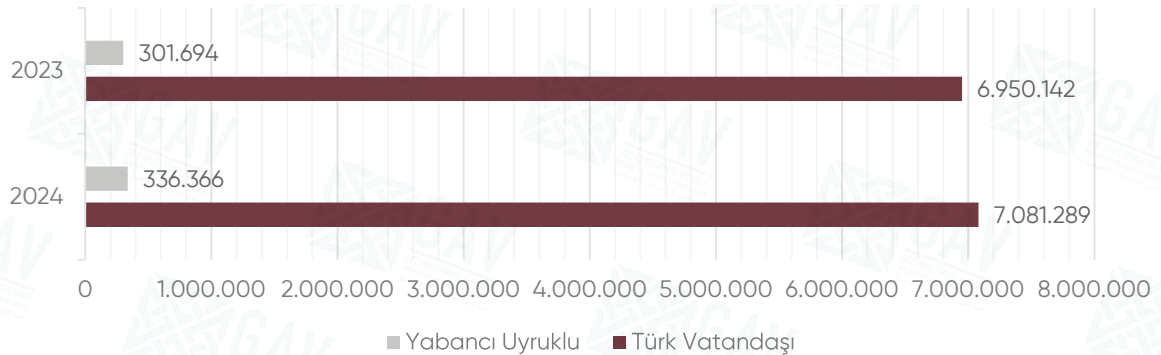
⁶⁰ Faruk Levent, “The Economic Impacts of International Student Mobility in the Globalization Process”, *Journal of Human Sciences* 13/3 (2016), sf. 3853; Ali Zafer Sağiroğlu, “Dünyada ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Trendleri”, *Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı* 2015, ed. Ali Anıkmert (İstanbul: Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu, 2016), sf. 34.

yılında **%16,18**, 2023 yılında **%15,91**, 2024 yılında **%11,49** oranında artmıştır. Öte yandan yeni kaydolan uluslararası öğrenci sayıları incelendiğinde son 10 yılda ilk kez yeni kayıtların sayısının 2023-2024 akademik yılında gerilediği görülmüştür.⁶¹ Yalnızca bir dönemlik gerileme kendi başına bir anlam ifade etmediği söylenebilir olsa da ileriye dönük bunun takibinin yapılması elzemdir. Dolayısıyla politika yapımcılar, bu husus üzerine düşünmelidir.⁶² Zira Türkiye'nin hedefi 2028 yılına değin 500 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmaktır.⁶³

Şekil 19. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yıllara göre dağılımı, 2014-2024⁶⁴

2023 yılında Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin Türk vatandaşlarına oranı **%4,34** iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu oran **%4,75**e yükselmiştir.

Şekil 20. Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024,

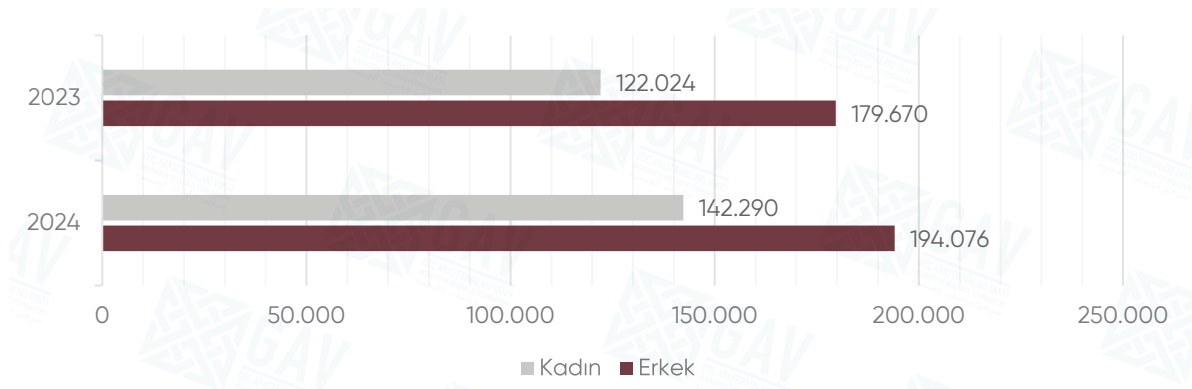
61 YÖK'ün Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi aracılığıyla yayımladığı 2014 ve 2024 yılları arasını kapsayan "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları" başlıklı tüm dosyalar incelenerek bu sonuca ulaşılmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), "Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi" Erişim 21 Eylül 2025.

62 2024-2025 akademik yılında Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı uluslararası öğrenci sayısının **337.119** olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğrenci sayısı için belirlenen hedeften uzaklaşıldığı söylenebilir. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2024-2025 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim 21 Eylül 2025.

63 Hürriyet, "Uluslararası Öğrenci Sayısında Hedef 500 Bin" (8 Kasım 2024) Erişim 21 Eylül 2025.

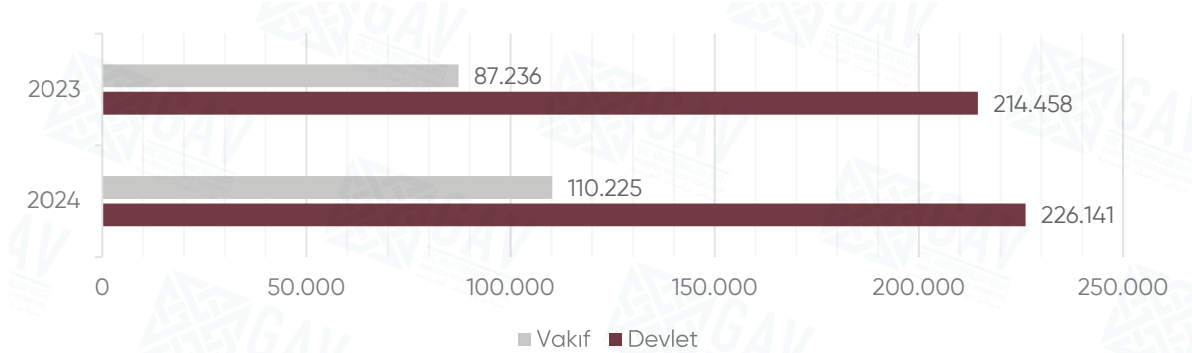
64 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), "Uluslararası Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim 9 Eylül 2025; Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yılığ-2023, sf. 73.

Uluslararası öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında **301.694** öğrencinin **122.024**'ünün (**%40,45**) kadın ve **179.670**'inin (**%59,55**) erkek olduğu görülmüş olup 2024 yılına gelindiğinde ise **336.366** öğrencinin **142.290**'ı (**%42,30**) kadın ve **194.076**'sı (**%57,70**) erkektir.

Şekil 21. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024⁶⁵

2023 yılında uluslararası öğrencilerin **87.236**'sı (**%28,92**) vakıf ve **214.458**'i (**%71,08**) devlet üniversitelerinde öğrenim görmüş iken 2024 yılına gelindiğinde ise öğrencilerin **110.225**'i (**%32,77**) vakıf ve **226.141**'i (**%67,23**) devlet üniversitelerinde öğrenim görmüştür. Vakıf üniversiteleri, Türkiye’deki uluslararası öğrenci hareketliliğindeki aldığı en fazla 2023-2024 akademik yılında olmuştur. Bir diğer ifadeyle 2024 yılından önce vakıf üniversitelerin Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin %30’undan daha azına ev sahipliği yapıyor iken bu oran 2024 yılında ilk kez %30’un üzerine çıkmıştır.⁶⁶

Şekil 22. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin üniversite türlerine göre dağılımı, 2023-2024⁶⁷

65 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim 9 Eylül 2025; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim 9 Eylül 2025.

66 YÖK’ün Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi aracılığıyla yayımladığı 2014 ve 2024 yılları arasını kapsayan "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları" başlıklı tüm dosyalar incelenerek bu sonuca ulaşılmıştır.

67 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)"; YÖK, "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

2022-2023 akademik yılında en fazla uluslararası öğrencinin kayıtlı olduğu öğrenim düzeyleri **217.810** kişiyle (**%72,20**) lisans, **40.832** kişiyle (**%13,53**) ön lisans, **31.980** kişiyle (**%10,60**) yüksek lisans iken 2023-2024 akademik yılında ise bu öğrenim düzeyleri **238.494** kişiyle (**%70,90**) lisans, **55.407** kişiyle (**%16,47**) ön lisans, **31.438** kişiyle (**%9,35**) yüksek lisans şeklinde sıralanmıştır. Doktora düzeyinde öğrenim görenler her iki yılda da görece az bir seviyededir. Öte yandan 2023-2024 akademik yılında lisansüstü düzeyinde öğrenim görenlerin sayısının bir önceki yıla göre azalması dikkat çekicidir. Burada bir diğer husus lisansüstü öğrencilerinden erkek olanların sayısı azalırken kadınların sayısının artmasıdır.

Tablo 45. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre dağılımı, 2023-2024⁶⁸

Öğrenim Düzeyleri	2022-2023 Akademik Yılı			2023-2024 Akademik Yılı			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ön Lisans	21.898	18.934	40.832	28.806	26.601	55.407	31,55	40,49	35,70
Lisans	131.188	86.622	217.810	140.220	98.274	238.494	6,88	13,45	9,50
Yüksek Lisans	19.377	12.603	31.980	18.039	13.399	31.438	-6,91	6,32	-1,69
Doktora	7.207	3.865	11.072	7.011	4.016	11.027	-2,72	3,91	-0,41
Toplam	179.670	122.024	301.694	194.076	142.290	336.366	8,02	16,61	11,49

2023 yılında en fazla uluslararası öğrencinin olduğu uyruklar **58.213** kişiyle (**%19,30**) Suriye, **34.247** kişiyle (**%11,35**) Azerbaycan, **22.632** kişiyle (**%7,50**) İran iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **60.750** kişiyle (**%18,06**) Suriye, **40.354** kişiyle (**%12,00**) Azerbaycan, **29.126** kişiyle (**%8,66**) Türkmenistan şeklinde sıralanmıştır. Görüldüğü üzere İran uyruklu öğrencilerin sayısı 2024 yılında Türkmenistan uyrukluların yaklaşık 200 kişi gerisinde kalmıştır.

Tablo 46’da yer alan uyruklardaki öğrenci sayılarının bir önceki yıla göre değişim oranları incelendiğinde üç uyruktan öğrencilerin sayısının negatif oranla değiştiği görülmektedir. 2024 yılında Irak uyruklu öğrencilerin sayısı bir önceki yıla göre **%18,67** oranında, Yemen uyruklu öğrencilerin sayısı **%3,31** oranında azalmıştır. Afganistan uyruklu öğrencilerin sayısı ise görece az bir seviyede, **%0,59** oranında azalmıştır. Bunlar içerisinde Irak uyruklu öğrencilerde hem erkeklerin hem de kadınların sayısı azalmış, Afganistan ve Yemen uyruklularda ise erkek öğrencilerin sayısının azalmasına karşın kadınları artmıştır. Öte yandan değişim oranının pozitif olduğu uyruklar içerisinde en fazla pozitif değişimi olanlar **%59,59** artışla Türkmenistan, **%34,91** artışla Kazakistan, **%27,80** artışla İran uyruklulardır.

68 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)” Erişim 9 Eylül 2025; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)” Erişim 9 Eylül 2025.

Tablo 46. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024⁶⁹

Uyruklar	2022-2023 Akademik Yılı			2023-2024 Akademik Yılı			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Suriye	32.890	25.323	58.213	33.183	27.567	60.750	0,89	8,86	4,36
Azerbaycan	23.023	11.224	34.247	27.024	13.330	40.354	17,38	18,76	17,83
Türkmenistan	8.901	9.349	18.250	13.971	15.155	29.126	56,96	62,10	59,59
İran	10.157	12.475	22.632	12.690	16.234	28.924	24,94	30,13	27,80
Irak	9.948	6.224	16.172	7.633	5.520	13.153	-23,27	-11,31	-18,67
Kazakistan	4.116	4.748	8.864	5.326	6.632	11.958	29,40	39,68	34,91
Mısır	6.304	3.293	9.597	7.069	3.626	10.695	12,14	10,11	11,44
Afganistan	6.812	2.391	9.203	6.539	2.610	9.149	-4,01	9,16	-0,59
Somali	6.540	3.503	10.043	5.636	3.236	8.872	-13,82	-7,62	-11,66
Yemen	6.599	1.599	8.198	6.315	1.612	7.927	-4,30	0,81	-3,31
Diğer	64.380	41.895	106.275	68.690	46.768	115.458	6,69	11,63	8,64
Toplam	179.670	122.024	301.694	194.076	142.290	336.366	8,02	16,61	11,49

2022-2023 akademik yılında en fazla uluslararası öğrenciyi ağırlayan üniversiteler **11.908** kişiyle (**%3,95**) Karabük Üniversitesi, **7.380** kişiyle (**%2,45**) İstanbul Medipol Üniversitesi, **7.255** kişiyle (**%2,40**) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi iken 2023-2024 akademik yılına gelindiğinde ise bu üniversiteler **11.558** kişiyle (**%3,44**) Karabük Üniversitesi, **9.976** kişiyle (**%2,97**) İstanbul Medipol Üniversitesi, **7.505** kişiyle (**%2,23**) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi şeklinde sıralanmıştır. Tablo 47’de yer alan üniversiteler arasında öğrenci sayısının bir önceki yıla göre oransal olarak en fazla gerilediği üniversiteler **%5,88** azalışla Bursa Uludağ Üniversitesi, **%4,77** azalışla Bahçeşehir Üniversitesi, **%2,94** azalışla Karabük Üniversitesi’dir. Buna karşılık en fazla arttığı üniversiteler ise **%38,16** artışla Dokuz Eylül Üniversitesi, **%35,18** artışla İstanbul Medipol Üniversitesi, **%29,25** artışla İstanbul Nişantaşı Üniversitesi’dir.

⁶⁹ Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), "Uluslararası Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim 9 Eylül 2025; YÖK, "Uluslararası Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

Tablo 47. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilk 10 üniversiteye ve cinsiyete göre dağılımı, 2023-2024⁷⁰

Üniversiteler	2022-2023 Akademik Yılı			2023-2024 Akademik Yılı			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Karabük Üniversitesi	8.673	3.235	11.908	8.241	3.317	11.558	-4,98	2,53	-2,94
İstanbul Medipol Üniversitesi	3.264	4.116	7.380	4.413	5.563	9.976	35,20	35,16	35,18
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	4.969	2.286	7.255	4.938	2.567	7.505	-0,62	12,29	3,45
Bahçeşehir Üniversitesi	3.966	2.822	6.788	3.675	2.789	6.464	-7,34	-1,17	-4,77
Altınbaş Üniversitesi	4.010	2.131	6.141	3.862	2.363	6.225	-3,69	10,89	1,37
Anadolu Üniversitesi	3.012	2.258	5.270	3.379	2.755	6.134	12,18	22,01	16,39
İstanbul Üniversitesi	3.418	2.831	6.249	3.346	2.745	6.091	-2,11	-3,04	-2,53
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi	2.769	1.806	4.575	3.538	2.375	5.913	27,77	31,51	29,25
İstanbul Gelişim Üniversitesi	3.211	2.176	5.387	3.426	2.424	5.850	6,70	11,40	8,59
Dokuz Eylül Üniversitesi	2.304	1.894	4.198	3.052	2.748	5.800	32,47	45,09	38,16
İstanbul Aydın Üniversitesi	3.326	2.036	5.362	3.379	2.284	5.663	1,59	12,18	5,61
Bursa Uludağ Üniversitesi	3.089	2.247	5.336	2.831	2.191	5.022	-8,35	-2,49	-5,88
Diğer	133.659	92.186	225.845	145.996	108.169	254.165	9,23	17,34	12,54
Toplam	179.670	122.024	301.694	194.076	142.290	336.366	8,02	16,61	11,49

2022-2023 akademik yılında açık veya uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısı **21.494** iken 2023-2024 yılına gelindiğinde ise bu sayı **25.309’a (%17,75 artış)** yükselmiştir. 2023 yılında Türkiye’deki tüm uluslararası öğrencilerin **%7,12’sinin**, 2024 yılında ise **%7,45’inin** açık veya uzaktan eğitim birimlerine kayıtlı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin üniversitelere dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla öğrencinin **11.171** kişiyle (**%51,97**) Anadolu Üniversitesi, **6.585** kişiyle (**%30,64**) Atatürk Üniversitesi, **3.689** kişiyle (**%17,16**) İstanbul Üniversitesinde öğrenim gördüğü görülürken 2024 yılına gelindiğinde ise bu üniversiteler **12.340** kişiyle (**%48,76**) Anadolu Üniversitesi, **8.837** kişiyle (**%34,92**) Atatürk Üniversitesi, **4.089** kişiyle (**%16,16**) İstanbul Üniversitesi şeklinde sıralanmıştır.

⁷⁰ Açık veya uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısı tablodaki ilgili üniversitelere eklenmemiştir. Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)"; YÖK, "Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

Tablo 48. Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin üniversitelere ve cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024⁷¹

Üniversiteler	2022-2023 Akademik Yılı			2023-2024 Akademik Yılı			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Anadolu Üniversitesi	5.536	5.635	11.171	5.902	6.438	12.340	6,61	14,25	10,46
Atatürk Üniversitesi	2.629	3.956	6.585	3.502	5.335	8.837	33,21	34,86	34,20
İstanbul Üniversitesi	1.587	2.102	3.689	1.695	2.394	4.089	6,81	13,89	10,84
Ankara Üniversitesi	13	15	28	13	13	26	0,00	-13,33	-7,14
İsparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	8	13	21	6	11	17	-25,00	-15,38	-19,05
Toplam	9.773	11.721	21.494	11.118	14.191	25.309	13,76	21,07	17,75
Genel Toplam	179.670	122.024	301.694	194.076	142.290	336.366	8,02	16,61	11,49
Oran (%)	5,44	9,61	7,12	5,73	9,97	7,52	-	-	-

2022-2023 akademik yılında açık veya uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranının en fazla olduğu üniversite **%71,86** oranla Atatürk Üniversitesi’dir. Bunu **%67,95** oranla Anadolu Üniversitesi, **%37,12** oranla İstanbul Üniversitesi takip etmiştir. 2023-2024 akademik yılına gelindiğinde Atatürk Üniversitesindekilerin oranı **%78,62**’ye, İstanbul Üniversitesindekilerin oranı **%40,17**’ye yükselmiştir. Ancak Anadolu Üniversitesi için bu oran görece az bir azalışla **%66,80**’e gerilemiştir.

Tablo 49. Açık ve uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin öğretim türlerine ve üniversitelere göre dağılımı, 2023-2024⁷²

Üniversiteler	2022-2023 Akademik Yılı				2023-2024 Akademik Yılı			
	Birinci veya İkinci Öğretim Öğrencileri	Açık veya Uzaktan Öğretim Öğrencileri	Toplam	Oran (%) ⁷³	Birinci veya İkinci Öğretim Öğrencileri	Açık veya Uzaktan Öğretim Öğrencileri	Toplam	Oran (%) ⁷⁴
Anadolu Üniversitesi	5.270	11.171	16.441	67,95	6.134	12.340	18.474	66,80
Atatürk Üniversitesi	2.579	6.585	9.164	71,86	2.403	8.837	11.240	78,62
İstanbul Üniversitesi	6.249	3.689	9.938	37,12	6.091	4.089	10.180	40,17

71 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)”; YÖK, “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)”.

72 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)”; YÖK, “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Uluslararası Öğrenci Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)”.

73 İlgili üniversitenin açık veya uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilgili üniversitedeki toplam uluslararası öğrenci sayısına oranını ifade etmektedir.

74 İlgili üniversitenin açık veya uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilgili üniversitedeki toplam uluslararası öğrenci sayısına oranını ifade etmektedir.

En fazla uluslararası öğrencinin ikamet ettiği iller 2022-2023 akademik yılında **94.176** kişiyle (**%31,22**) İstanbul, **19.558** kişiyle (**%6,48**) Ankara, **11.908** kişiyle (**%3,95**) Karabük iken 2023-2024 akademik yılında ise bu iller **114.700** kişiyle (**%34,10**) İstanbul, **19.786** kişiyle (**%5,88**) Ankara, **11.558** kişiyle (**%3,44**) Karabük şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 50. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ilk 10 ile ve cinsiyetlere göre dağılımı, 2023-2024⁷⁵

İller	2022-2023 Akademik Yılı			2023-2024 Akademik Yılı			Değişim Oranı (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İstanbul	53.577	40.599	94.176	63.292	51.408	114.700	18,13	26,62	21,79
Ankara	11.234	8.324	19.558	11.155	8.631	19.786	-0,70	3,69	1,17
Karabük	8.673	3.235	11.908	8.241	3.317	11.558	-4,98	2,53	-2,94
İzmir	4.649	3.703	8.352	5.618	4.856	10.474	20,84	31,14	25,41
Sakarya	5.682	3.020	8.702	5.724	3.415	9.139	0,74	13,08	5,02
Eskişehir	4.505	3.134	7.639	4.792	3.674	8.466	6,37	17,23	10,83
Kütahya	4.997	2.320	7.317	4.965	2.592	7.557	-0,64	11,72	3,28
Bursa	3.928	2.697	6.625	3.872	2.834	6.706	-1,43	5,08	1,22
Samsun	3.104	1.956	5.060	3.591	2.411	6.002	15,69	23,26	18,62
Konya	3.130	1.874	5.004	3.259	2.057	5.316	4,12	9,77	6,24
Diğer	76.191	51.162	127.353	79.567	57.095	136.662	4,43	11,60	7,31
Toplam	179.670	122.024	301.694	194.076	142.290	336.366	8,02	16,61	11,49

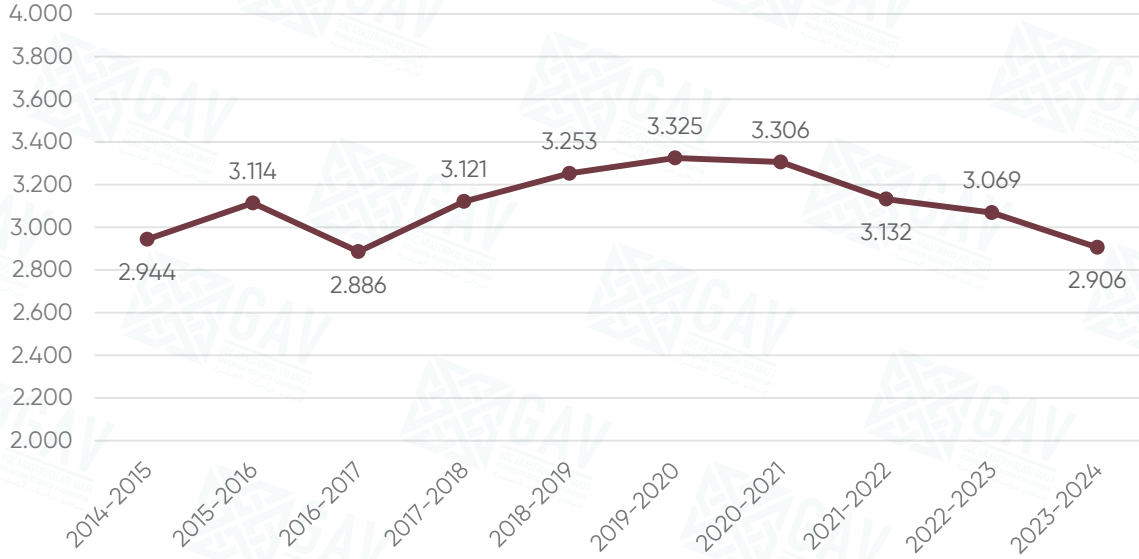
2.6. Yükseköğretimde Uluslararası Öğretim Elemanları

Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın insani ayağında uluslararası öğrenci hareketliliğinin yanında uluslararası öğretim elemanlarının hareketliliği de yer almaktadır. Uluslararası öğrenci hareketliliğinin iki ayağından biri proje bazlı veya kısa süreli olarak öğretim elemanlarının daimi ikamet ülkelerinden başka bir yerdeki üniversitelerde çalışma iken diğeri ise daimi olarak başka bir yerdeki üniversitelerde çalışması durumudur.⁷⁶ Burada ele aldığımız husus, daimi olarak Türkiye’de çalışan uluslararası öğretim elemanlarıdır.

⁷⁵ Açık veya uzaktan eğitim birimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısı tablodaki ilgili illere eklenmemiştir. Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, “Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)”; YÖK, “Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)”.

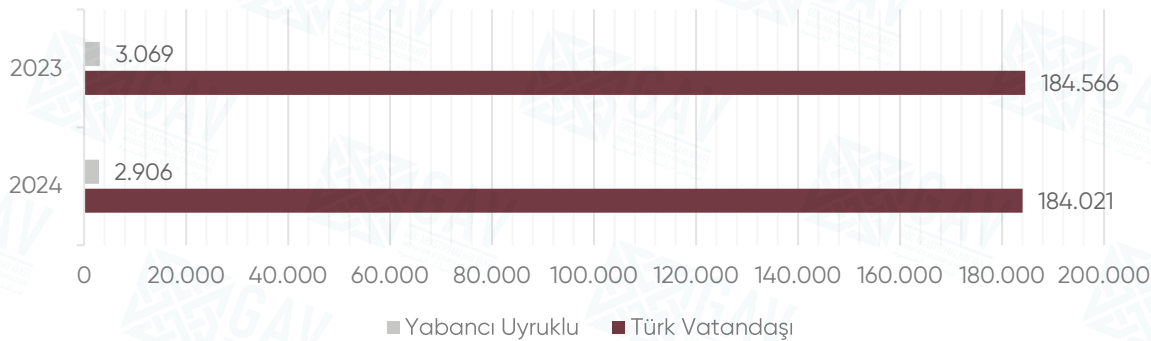
⁷⁶ Mehmet Gök, “Türkiye’de Yabancı Akademisyen İstihdamı, Karşılaşılan Sorunlar ve Örnek Mahkeme Kararları”, *Alanya Akademik Bakış Dergisi* 6/1 (2022), sf. 1989; Bahadır Erişti vd., “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma: Uluslararası Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Ders Veren Öğretim Elemanlarının Öğretim Sürecinde Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 7/2 (Haziran 2018), sf. 353; İsmail Öz ve Pınar Laloğlu, “Beyin Göçü Açısından Yabancı Uyruklu Yükseköğretim Elemanlarının Kazanımı: Erzurum Atatürk Üniversitesi Örneği”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22/2 (Haziran 2018), sf. 1098-1099 (1093-112). Ayrıca uluslararası öğretim elemanlarının istihdamıyla ilgili işlemler YÖK’ün “Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanı İstihdamıyla İlgili Usul ve Esaslar”ı ile yürütülmektedir. Bkz. Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanı İstihdamıyla İlgili Usul ve Esaslar, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (2014).

Son 10 yılda Türkiye’de görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının sayısı 2019-2020 akademik yılında **3.325** kişiyle zirveye ulaşmıştır. Müteakip yıllarda bu sayı sürekli olarak azalmış, 2023-2024 akademik yılında **2.906** kişiye kadar gerilemiştir. Bu seviye 2016-2017 akademik yılına (**2.886 kişi**) oldukça yakın bir yerde, istatistiklerin yayımlanmaya başladığı ilk yıl olan 2014-2015 akademik yılındaki (**2.944 kişi**) seviyenin biraz gerisinde durmaktadır.

Şekil 23. Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının yıllara göre dağılımı, 2015-2024⁷⁷

2023 yılında uluslararası öğretim elemanlarının Türk vatandaşı öğretim elemanlarına oranı **%1,66** iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu oran **%1,58**’e gerilemiştir.

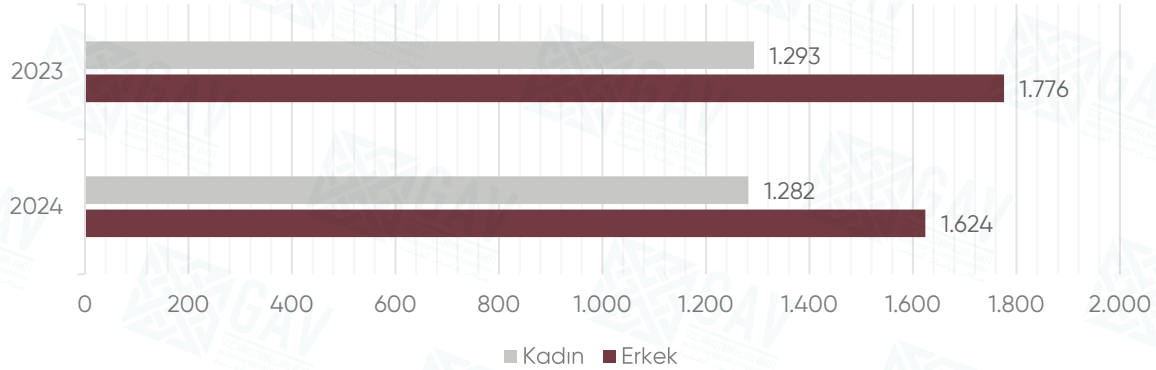

Şekil 24. Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024⁷⁸

77 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), “Yabancı Uyrulku Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)” Erişim 9 Eylül 2025; Sağcıoğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, sf. 81.

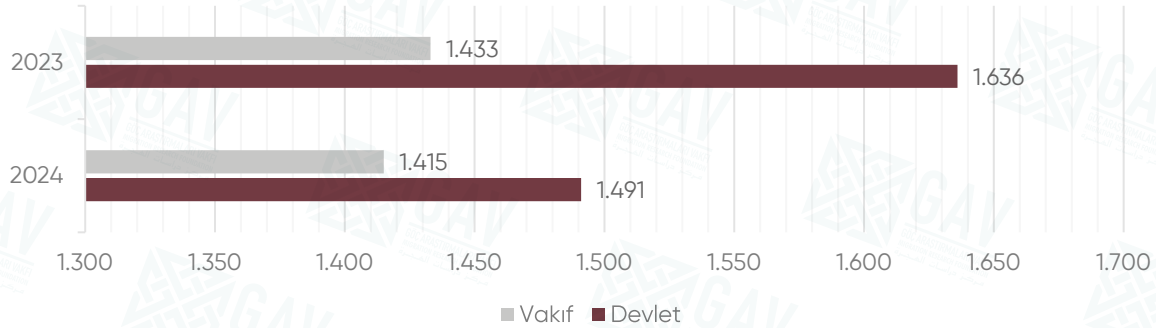
78 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), “Yabancı Uyrulku Öğretim Elemanlarının Uyruguna ve Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)” Erişim 9 Eylül 2025; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK), “Yabancı Uyrulku Öğretim Elemanlarının Uyruguna ve Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)” Erişim 9 Eylül 2025.

Uluslararası öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında bu akademisyenlerin **1.293**'ünün **(%42,13)** kadın ve **1.776**'sının **(%57,87)** erkek olduğu görülmüştür. 2024 yılına gelindiğinde ise bu akademisyenlerin **1.282**'si **(%44,12)** kadın ve **1.624**'ü **(%55,88)** erkektir.

Şekil 25. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı, 2023-2024⁷⁹

Şekil 26'ya bakıldığında 2024 yılında en fazla uluslararası öğretim elemanı kaybedenlerin devlet üniversiteleri olduğu görülmektedir. 2023 yılında uluslararası öğretim elemanlarının **1.433**'ü **(%46,69)** vakıf ve **1.636**'sı **(%53,31)** devlet üniversitelerinde çalışırken 2024 yılında ise bunlardan **1.415**'i **(%48,69)** vakıf ve **1.491**'i **(%51,31)** devlet üniversitelerinde çalışmıştır.

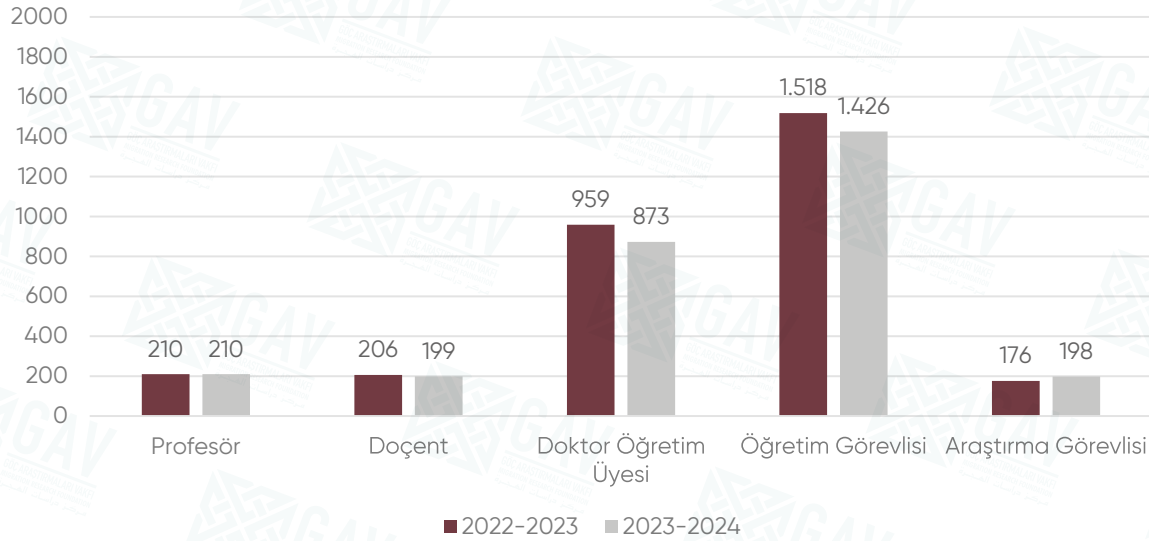
Şekil 26. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının görev yaptığı üniversite türlerine göre dağılımı, 2023-2024⁸⁰

Uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına göre dağılımına bakıldığında 2023 yılında en fazla öğretim elemanın **1.518** kişiyle **(%49,46)** öğretim görevlisi, **959** kişiyle **(%31,25)** doktor öğretim üyesi, 210 kişiyle **(%6,84)** profesör ünvanlarına sahip olduğu görülmüştür. 2024 yılına

79 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim; YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

80 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim; YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

gelindiğinde ise bu ünvanlar **1.426** kişiyle (**%49,07**) öğretim görevlisi, **873** kişiyle (**%30,04**) doktor öğretim üyesi, **210** kişiyle (**%7,23**) profesör şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 27. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına göre dağılımı, 2023-2024⁸¹

2022-2023 akademik yılında en fazla uluslararası öğretim elemanının olduğu uyruklar **433** kişiyle (**%14,11**) İran, **257** kişiyle (**%8,37**) Suriye, **253** kişiyle (**%8,24**) Azerbaycan iken 2023-2024 akademik yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **468** kişiyle (**%16,10**) İran, **235** kişiyle (**%8,09**) Azerbaycan, **233** kişiyle (**%8,02**) ABD şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 51. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına ve ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024⁸²

Uyruklar	2022-2023						2023-2024					
	Prof.	Doç.	Dr. Öğr. Üye.	Öğr. Gör.	Ar. Gör.	Toplam	Prof.	Doç.	Dr. Öğr. Üye.	Öğr. Gör.	Ar. Gör.	Toplam
İran	15	21	206	187	4	433	20	30	190	206	22	468
Azerbaycan	47	17	54	72	63	253	39	13	51	65	67	235
ABD	18	10	62	158	2	250	15	10	55	151	2	233
Suriye	6	17	84	144	6	257	6	15	75	130	4	230
Almanya	9	11	43	80	15	158	15	13	40	71	10	149
İngiltere	12	10	25	109	-	156	15	10	22	93	1	141
Mısır	6	6	37	64	2	115	4	5	33	64	2	108
Rusya	10	11	18	47	-	86	8	16	20	51	1	96

81 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim; YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

82 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Uyuşuna ve Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)"; YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Uyuşuna ve Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

KKTC	13	13	28	35	14	103	17	9	21	26	7	80
Irak	2	7	28	35	4	76	1	5	22	26	8	62
Diğer	72	83	374	587	66	1.182	70	73	344	543	74	1104
Toplam	210	206	959	1.518	176	3.069	210	199	873	1.426	198	2.906

2023 yılında en fazla uluslararası öğretim elemanının görev yaptığı üniversiteler **177** kişiyle (**%5,77**) Bilkent Üniversitesi, **126** kişiyle (**%4,11**) İstanbul Üniversitesi, **95** kişiyle (**%3,10**) Başkent Üniversitesi ve yine **95** kişiyle (**%3,10**) Orta Doğu Teknik Üniversitesi iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu üniversiteler **169** kişiyle (**%5,82**) Bilkent Üniversitesi, **122** kişiyle (**%4,20**) Başkent Üniversitesi, **119** kişiyle (**%4,09**) İstanbul Üniversitesi şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 52. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görev yapan uluslararası öğretim elemanlarının ünvanlarına ve ilk 10 üniversiteye göre dağılımı, 2023-2024⁸³

Üniversiteler	2022-2023						2023-2024					
	Prof.	Doç.	Dr. Öğr. Üye.	Öğr. Gör.	Ar. Gör.	Toplam	Prof.	Doç.	Dr. Öğr. Üye.	Öğr. Gör.	Ar. Gör.	Toplam
İ.D. Bilkent Üniversitesi	7	15	67	88	-	177	9	14	60	86	-	169
Başkent Üniversitesi	4	1	8	10	72	95	3	2	6	12	99	122
İstanbul Üniversitesi	4	7	8	106	1	126	4	6	8	101	-	119
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	16	8	35	35	1	95	17	6	27	28	1	79
İstanbul Aydın Üniversitesi	4	4	28	31	-	67	4	3	32	29	6	74
Marmara Üniversitesi	2		12	39	1	54	2	-	11	57	-	70
Boğaziçi Üniversitesi	8	10	21	35	-	74	10	7	18	34	-	69
Koç Üniversitesi	4	6	20	36	-	66	5	6	17	38	-	66
İstanbul Teknik Üniversitesi	7	2	16	28	-	53	6	5	16	32	-	59
Gaziantep Üniversitesi	3	4	31	18	-	56	3	4	31	18	-	56
Ankara Üniversitesi	1	2	6	45	2	56	-	3	7	39	1	50
Hacettepe Üniversitesi	3	1	3	38	9	54	3	1	2	33	6	45
Diğer	147	146	704	1.009	90	2.096	144	142	638	919	85	1.928
Toplam	210	206	959	1518	176	3.069	210	199	873	1.426	198	2.906

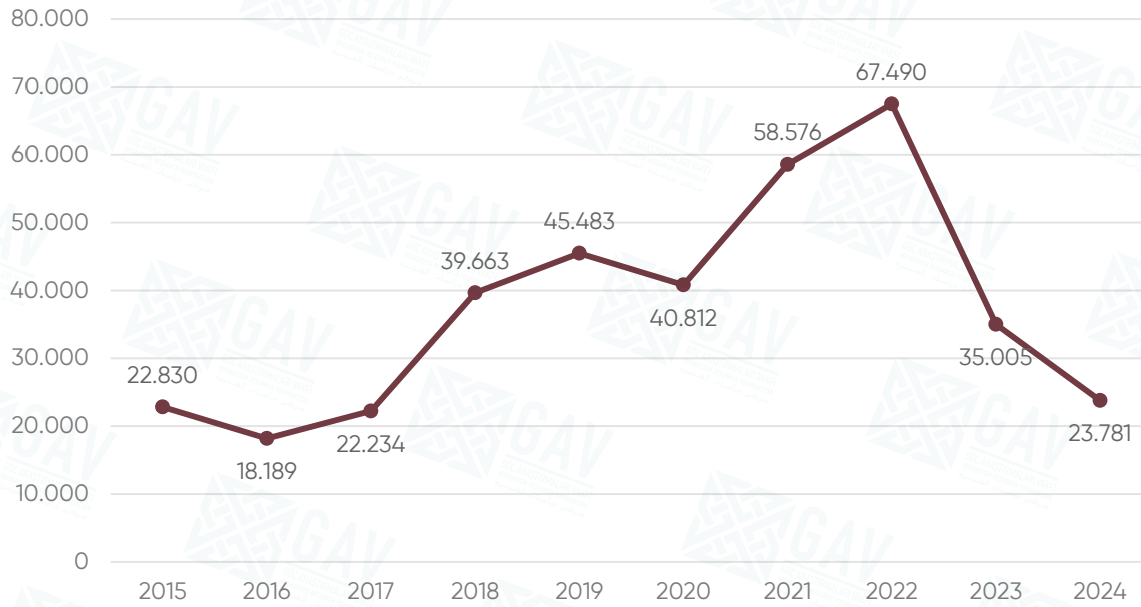
2.7. Yabancılar Konut Satışı

Yabancıların konut edinimi mevzusu 1934 yılından beri çeşitli zamanlarda gündeme gelmiştir. Tapu Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1934 yılından sonra yabancılar, müteakabiliyet ilkesi

83 Yükseköğretim Kurulunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)" Erişim; YÖK, "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Sayıları (2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)".

çerçevesinde Türkiye’de konut satın alabilme hakkına sahiptir.⁸⁴ Ancak 1980’li yıllarda müte- kabiliyet ilkesinden kısmi olarak vazgeçilmiş, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek ülke va- tandışlarının Türkiye’de konut satın alabilmesi için müte- kabiliyet ilkesinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.⁸⁵ Sonraki dönemlerde de bu hususta bir dizi değişiklik yapılmış, günümüzde de Türkiye’de yabancıların konut satın almasında ülke menfaatlerinin göz önünde bulundurul- ması değerlendirilmiştir. Kanunun güncel haline göre, Türkiye’nin menfaatleri göz önünde bu- lundurularak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen ülkelerin vatandaşlarının Türkiye’de taşın- maz edinmesine izin verilmektedir.⁸⁶

Yabancılar konut satışı son 10 yıl içerisinde 2022 yılına kadar genellikle artış eğiliminde ol- muştur. Siyasi, sosyal, sağlık krizlerin yaşandığı 2016 ve 2020 yıllarında satışların gerilemesi “doğal”dır. Ancak bu süreçlerin hemen ertesinde satış sayıları yeniden artış eğiliminde olmuş- tur. Öyle ki 2022 yılında yabancılar toplam **67.490** adet konut edinmiştir ve bu sayı son 10 yılın zirve noktasına işaret etmektedir. 2022 yılından sonra ise satışlarda dramatik düşüşler göröl- müştür. Nihayetinde 2024 yılında toplam **23.781** konut satılmıştır. Uzmanlar bu durumun fark- lı sebepleri üzerinde durmuştur. Türkiye’nin ekonomik durumu, özellikle İstanbul için öngörülen ve yaşanan depremler, siyasi belirsizlikler, yabancıların konut almak için başak ülkeleri tercih etmesi gibi sebeplerden Türkiye, yabancılar için konut satın alma adına cazip bir ülke konu- mundan uzaklaşmıştır.⁸⁷

Şekil 28. Yabancılar konut satışının yıllara göre dağılımı, 2015-2024⁸⁸

84 Tapu Kanunu (TK) (İlk Versiyon), *Resmi Gazete* 2892 (29 Aralık 1934), Kanun Numarası: 2644, md. 35.

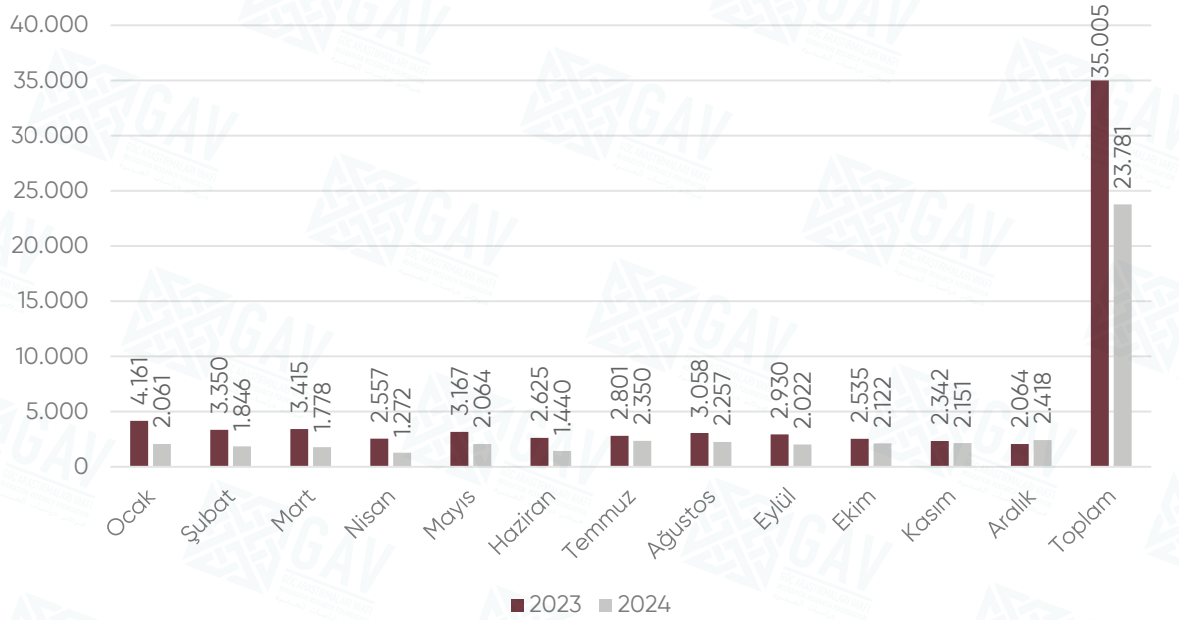
85 22/11/1934 Tarihli ve 2644 Sayılı Tapu Kanununun 35’inci Maddesi ile 18/3/1924 Tarih ve 442 Sayılı Köy Kanununun 87 nci Maddesine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun, *Resmi Gazete* 18445 (28 Haziran 1984), Kanun Numarası: 3029, md. 1.

86 Tapu Kanunu (TK) (Güncel Versiyon), *Resmi Gazete* 2892 (29 Aralık 1934), Kanun Numarası: 2644, md. 35.

87 Ahmet Hamdi Girgin, “Yabancıya Konut Satışı Niye Düştü?”, *HaberTürk* (7 Şubat 2024) Erişim 23 Eylül 2025; Gülben Dikmen, “Yabancıya Konut Satışları Çakıldı: 31 Ayın En Düşük Seviyesi”, *Sözcü* (17 Aralık 2023) Erişim 23 Eylül 2025; *EnSonHaber*, “Yabancılar Konut Satışı Gi- derek Düşüyor” (17 Şubat 2024) Erişim 23 Eylül 2025.

88 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), “Yabancılar Yapılan Konut Satış Sayıları (Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2024)” Erişim 9 Eylül 2025.

En fazla konut satışının yapıldığı aylar 2023 yılında **4.141** adetle (**%11,89**) ocak, **3.415** adetle (**%9,76**) mart, **3.350** adetle (**%9,57**) şubat iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu aylar **2.418** adetle (**%10,17**) aralık, **2.350** adetle (**%9,88**) temmuz, **2.257** adetle (**%9,49**) ağustos şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 29. Yabancılar konut satışının aylara göre dağılımı, 2023-2024⁸⁹

Türkiye'den en fazla konut satın alan yabancı uyruklular 2023 yılında **10.560** kişiyle (**%29,94**) Rusya, **4.272** kişiyle (**%12,11**) İran, **1.917** kişiyle (**%5,44**) Irak uyruklu iken 2024 yılında ise bu uyruklar **4.867** kişiyle (**%20,30**) Rusya, **2.166** kişiyle (**%9,03**) İran, **1.631** kişiyle (**%6,80**) Ukrayna şeklinde sıralanmıştır. Görüldüğü üzere en fazla konut satın alan Rusya ve İran uyruklularında dahi satış sayısı neredeyse yarı yarıya azalmıştır. Buna karşılık Tablo 53'te yer alan uyruklar arasında satış sayısının pozitif anlamda değiştiği tek uyruk **%4,09** artışla Azerbaycan'dır.

Tablo 53. Yabancılar yapılan konut satışlarının ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024⁹⁰

Uyruklar	2023	2024	Değişim Oranı (%)
Rusya	10.560	4.867	-53,91
İran	4.272	2.166	-49,30
Ukrayna	1.720	1.631	-5,17
Irak	1.917	1.302	-32,08
Almanya	1.363	1.283	-5,87
Kazakistan	1.440	1.055	-26,74
Azerbaycan	832	866	4,09
Suudi Arabistan	810	645	-20,37

89 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. TÜİK, "Yabancılar Yapılan Konut Satış Sayıları (Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2024)".

90 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Ülke Uyruklarına Göre Yabancılar Yapılan Konut Satış Sayıları (Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2024)" Erişim 9 Eylül 2025.

Çin	661	635	-3,93
ABD	693	564	-18,61
Kuveyt	822	473	-42,46
Diğer	10.178	8.488	-16,60
Toplam⁹¹	35.268	23.975	-32,02

Türkiye’de yabancılara en fazla konut satılan iller 2023 yılında **12.702** adetle **(%36,02)** Antalya, **11.229** adetle **(%31,84)** İstanbul, **3.016** adetle **(%8,55)** Mersin iken 2024 yılında ise **8.416** adetle **(%35,10)** İstanbul, **8.223** adetle **(%34,30)** Antalya, **2.112** adetle **(%8,81)** Mersin’dir. Tablo 54’te yer alan illerin tamamında konut satış sayıları azalmıştır.

Tablo 54. Yabancılara yapılan konut satışlarının ilk 10 ile göre dağılımı, 2023-2024⁹²

İller	2023	2024	Değişim Oranı (%)
İstanbul	11.229	8.416	-25,05
Antalya	12.702	8.223	-35,26
Mersin	3.016	2.112	-29,97
Ankara	1.023	637	-37,73
Yalova	937	588	-37,25
Bursa	953	528	-44,60
Kocaeli	562	417	-25,80
Aydın	-	389	-
İzmir	739	381	-48,44
Muğla	593	365	-38,45
Trabzon	548	-	-
Diğer	2.703	1.725	-36,18
Toplam	35.005	23.781	-32,06

2.8. Evlenme-Boşanma

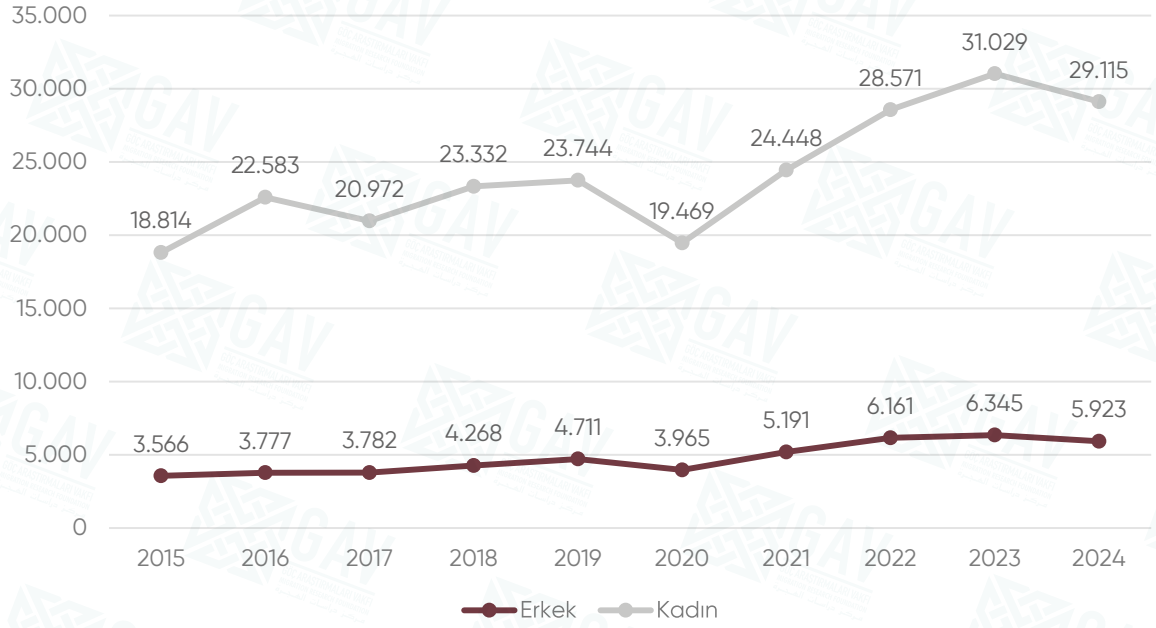
“Evlenme ve boşanma” istatistiklerinin irdelendiği bu bölümde istatistiklere TÜİK’ten erişilmiştir. TÜİK’in istatistiklerinde evlenen ve boşananlar uyruğuna ve cinsiyetine göre sunulmuştur. Ancak burada belirli olmayan husus evlenenlerin evlendikleri kişilerin uyruklarıdır. Bir diğer ifadeyle TÜİK verilerinde Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu bir kadının/erkeğin evlendiği kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı belirli değildir. İstatistiklerde yer almayan başka bir ayırntı ise Türkiye’de evlenen yabancı uyrukluların Türkiye’ye geldikten ne kadar zaman sonra

91 Türkiye İstatistik Kurumunun yayımladığı 2023 ve 2024 yılı verilerinde yabancılara konut satışının uyruklara göre dağılım tablolarında toplam konut satış sayısının diğer tablolardan daha fazla olduğu görülmüş olup sebebi ise belirlenememiştir.

92 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), “İllere Göre Yabancılara Yapılan Konut Satış Sayıları Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2024)” Erişim 9 Eylül 2025.

evlendikleridir. Özellikle Türk vatandaşlarıyla evlenen yabancı uyruklular için bu veri “uyum çalışmaları” bakımından kıymetlidir.

Türkiye’de evlenen “yabancı gelinlerin” sayısı son 10 yıl içerisinde 2023 yılında **31.029** kişiyle zirveye ulaşmış, 2024 yılında ise bu sayı yaklaşık **iki bin kişi azalarak 29.115’e** gerilemiştir. Benzer bir durum “yabancı damatlar” için de söz konusudur. Zira en fazla yabancı erkeğin Türkiye’de evlendiği yıl **6.345** kişiyle 2023 yılıdır ve 2024 yılında ise bu sayı yaklaşık **400 kişi azalarak 5.923’e** gerilemiştir.

Şekil 30. Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu erkekler ve kadınların yıllara göre dağılımı, 2015-2024⁹³

2024 yılında Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu erkeklerin sayısı bir önceki yıla göre **%6,65**, kadınların sayısı ise **%6,17** oranında azalmıştır. Evlenen Türk vatandaşlarının sayısı erkeklerde **%0,60**, kadınlarda **%0,91** oranında artmıştır.

Tablo 55. Türkiye’de evlenen yabancı uyrukluların cinsiyetine ve uyruğuna göre dağılımı, 2023-2024⁹⁴

Cinsiyet	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam
Erkek	559.090	6.345	565.435	562.472	5.923	568.395	0,60	-6,65	0,52
Kadın	534.406	31.029	565.435	539.280	29.115	568.395	0,91	-6,17	0,52

93 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), “Erkek ve Kadının Uyruğuna Göre Evlenmeler (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024)” Erişim 9 Eylül 2025.

94 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. TÜİK, “Erkek ve Kadının Uyruğuna Göre Evlenmeler (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024)”.

2023 yılında Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu erkeklerin **1.387’si (%21,86)** Almanya, **1.219’u (%19,21)** Suriye, **326’sı (%5,14)** Avusturya uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **1.222** kişiyle **(%20,63)** Suriye, **1.156** kişiyle **(%19,52)** Almanya, **338** kişiyle **(%5,71)** Afganistan şeklinde sıralanmıştır. Görüldüğü üzere Afganistan uyruklu erkeklerle 2024 yılında evlenme sayısı bir önceki yıla göre artmıştır. Öte yandan 2024 yılında Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu kadınların **3.716’sı (%11,98)** Özbekistan, **3.519’u (%11,34)** Suriye, **2.818’i (%9,08)** Azerbaycan uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **3.519** kişiyle **(%12,09)** Suriye, **3.509** kişiyle **(%12,05)** Özbekistan, **2.427** kişiyle **(%8,34)** Fas şeklinde sıralanmıştır. 2023 yılında en fazla evlenen yabancı uyruklu kadınlar arasında Fas uyruklular 6. sıradayken 2024 yılında 3. sıraya yükselmiştir.

Tablo 56. Türkiye’de evlenen yabancı uyruklu erkek ve kadınların ilk 10 uyruğa göre dağılımı, 2023-2024⁹⁵

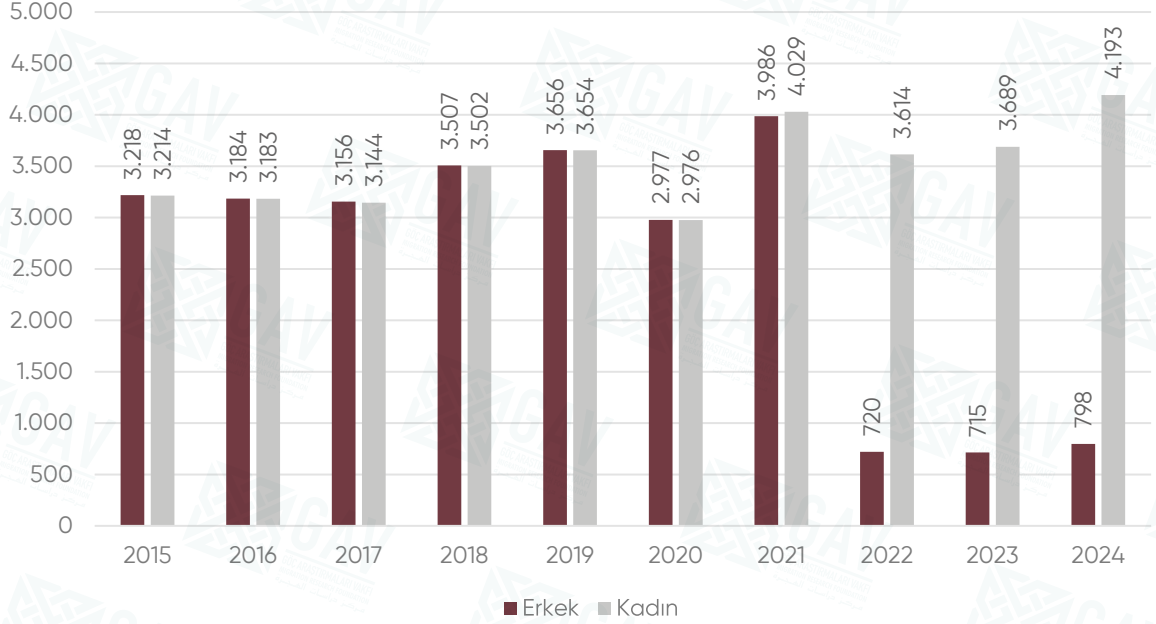
Uyruklar	2023 ⁹⁶		2024		Değişim Oranı (%)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
ABD	194	177	161	147	-17,01	-16,95
Afganistan	316	275	338	301	6,96	9,45
Almanya	1.387	2.243	1.156	1.862	-16,65	-16,99
Avusturya	326	445	301	409	-7,67	-8,09
Azerbaycan	254	2.818	243	2.195	-4,33	-22,11
Bulgaristan	159	483	154	581	-3,14	20,29
Fas	22	2.128	16	2.427	-27,27	14,05
Irak	178	523	165	554	-7,30	5,93
İngiltere	156	382	155	316	-0,64	-17,28
İran	222	1.025	174	980	-21,62	-4,39
Kırgızistan	17	1.149	-	937	-	-18,45
Özbekistan	38	3.716	36	3.509	-5,26	-5,57
Rusya	82	2.339	70	1.945	-14,63	-16,84
Suriye	1.219	3.519	1.222	3.519	0,25	0,00
Türkmenistan	104	1.817	89	1.612	-14,42	-11,28
Ukrayna	-	1.079	-	934	-	-13,44
Diğer	1.671	6.911	1.643	6.887	-1,68	-0,35
Toplam	6.345	31.029	5.923	29.115	-6,65	-6,17

Son 10 yıl içerisinde Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu erkekler ve kadınların sayıları 2021 yılına kadar birbirine yakın seviyede seyretmiştir. Ancak 2021 yılından sonra Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu erkeklerin sayısı dramatik olarak azalmış, müteakip yıllarda da aynı seviyede seyretmeye devam etmiştir. Nitekim 2023 yılında Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu

95 TÜİK, “Erkek ve Kadının Uyruğuna Göre Evlenmeler (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024)”; Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, sf. 90-91.

96 Kurum tarafından 2024 yılında yayımlanan istatistiklerde 2023 yılı verileri de revize edilmiştir. Ancak tabloda 2023 yılı sütununa 2023 yılında yayımlanan veriler eklenmiştir.

erkek sayısı **715** iken 2024 yılında ise bu sayı **798** olmuştur. Kadınlarda ise durum erkeklerden biraz daha farklıdır. 2021 yılından sonra boşanan kadınların sayısında bir gerileme görülmüş olsa da bu durum görece az bir seviyededir. Daha sonra ise bu sayı artmaya devam etmiştir. 2023 yılında **3.689** olan boşanma sayısı 2024 yılında **4.193** kişiye yükselmiş ve son 10 yıl içerisinde zirveye ulaşmıştır.

Şekil 31. Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu erkek ve kadınların yıllara göre dağılımı, 2015-2024⁹⁷

2024 yılında Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu erkeklerin sayısı bir önceki yıla göre **%11,61**, kadınların sayısı ise **%13,66** oranında artmıştır. Boşanan Türk vatandaşlarının sayısı erkeklerde **%8,98**, kadınlarda **%8,89** oranında artmıştır.

Tablo 57. Türkiye’de boşanan yabancı uyrukluların cinsiyetine ve uyruğuna göre dağılımı, 2023-2024⁹⁸

Cinsiyet	2023			2024			Değişim Oranı (%)		
	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Türk Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam
Erkek	171.166	715	171.881	186.545	798	187.343	8,98	11,61	9,00
Kadın	168.192	3.689	171.881	183.150	4.193	187.343	8,89	13,66	9,00

97 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), “Erkeğin ve Kadının Uyuğuna Göre Boşanmalar (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024)” Erişim 9 Eylül 2025.

98 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. TÜİK, “Erkeğin ve Kadının Uyuğuna Göre Boşanmalar (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024)”.

2023 yılında Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu erkeklerin **249’u (%34,83)** Almanya, **75’i (%10,49)** Suriye, **40’ı (%5,59)** Avusturya uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **223** kişiyle **(%27,94)** Almanya, **117** kişiyle **(%14,66)** Suriye, **61** kişiyle **(%7,64)** Avusturya şeklinde sıralanmıştır. Öte yandan 2023 yılında Türkiye’de boşanan yabancı uyruklu kadınların **490’ı (%13,28)** Azerbaycan, **422’si (%11,34)** Almanya, **368’i (%9,98)** Suriye uyruklu iken 2024 yılına gelindiğinde ise bu uyruklar **521** kişiyle **(%12,43)** Azerbaycan, **493** kişiyle **(%11,76)** Almanya, **472** kişiyle **(%11,26)** Suriye şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 58. Türkiye’de boşanan yabancı uyrukluların cinsiyetine ve ilk 10 uyuğa göre dağılımı, 2023-2024⁹⁹

Uyruklar	2023		2024		Değişim Oranı (%)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
ABD	16	21	24	27	50,00	28,57
Afganistan	24	-	22	24	-8,33	-
Almanya	249	422	223	493	-10,44	16,82
Avusturya	40	57	61	66	52,50	15,79
Azerbaycan	28	490	24	521	-14,29	6,33
Bulgaristan	18	109	17	99	-5,56	-9,17
Fas	-	210	-	226	-	7,62
Hollanda	18	26	13	17	-27,78	-34,62
Irak	20	51	22	54	10,00	5,88
İngiltere	21	68	24	62	14,29	-8,82
İran	34	74	36	120	5,88	62,16
Kırgızistan	-	123	-	160	-	30,08
Özbekistan	4	349	-	482	-	38,11
Rusya	7	201	10	235	42,86	16,92
Suriye	75	368	117	472	56,00	28,26
Türkmenistan	-	147	10	138	-	-6,12
Ukrayna	-	173	-	179	-	3,47
Diğer	161	800	195	818	21,12	2,25
Toplam	715	3.689	798	4.193	11,61	13,66

99 Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. TÜİK, “Erkeğin ve Kadının Uyuğuna Göre Boşanmalar (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024)”.

2.9. Türk Vatandaşlığı Verme

Türk Vatandaşlığı Kanunu'na göre vatandaşlık doğumla ya da sonradan kazanılabilir.¹⁰⁰ Sonradan kazanılan vatandaşlık, yetkili makam kararı, evlat edinilme veya seçme hakkının kullanılmasıyla olur.¹⁰¹ Kanunda sayılı şartlara haiz kişiler yetkili makam kararıyla Türk vatandaşı olabilmektedir. Bunun için gerekli başvuru şartlarından bazıları şunlardır: *"kendi millî kanununa, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak, başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye'de kesintisiz beş yıl ikamet etmek, Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışları ile teyit etmek, yeteri kadar Türkçe konuşabilmek," vb.*¹⁰²

Türk vatandaşlığının kazanılmasında istisnai haller de bulunmaktadır. Kanunda bu haller dört maddede sınırlandırılmıştır: *"Türkiye'ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, kültürel, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunan kişiler, Türkiye'de çalışmayan ancak Cumhurbaşkanınca belirlenecek kapsam ve tutarda yatırım yapacaklardan ikamet izni alanlar ile Turkuaz Kart sahibi yabancılar ve bunların yabancı eşi, kendisinin ve eşinin ergin olmayan veya bağımlı yabancı çocuğu, vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler, göçmen olarak kabul edilen kişiler"*¹⁰³ istisnai hallerden sayılmıştır.

Bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen kişiler, karar tarihi itibarıyla Türk vatandaşlığı kazanabilmektedir.¹⁰⁴ Seçme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılması ise, ana veya babasına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler ergin olduktan sonra 3 yıl içinde Türk vatandaşlığını seçerlerse bu yolla Türk vatandaşlığını kazanabilmektedir.¹⁰⁵ Son olarak kanunda "saklı nüfus" başlığında bir madde daha yer almaktadır. Bu maddeye göre, *"18 yaşını tamamlayıncaya kadar herhangi bir nedenle aile kütüklerine kaydedilmemiş olan ve yabancı bir devletle vatandaşlık bağı bulunmayan kişiler; ana veya baba, bunların ölmüş olması halinde, varsa kardeşleri ile hısımlığını gösterir tıbbî rapor ibraz etmeleri durumunda Türk vatandaşlığını kazanır."*

Türkiye'de yabancılar mevzusu gündeme geldiğinde merak edilen, sorulan, araştırılan veya yetkililerce açıklama yapılan hususlardan birisi de Türk vatandaşlığı verilen yabancı uyruklulardır. Ne yazık ki "düzenli göç ve insan hareketlilikleri" içerisinde veri kısıtının olduğunu söyleyebileceğimiz ender alanlardan birisi de budur. Geçtiğimiz yıllarda, genel seçimler yaklaştıkça ve genel seçimin hemen ertesinde bu alana ilişkin veriler hakkında yetkililer tarafından birtakım açıklamalar yapılmıştır. 2024 yılına gelindiğinde ise yalnızca bir açıklama mevcuttur ki o da kimi kaynaklarca yayımlanan Türk vatandaşlığı verilen Suriye uyruklularının sayısı ile ilgili bir düzeltme yapmak içindir. Açıklamaya göre Türk vatandaşlığı verilen Suriyelilerin sayısı **238.768**'dir. Bunlardan **134.624**'ü (**%56,38**) reşit, **104.144**'ü (**%43,62**) ise çocuktur. Açıklamada yeni kabine döneminde **82**'si çocuk olmak üzere toplam **183** Suriyeliye Türk

100 Türk Vatandaşlığı Kanunu, Resmi Gazete 27256 (29 Mayıs 2009), Kanun Numarası: 5901, md 5.

101 Türk Vatandaşlığı Kanunu, md 9.

102 Türk Vatandaşlığı Kanunu, md. 10-11.

103 Türk Vatandaşlığı Kanunu, md. 12; YUKK md.31/1-j

104 Türk Vatandaşlığı Kanunu, md. 17.

105 Türk Vatandaşlığı Kanunu, md. 21.

vatandaşlığı verildiği belirtilmiştir. Bir diğer ifadeyle kabinenin açıklandığı 3 Haziran 2023 tarihinden 21 Ağustos 2024'e kadar **183** Suriyeli Türk vatandaşı olmuştur. Yapılan açıklamadan, genel seçim öncesinde Türk vatandaşlığı verilen Suriyelilerle ilgili son veri paylaşımının olduğu 17 Aralık 2023 ile kabinenin açıklandığı 3 Haziran 2023 tarihleri arasında **530** Suriyelinin Türk vatandaşlığı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 59. Türk vatandaşlığı verilen yabancıların uyruklarına göre dağılımı, 2023-2024¹⁰⁶

Uyruklar	17.02.2022	18.08.2022	05.12.2022	31.05.2023	17.12.2023	14.08.2024	21.08.2024
Afganistan	-	39.294	-	47.354	-	-	-
Ahıska Türkü	-	104.976	-	117.164	-	-	-
Suriye	193.293	211.908	221.671	237.021	238.055	238.733	238.768
Uygur Türkü	-	7.001	-	12.009	-	-	-
Toplam	193.293	363.179	-	413.548	-	-	-

106 Ali Zafer Sağıroğlu, Ramazan Ünsal ve Furkan Özenci, *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2022* (PDF: GAV Perspektif Yayınları, 2024), sf. 90; Sağıroğlu vd. *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, sf. 94; T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Göçü Kaynağında Durdurduk'" Erişim 23 Eylül 2025; T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM), "Bir Televizyon Programında Türk Vatandaşlığının Kazanılmasına İlişkin Dezenformasyon Amaçlı Gerçek Dışı İddialara Yönelik Kamuoyu Duyurusu" Erişim 23 Eylül 2025; T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (CİB), "Türkiye'de Bulunan Yabancıların Sayısı ve Vatandaşlık Durumları ile İlgili İddialara Dair Açıklama" Erişim 23 Eylül 2025.

DÜZENSİZ GÖÇ VE İNSAN HAREKETLİLİKLERİ

2024 yılına ait düzensiz göç ve insan hareketlilikleri ile ilgili bilgilerin yer aldığı bu bölüm dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kurumların yayınladıkları düzensiz göç verileri, ikinci bölümde düzensiz göç ile mücadele konusu, üçüncü bölümde göçmen kaçakçılığı meselesi ve son bölümde insan ticareti ele alınmaktadır.

Düzensiz göç ile ilgili veri yayımlayan ve bu bölümün yazılırken faydalanılan temelde üç bakanlık ve bakanlığa bağlı birkaç kuruluş bulunmaktadır: İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı. İçişleri Bakanlığına bağlı kuruluşlardan Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), Jandarma Genel Komutanlığı (JGK), Sahil Güvenlik Komutanlığı (SG) ve Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığı ile ilgili veri yayımlamaktadır. Göç İdaresi Başkanlığı, diğer kurumlardan farklı olarak en ayrıntılı bilgileri paylaşmaktadır. Yurt içinde, kara sınırlarında ve karasularında yakalanan bütün düzensiz göçmenler ve göçmen kaçakçılığına dair veriler Göç İdaresi Başkanlığı'nın resmi internet sitesinde ve sosyal medya kanallarında yayımlanmaktadır. Bu nedenle konu hakkındaki en önemli kaynak kuşkusuz Göç İdaresi Başkanlığıdır. Jandarma Genel Komutanlığının internet sitesinde asayiş istatistikleri olarak yayımlanan veriler ve yıllık idare faaliyet raporlarında yer alan düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığı ile ilgili sayılar bir diğer önemli kaynak olarak kullanılmaktadır. Benzer şekilde Sahil Güvenlik Komutanlığı (SG) da denizlerdeki düzensiz göç hareketliliklerine dair verileri internet sitesinden ve faaliyet raporlarında kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Bunların dışında, İçişleri Bakanlığına bağlı bulunan dört kuruluşun düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığına dair ortaklaşa gerçekleştirdiği bazı operasyonlar da kaynak olarak ele alınmaktadır. "Müşterek Açıklamalar" olarak adlandırdığımız bu kaynak temelde iki şekilde yayımlanmaktadır. Birincisi, Sahil Güvenlik Komutanlığının sitesinde yayımlanan ve "Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından karada tespit edilen ve denize çıkmadan Jandarma ve Emniyet birimleri tarafından yakalanan düzensiz göçmen bilgilerini içermektedir."¹ İkinci kaynak ise İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalardan anlaşıldığına göre genellikle Valilikler, Göç İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından ortaklaşa yapılan faaliyetler çerçevesinde yapılan açıklamalardır. Bu müşterek faaliyet ve operasyonlar 2022 yılında daha çok "Düzensiz Göç ile Mücadeleye Yönelik Huzur Uygulamaları"² olarak ifade edilmiş, 2023 yılında düzensiz göç ve göçmen kaçaklığına karşı "Kalkan" adı verilen operasyonlar şeklinde dile getirilmiştir.³ 2024 yılında ise ağırlıklı olarak kalkan operasyonları ve denetimleri yapılmıştır. Bu müşterek operasyon ve denetimlerde tespit edilen düzensiz göçmenler ve yakalanan göçmen kaçakçılarına dair bilgiler gelecek bölümlerde açıklanmıştır. Bu açıklamalar genellikle İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Bütün bunların dışında farklı dönemlerde

1 Sahil Güvenlik Komutanlığı (SG), "Düzensiz Göç İstatistikleri" (Erişim 21 Şubat 2025).

2 Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2022*, s. 98. "Huzur Uygulamaları" 2022 yılında ülke genelinde yapılırken, 2023 yılında daha çok yerel düzeyde yapılmıştır. 2024 yılında da uygulamanın devam ettiği, ancak il ve ilçeler bazında yapıldığı görülmüştür. 2023 yılı sonunda başlayan Kalkan operasyonları ve denetimleri ise 2024 yılında süreklilik kazanmıştır.

3 Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 119.

İçişleri Bakanlığı tarafından çeşitli platformlardan yapılan açıklamalar da önemli bir kaynak olarak kullanılmıştır.

Düzensiz göç hareketliliklerine dair bir diğer önemli kaynak Milli Savunma Bakanlığıdır. Özellikle Bakanlığa bağlı bulunan Türk Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanlığı (TSK) tarafından açıklanan, kara sınırlarındaki düzensiz göç teşebbüsleri sırasında yakalananların sayısı günlük olarak TSK'nın internet sitesinde yayımlanmaktadır. Bu sayılar yazarlar tarafından günlük olarak kaydedilip düzenlenmektedir. Ayrıca MSB tarafından 6 Temmuz 2023 tarihinden itibaren düzenlenen "Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantıları" da bu konu hakkında önemli bilgileri ihtiva etmektedir.

Düzensiz göç ile ilgili veri yayımlayan üçüncü bakanlık ise Ticaret Bakanlığıdır. "Kaçak göçmen" sayıları hem Bakanlığın internet sitesinde yer alan "Kaçakçılıkla Mücadele Verileri" adı altında "kaçak göçmen yakalamaları"⁴ şeklinde hem de Bakanlığa bağlı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün yıllık faaliyet raporunda⁵ yayımlanmaktadır.

Aşağıdaki tablo bu kurumların veri yayımlama sıklıklarını göstermektedir. Buna göre Göç İdaresi Başkanlığı haftalık, aylık ve yıllık; Sahil Güvenlik Komutanlığı günlük, aylık ve yıllık; Jandarma Genel Komutanlığı, Gümrükler Genel Müdürlüğü ve müşterek açıklamalar aylık ve yıllık; Türk Silahlı Kuvvetleri ise günlük, haftalık ve yıllık olarak verileri yayımlamaktadır.

Tablo 60. İlgili kurumların düzensiz göç ile ilgili veri yayımlama sıklıkları

Kurumlar	Günlük	Haftalık	Aylık	Yıllık
İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı	✗	✓	✓	✓
İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı	✗	✗	✓	✓
İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik Komutanlığı	✓	✗	✓	✓
Milli Savunma Bakanlığı Türk Silahlı Kuvvetleri	✓	✓	✗	✓
Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü	✗	✗	✓	✓
Müşterek Açıklamalar	✗	✗	✓	✓

"Her bir kurumun düzensiz göçmenlerin durumu ile ilgili kullandığı terminolojide benzerlik olmasına rağmen bazı farklılıklar görülmektedir. Kolluk kuvvetleri tarafından düzensiz göçmenlere yapılan müdahale için Göç İdaresi Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Ticaret Bakanlığı 'yakalama' ifadesini kullanmaktadır. Sahil Güvenlik Komutanlığının yayımladığı verilerde ise düzensiz göçmenlerin 'yakalanan' ve 'kurtarılan' şeklinde bir ayrımı bulunmaktadır. Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan verilerde ise düzensiz göçmen yerine 'kaçak göçmen' ifadesi kullanılmaktadır. İlgili bölümlerde bu farklılıklar olduğu gibi korunmuştur."⁶

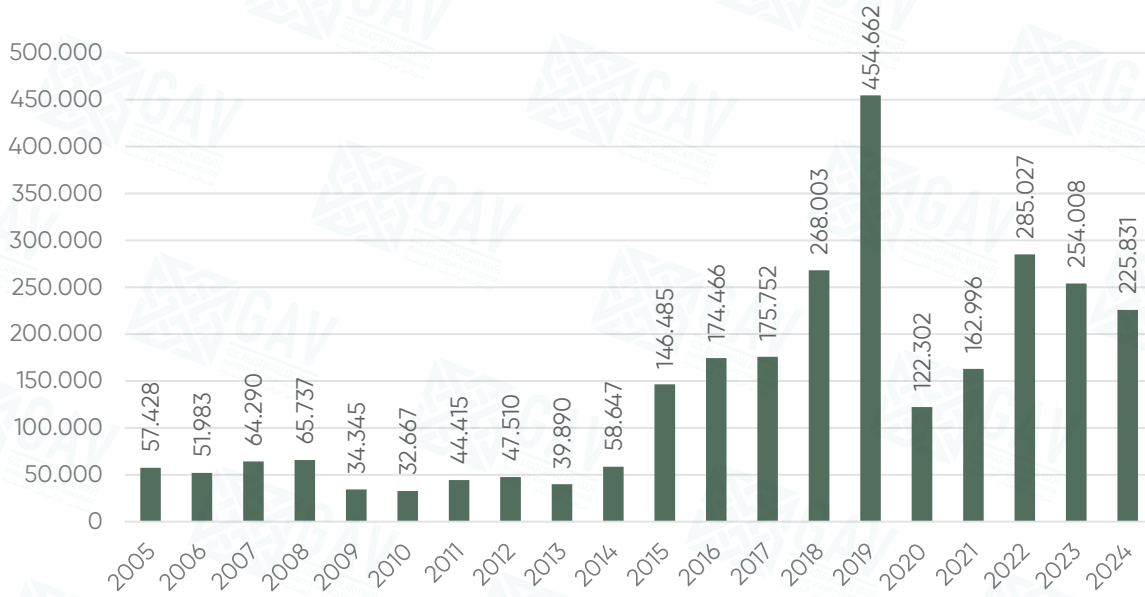
4 Ticaret Bakanlığı (TB), "Kaçakçılıkla Mücadele Verileri" (Erişim 7 Mart 2025).

5 Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM), *Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü 2024 Faaliyet Raporu*.

6 Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s.98

3.1. Kurumlara Göre Düzensiz Göç Verileri

Son 20 yılda Türkiye’de yakalanan düzensiz göçmen sayılarını gösteren aşağıdaki grafiğe bakıldığında, yakalama sayılarının 2015 yılına kadar **30-65 bin** bandında seyrettiği ve bu tarihten sonra **100 bin** seviyelerinin hiç altına düşmediği görülmektedir. 2019 yılında **454 bin** ile zirve noktasına ulaşan sayı, 2020 yılında keskin bir düşüş yaşamış, ancak kısa sürede tekrar yükselişe geçmiştir. **285 bin** düzensiz göçmenin yakalandığı 2022 yılında ikinci bir zirve yapan sayı, daha sonra azalmaya başlamış ve bu eğilim 2024 yılında da devam etmiştir. 2024 yılının da yakalanan düzensiz göçmen sayısı **225.831** ve mükerrerlikten arındırılmış sayı ise **190.887** olarak açıklanmıştır.

Şekil 32. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının yıllara göre dağılımı, 2005-2024⁷

Düzensiz göç ile ilgili veri yayınlayan kurumların yıl içinde paylaştıkları sayılar gelecek bölümlerde ayrıntılı olarak gösterilecektir. Aşağıdaki tablo ise yakalanan düzensiz göçmenlerin sayılarına dair bir özet sunmaktadır. Tablonun en sağında yer alan Göç İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından yayımlanan sayılar nihai sayıları ifade etmektedir. Diğer kurumların yayınladıkları sayılar yıl içinde ilgili kurumların açıklamalarından derlenmiştir.

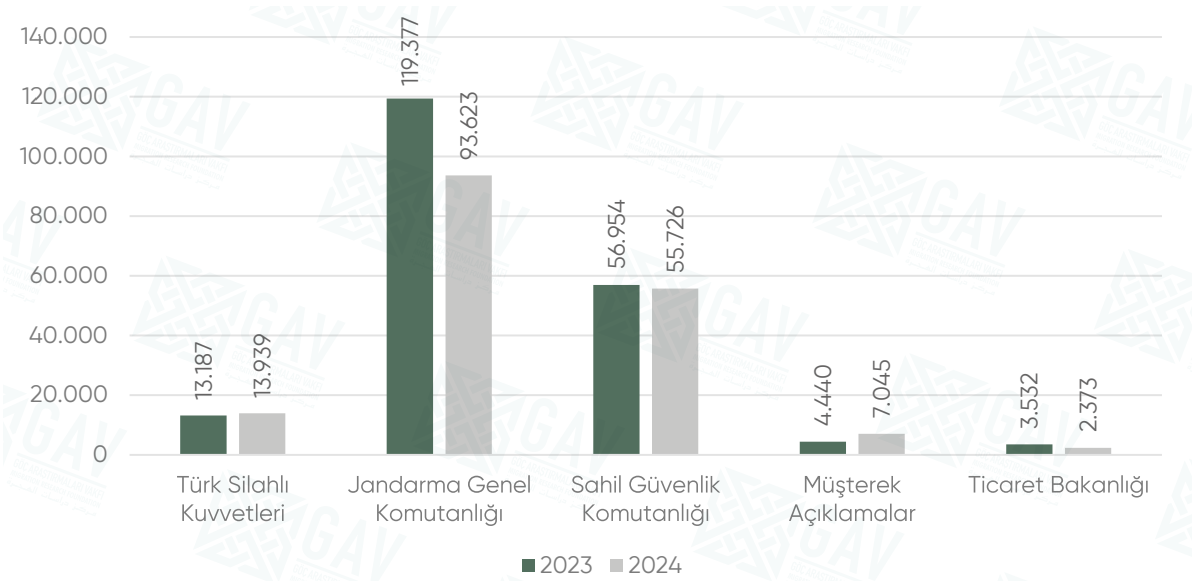
Tabloda Türk Silahlı Kuvvetleri ve Sahil Güvenlik Komutanlığının toplam sayılarında iki farklı sayı bulunmaktadır. Bunun nedeni bu iki kuruluşun yıl içinde yayımladıkları sayıların toplamı ile yıl sonunda açıklanan toplam sayının birbirinden farklı olmasıdır. Bu konudaki geniş açıklama ilgili başlıklar altında açıklanmıştır.

7 Göç İdaresi Başkanlığı'nın verilerinden hazırlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. GİB, "Düzensiz Göç" (Erişim 10 Ocak 2025).

Tablo 61. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının kurumlara ve aylara göre dağılımı, 2024⁸

Aylar	Türk Silahlı Kuvvetleri		Jandarma Genel Komutanlığı	Sahil Güvenlik Komutanlığı	Ticaret Bakanlığı	Müşterek	Göç İdaresi Başkanlığı
	Giriş	Çıkış					
Ocak	241	437	6.382	3.654	-	262	20.409
Şubat	318	495	8.378	6.099	-	403	20.601
Mart	104	459	5.705	3.058	-	435	17980
Nisan	102	942	6.224	3.116	-	563	16.101
Mayıs	85	1659	7.119	3.665	-	540	18.883
Haziran	74	879	5.694	3.756	-	361	15.162
Temmuz	48	1260	8.497	4.473	-	653	19.264
Ağustos	41	1938	10.427	6.431	-	909	21.137
Eylül	60	1788	11.323	6.430	-	1.310	21.948
Ekim	55	961	8.535	5.078	-	657	19.486
Kasım	95	819	9.370	6.355	-	493	20.091
Aralık	96	693	5.969	3.611	-	459	14.769
Toplam	1.319	12.330	93.623	55.726 (58.360)	2.373	7.045	225.831
	13.649 (13.939)						

2023-2024 yıllarını karşılaştıran aşağıdaki grafiğe bakıldığında Jandarma Genel Komutanlığının sayılarındaki azalış dikkat çekmektedir. Geçen yıl **119.377** olan yakalanan düzensiz göçmen sayısı bu yıl **93.623** olarak açıklanmıştır.

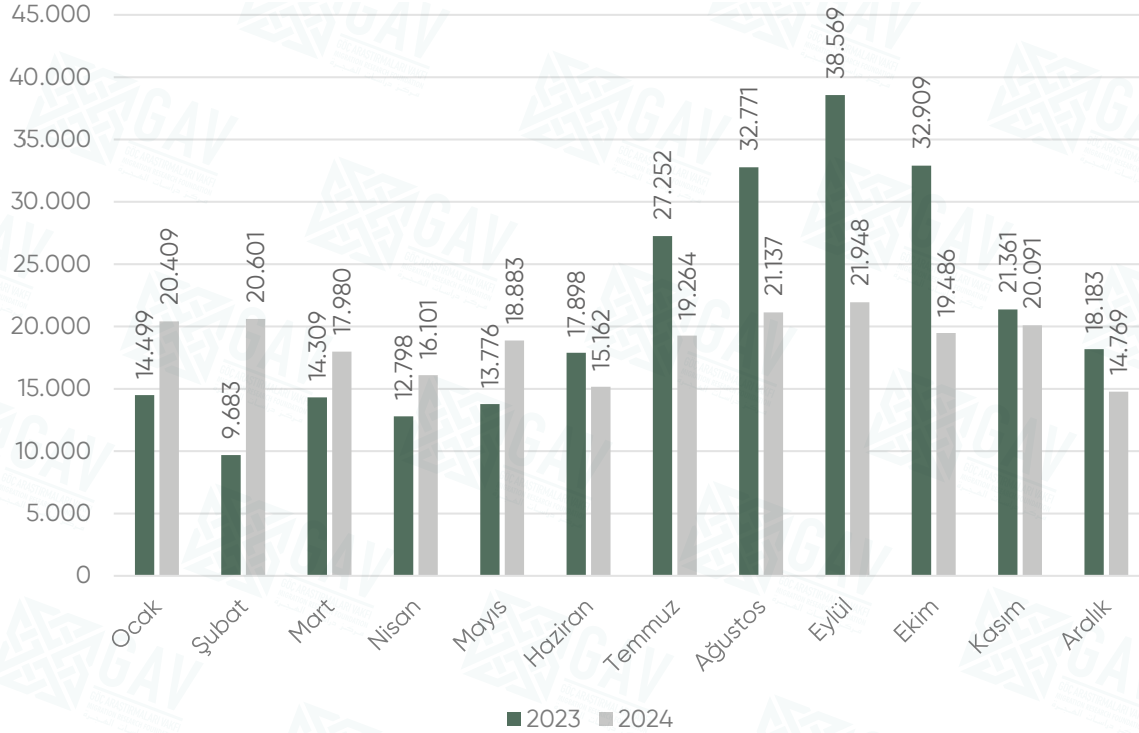
Şekil 33. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının kurumlara göre dağılımı, 2023-2024⁹

8 Yazarlar tarafından ilgili kurumların verileri derlenerek hazırlanmıştır.

9 Yazarlar tarafından ilgili kurumların verileri derlenerek hazırlanmıştır.

3.1.1. Göç İdaresi Başkanlığı

Göç idaresi başkanlığı 2024 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısını **225.831** ve mükerrerlikten arındırılmış sayıyı ise **190.887** olarak açıklamıştır.¹⁰ Geçen yıl yakalanan toplam düzensiz göçmen sayısı ise **254.008** ifade edilmiştir. Bu iki yıl arasında aylık farklara bakıldığında ise ocak-mayıs ayları arasında 2024 yılında, haziran-aralık ayları arasında ise 2023 yılında daha çok düzensiz göçmenin yakalandığı görülmektedir.

Şekil 34. Yakalanan düzensiz göçmen sayısının aylara göre dağılımı, 2023-2024¹¹

2024 yılında yakalanan **225.831** düzensiz göçmenin uyruklara göre dağılımına bakıldığında geçen sene olduğu¹² gibi **Afganistan** (65.815) ve **Suriye** (50.641) uyrukluların ilk iki sırada olduğu görülmektedir. Toplam sayının **%51**'ini oluşturan bu iki uyruğun ardından Türkmenistan (**12.571**), Özbekistan (**11.521**), Filistin (**10.285**), Mısır (**9.361**), Irak (**8.535**), Fas (**8.297**), İran (**7.614**) ve Sudan (**5.818**) uyruklular gelmektedir.

Tablo 62. Yakalanan düzensiz göçmenlerin ilk on uyruğa göre dağılımı, 2024¹³

Uyruklar	Sayı	Oran (%)	Uyruklar	Sayı	Oran (%)
Afganistan	65.815	29%	Mısır	9.361	4%
Suriye	50.641	22%	Irak	8.535	4%

¹⁰ GİB, "Düzensiz Göç".

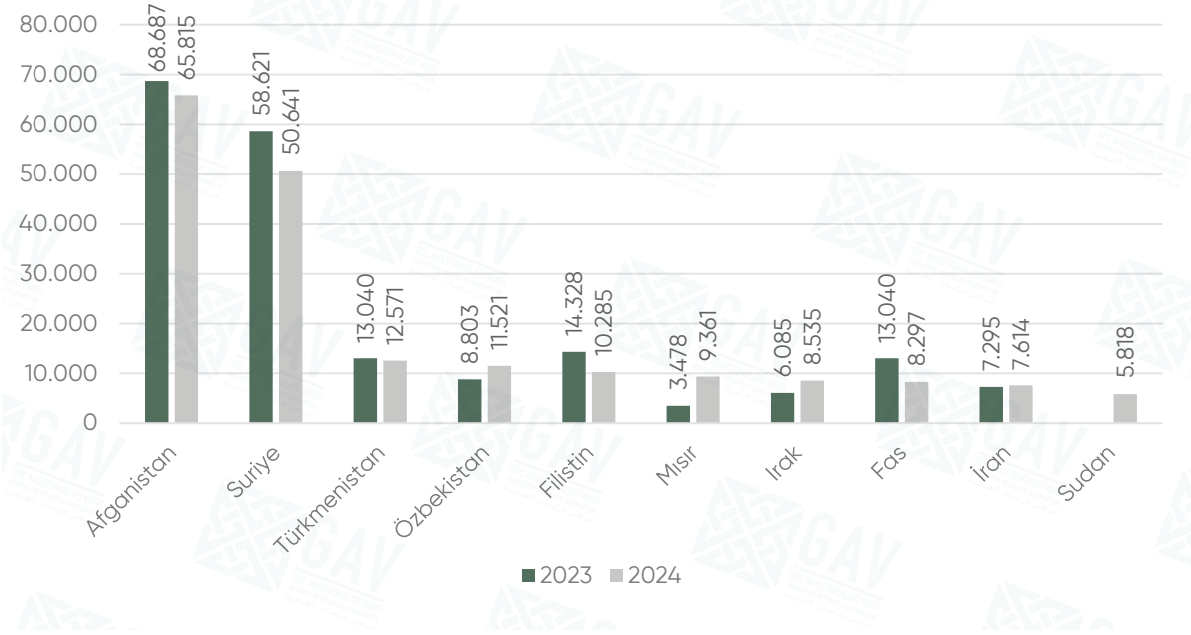
¹¹ Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. GİB, "Düzensiz Göç"; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 101.

¹² Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 101.

¹³ Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. GİB, "Düzensiz Göç".

Türkmenistan	12.571	6%	Fas	8.297	4%
Özbekistan	11.521	5%	İran	7.614	3%
Filistin	10.285	5%	Sudan	5.818	3%
Diğer	35.373	16%	Toplam	225.831	100%

Son iki yılda yakalanan düzensiz göçmenler uyruk bazında karşılaştırıldığında ise öncelikle geçen yıl ilk on içinde yer alan Pakistan, Bangladeş ve Yemen'in bu yıl yerlerini Mısır, İran ve Sudan'a bıraktığı görülmektedir. 2024 yılında Afganistan, Suriye, Türkmenistan, Filistin ve Fas uyruklularda azalış, Özbekistan, Mısır, Irak ve İran uyruklularda ise artış yaşanmıştır. Son sırada yer alan Sudan'ın 2023 yılına ait verisi bulunmadığından karşılaştırma yapılamamıştır.

Şekil 35. Yakalanan düzensiz göçmenlerin ilk on uyruğa göre dağılımı, 2023-2024¹⁴

3.1.2. Jandarma Genel Komutanlığı

Jandarma Genel Komutanlığının resmi internet sitesinde yayımlanan aylık asayiş raporlarında belirtilen sayılardan elde edilen aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere, 2024 yılında toplam **19.514** düzensiz göç olayı yaşanmış ve bu olaylarda toplam **93.623** düzensiz göçmen yakalanmıştır. Diğer yandan *JGK 2024 Yılı Faaliyet Raporu*'nda yakalanan düzensiz göçmen sayısına yer verilmemişken, düzensiz göç olay sayısı **20.434** olarak açıklanmıştır. Aylık yayımlanan olay sayısı toplamı ile *Faaliyet Raporu*'nda belirtilen toplam olay sayısı arasında **920** olay sayısı farkı bulunmaktadır.

¹⁴ Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. GİB, "Düzensiz Göç"; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 101.

Tablo 63. JGK, Yaşanan düzensiz göç olayı sayısı ve yakalanan düzensiz göçmenlerin aylara göre dağılımı, 2023-2024¹⁵

Yıl	Aylar	Düzensiz Göç Olay Sayısı	Düzensiz Göçmen Sayısı
2024	Ocak	1.314	6.382
	Şubat	1.618	8.378
	Mart	1.465	5.705
	Nisan	1.380	6.224
	Mayıs	1.614	7.119
	Haziran	1.301	5.694
	Temmuz	1.682	8.497
	Ağustos	1.689	10.427
	Eylül	1.987	11.323
	Ekim	1.891	8.535
	Kasım	2.018	9.370
	Aralık	1.555	5.969
	Toplam	19.514	93.623
	2024 Faaliyet Raporu'ndaki toplam sayı (düzensiz göçmen/ıdari işlem yapılan yabancı)	20.434	-
	Fark	920	
2023	Toplam	14.078	119.377
	2023 Faaliyet Raporu'ndaki toplam sayı (düzensiz göçmen/ıdari işlem yapılan yabancı)	14.918	119.074
	Fark	840	303

Son iki yıl karşılaştırıldığında ise 2023 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısının, 2024 yılında ise olay sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. 2023 yılında **14.918** olayda **119.074** yakalanmışken, 2024 yılında **20.434** olay yaşanmış ve **93.623** düzensiz göçmen yakalanmıştır.

3.1.3. Sahil Güvenlik Komutanlığı

Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yayımlanan veriler birkaç kaynaktan elde edilmiştir. Birinci kaynak, resmi internet sitesinde yer alan "Faaliyetlerimiz" sekmesi altındaki "İstatistikler"¹⁶ bölümüdür. Bu bölümde son iki yıla ait düzensiz göç olay sayısı, yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmen sayısı, hayatını kaybeden göçmen sayısı ve yakalanan organizatör sayısı aylara

¹⁵ Yazarlar tarafından Jandarma Genel Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. Jandarma Genel Komutanlığı (JGK), "Asayiş İstatistikleri" (Erişim 5 Mayıs 2025) ve JGK, 2024 Yılı Faaliyet Raporu; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, s. 110.

¹⁶ Sahil Güvenlik Komutanlığı (SG), "Düzensiz Göç İstatistikleri" (Erişim 18 Mayıs 2025).

göre karşılaştırılmalı ve içeriği belirtilmeden sadece sayısal olarak verilmektedir. İkinci kaynak yine "Faaliyetlerimiz" sekmesi altında "güncel faaliyetler ve arşiv"¹⁷ bölümünde günlük olarak yayımlanan verilerdir. Bu verilerde ise düzensiz göçmenlerin yakalanma veya kurtarılmama durumları ve uyruk bilgileri yer almaktadır. Üçüncü kaynak ise Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yayımlanan faaliyet raporlarıdır.¹⁸

Kaynaklar arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. İstatistikler ve faaliyet raporlarında aylık ve yıllık sayılar net olarak verilirken, günlük faaliyetlerde sayılar aylık toplam olarak belirtilmemektedir. Bu nedenle günlük faaliyetlerdeki sayılar yazarlar tarafından düzenlenmektedir. Kurtarma ve yakalama sayıları ile uyruk bilgilerine günlük faaliyet bilgilerinden ulaşılmaktadır. Günlük yayımlanan verilerin toplamı ile aylık olarak yayımlanan sayılar arasındaki uyumsuzluk meydana gelmektedir. SG, bu konu ile ilgili günlük verilerde "paylaşılan veriler deniz yoluyla yapılan göç esnasında meydana gelen ve arama kurtarma faaliyetleri icra edilen olaylara ait bilgiler içerdiğinden olayların bitiminde değişiklik gösterebilmektedir"¹⁹ şeklinde bir uyarıda bulunmaktadır. Dolayısıyla gelecek tablo ve yorumlarda bu farklılıklar dikkate alınmıştır ve dipnotlarda ilgili konular aydınlatılmıştır.

Son iki yılı karşılaştıran aşağıdaki tabloya göre 2023 yılında **1.899** olan düzensiz göç olay sayısı **%6**'lık bir artışla 2024 yılında **2.011**'e yükselmiş, geçen sene **56.954** olan yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmen sayısı ise **%2**'lik bir azalma ile **55.726** olarak kayıtlara geçmiştir. Ayrıca geçen sene **20** olan hayatını kaybeden göçmen sayısı bu yıl **%125**'lik bir artış ile **45** olmuştur.

Tablo 64. Sahil Güvenlik Komutanlığı kaynaklarındaki düzensiz göç hareketliliği ile ilgili veriler, 2023-2024²⁰

Yıllar	Düzensiz Göç Olay Sayısı	Düzensiz Göçmen Sayısı	Hayatını Kaybeden Göçmen Sayısı
2023	1.899	56.954	20
2024	2.011	55.726	45
Değişim oranı (%)	6%	-2%	125%

Tablo 65, ilk olarak 2024 yılı içerisinde kurtarılan ve yakalanan düzensiz göçmenlerin aylara göre dağılımını; ikinci olarak günlük olarak verilen sayıların toplamı ile aylık olarak verilen sayıların toplamı arasındaki farklarını ve üçüncü olarak günlük yayımlanan raporlarda sayısal olarak ifade edilse de toplam sayıya dahil edilmeyen yakalanan/kurtarılan Türk vatandaşlarının da dahil edildiği senaryoyu göstermektedir.

Buna göre 2024 yılında günlük faaliyetlerden elde edilen toplam sayı **58.360** olarak hesap edilmiş, ancak Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 İdare Faaliyet Raporu'nda ve yıl sonunda **55.726** olarak açıklanmıştır. Bu iki sayı arasında **2.634** kişilik bir fark bulunmaktadır. 2024 yılında kurtarılan sayısı **24.440** ve yakalanan sayısı **33.920** olarak hesap edilmiştir (toplam **58.360**). 2024 yılı boyunca ülkeyi yasa dışı yollardan terk etmeye çalışan Türk vatandaşlarının

17 Sahil Güvenlik Komutanlığı (SG), "Güncel Faaliyetler" (Erişim yıl içinde günlük olarak sağlanmıştır).

18 Sahil Güvenlik Komutanlığı (SG), Sahil Güvenlik Komutanlığı 2024 İdare Faaliyet Raporu ve Sahil Güvenlik Komutanlığı 2024 Yılı Faaliyetleri ve 2025 Yılı Hedefleri.

19 Sahil Güvenlik Komutanlığı, "Düzensiz Göç İstatistikleri".

20 Yazarlar tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri". 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, s. 111.

sayısı ise **36** olarak hesaplanmıştır. Yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin sayısına aylık olarak bakıldığında ise özellikle şubat, ağustos, eylül, ekim ve kasım aylarında ciddi bir artışın yaşandığı görülmektedir.

Tablo 65. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan ve kurtarılan düzensiz göçmenlerin aylara göre sayısı, 2023-2024²¹

Aylar	Kurtarılan	Yakalanan	Toplam	SG Aylık Verilen sayılar	Fark	Yakalanan/ Kurtarılan Türk Uyruklular ²²	Türklerle Beraber Toplam	SG Aylık Verilen sayılar	Fark
Ocak	1.990	1.688	3.678	3.654	-24	2	3.680	3.654	-26
Şubat	2.452	3.627	6.079	6.099	20	0	6.079	6.099	20
Mart	1.206	1.835	3.041	3.058	17	8	3.049	3.058	9
Nisan	1.324	1.849	3.173	3.116	-57	4	3.177	3.116	-61
Mayıs	1.971	1.843	3.814	3.665	-149	2	3.816	3.665	-151
Haziran	1.635	2.329	3.964	3.756	-208	1	3.965	3.756	-209
Temmuz	2.198	2.634	4.832	4.473	-359	1	4.833	4.473	-360
Ağustos	3.026	3.800	6.826	6.431	-395	6	6.832	6.431	-401
Eylül	2.641	4.224	6.865	6.430	-435	5	6.870	6.430	-440
Ekim	2.649	3.139	5.788	5.078	-710	3	5.791	5.078	-713
Kasım	2.200	4.311	6.511	6.355	-156	0	6.511	6.355	-156
Aralık	1.148	2.641	3.789	3.611	-178	4	3.793	3.611	-182
2024 Toplam	24.440	33.920	58.360	55.726	-2.634	36	58.396	55.726	-2.670
SG Faaliyet Raporu'nda	-	-	55.726	0	-	-	55.726	0	-
Fark	-	-	-2.634	0	-	-	-2.670	0	-

	Kurtarılan	Yakalanan	Toplam	SG Aylık Verilen sayılar	Fark	Yakalanan/ Kurtarılan Türk Uyruklular	Türklerle Beraber Toplam	SG Aylık Verilen sayılar	Fark
2023 Toplam	30.698	26.554	57.252	56.954	-298	34	57.286	56.954	-332
SG Faaliyet Raporu'nda	30.866	26.088	56.954	56.954	-	-	-	56.954	-
Fark	168	-466	-298	0	-	-	-	0	-

Son iki yılda kurtarılan ve yakalanan düzensiz göçmenlerin sayısı kıyaslandığında kurtarma oranında düşüşün, yakalama oranında ise artışın yaşandığı anlaşılmaktadır. 2023 yılındaki tüm düzensiz göçmenlerin **%54'ü (30.866)** kurtarılan iken 2024 yılında bu oran **%42 (24.440)** olmuştur. Yakalanan oranı ise geçen yıl **%46 (26.088)** iken bu yıl **%58 (33.920)** olarak hesaplanmıştır.

21 Yazarlar tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri". 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 112.

22 Türk uyruklular Sahil Güvenlik Komutanlığının yayımladığı verilerde "ülkeyi yasa dışı yollarla terk etmeye çalışan şahıs" olarak verilmektedir ve bu şahısların kurtarılan-yakalanan toplam sayıya dahil edilmediği görülmektedir.

Tablo 66. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan ve kurtarılan düzensiz göçmenlerin dağılımı, 2023-2024²³

		2023		2024	
		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Günlük ve aylık paylaşılan sayıların toplamı	Kurtarılan	30.866	54	24.440	42
	Yakalanan	26.088	46	33.920	58
	Toplam	56.954	100	58.360	100
Yıl sonu paylaşılan toplam sayı		56.954	-	55.726	-
Fark		0	-	2.634	-

Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından 2024 yılından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklarını gösteren aşağıdaki tabloda yalnızca yıl içinde toplam 10 ve üzeri yakalanan/kurtarılan 33 uyruk yer almaktadır. Sayısı 10'dan az olan 33 uyruktan **125** düzensiz göçmen ise "diğer uyruklar" kategorisinde gösterilmiştir. Günlük yayımlanan verilerde ayrıca uyrukları belirtilmemiş toplam **128** düzensiz göçmen bulunmaktadır. Yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin ilk on uyruğu ise şu şekilde sıralanmaktadır: Afganistan (**26.579**), Suriye (**11.290**), Sudan (**5.652**), Filistin (**5.273**), Mısır (**4.130**), Yemen (**1.818**), Irak (**657**), İran (**442**), Mali (**378**), Kongo (**359**).

Tablo 67. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklara göre dağılımı, 2024²⁴

Uyruk	Sayı	Uyruk	Sayı
Afganistan	26.579	Gine	79
Suriye	11.290	Eritre	61
Sudan	5.652	Orta Afrika	51
Filistin	5.273	Lübnan	41
Mısır	4.130	Nijerya	27
Yemen	1.818	Fildişi	26
Irak	657	Gana	24
İran	442	Cibuti	19
Mali	378	Haiti	16
Kongo	359	Cezayir	14
Somali	258	Etiyopya	14
Kamerun	188	Güney Afrika	13
Liberya	188	Libya	13
Pakistan	129	Fas	12
Sierra Leone	125	Azerbaycan	10
Senegal	107	Gambiya	10

23 Yazarlar tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri". 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 113. Yakalama-kurtarma ayrıntıları aylık ve yıllık olarak paylaşılan istatistiklerde belirtilmediği ve sadece günlük faaliyet raporlarında yer aldığı için 2024 yılına ait tablo ve yorumlar, günlük faaliyet raporlarından elde edilen ve yıllık toplamı ifade eden 58.360 sayısının esas alınmasıyla hazırlanmıştır. 2023 yılına ait kurtarılan ve yakalanan sayıları ise *Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 İdare Faaliyet Raporu*'nda belirtildiği için Rapor'daki sayılar esas alınmıştır.

24 Yazarlar tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri".

Angola	104		
Belirtilmeyen	128	Diğer uyruklar ²⁵	125
Toplam		58.360 ²⁶ (55.726)	

Aşağıdaki tablo, yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin ilk 33 uyuğa ve aylara göre dağılımını göstermektedir. Buna göre yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmen sayısı en çok **6.826** kişiyle ağustos ve **6.865** kişiyle eylül aylarında görülmüştür.

Tablo 68. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklara ve aylara göre dağılımı, 2024²⁷

Uyruklar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
Afganistan	2.522	4524	1321	1366	1642	1819	1349	1242	1682	2147	4341	2624	26.579
Suriye	222	433	498	474	842	604	1280	2467	2299	1303	675	193	11.290
Sudan	163	203	243	456	406	512	550	797	820	623	479	400	5.652
Filistin	313	507	419	313	379	375	512	775	706	571	299	104	5.273
Mısır	137	133	184	162	155	314	620	858	587	599	228	153	4.130
Yemen	104	147	110	118	210	179	202	183	216	187	97	65	1.818
Irak	5	38	28	15	51	24	78	196	73	79	51	19	657
İran	10	27	17	2	57	33	30	116	41	49	33	27	442
Mali	9	3	10	4	3	2	0	0	323	4	8	12	378
Kongo	81	3	62	91	3	14	4	15	12	29	26	19	359
Somali	12	2	7	2	7	12	36	53	33	30	32	32	258
Kamerun	15	1	13	36	8	9	5	22	12	41	16	10	188
Liberya	4	22	37	29	12	5	3	1	1	20	21	33	188
Pakistan	0	0	5	5	4	2	80	8	5	14	6	0	129
Sierra Leone	6	18	21	19	9	14	3	3	2	6	22	2	125
Senegal	3	1	1	12	0	3	1	0	2	8	29	47	107
Angola	22	1	26	17	0	0	6	4	0	8	14	6	104
Gine	3	1	8	4	4	5	1	17	9	8	9	10	79
Eritre	25	4	3	1	0	1	0	5	3	1	13	5	61
Orta Afrika	2	2	4	8	0	1	5	6	1	4	14	4	51
Lübnan	3	0	1	1	1	0	5	10	3	12	4	1	41

25 Diğer kategorisi, yıl içinde yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmen sayısı toplam 10'u geçmeyen uyrukları içermektedir ve toplam 33 uyruktan 125 düzensiz göçmeni ifade etmektedir.

26 Türk uyruklular, Sahil Güvenlik Komutanlığının yayımladığı verilerde "ülkeyi yasa dışı yollarla terk etmeye çalışan şahıs" olarak verilmektedir ve bu şahısların kurtarılan-yakalanan toplam sayıya dahil edilmediği görülmektedir. Bu nedenle yakalanan/kurtarılan Türk vatandaşları (36 kişi) toplam sayıya dahil edilmemiştir.

27 Yazarlar tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri". Uyruk bilgileri aylık ve yıllık olarak paylaşılan istatistiklerde belirtilmediği ve sadece günlük faaliyet raporlarında yer aldığı için ilgili tablo ve yorumlar, günlük faaliyet raporlarından elde edilen ve yıllık toplamı ifade eden 58.360 sayısının esas alınmasıyla hazırlanmıştır.

Nijerya	2	2	0	6	2	1	1	2	1	4	1	5	27
Fildişi	1	0	6	10	0	0	0	2	1	4	0	2	26
Gana	0	2	0	2	0	3	3	1	2	9	2	0	24
Cibuti	0	0	1	0	0	0	1	8	7	2	0	0	19
Haiti	1	2	1	5	0	1	0	1	1	0	4	0	16
Cezayir	0	0	1	0	0	1	0	2	6	0	3	1	14
Etiyopya	0	0	0	3	0	2	2	0	0	0	2	5	14
Güney Afrika	0	0	4	1	0	0	2	1	3	1	1	0	13
Libya	1	0	0	0	1	5	2	0	0	0	0	4	13
Fas	0	0	1	0	1	0	3	1	4	0	2	0	12
Azerbaycan	0	0	1	0	3	0	1	1	0	2	2	0	10
Gambiya	1	0	3	2	0	0	0	0	0	1	2	1	10
Diğer	11	3	5	9	4	8	7	29	10	22	12	5	125
Belirtilmeyen	0	0	0	0	10	15	40	0	0	0	63	0	128
Toplam	3.678	6.079	3.041	3.173	3.814	3.964	4.832	6.826	6.865	5.788	6.511	3.789	58.360
SG Aylık verisi	3.654	6.099	3.058	3.116	3.665	3.756	4.473	6.431	6.430	5.078	6.355	3.611	55.726
Fark	-24	20	17	-57	-149	-208	-359	-395	-435	-710	-156	-178	-2.634
Türkiye	2	0	8	4	2	1	1	6	5	3	0	4	36

Sahil Güvenlik Komutanlığı, *2024 Yılı Faaliyetleri ve 2025 Yılı Hedefler* başlıklı raporunda diğer kolluk kuvvetleri ile beraber yakaladıkları **7.045** düzensiz göçmen dahil olmak üzere toplamda **62.771** kişinin yakalandığını ifade etmektedir.²⁸ Yine aynı raporda yakalananların uyruğa göre dağılımı ise aşağıdaki gibi verilmiştir.

Tablo 69. Müşterek yakalamalar dahil Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yakalanan/kurtarılan düzensiz göçmenlerin uyruklara göre dağılımı, 2024

	Sayı	Oran (%)
Afganistan	28.900	46
Suriye	12.548	20
Sudan	5.760	9
Filistin	5.535	9
Mısır	4.687	7
Yemen	1.879	3
Diğer	3.462	6
Toplam	62.771	100

3.1.4. Müşterek Açıklamalar

Bu bölümde İçişleri Bakanlığına bağlı kuruluşlardan Göç İdaresi Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığına dair ortaklaşa gerçekleştirdiği operasyonlar ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. "Müşterek Açıklamalar" olarak adlandırdığımız bu bölümde iki farklı kaynak bulunmaktadır. Birincisinde Sahil Güvenlik Komutanlığının paylaştığı ve "Sahil Güvenlik-Jandarma ve Emniyet Müşterek Yakalamalar" şeklinde ifade edilen açıklamalar yer almaktadır. Bu veriler "karada tespit edilen ve denize çıkmadan Jandarma ve Emniyet birimleri tarafından yakalanan düzensiz göçmen bilgilerini içermektedir."²⁹ Buna göre 2024 yılında **350** düzensiz göç olayı yaşanmış ve bu olaylarda **7.045** düzensiz göçmen yakalanmıştır. 2023 yılında ise bu sayılar sırası ile **159** ve **4.440** olarak açıklanmıştır.

Tablo 70. Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü müşterek yakalama istatistikleri, 2023-2024³⁰

Yıl	Aylar	Düzensiz Göç Olay Sayısı	Düzensiz Göçmen Sayısı
2024	Ocak	16	262
	Şubat	17	403
	Mart	19	435
	Nisan	25	563
	Mayıs	31	540
	Haziran	19	361
	Temmuz	32	653
	Ağustos	48	909
	Eylül	61	1.310
	Ekim	30	657
	Kasım	23	493
	Aralık	29	459
	Toplam	350	7.045
	SG 2024 Faaliyet Raporu	350	7.045
	Fark	0	0
2023	Toplam	159	4.440
	SG 2023 Faaliyet Raporu	159	4.440
	Fark	0	0

İkinci tür kaynak ise daha çok İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaları içermektedir. 2023 yılının sonlarında başlayan ve 2024 yılı boyu devam eden "Kalkan Operasyonlarına ve Denetimlerine" dair bilgileri ihtiva etmektedir. Yapılan açıklamalardan

²⁹ SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri".

³⁰ Yazarlar tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri". 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 117.

anlaşıldığına göre 2024 yılında toplam **32** Kalkan Operasyonu ve Denetimi gerçekleştirilmiştir. Bu operasyon ve denetimlerin yapıldığı şehir sayısı, operasyon ve denetimlerde yakalanan düzensiz göçmen ve göçmen kaçakçısı sayıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 71. Kalkan Operasyonları ve Denetimleri kapsamında yakalanan düzensiz göçmen ve göçmen kaçakçısı sayıları ³¹

Operasyon ve Denetim Adı	Açıklama Tarihi	Operasyon Yapılan İl Sayısı	Yakalanan Düzensiz Göçmen Sayısı	Yakalanan Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Sayısı
Kalkan-6	1.01.2024	3	121	0
Kalkan-7	8.01.2024	27	2.155	90
Kalkan-8	20.01.2024	2	0	37
Kalkan-9	21.01.2024	1	92	11
Kalkan-10	22.01.2024	1	0	9
Kalkan-11	8.02.2024	7	0	123
Kalkan-12	10.02.2024	5	142	49
Kalkan-13	28.02.2024	8	333	42
Kalkan-14	11.03.2024	1	0	0
Kalkan-15	17.03.2024	1	40	0
Kalkan-16	24.03.2024	6	173	19
Kalkan-17	27.03.2024	6	881	44
Kalkan-18	30.03.2024	5	559	20
Kalkan-19	12.04.2024	30	1.177	0
Kalkan-20 ³²	17.04.2024	30	2.101	0
Kalkan-21	5.05.2024	-	-	16
Kalkan-22	20.05.2024	14	86	40
Kalkan-23	4.06.2024	4	125	63
Kalkan-24	25.06.2024	-	1.456	-
Kalkan-25	2.07.2024	-	-	149
Kalkan-26	17.07.2024	-	94	5
Kalkan-27	25.09.2024	27	1.029	84
Kalkan-28	8.11.2024	42	3.924	257
Kalkan-29	15.11.2024	-	242	-
Kalkan-30	18.11.2024	-	1.644	51
Kalkan-31	25.11.2024	-	1.298	43
Kalkan-32	29.11.2024	-	1.626	55
Kalkan-33	2.12.2024	-	-	115
Kalkan-34	7.12.2024	-	904	48
Kalkan-35	13.12.2024	-	981	31
Kalkan-36	27.12.2024	-	656	52
Kalkan-37	2.01.2025	Ülke geneli	764	42

³¹ Yazarlar tarafından İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan basın açıklamalarından derlenerek hazırlanmıştır. Bkz. İçişleri Bakanlığı (İB), "Kalkan Operasyonları ve Denetimleri basın açıklaması derlemesi".

³² İçişleri Bakanlığının yaptığı açıklamalardan anlaşıldığına göre Kalkan-19 Denetimi 6-10 Nisan 2024 tarihleri arasında ve Kalkan-20 Denetimleri ise 6-14 Nisan tarihleri arasında yapılan denetimleri ifade etmektedir. Bu açıklamalardan Kalkan-20'nin, Kalkan-19'u da içerdiği anlaşılmaktadır. Ayrıntılar için bkz. İB, "Kalkan Operasyonları ve Denetimleri basın açıklaması derlemesi".

3.1.5. Türk Silahlı Kuvvetleri

Bu bölümde Türk Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanlığı ve bağlı olduğu Milli Savunma Bakanlığı tarafından düzensiz sınır hareketlilikleri ile ilgili veriler paylaşılmıştır. Bu veriler iki farklı şekilde elde edilmiştir. Birincisi Türk Silahlı Kuvvetlerinin internet sitesinde günlük olarak yayımladığı "Günlük Faaliyetler"deki verilerdir. Günlük faaliyetlerde, hangi sınırda, nereye doğru, kaç kişinin geçiş teşebbüsünde bulunurken yakalandığı gibi ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Bunlar yazarlar tarafından günlük olarak tutulmuş ve düzenlenmiştir.³³ İkincisi ise Milli Savunma Bakanlığı tarafından haftalık olarak düzenlenen "Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantıları"nda belirtilen sayılardır. Burada ise hangi sınırda, nereye doğru, kaç kişinin geçiş teşebbüsünde bulunurken yakalandığı gibi ayrıntılı bilgiler yer almamaktadır. Bu veriler de haftalık olarak toplanmış ve düzenlenmiştir.³⁴ Yıl sonundaki toplam sayı bu iki farklı kaynağa göre farklılık bulunmuştur. Bu nedenle gelecek tablolarda hem günlük verilerin toplanması sonucunda elde edilen sayılar hem de yıl sonundaki açıklamada ifade edilen sayılar belirtilmiştir.

Aşağıdaki tablo 2024 yılı boyunca haftalık olarak düzenlenen basın bilgilendirme toplantılarında açıklanan "sınırları yasa dışı yollarla geçmeye çalışırken yakalanan kişi sayılarını", bu geçişlerde "yakalanan terörist sayılarını", yakalamalar içindeki "teröristlerin oranını" ve "hududu geçmeden engellenen kişi sayısını" göstermektedir. Buna göre 2024 yılında sınırları yasa dışı yollardan geçmeye çalışırken yakalanan kişi sayısı **13.939** olarak açıklanmıştır. Bu sayının yaklaşık **%2,1'i (297)** teröristtir. Hududu geçmeden engellenen kişi sayısı ise **97.356** olarak belirtilmiştir.³⁵

Tablo 72. MSB'nin haftalık basın bilgilendirme toplantılarında açıklanan sayılar, 2024³⁶

	Açıklama Tarihi	Sınırları Yasa Dışı Yollarla Geçmeye Çalışırken Yakalanan Kişi Sayısı		Yakalanan Terörist sayısı	Yakalananların İçindeki Teröristlerin Oranı (%)	Hududu Geçmeden Engellenen Kişi Sayısı	
		Haftalık	Kümülatif	Haftalık	Haftalık	Haftalık	Kümülatif
Ocak	4.01.2024	16	16	-	-	742	742
	11.01.2024	132	148	1	0,76%	2.843	3.585
	18.01.2024	159	307	10	6,29%	5.138	8.723
	25.01.2024	191	498	8	4,19%	6.430	15.153
Şubat	1.02.2024	188	686	7	3,72%	3.441	18.594
	8.02.2024	207	893	1	0,48%	2.495	21.089
	15.02.2024	253	1.146	8	3,16%	3.448	24.537
	22.02.2024	201	1.347	5	2,49%	3.094	27.631
	29.02.2024	101	1.448	4	3,96%	2.384	30.015
Mart	7.03.2024	161	1.609	11	6,83%	1.571	31.586
	14.03.2024	138	1.747	4	2,90%	2.861	34.447
	21.03.2024	174	1.921	7	4,02%	2.393	36.840
	28.03.2024	82	2.003	2	2,44%	2.572	39.412

33 Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Türk Silahlı Kuvvetleri, TSK, "Günlük Faaliyetler" (2024 yılı içinde günlük erişim).

34 Milli Savunma Bakanlığı (MSB), "Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantıları" basın açıklamaları derlemesi

35 Ayrıca Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 31 Aralık 2024 tarihinde sınırlardaki yakalama sayısını **13.867**, sınırları geçmeden engellenenlerin sayısını ise **95.503** olarak açıklamıştır. Bkz. Recep Tayyip Erdoğan "Türk Silahlı Kuvvetlerimizin operasyonlarıyla 95 bin 503 düzensiz göçmenin geçişine engel olduk." X. (31 Aralık 2024, 16:09).

36 Milli Savunma Bakanlığı (MSB), "Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantıları" basın açıklamaları derlemesi.

Nisan	4.04.2024	109	2.112	2	1,83%	2.109	41.521
	11.04.2024	373	2.485	11	2,95%	4.784	46.305
	18.04.2024						
	25.04.2024	284	2.769	6	2,11%	2.291	48.596
Mayıs	2.05.2024	364	3.133	9	2,47%	2.264	50.860
	9.05.2024	355	3.488	5	1,41%	1.582	52.442
	16.05.2024	493	3.981	-	-	1.675	54.117
	23.05.2024	364	4.345	10	2,75%	1.390	55.507
	30.05.2024	316	4.661	7	2,22%	1.442	56.949
Haziran	6.06.2024	344	5.005	0	0,00%	1.343	58.292
	13.06.2024	210	5.215	0	0,00%	1.344	59.636
	20.06.2024						
	27.06.2024	486	5.701	16	3,29%	2.581	62.217
Temmuz	4.07.2024	328	6.029	9	2,74%	1.216	63.433
	11.07.2024	338	6.367	3	0,89%	929	64.362
	18.07.2024	340	6.707	4	1,18%	863	65.225
	25.07.2024	395	7.102	8	2,03%	834	66.059
	1.08.2024	310	7.412	5	1,61%	916	66.975
Ağustos	8.08.2024	395	7.807	3	0,76%	973	67.948
	15.08.2024	529	8.336	11	2,08%	1.383	69.331
	22.08.2024	337	8.673	8	2,37%	1.381	70.712
	29.08.2024	394	9.067	15	3,81%	1.370	72.082
Eylül	5.09.2024	531	9.598	4	0,75%	1.705	73.787
	12.09.2024	493	10.091	6	1,22%	1.545	75.332
	19.09.2024	387	10.478	12	3,10%	1.657	76.989
	26.09.2024	398	10.876	5	1,26%	1.716	78.705
Ekim	3.10.2024	463	11.339	12	2,59%	930	79.635
	10.10.2024	340	11.679	11	3,24%	1.167	80.802
	17.10.2024	194	11.873	10	5,15%	1.505	82.307
	24.10.2024	261	12.134	2	0,77%	1.568	83.875
	31.10.2024	139	12.273	1	0,72%	1.149	85.024
Kasım	7.11.2024	188	12.461	4	2,13%	1.288	86.312
	14.11.2024	149	12.610	1	0,67%	1.443	87.755
	21.11.2024	331	12.941	3	0,91%	1.934	89.689
	28.11.2024	186	13.127	5	2,69%	790	90.479
Aralık	5.12.2024	177	13.304	9	5,08%	2.251	92.730
	12.12.2024	223	13.527	0	0,00%	596	93.326
	19.12.2024	218	13.745	3	1,38%	1.487	94.813
	26.12.2024	85	13.830	8	9,41%	527	95.340

Yıl sonu açıklaması	2.01.2025	109	13.939	1	0,92%	2.016	97.356
---------------------	-----------	-----	--------	---	-------	-------	--------

2024 Genel Toplam		13.939		297	2,13%		97.356
-------------------	--	--------	--	-----	-------	--	--------

MSB, yıl sonunda yakalanan düzensiz göçmen sayısını **13.939** olarak açıklamasına rağmen yıl içinde günlük olarak yayımlanan verilerin toplamı yazarlar tarafından **13.649** olarak hesaplanmıştır. Bu iki sayı arasında **290** kişilik bir fark bulunmaktadır. Bu fark, günlük faaliyet raporlarında yer alan “hatalı olabileceği” düşünülen ifadelerden kaynaklanmaktadır. Zira 2024 yılı içerisinde haziran ve temmuz ayları içinde 13 günün faaliyet raporunda geçmiş yıllarda ve aylarda olmayan şekilde bazı ifadeler yer almaktadır. Örneğin 6 Temmuz 2024’te “Türkiye’den Yunanistan’a sınır dışı kararıyla ulaşılan 39 kişiden oluşmaktadır”; 13 Temmuz 2024’te “Türkiye’den Yunanistan’a sınır dışı kararıyla ulaşılan 13 taraf yakalanmıştır” şeklinde ifadeler yer almaktadır. Mezkur 13 gündeki bu sayılar toplandığında **294** olmaktadır. Bu da yaklaşık olarak aradaki farka tekabül etmektedir.

Yine de bu hesaplamaların dışında günlük faaliyetlerden elde edilen sayılar gelecek tablolarda sunulmuştur. Buna göre 2024 yılında Türkiye’ye giriş sırasında yakalananların sayısı **1.319** iken Türkiye’den çıkış teşebbüsü sırasında yakalananların sayısı ise **12.330** olarak hesaplanmıştır. Toplam sayıda ise (**13.649**) 2023 yılına (**13.187**) göre çok az bir artış olduğu görülmektedir. 2024 yılında sınırlardaki hareketlilikleri bakıldığında ise Yunanistan (**8.220**), Bulgaristan (**3.237**) ve Suriye (**1.646**) sınırlarının ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 73. Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre dağılımı, 2023-2024³⁷

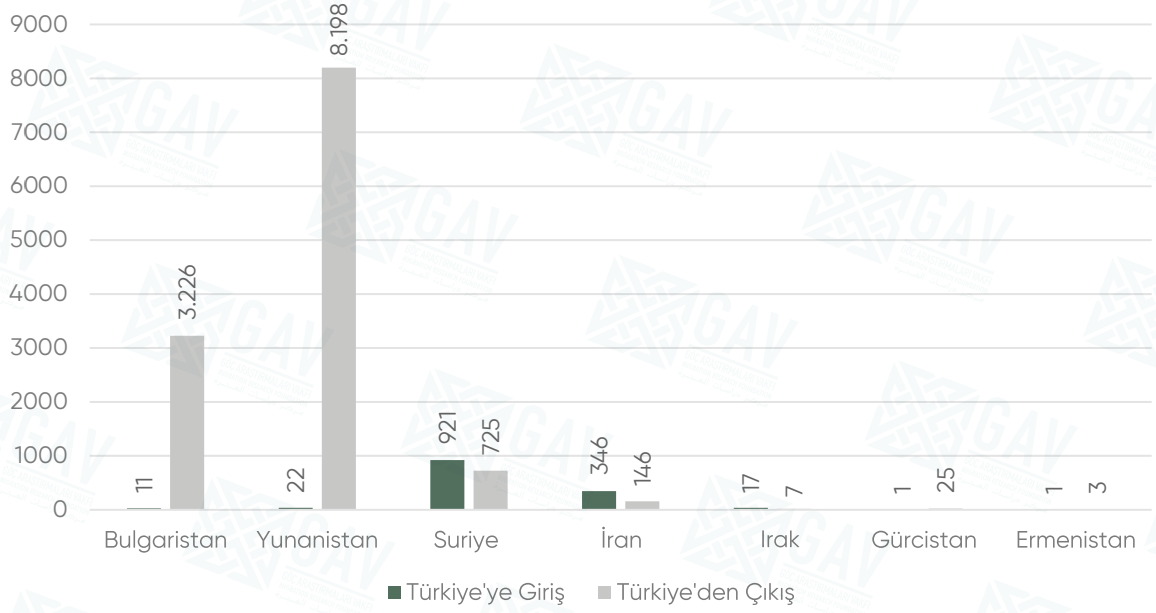
2023					2024				
Türkiye’ye Giriş		Türkiye’den Çıkış		Toplam	Türkiye’ye Giriş		Türkiye’den Çıkış		Toplam
Suriye’den	1.244	Suriye’ye	1.745	2.989	Suriye’den	921	Suriye’ye	725	1.646
Bulgaristan’dan	46	Bulgaristan’a	7.035	7.081	Bulgaristan’dan	11	Bulgaristan’a	3.226	3.237
Yunanistan’dan	336	Yunanistan’a	1.479	1.815	Yunanistan’dan	22	Yunanistan’a	8.198	8.220
İran’dan	457	İran’a	615	1072	İran’dan	346	İran’a	146	492
Irak’tan	102	Irak’a	99	201	Irak’tan	17	Irak’a	7	24
Gürcistan’dan	1	Gürcistan’a	13	14	Gürcistan’dan	1	Gürcistan’a	25	26
Ermenistan’dan	2	Ermenistan’a	13	15	Ermenistan’dan	1	Ermenistan’a	3	4
Toplam	2.188	Toplam	10.999	13.187	Toplam	1.319	Toplam	12.330	13.649 ³⁸
				13.640					13.939 ³⁹

Aşağıdaki grafik 2024 yılında Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış teşebbüsleri sırasında yakalananların sınırlara göre karşılaştırılmasını göstermektedir. Buna göre Suriye, İran ve Irak sınırları hariç diğer sınırlarda çıkış teşebbüslerinin daha çok olduğu görülmektedir. Özellikle de batıda yer alan Yunanistan ve Bulgaristan sınırlarındaki çıkış sayıları oldukça dikkat çekicidir. Yunanistan sınırında **8.198**, Bulgaristan sınırında ise **3.226** kişi çıkış teşebbüsü sırasında yakalanmıştır.

37 Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için TSK, “Günlük Faaliyetler”; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 104.

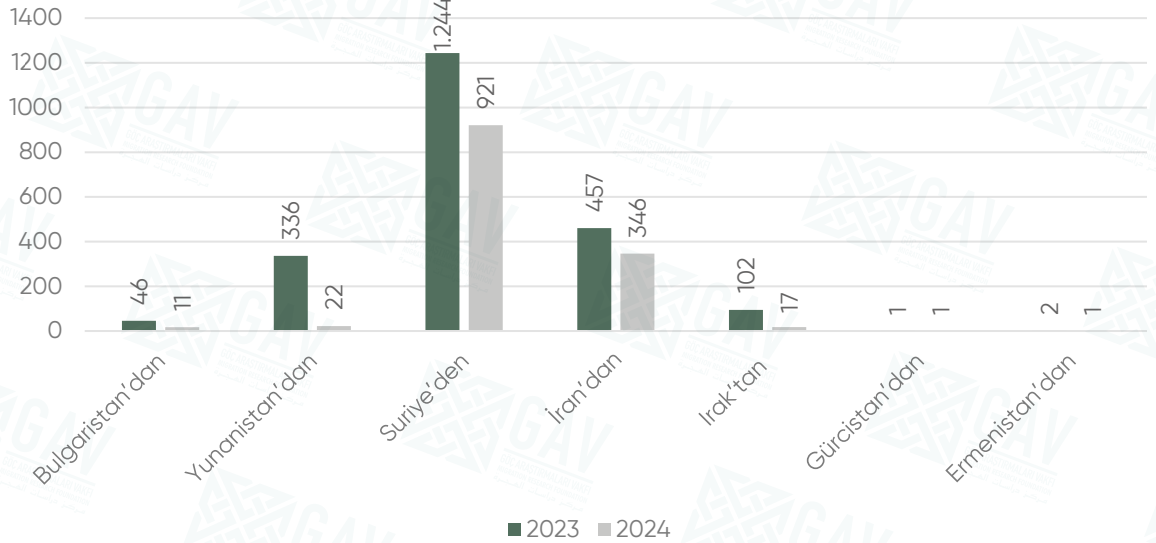
38 Bu sayıya Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne geçiş teşebbüsü esnasında TSK tarafından yakalanan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’ne geçiş teşebbüsü esnasında TSK tarafından yakalanan toplamda dört kişi dahil edilmemiştir. Genel toplam sadece Türkiye Cumhuriyeti sınırlarındaki düzensiz geçişler esnasında yakalananların sayısını belirtmektedir.

39 Bkz. Bir önceki tablo.

Şekil 36. Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre dağılımı, 2024⁴⁰

2024 yılında, Türkiye'ye giriş teşebbüsü sırasında yakalananların sayısı geçen seneye göre azalmıştır. Özellikle Yunanistan ve Suriye sınırlarında ciddi bir azalış görülmektedir.

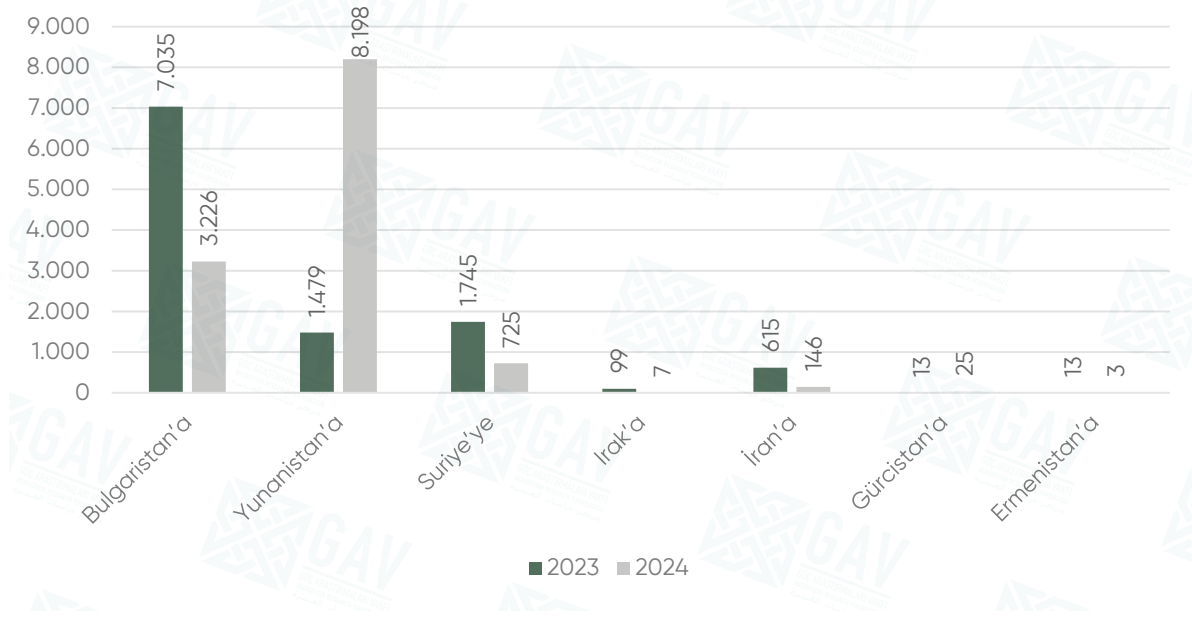

Şekil 37. Türkiye'ye giriş teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre sayıları, 2023-2024⁴¹

40 Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. TSK, "Günlük Faaliyetler".

41 Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. TSK, "Günlük Faaliyetler"; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 106.

Son iki yılda Türkiye'den çıkış teşebbüsleri sırasında yakalananların sayısına bakıldığında özellikle Bulgaristan ve Yunanistan sınırlarındaki değişim dikkat çekmektedir. Geçen yıl Türkiye'den çıkış yaparken yakalananlar daha çok Bulgaristan sınırında yakalanmışken 2024 yılında Yunanistan sınırı ilk sıraya geçmiştir. Son iki yılda Bulgaristan sınırındaki azalış **%54** olarak hesaplanmışken, Yunanistan sınırındaki artışın **%454** olduğu görülmüştür. Bu durum düzensiz göç rotasında yaşanan bir değişiklik olarak görülebilir.

Şekil 38. Türkiye'den çıkış teşebbüsleri sırasında TSK tarafından yakalanan şahısların sınırlara göre sayıları, 2023-2024⁴²

2024 yılında Türkiye'ye giriş teşebbüsü sırasında TSK tarafından yakalananların sınırlara ve aylara göre dağılımına bakıldığında ocak ve şubat aylarının öne çıktığı görülmektedir. Giriş teşebbüsü sırasında yakalanan düzensiz göçmenlerin **%69'u (921)** Suriye ve **%26'sı İran (346)** sınırlarında yakalanmıştır.

⁴² Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. TSK, "Günlük Faaliyetler"; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 106.

Tablo 74. Türkiye'ye giriş teşebbüsü sırasında TSK tarafından yakalananların sınırlara ve aylara göre dağılımı, 2023-2024⁴³

Yıl	Aylar	Suriye'den	Bulgaristan'dan	Yunanistan'dan	İran'dan	İrak'tan	Gürcistan'dan	Ermenistan'dan	Toplam Türkiye'ye giriş
2024	Ocak	199	11	8	22	1	0	0	241
	Şubat	209	0	9	100	0	0	0	318
	Mart	60	0	1	43	0	0	0	104
	Nisan	60	0	0	41	1	0	0	102
	Mayıs	41	0	0	44	0	0	0	85
	Haziran	45	0	4	17	8	0	0	74
	Temmuz	23	0	0	25	0	0	0	48
	Ağustos	33	0	0	8	0	0	0	41
	Eylül	44	0	0	15	0	0	1	60
	Ekim	39	0	0	12	3	1	0	55
	Kasım	77	0	0	14	4	0	0	95
	Aralık	91	0	0	5	0	0	0	96
	Toplam	921	11	22	346	17	1	1	1.319
2023	Toplam	1.244	46	336	457	102	1	2	2.188

2024 yılında Türkiye'den çıkış teşebbüsü sırasında yakalananların sınırlara ve aylara göre dağılımına bakıldığında aylara göre farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu teşebbüslerin özellikle bahar aylarından itibaren arttığı görülmektedir. 2024 yılında çıkış teşebbüsü sırasında aylık ortalama **1.027** kişi yakalanmış iken bu sayı Mayıs (**1.659**), Temmuz (**1.260**), Ağustos (**1.938**) ve Eylül (**1.788**) aylarında ortalamanın üzerinde seyretmiştir. Çıkış teşebbüsü sırasında yakalanan düzensiz göçmenlerin %66'sı (**8.198**) Yunanistan, %26'sı Bulgaristan (**3.226**) ve %5'i Suriye (**725**) sınırlarında yakalanmıştır.

43 Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. TSK, "Günlük Faaliyetler"; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 107.

Tablo 75. Türkiye'den çıkış teşebbüsü sırasında TSK tarafından yakalananların sınırlara ve aylara göre dağılımı, 2023-2024⁴⁴

Yıl	Aylar	Suriye'ye	Bulgaristan'a	Yunanistan'a	İran'a	Irak'a	Gürcistan'a	Ermenistan'a	Toplam Türkiye'den çıkış
2024	Ocak	80	120	234	0	1	2	0	437
	Şubat	70	91	316	14	2	2	0	495
	Mart	69	68	299	16	4	3	0	459
	Nisan	65	125	710	37	0	4	1	942
	Mayıs	89	294	1266	9	0	0	1	1.659
	Haziran	69	237	567	6	0	0	0	879
	Temmuz	84	634	533	9	0	0	0	1.260
	Ağustos	76	726	1118	10	0	8	0	1.938
	Eylül	28	474	1262	24	0	0	0	1.788
	Ekim	32	305	610	11	0	2	1	961
	Kasım	18	117	674	7	0	3	0	819
	Aralık	45	35	609	3	0	1	0	693
	Toplam	725	3.226	8.198	146	7	25	3	12.330
2023	Toplam	1.745	7.035	1.479	615	99	13	13	10.999

3.1.6. Ticaret Bakanlığı

Aşağıdaki tablo Ticaret Bakanlığının resmi internet sitesinde yayımlanan veriler⁴⁵ ile *Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü 2024 Faaliyet Raporu*'nda yer alan ve "gümrük istatistikleri"ne yansıyan "kaçak göçmen yakalamaları" ile derlenmiştir. Buna göre 2023 yılında **1.729** adli ve idari işlem olayı gerçekleşmiş ve bu olaylarda 2023 yılında **3.532** "kaçak göçmen" yakalanmıştır. 2024 **yılındaki** olay sayısı **1.008** iken yakalanan "kaçak göçmenlerin" sayısı **2.373** olarak açıklanmıştır. Bu göçmenlerin **1.066**'sı Afgan ve **215**'i Suriyeli iken, **1.092**'si 38 farklı uyruğa sahiptir.

44 Yazarlar tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. TSK, "Günlük Faaliyetler"; 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 108.

45 Ticaret Bakanlığı (TB), "Kaçakçılıkla Mücadele Verileri" (Erişim 7 Mart 2025).

Tablo 76. Ticaret Bakanlığı düzensiz göç verileri, 2023-2024⁴⁶

Yıllar	Olay Sayısı	Afganistan	Suriye	Diğer	Kaçak Göçmen Sayısı
2023	1.729	301	1.852	1.379 (65 ülke)	3.532
2024	1.008	1.066	215	1.092 (38 ülke)	2.373

2024 yılında yakalanan 2.373 "kaçak göçmenin" yarısı Edirne ve Gürbulak Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlükleri tarafından yakalanmıştır.

Tablo 77. Ticaret Bakanlığı, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine göre düzensiz göç verilerinin dağılımı, 2023-2024⁴⁷

		2023	2024	Toplam
Edirne Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğünde	Olay Sayısı	1.115	517	1.632
	Kaçak Göçmen Sayısı	2.154	952	3.106
Gürbulak (Ağrı) Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğünde	Olay Sayısı	168	98	266
	Kaçak Göçmen Sayısı	373	244	617
Diğer	Olay Sayısı	446	393	839
	Kaçak Göçmen Sayısı	1.005	1.177	2.182
Toplam	Olay Sayısı	1.729	1.008	2.737
	Kaçak Göçmen Sayısı	3.532	2.373	5.905

3.2. Düzensiz Göçle Mücadele

İçişleri Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı düzensiz göçle mücadelede beş basamaktan oluşan bir strateji uyguladığını ifade etmektedir. Bu basamaklar: 1- Sorunun kaynağında çözümü; 2- Etkili sınır güvenlik tedbirleri; 3- Ülke içerisinde etkin yakalama; 4- Düzensiz işgücü göçüyle mücadele; 5- Etkin sınır dışı mekanizması olarak dile getirilmektedir.⁴⁸ Bu basamakların ilki olan **"sorunun kaynağında çözümü"** ile ilgili çeşitli adımlar atılmıştır. Örneğin, Göç İdaresi Başkanı Atilla Toros 2024 yılı mayıs ayında, Türkiye'de son yıllarda yakalanan düzensiz göçmenler arasında ilk sıradaki ülke olarak Afganistan'ı ziyaret etmiş ve bu ziyarette "düzensiz göçle mücadelede iş birliği ve ülkemizde düzensiz göçmen konumunda bulunan Afganistan vatandaşlarının geri dönüş süreçleri" gibi konular ele alınmıştır.⁴⁹

46 Ayrıntılı bilgi için bkz. TB, "Kaçakçılıkla Mücadele Verileri" ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM), 2024 Faaliyet Raporu (GMGM, 2024), s. 47.

47 Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM), 2024 Faaliyet Raporu (GMGM, 2025).

48 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "#DüzensizGöçleMücadele, #2024Faaliyetlerimiz-3" X. (30 Aralık 2024, 17:49).

49 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "Göç İdaresi Başkanı Atilla Toros, Afganistan'a Ziyaret Gerçekleştirdi", (Erişim 25 Mayıs 2024).

Düzensiz göç ile mücadelenin ikinci basamağında sınırların en üst düzeyde korunması için **"etkili sınır güvenlik tedbirlerinin"** alındığı belirtilmiştir. Bakan Yerlikaya 16.04.2025 tarihli bir konuşmada⁵⁰ aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

"Sınır tedbirleri için yapılan yatırımlarla bugüne kadar toplam güvenlik duvarı 1272 kilometreye, devriye yolu 1636 kilometreye, aydınlatma 1058 kilometreye, gözetleme kulesi sayısı 198'e çıkarıldı.

Bakan Yerlikaya **"ülke içerisinde etkin yakalama"** olan üçüncü basamak ile ilgili ise şunları dile getirmiştir:

"Üçüncü basamakta ülke içinde etkin yakalama gerçekleştiriyoruz. Düzensiz göçün temel nedenlerinden biri olan göçmen kaçakçılığıyla mücadelede, 2024 yılında 13 bin 61, 2025 yılı itibarıyla ise 2 bin 922 göçmen kaçakçısı kolluk kuvvetleri tarafından yakalandı. 1 Haziran 2023 tarihinden 11 Nisan 2025 tarihine kadar ise 23 bin 243 göçmen kaçakçısı yakalanmış olup bunlardan 8 bin 927'si tutuklandı."

Ülke içindeki yakalamaların artmasında Mobil Göç Noktası uygulamasının önemine dikkat çekilmiş, 2024 aralık ayı itibarıyla 81 ilde 270 mobil noktası aracının aktif olarak çalıştığı ifade edilmiştir. Yine Bakan Yerlikaya mobil göç noktalarında kontrol sürecini şu sözlerle ifade etmiştir:

"GöçNET veri tabanına bağlı bilgisayar, parmak izi cihazı, göç uzmanlarımız ve tercüman bulunuyor. Yanında kimliği ya da pasaportu olmayan yabancının durumunu; Mobil Göç Noktası araçları vasıtasıyla hızlı ve kolay bir şekilde kontrol ediyoruz. Bu uygulamayla, bir taraftan düzensiz göçle sahada büyük bir mücadele verirken; diğer taraftan da ülkemizde yasal kalış hakkı olan yabancıları ve turistleri rahatsız etmiyoruz."⁵¹

Düzensiz göçle mücadele stratejisine 2024 yılında eklenen ve dördüncü basamak olan **"düzensiz işgücü göçüyle mücadele"** konusunda Bakan Yerlikaya, "bu basamağı düzensiz göçle mücadele stratejimize geçtiğimiz yıl ekledik. Çünkü biliyoruz ki çok sayıda düzensiz göçmen, emek sömürsüne maruz kalıyor" şeklinde bir açıklama yapmıştır. Bu bağlamda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Göç İdaresi Başkanlığı arasında bir sistem entegrasyonunun yapıldığı, böylece yabancıların kayıt dışı istihdamını engellemeye yönelik önemli tedbirlerin alındığı belirtilmiştir.

Son basamak olan **"etkin sınır dışı mekanizması"** ile ilgili açıklamalarda ise düzensiz göçmenlerin hızlı ve "insan haklarına uygun bir şekilde" ülkelerine gönderildiği ifade edilmiştir. Bakan Yerlikaya "bu kapsamda geri gönderme merkezlerimizin sayısını artırarak toplam kapasiteyi 18 bin 780'e çıkarttık. Yakalanan düzensiz göçmenlerin resmi işlemlerinin geri gönderme merkezine gelmeden düzen içinde yapılabilmesi için Düzensiz Göçmen Ön Kabul ve Sevk Merkezlerini (GÖKSEM) hayata geçirdik. İstanbul Havalimanı'nda geri gönderme işlemlerinin

50 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: "Türkiye, Göç Yönetiminde Dünyaya Model Ülke", (Erişim 16 Nisan 2025).

51 T.C. İçişleri Bakanlığı (İB), "Ülke Geneline Düzenlenen "KALKAN-34" Operasyonlarında 48 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü ve 904 Düzensiz Göçmen Yakalandı" (Erişim 7 Aralık 2024).

etkin bir şekilde yürütülmesi için İstanbul Havalimanı aktarma merkezini açtık" şeklinde bir açıklamada bulunmuştur.⁵²

Bu bölümde açıklanan bu stratejilerden özellikle sınırdaki engelleme ve sınır dışı etme mekanizmaları ele alınmıştır. Geçen senelerdeki *Yıllıklardan* farklı olarak burada geri kabul ile ilgili bilgiler bulunmamaktadır. Zira 2023 ve 2024 yıllarında "Avrupa Birliği ülkelerinden Türkiye'ye geri alınan düzensiz göçmenlerin sayısı ile ilgili herhangi bir veri paylaşımı tespit edilememiştir. Konu hakkındaki en son paylaşım 2022 yılında yapılmıştır ve toplamda **2.139** düzensiz göçmenin geri alındığı ifade edilmiştir."⁵³

3.2.1. Sınırdaki Engellemeler

2024 yılında yurt içinde, sınırlarda ve karasularında yakalanan düzensiz göçmen sayısı **225.831** ve sınırlarda engellenen düzensiz geçiş teşebbüsü sayısı ise **112.385** olarak açıklanmıştır. 2023 yılında ise bu sayılar sırasıyla **254.008** ve **223.856** şeklinde ifade edilmiştir. Geçen yıla nazaran gerek yakalamalarda gerekse engellemelerde 2024 yılında bir azalma yaşandığı görülmektedir. Son iki yılda "sınırlarda engelleme sayıları" ile "sınırlarda, karasularında ve yurt içinde yakalama sayıları"nın genel toplamının **800** bini aştığı görülmektedir.

Tablo 78. *Düzensiz göçle mücadele, 2023-2024*⁵⁴

Yıllar	Sınırlarda, Karasularında ve Yurt İçinde Yakalananlar	Sınırlarda Engellenenler	Toplam
2023	254.008	223.856	477.864
2024	225.831	112.385	338.216
Toplam	479.839	336.241	816.080

3.2.2. Sınır Dışı Etme

Düzensiz göç ile mücadelede bir diğer önemli konu ise düzensiz göçmenlerin sınır dışı edilmesi. Son iki yıldaki sınır dışı etme sayılarına bakıldığında geçen seneye oranla 2024 yılında **%9'luk** bir artışın yaşandığı görülmektedir. 2023 yılında **130.611** olarak açıklanan sınır dışı etme sayısı, 2024 yılında **142.536** olarak ifade edilmiştir.

52 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: "Türkiye, Göç Yönetiminde Dünyaya Model Ülke".

53 Sağıroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 124.

54 Yazarlar tarafından hazırlanmıştır. 2023 sayıları için bkz. Sağıroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 122; 2024 sayıları için bkz. İçişleri Bakanlığı (İB), *İçişleri Bakanlığı 2024 Kitapçığı*, s. 75.

Tablo 79. Sınır dışı edilen düzensiz göçmenlerin sayısı, 2023-2024⁵⁵

Yıllar	Sınır Dışı Edilen Düzensiz Göçmen Sayısı
2023	130.611
2024	142.536
Toplam	397.588

2024 yılında sınır dışı edilen düzensiz göçmenlerin dönemlere göre dağılımına bakıldığında ise sınır dışı etme sayılarının, 2023'te olduğu gibi, yılın ikinci yarısında arttığı anlaşılmaktadır. Ocak-Haziran aylarında yaklaşık 62 bin olan sayı, Temmuz-Aralık döneminde 80 bin civarındadır.

Tablo 80. Sınır dışı edilen düzensiz göçmenlerin yıl içindeki dönemlere göre dağılımı, 2024⁵⁶

	Aylar	Sınır Dışı Edilen
		Düzensiz Göçmen Sayısı
1. Çeyrek	Ocak-Mart	32.031
2. Çeyrek	Nisan-Haziran	30.339
3. Çeyrek	Temmuz-Eylül	35.645
4. Çeyrek	Ekim-Aralık	44.521
Toplam		142.536

Sınır dışı etmenin haricinde "vize/vize muhafiyeti veya ikamet süresi biten ve kendiliğinden çıkış yapan yabancıların" olduğu da bilinmektedir. 2024 yılında kendiliğinden ülkeyi terk edenlerin sayısı **361.734** olarak ifade edilmiştir.⁵⁷ 2023 yılında ise bu sayı **371.433** olarak açıklanmıştır.⁵⁸

3.3. Göçmen Kaçakçılığı

Göç İdaresi Başkanlığının yayımladığı verilerine göre 2024 yılında toplam **13.020** göçmen kaçakçılığı organizatörü yakalanmıştır.⁵⁹ İçişleri Bakanlığı ise yıl boyunca yapılan **7.871** operasyondan **13.061** organizatörün yakalandığını belirtmiştir. Yakalanan organizatörlerin **5.164** tutuklanmış, **2.303** ise adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştır. Operasyonlarda el konulan araç sayısı ise **5.479** olarak kayıtlara geçmiştir.⁶⁰

55 2024 sayısı için bkz. Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), 2024 Yılı Faaliyet Raporu; İçişleri Bakanlığı (İB), "İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya Başkanlığında 2025 Yılı Göç Kurulu Toplantısı Düzenlendi" (Erişim 29 Ocak 2025). 2023 sayıları için bkz. Sağıroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023.

56 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), 2024 Yılı Faaliyet Raporu, 34.

57 İçişleri Bakanlığı (İB), İçişleri Bakanlığı 2024 Kitapçığı, s. 75.

58 Sağıroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, s. 123.

59 GİB, "Düzensiz Göç".

60 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: "Türkiye, Göç Yönetiminde Dünyaya Model Ülke", (Erişim 16 Nisan 2025) ve İçişleri Bakanlığı (İB), İçişleri Bakanlığı 2024 Kitapçığı, s. 69.

Yakalanan organizatörlerin kurumlara göre dağılımına bakıldığında ise Jandarma Genel Komutanlığının **5.472 (5.738)**, Sahil Güvenlik Komutanlığının **484** ve müşterek operasyonlarla **291** göçmen kaçakçısının yakalandığı görülmektedir. Ayrıca yıl boyu İçişleri Bakanlığına bağlı kuruluşların müşterek olarak gerçekleştirdiği Kalkan Operasyonları ve Denetimleri kapsamında yakalanan göçmen kaçakçısı sayıları da Tablo 71'de gösterilmiştir.

Tablo 81. Yakalanan göçmen kaçakçılığı organizatör sayılarının kurumlara ve aylara göre dağılımı, 2023-2024⁶¹

	Aylar	Jandarma Genel Komutanlığı ⁶²	Sahil Güvenlik Komutanlığı ⁶³	Müşterek ⁶⁴	Göç İdaresi Başkanlığı ⁶⁵
2024	Ocak	472	10	10	-
	Şubat	484	19	6	
	Mart	408	19	11	
	Nisan	488	19	21	
	Mayıs	536	31	27	
	Haziran	329	28	6	
	Temmuz	382	45	43	
	Ağustos	496	51	32	
	Eylül	506	106	63	
	Ekim	431	64	34	
	Kasım	538	56	19	
	Aralık	402	36	19	
	Toplam	5.472⁶⁶	484	291	13.020
2023	Toplam	4.902⁶⁷	169	207	10.482

3.4. İnsan Ticareti

Göç İdaresi Başkanlığı, 2024 yılında Türkiye'de kurtarılan insan ticareti mağduru sayısını 179 olarak açıklamıştır. 2021'de zirve noktasına ulaşan bu sayı son üç yıldır azalma eğilimini sürdürmektedir.

⁶¹ İlgili kurumların verilerinden yazarlar tarafından derlenerek hazırlanmıştır.

⁶² Jandarma Genel Komutanlığı'nın 2024 yılı verileri yazarlar tarafından derlenerek hazırlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için Bkz. JGK, "Asayiş İstatistikleri" derlemesi.

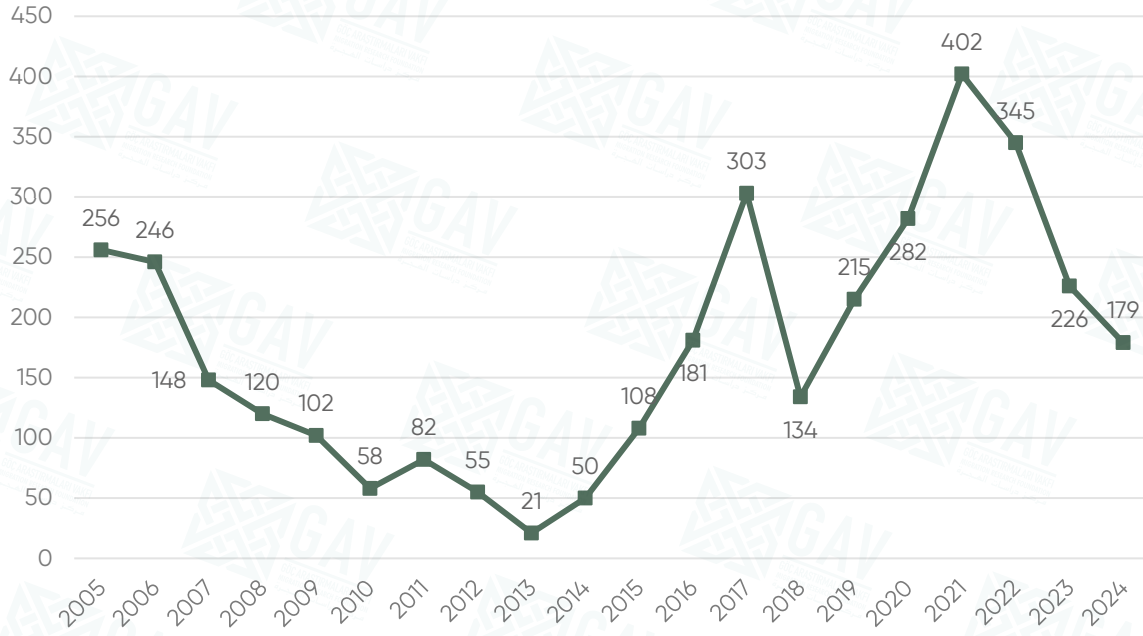
⁶³ SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri".

⁶⁴ SG, "Düzensiz Göç İstatistikleri".

⁶⁵ GİB, "Düzensiz Göç".

⁶⁶ JGK 2024 Faaliyet Raporu'ndaki toplam sayı **5.738** olarak verilmiştir.

⁶⁷ JGK 2023 Faaliyet Raporu'ndaki toplam sayı **5.380** olarak verilmiştir.

Şekil 39. Türkiye'deki insan ticareti mağdurlarının yıllara göre dağılımı, 2005-2024⁶⁸

Tablo 82 ise Jandarma Genel Komutanlığı'nın tarafından paylaşılan insan ticareti sayılarını göstermektedir. *JGK 2024 Faaliyet Raporu*'nda ifade edildiği üzere 2024 yılında **32** insan ticareti olayı gerçekleşmiş ve bu olaylarda **128** insan ticareti mağduru kurtarılmış ve **137** insan taciri yakalanmıştır. Aylık olarak paylaşılan verilerin toplanması ile elde edilen sayılar ise sırasıyla **31, 114** ve **121** şeklinde hesaplanmıştır. Bu iki veri kaynağı arasında olay sayısında **1**, insan ticareti mağduru sayısında **14**, insan taciri sayısında ise **16** kişilik bir fark bulunmaktadır.

68 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İnsan Ticaretiyle Mücadele" (Erişim 10 Ocak 2025).

Tablo 82. Jandarma Genel Komutanlığının insan ticaretine dair yayımladığı veriler, 2023-2024⁶⁹

Yıl	Aylar	Olay Sayısı	İnsan Ticareti Mağduru	Yakalanan İnsan Taciri
2024	Ocak	2	6	14
	Şubat	8	30	43
	Mart	1	2	1
	Nisan	4	10	15
	Mayıs	1	5	5
	Haziran	4	17	19
	Temmuz	3	20	3
	Ağustos	0	0	0
	Eylül	2	3	2
	Ekim	5	20	17
	Kasım	1	1	2
	Aralık	0	0	0
	Toplam	31	114	121
	2024 Faaliyet Raporu'ndaki Toplam Sayı	32	128	137
	Fark	1	14	16
2023	Toplam	40	114	133
	2023 Faaliyet Raporu'ndaki Toplam Sayı	40	113	127
	Fark	0	-1	-6

⁶⁹ Yazarlar tarafından Jandarma Genel Komutanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. JGK, "Asayiş İstatistikleri" ve JGK, 2024 Yılı Faaliyet Raporu (2025). 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, s. 129.

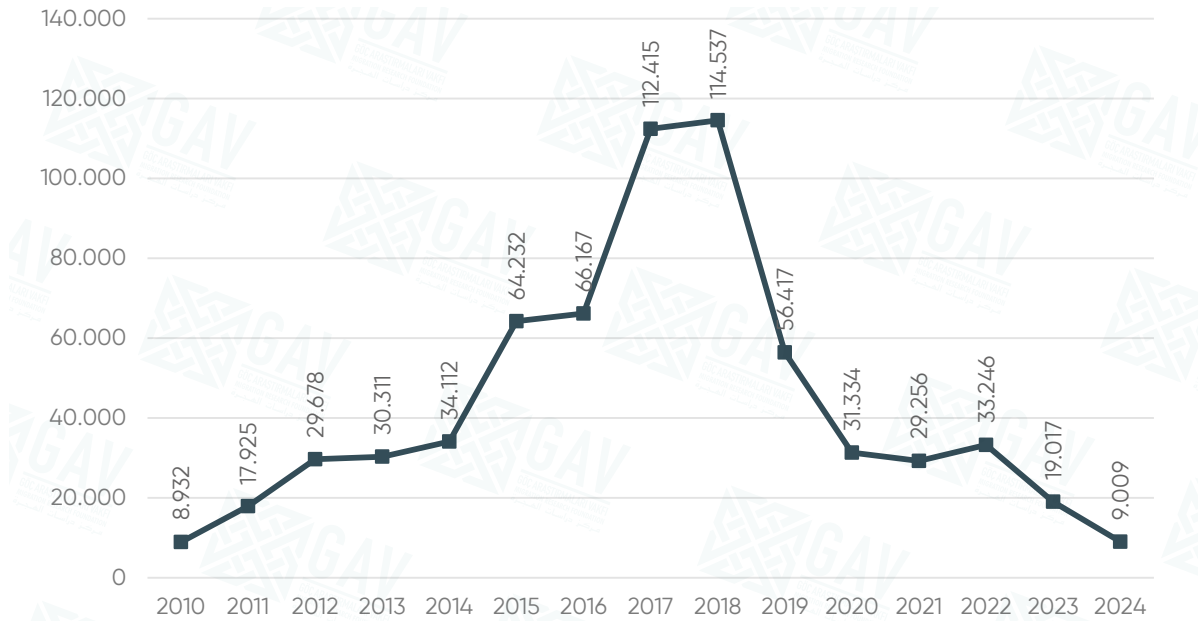
ULUSLARARASI KORUMA

Bu bölümde Türkiye’de “uluslararası koruma” ve “geçici koruma” statülerine dair veriler sunulmuştur.

4.1. Uluslararası Koruma

Türkiye’deki uluslararası koruma başvuru sayısı 2018 yılında zirve **114.437** ile noktasına ulaşmış ve bu tarihten itibaren başvuru sayısında ciddi bir azalmaya başlamıştır. Başvuru sayısındaki bu azalma eğilimi 2022 yılındaki küçük artış dışında devam etmiş ve 2024 yılındaki **9.009** olan başvuru sayısı, 2010 yılından sonraki en düşük sayı olarak kayıtlara geçmiştir.

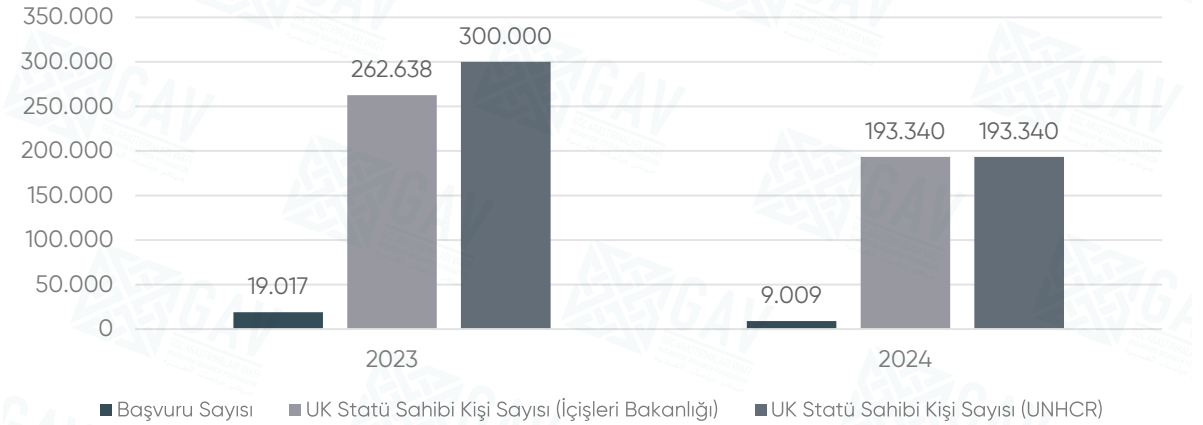
Şekil 40. Uluslararası koruma başvurularının yıllara göre dağılımı, 2010-2024¹

İçişleri Bakanlığı tarafından uluslararası koruma başvuru ve statüsü sahiplerinin sayısı 2023 yılında **262.638** olarak belirtmişti. 2024 yılında ise bu sayı **194.994** olarak açıklanmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) ise uluslararası koruma başvuru ve statüsü sahipleri sayısının **193.340** olduğunu ifade etmiştir. Yapılan açıklamalarda uluslararası koruma statü sahiplerinin uyruk bilgileri bulunmazken, İçişleri Bakanlığı başvuru yapanların uyruklarını ise Afganistan (**5.550**), Irak (**1.881**), İran (**784**) ve diğer (**794**) şeklinde sıralamıştır.

1 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), “Uluslararası Koruma” (Erişim 1 Şubat 2025).

Tablo 83. Türkiye’de uluslararası koruma kapsamındaki yabancıların ve başvuru yapanların uyruklara göre dağılımı, 2023-2024²

Uyruk	2023			2024		
	Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapan ilk üç uyruk (GİB)	Uluslararası Koruma Başvuru ve Statüsü Sahipleri (İçişleri Bakanlığı)	2023 yılı sonu itibariyle Türkiye’deki uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri (ilk 3 menşe ülke) (UNHCR)	Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapan ilk üç uyruk (GİB) ³	Uluslararası Koruma Statüsü Sahipleri (İçişleri Bakanlığı-29 Aralık 2024 itibariyle) ⁴	2023 yılı sonu itibariyle Türkiye’deki uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri (UNHCR) ⁵
Afganistan	13.068	-	106.241	5.550	-	-
Irak	2.776	-	101.028	1.881	-	-
İran	1.416	-	10.041	784	-	-
Diğer	1.757	-	-	794	-	-
Toplam	19.017	262.638	222.000	9.009	193.340	193.340

Şekil 41. Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapanların ve UK kapsamındaki yabancıların dağılımı, 2023-2024

4.2. Geçici Koruma

2021 yılına kadar genel bir artış eğiliminde olan Türkiye’deki Geçici Koruma Statü Sahibi (GKSS) Suriyeli sayısı 2022 yılından itibaren azalmaya başlamış ve 2024 yılında son sekiz yılın en düşük sayısına ulaşmıştır. 2023 yılında **3.214.780** olan GKSS sayısı, 2024 yılında **313.302** kişi azalarak **2.901.478**’e düşmüştür. Türkiye’deki GKSS Suriyelilerin oranı 2023’ten 2024’e **%9,75**

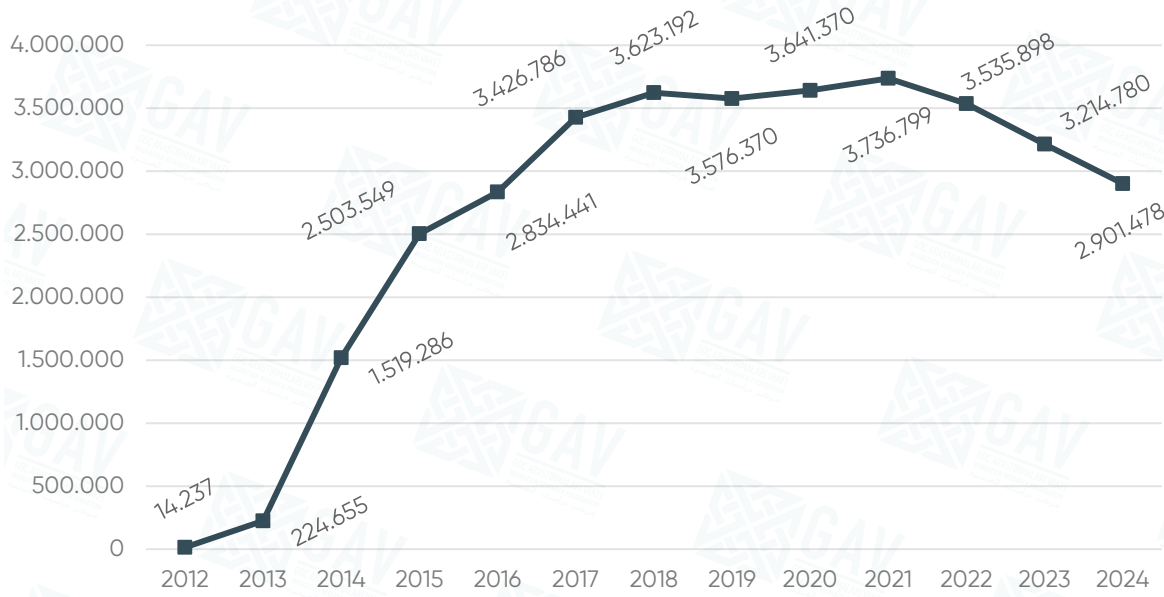
2 Yazarlar tarafından İçişleri Bakanlığı, GİB ve UNHCR verileri kullanılarak derlenmiştir. 2024 sayılarının kaynakları ise ilgili sütun başlıklarındaki dipnotlarda belirtilmiştir; 2023 sayıları için bkz. Sağıroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 133.

3 GİB, “Uluslararası Koruma”.

4 İçişleri Bakanlığı (İB), *İçişleri Bakanlığı 2024 Kitapçığı*, s. 65.

5 UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *UNHCR Türkiye Monthly Operational Update - May 2025*, (Mayıs 2025).

oranında azalmıştır. Geçmiş yıllardaki en yüksek sayının (**3.736.799**) olduğu 2021'den beri GKSS sayısındaki toplam azalış oranı ise **%22**'dir.

Şekil 42. Yıllara göre GKSS Suriyelilerin sayısı, 2012-2024⁶

Tablo 84, GKSS Suriyelilerin ilk on ile göre dağılımını göstermektedir. 2024 yılında Suriyeli nüfusunun yoğun olarak yaşadığı iller geçen sene ile benzerdir: İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay, Adana, Mersin, Bursa, Konya, İzmir ve Ankara. Yalnızca 2023 yılında 10. sırada yer alan Kahramanmaraş yerini Ankara'ya bırakmış, sekizinci sıradaki İzmir dokuzuncu sıradaki Konya ile yer değiştirmiştir. İlk on ildeki toplam GKSS Suriyeli nüfusu (**2.252.794**), Türkiye'deki bütün GKSS Suriyelilerin (**2.901.478**) **%77**'sini oluşturmaktadır. İllerdeki değişim oranlarına bakıldığında ise Hatay'daki **%23,35**'lik, Şanlıurfa'daki **%18,53**'lük ve Mersin'deki **%16,89**'lük azalmalar dikkat çekmektedir.

Tablo 84. Geçici koruma kapsamında bulunan GKSS Suriyelilerin ilk on ile ve 2023-2024 yılları arasında değişim oranlarına göre dağılımı⁷

İller	2023		2024		Değişim Oranı (%)
	Sıra	Sayı	Sıra	Sayı	
İstanbul	1	529.403	1	503.423	-4,91%
Gaziantep	2	426.051	2	406.263	-4,64%
Şanlıurfa	3	300.057	3	244.466	-18,53%
Hatay	4	282.976	4	216.892	-23,35%
Adana	5	233.785	5	211.014	-9,74%
Mersin	6	223.158	6	185.469	-16,89%
Bursa	7	170.136	7	167.859	-1,34%

6 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "Geçici Koruma" (Erişim 1 Şubat 2025).

7 Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. GİB, "Geçici Koruma" (Erişim 1 Şubat 2025); 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 134.

Konya	9	119.664	8	118.268	-1,17%
İzmir	8	123.952	9	114.599	-7,55%
Ankara	11	88.835	10	84.541	-4,83%
Kahramanmaraş	10	89.633	11	82.446	-8,02%
Diğer	-	627.130	-	566.238	-9,71%
Toplam	-	3.214.780	-	2.901.478	-9,75%

Geçen yıllardan farklı olarak Göç İdaresi Başkanlığı geçici barınma merkezlerindeki Suriyeli-lerin sayısını 2024 yılında yayımlamayı bırakmıştır. En son 23 Mayıs 2024 tarihinde yayımlanan verilere göre Türkiye'deki GKSS Suriyelilerin **%1,85'i (57.725)** GBM'lerde, **%98,15'i (3.058.796)** ise geçici barınma merkezleri (GBM) dışında yaşamaktadır.

Tablo 85. Geçici barınma merkezlerinde ve dışında kalan GKSS Suriyelilerin sayısı, dağılımı ve 2022-2023 yılları arasında değişim oranları, 2023-2024⁸

	2023 (Yıl Sonu)		2024 (Mayıs)		Değişim Oranı (%)
	Sayı	%	Sayı	%	
Geçici Barınma Merkezinde Kalanlar	63.881	2%	57.725	1,85%	-9,63%
Geçici Barınma Merkezleri Dışında Bulunanlar	3.150.899	98%	3.057.457	98,15%	-2,96%
Toplam	3.214.780	100	3.115.182	100	-3,05%

GKSS Suriyelilerin geçici barınma merkezlerine göre dağılımına bakıldığında en çok Kahramanmaraş Merkez'deki GBM'nin kullanıldığı görülmektedir (**14.452**). Bunun ardından Adana/Sarıçam (**12.595**), Malatya/Beydağı (**10.199**), Osmaniye/Cevdetiye (**9.811**) ve Hatay/Altınözü (**7.733**) gelmektedir.

Tablo 86. GKSS Suriyelilerin geçici barınma merkezlerine göre dağılımı, 2023-2024⁹

İller	GBM	GBM Mevcudu		Değişim Oranı (%)
		2023 (Yıl Sonu)	2024 (23 Mayıs)	
Adana (1)	Sarıçam	13.567	12.595	-7,16%
	Altınözü	7.766	7.733	-0,42%
Hatay (3)	Yayladağı	3.393	2.935	-13,50%
	Apaydın	3.999	-	
Kahramanmaraş (1)	Merkez	14.912	14.452	-3,08%
Osmaniye (1)	Cevdetiye	8.653	9.811	13,38%
Malatya (1)	Beydağı	11.591	10.199	-12,01%

8 Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. GİB, "Geçici Koruma" (Erişim 24 Mayıs 2024); 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 135.

9 Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. GİB, "Geçici Koruma" (Erişim, 26 Nisan 2025); 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 136.

Toplam	63.881	57.725	-9,64%
Geçici Koruma Merkezleri Dışında Bulunan Suriyeli Sayısı	3.150.899	3.057.457	-2,97%
Toplam GKSS Suriyeli Sayısı	3.214.780	3.115.182	-3,10%

GKSS Suriyelilerin yaş ve cinsiyet dağılımını gösteren aşağıdaki tabloya göre 2023 yılından 2024 yılına kadar genel nüfusta ciddi düşüşler yaşanmıştır.

Oran olarak en fazla değişim 65 yaş ve üstü yaş grubunda yaşanmıştır. Ama sayısal olarak da en az değişim yine bu grupta olmuştur. Bu grupta toplam azalış oranı **%26**, azalma sayısı ise **17.685** olarak hesaplanmıştır. 2023 yılında **66.732** olan 65 yaş ve üstü yaş grubu 2024 yılında **49.047**'ye düşmüştür.

Sayısal olarak en büyük değişimler ise 0-4 ve 19-24 yaş gruplarında olmuştur. 0-4 yaş grubu 2023 yılında **500.730** iken 2024 yılında **65.171** azalış ile **435.559** olmuştur. Benzer şekilde 19-24 yaş grubundaki azalış da **65.288** olarak hesaplanmıştır. 2023'te **364.369** olan sayı 2024 yılında **299.081** olmuştur.

Daha geniş yaş aralıklarına bakıldığında ise özellikle 19-39 yaş aralığında, genç olarak isimlendirilebilecek gruptaki azalış oldukça dikkat çekicidir. 2023'te **1.110.690** olan sayı **127.209** azalış ile **983.481**'e düşmüştür. Ancak bu yaş grubundaki toplam değişim oranı %11,45'tir.

5-18 yaş aralığındaki çocuk sayısındaki sayı 2023 yılında **1.095.862** iken, 2024 yılında **1.037.383** olmuştur. İki yıl arasındaki azalış **58.479** ve düşüş oranı **%5,34** olarak hesaplanmıştır.

Tablo 87. GKSS Suriyelilerin yaş, cinsiyet ve değişim oranlarına göre dağılımı, 2023-2024¹⁰

Yaş	Erkek			Kadın			Toplam			
Grubu	2023	2024	Değişim Oranı (%)	2023	2024	Değişim Oranı (%)	2023	2024	Fark	Değişim Oranı (%)
0-4	258.548	224.875	-13,02%	242.182	210.684	-13,01%	500.730	435.559	65.171	-13,02%
5-9	260.360	248.337	-4,62%	246.120	234.492	-4,72%	506.480	482.829	23.651	-4,67%
10-14	181.653	164.724	-9,32%	171.641	156.737	-8,68%	353.294	321.461	31.833	-9,01%
15-18	123.899	120.065	-3,09%	112.189	113.028	0,75%	236.088	233.093	2.995	-1,27%
Ara Toplam (5-18)	565.912	533.126	-5,79%	529.950	504.257	-4,85%	1.095.862	1.037.383	58.479	-5,34%
19-24	195.647	154.022	-21,28%	168.722	145.059	-14,02%	364.369	299.081	65.288	-17,92%
25-29	175.124	150.006	-14,34%	142.300	134.192	-5,70%	317.424	284.198	33.226	-10,47%
30-34	126.497	116.187	-8,15%	105.816	101.819	-3,78%	232.313	218.006	14.307	-6,16%
35-39	106.484	98.876	-7,14%	90.100	83.320	-7,52%	196.584	182.196	14.388	-7,32%
Ara toplam (19-39)	603.752	519.091	-14,02%	506.938	464.390	-8,39%	1.110.690	983.481	127.209	-11,45%

10 2024 sayıları için bkz. GİB, "Geçici Koruma" (Erişim 12 Ocak 2025); 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, s. 136.

40-44	75.159	70.126	-6,70%	68.933	64.548	-6,36%	144.092	134.674	9.418	-6,54%
45-49	52.242	46.501	-10,99%	53.865	48.703	-9,58%	106.107	95.204	10.903	-10,28%
50-54	40.379	34.375	-14,87%	41.731	37.771	-9,49%	82.110	72.146	9.964	-12,13%
55-59	31.463	27.349	-13,08%	33.604	29.264	-12,92%	65.067	56.613	8.454	-12,99%
60-64	20.889	17.769	-14,94%	22.501	19.602	-12,88%	43.390	37.371	6.019	-13,87%
Ara toplam (40-64)	220.132	196.120	-10,91%	220.634	199.888	-9,40%	440.766	396.008	44.758	-10,15%
65-69	14.442	11.308	-21,70%	15.936	12.787	-19,76%	30.378	24.095	6.283	-20,68%
70-74	8.502	5.987	-29,58%	9.442	7.129	-24,50%	17.944	13.116	4.828	-26,91%
75-79	4.221	2.871	-31,98%	5.143	3.799	-26,13%	9.364	6.670	2.694	-28,77%
80-84	2.087	1.162	-44,32%	2.825	1.816	-35,72%	4.912	2.978	1.934	-39,37%
85-89	1.012	519	-48,72%	1.449	879	-39,34%	2.461	1.398	1.063	-43,19%
90+	669	276	-58,74%	1.004	514	-48,80%	1.673	790	883	-52,78%
Ara toplam (65+)	30.933	22.123	-28,48%	35.799	26.924	-24,79%	66.732	49.047	17.685	-26,50%
Genel Toplam	1.679.277	1.495.335	-10,95%	1.535.503	1.406.143	-8,42%	3.214.780	2.901.478	313.302	-9,75%

4.3. Yeniden Yerleştirme

Yeniden yerleştirme sayıları Göç İdaresi Başkanlığı tarafından 2016 yılından itibaren olacak şekilde kümülatif olarak yayımlanmaktadır. Bu nedenle yıl içinde yeniden yerleştirilen GKSS Suriyeli sayısını tespit etmek için 2023 sonunda yayımlanan sayı ile 2024 yılında yayımlanan sayı arasındaki fark hesaplanmıştır.

2016-2023 sonu arasında üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilen Suriyeli sayısı **63.941**; 2016-2024 sonu arasında üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilen Suriyeli sayısı ise **71.064** olarak açıklanmıştır. Yapılan hesaplamalara göre 2024 yılında yeniden yerleştirilenlerin sayısı **7.123**'tür. 2024 yılında yeniden yerleştirme işlemi sonucunda en çok ABD (**2.472**), Almanya (**1.877**), Kanada (**1.044**) ve Avustralya'ya (**737**) Suriyeli yerleştirilmiştir.

Tablo 88. 2016-2024 yılları arasında üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilen GKSS Suriyelilerin sayısı (Birebir Formülü ile beraber)¹¹

Ülkeler	2016-2023 sonu arasında üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilen Suriyeli sayısı	2016-2024 sonu arasında üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilen Suriyeli sayısı	2024 yılında yeniden yerleştirilen kişi sayısı
ABD	6.287	8.164	1.877
Almanya	17.027	19.499	2.472

11 Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığının verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları için bkz. GİB, "Geçici Koruma". 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023, s. 140.

Avustralya	266	1003	737
Avusturya	219	219	0
Belçika	1.795	1.940	145
Bulgaristan	85	105	20
Danimarka	31	31	0
Estonya	59	59	0
Finlandiya	2.880	2.975	95
Fransa	6.178	6.339	161
Hırvatistan	250	250	0
Hollanda	5.520	5.875	355
İngiltere	2.702	2.752	50
İspanya	1.213	1.213	0
İsveç	3.174	3.174	0
İsviçre	220	220	0
İtalya	399	399	0
İzlanda	0	0	0
Kanada (BMMYK)	10.125	11.169	1.044
Kanada (Doğrudan)	2.650	2.650	0
Letonya	46	46	0
Lihtenştayn	0	0	0
Litvanya	102	102	0
Lüksemburg	206	206	0
Malta	17	17	0
Norveç	1.724	1.868	144
Portekiz	463	463	0
Romanya	254	254	0
Slovenya	34	57	23
Yeni Zelanda	15	15	0
Toplam	63.941	71.064	7.123

Şartlı mülteci ve geçici koruma statüsü sahibi olup ülkeden ayrılmak için yapılan başvuruları ve yeniden yerleştirilenleri gösteren aşağıdaki tabloda Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) ve Göç İdaresi Başkanlığı'nın 2023-2024 sayıları verilmiştir.

UNHCR, 2023 yılında üçüncü bir ülkeye yerleştirilmek için başvuru yapanların sayısını **16.800** ve yeniden yerleştirilen kişi sayısını **10.200** olarak açıklamıştır. 2024 yılında ise bu sayılar sırası ile **14.400** ve **10.650** şeklinde ifade edilmiştir. Göç İdaresi Başkanlığı verilerine göre ise yeniden yerleştirilenlerin sayısı ise **7.123**'tür.

Tablo 89. Şartlı mülteci ve geçici koruma statüsünde bulunanlardan Türkiye'den ayrılmak için yaptıkları başvurular ve yeniden yerleştirilenlerin dağılımı, 2023-2024¹²

2023				2024			
Aylar	UNHCR		GİB	Aylar	UNHCR		GİB
	Şartlı mülteci ve geçici koruma statüsünde bulunan ve Türkiye'den ayrılmak için başvuru yapan kişi sayısı	Yeniden Yerleştirilen Kişi Sayısı	2023 Yılı Boyunca Yeniden Yerleştirilen Suriyeli Sayısı		Şartlı mülteci ve geçici koruma statüsünde bulunan ve Türkiye'den ayrılmak için başvuru yapan kişi sayısı	2024 Yılı Boyunca Yeniden Yerleştirilen Suriyeli Sayısı	2024 Yılı Boyunca Yeniden Yerleştirilen Suriyeli Sayısı
	(Kümülatif)	(Kümülatif)			(Kümülatif)		
Ocak	-	-	-	Ocak	-	-	-
Şubat	-	-		Şubat	-	-	
Mart	-	-		Mart	-	-	
Nisan	-	-		Nisan	-	-	
Mayıs	-	-		Mayıs	-	-	
Haziran	7.924	6700 (+)		Haziran	-	-	
Temmuz	-	-		Temmuz	-	-	
Ağustos	-	-		Ağustos	-	-	
Eylül	-	10.200		Eylül ¹³	11.000 (+)	6.800 (+)	
Ekim	-	-		Ekim	-	-	
Kasım	-	-		Kasım	-	-	
Aralık	-	-		Aralık	-	-	
Toplam	16.800	10.200	4.344	Toplam ¹⁴	14.400	10.650	7.123 ¹⁵

4.4. 8 Aralık Suriye Devrimi ve Suriyelilerin Gönüllü Geri Dönüşü

Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin ülkelerine gönüllü geri dönüşleri ile ilgili süreci 8 Aralık 2024 tarihinden önce ve sonra olmak üzere ikiye ayırmak gerekir. Zira bu tarihte 60 yıllık Baas rejimi; bu rejimin son temsilcisi olan, binlerce insanın ölümüne, milyonlarca insanın evlerinden ve yurtlarından ayrılmaların neden olan Beşar Esad dönemi sona ermiştir. Yaklaşık

12 Yazarlar tarafından Göç İdaresi Başkanlığı ve UNHCR verileri derlenerek hazırlanmıştır. 2024 sayıları ayların yanındaki dipnotlarda belirtilmiştir. 2023 sayıları için bkz. Sağiroğlu vd., *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı-2023*, s. 141.

13 UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *Türkiye Fact Sheet - September 2024*, (UNHCR, 2024).

14 UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *Türkiye Bilgi Notu-Şubat 2025*, (UNHCR, 2025).

15 Bkz. Bir önceki tablo.

14 yıldır Beşar Esad'ın zulmüne karşı direnen muhalif gruplar, 8 Aralık sabahı başkent Şam'a girerek ülke yönetimini ele geçirmiştir. Suriye'de milli bayram edilen bu günün ardından gerek ülke içinde yaşayan gerekse ülke dışına göç etmiş milyonlarca Suriyeli için yeni bir dönem başlamıştır. Sürecin en başından beri milyonlarca Suriyeliye ev sahipliği yapan Türkiye'yi de yakından ilgilendiren bu gelişmenin ardından kamuoyundaki geri dönüş tartışmaları da artmış; özellikle Cumhurbaşkanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan açıklamalar konu hakkındaki genel tablo gözler önüne serilmiştir.

Aşağıdaki tablo, 8 Aralık 2024 Suriye Devriminden önceki ve sonraki süreçte gönüllü geri dönüş ile ilgili sayıları göstermektedir. 2024 yılında toplam geri dönen sayısı ise **163.292** olarak açıklanmıştır.¹⁶ 1 Ocak-8 Aralık 2024 tarihleri arasındaki süreçte **124.325** Suriyeli ülkesine dönerken¹⁷, devrimden sonra, 9-31 aralık tarihleri arasında **38.967**¹⁸ kişi ülkesine gönüllü olarak geri dönmüştür.

Tablo 90. 8 Aralık 2024 Suriye Devriminden önceki ve sonraki süreçte gönüllü geri dönüş ile ilgili sayılar¹⁹

	1 Ocak-8 Aralık 2024 tarihleri arasında geri dönen Suriyeli sayısı (kümülatif)	2016'dan itibaren geri dönen Suriyeli sayısı (kümülatif)
11.06.2024	-	658.463
14.08.2024	-	687.706
27.09.2024	-	715.654
31.10.2024	114.083	729.761
8.12.2024	124.325	740.000
	9 Aralık 2024 tarihinden itibaren geri dönen Suriyeli sayısı (kümülatif)	2016'dan itibaren geri dönen Suriyeli sayısı (kümülatif)
13.12.2024	7.621	-
23.12.2024	23.440	763.443
25.12.2024	30.663	-
29.12.2024	35.114	775.117
31.12.2024	38.967	778.970
2024 yılı toplamı Gönüllü geri dönen Suriyeli sayısı	163.292	778.970

Aşağıdaki tablo ise 2016 yılından beri ülkesine gönüllü olarak geri dönen Suriyeli sayısını kümülatif olarak ve aylık ortalama bazında göstermektedir. 2024 yılında aylık ortalama **13.608** Suriyeli gönüllü olarak ülkesine dönmüştür.

16 İçişleri Bakanlığı (İB), *İçişleri Bakanlığı 2024 Kitapçığı*, s. 73.

17 TRT Haber, "Bakan Yerlikaya: 9 Aralık'a kadar 124 bin 324 Suriyeli vatanına geri döndü" (21 Aralık 2024) Erişim 21 Aralık 2024.

18 Bu sayı, 1 Ocak-8 Aralık 2024 tarihleri arasında geri dönen Suriyeli sayısından (124.325), 2024 yılında toplam geri dönen Suriyeli sayısının (163.292) çıkarılması ile elde edilmiştir.

19 Bkz. Gönüllü geri dönüş sayıları ile ilgili haber derlemesi.

Tablo 91. 2016-2024 yılları arasında ülkesine gönüllü olarak geri dönen Suriyeli sayısı²⁰

Yıllar	2016'dan İtibaren Ülkesine Geri Dönen Suriyeli Sayısı (Kümülatif)	Yıl İçinde Ülkesine Geri Dönen Suriyeli Sayısı	Aylık Ortalama
2017	117.919	117.919	9.826
2018	291.043	173.124	14.427
2019	384.292	93.249	7.770
2020	423.611	39.319	3.276
2021	480.574	56.963	4.747
2022	539.332	58.758	4.897
2023	615.678	76.346	6.362
2024	778.970	163.292	13.608

Aşağıdaki tablo 29 Aralık 2024 tarihi itibarıyla gönüllü olarak ülkesine dönen **35.114** Suriyelinin Türkiye'den çıkış yaptığı illeri ve Suriye'de gittiği şehirleri göstermektedir. Buna göre ülkesine dönenlerin **%40'ı** Gaziantep (**5.245**), Hatay (**4.881**) ve İstanbul'dan (**4.024**) çıkış yapmıştır. Gidenlerin ise **%80'i** Halep (**17.580**) ve İdlip'e (**10.484**) gitmiştir.

Tablo 92. Ülkesine dönen Suriyelinin Türkiye'den çıkış yaptığı iller ve Suriye'de gittiği şehirler, 2024²¹

Türkiye'den Çıkış Yapılan İller				Suriye'de Gidilen İller			
Sıra	İl	Giden sayısı	Oran (%)	Sıra	İl	Giden sayısı	Oran (%)
1	Gaziantep	5.245	14,9	1	Halep	17.580	50,1
2	Hatay	4.881	13,9	2	İdlip	10.484	29,9
3	İstanbul	4.024	11,5	3	Lazkiye	1.991	5,7
4	Mersin	2.690	7,7	4	Hama	1.322	3,8
5	Kayseri	1.915	5,5	5	Şam	1.312	3,7
6	Adana	1.784	5,1	6	Humus	1.065	3,0
7	Şanlıurfa	1.571	4,5	7	Rakka	422	1,2
8	Bursa	1.552	4,4	8	Deyrizor	401	1,1
9	Konya	1.500	4,3	9	Haseke	281	0,8
10	Kilis	1.045	3,0	10	Tartus	115	0,3
11	Diğer	8.907	25,4	11	Diğer	141	0,4
	Toplam	35.114	100		Toplam	35.114	100

Gönüllü dönüş meselesinde önemli bir uygulama da **"öncü göçmen"** adı altında planlanan, 1 Ocak ile 1 Temmuz tarihleri arasında Suriyelilere verilecek ve üç kerelik çıkış-giriş iznidir. Konu hakkındaki genelgenin hazırlandığını ve imzalandığını ifade eden Bakan Yerlikaya uygulamayı şu ifadelerle anlatmıştır:

20 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Okulların Kapanmasıyla Gönüllü Geri Dönüş Sayısı Çok Daha Yukarıya Çıkacak'" (Erişim 30 Aralık 2024);

21 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Okulların Kapanmasıyla Gönüllü Geri Dönüş Sayısı Çok Daha Yukarıya Çıkacak'"

"Göç İdaresi olarak bu genelgeyi hazırladık. Bununla ilgili randevu.goc.gov.tr adresimizden randevu alarak ikamet ettiği ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğümüze müracaat edecek. Biz ona çıkış-giriş yapabilmesi için bir belge vereceğiz. Dolayısıyla her aileden bir kişi önden gidecek, tüm hazırlıklarını yapacak, daha sonra da ailesini götürürken herhangi bir mağduriyet yaşamayacak. Bu da bizim insani ve vicdani olduğumuzu gösteriyor."²²

"1 Ocak ile 1 Temmuz arasında 3 kere çıkış-giriş izni veriyoruz. Kilis'te Çobanbey, Hatay'da Zeytindalı kapıları yetkili. Web sayfasından randevusunu alacak. Biz ona çıkış-giriş yetkilendirme belgesi vereceğiz. Orada tutunamayacağını anladıysa, o an için 'ben şimdilik gitmiyorum' dediği zaman bizim ona herhangi bir söz söylememiz mümkün değil."²³

Bu sürecin aşamaları ise şu şekilde açıklanmıştır:

"Randevusunu alıp geldiği zaman ilk olarak parmak izi doğrulamasını yapıyoruz. Daha sonra çıkış yapacağı sınır kapısının bulunduğu şehrimize seyahat edebilmesi için 15 gün geçerli Yol İzin Belgesi veriyoruz. Yine kendi el yazılarıyla Gönüllü Geri Dönüş Formu dolduruyorlar. Nihayetinde kapıya geliyor ve gümrük işlemleri yapılıyor. Kapıdan en son çıkarken tekrar bir parmak izi doğrulaması yapıyoruz. Kimlik kartını teslim ediyor ve artık çıkış yapıyor. Bütün bunları yaparken de biz 'üçüncü göz' diyoruz, Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği (BMMYK) temsilcisi, o yoksa Kızılay, eğer o yoksa İl İnsan Hakları Kurulundan bir temsilci de gönüllü geri dönüş yapan kişiyi mülakata alıyor. 'Gerçekten gönüllü mü gidiyorsun', yapmak istediğimiz şey bu, bunu orada netleştiriyoruz."²⁴

Son olarak Şam ve Halep'te Göç İdaresi Bürosu kurulacağını belirten Bakan Ali Yerlikaya şunları dile getirmiştir:

"Neden? Burada halen aramızda, Muhammed gibi gitmeden önce burada doğan 872 bin çocuk var değil mi? Gidenlerle beraber 1 milyonun üzerinde çocuk burada doğdu. Evlilikler, boşanmalar, ölüm yani onlara ait yaşamın izi olan tüm kayıtlar, nüfus özetle Göç İdaresinde, bizde. Geçici koruma kapsamı bitti, karşıya geçti. Diyecek 'Bu benim çocuğum.' Suriye'de kayıt yok, oradaki nüfus idaresinde kayıt yok. Dolayısıyla bunu ben kabinde arz ettim Cumhurbaşkanımıza, buradaki kayıt sistemlerimizin orada ihtiyaç olan Suriyelilere kullandırmak ve onların ihtiyaçlarını giderme noktasında aksiyon alıyoruz."²⁵

22 T.C. İçişleri Bakanlığı (İB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 1 Ocak-1 Temmuz 2025 Arasında Tanınacak 3 Kez Çıkış-Giriş Hakkıyla İlgili Açıklamalarda Bulundu" (Erişim 27 Aralık 2024).

23 Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Okulların Kapanmasıyla Gönüllü Geri Dönüş Sayısı Çok Daha Yukarıya Çıkacak'"

24 T.C. İçişleri Bakanlığı (İB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 1 Ocak-1 Temmuz 2025 Arasında Tanınacak 3 Kez Çıkış-Giriş Hakkıyla İlgili Açıklamalarda Bulundu" (Erişim 27 Aralık 2024).

25 T.C. İçişleri Bakanlığı (İB), "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 1 Ocak-1 Temmuz 2025 Arasında Tanınacak 3 Kez Çıkış-Giriş Hakkıyla İlgili Açıklamalarda Bulundu" (Erişim 27 Aralık 2024).

KAYNAKÇA

AKADEMİK:

Perruchoud, Richard (ed.) ve Redpath-Cross, Jillyanne (ed.). Göç Terimleri Sözlüğü. PDF: Birleşmiş Milletler Göç Kuruluşu, 2013, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Sağiroğlu, Ali Zafer vd. *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı – 2022*. PDF: GAV Perspektif Yayınları, 2024. https://gocvakfi.org/wp-content/uploads/2025/06/2022-YILLIK_2_8_2_digital-versiyou.pdf

Sağiroğlu, Ali Zafer vd. *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllığı – 2023*. PDF: GAV Perspektif Yayınları, 2025. <https://www.gavperspektif.com/u/gavperspektif/docs/2/0/2023-goc-ve-insan-hareketlilikleri-yilligi-yillik-e-kitap-1763201849.pdf>

Sağiroğlu, Ali Zafer. "Dünyada ve Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Trendleri", Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı 2015, ed. Ali Arıkmert. 33-43. İstanbul: Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu, 1. Baskı, 2016. <https://www.international-studentsymposium.com/2015-bildiler-kitabi.pdf>

Erişti, Bahadır vd. "Yükseköğretimde Uluslararasılaşma: Uluslararası Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Ders Veren Öğretim Elemanlarının Öğretim Sürecinde Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri". *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 7/2 (Haziran 2018), 352-375. https://www.researchgate.net/profile/Cahit-Erdem/publication/326147555_Internationalization_of_Higher_Education_Instructional_Problems_Experienced_by_Instructors_who_teach_International_Students_and_Their_Suggestions_for_Solutions/links/5b3ba87aa6fdcc8506eeae28/Internationalization-of-Higher-Education-Instructional-Problems-Experienced-by-Instructors-who-teach-International-Students-and-Their-Suggestions-for-Solutions.pdf

Gök, Mehmet. "Türkiye'de Yabancı Akademisyen İstihdamı, Karşılaşılan Sorunlar ve Örnek Mahkeme Kararları". *Alanya Akademik Bakış Dergisi* 6/1 (2022), 1987-2015. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2035897>

Levent, Faruk. "The Economic Impacts of International Student Mobility in the Globalization Process". *Journal of Human Sciences* 13/3 (2016), 3853-3870. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3877>

Öz, İsmail ve Laloğlu, Pınar. "Beyin Göçü Açısından Yabancı Uyraklı Yükseköğretim Elemanlarının Kazanımı: Erzurum Atatürk Üniversitesi Örneği". *Atatürk Üniversitesi*

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 22/2 (Haziran 2018), 1093-1112. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/494425>

BASIN:

Cumhuriyet, "Soylu: Göçmenler Pasaportlarını Yırttıkları İçin Sınır Dışı Edilemiyor" (11 Mayıs 2022) Erişim 9 Eylül 2025. <https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/soylu-gocmenler-pasaportlarini-yirttiklari-icin-sinir-disi-edilemiyor-1934860>

Dikmen, Gülben, "Yabancıya Konut Satışları Çakıldı: 31 Ayın En Düşük Seviyesi", *Sözcü* (17 Aralık 2023) Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.sozcu.com.tr/yabanciya-konut-satislari-cakildi-31-ayin-en-dusuk-seviyesi-p8819>

Ekonomi Gazetesi, "Sağlık Turizmi Alarm Veriyor" (6 Ağustos 2025) Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.ekonomigazetesi.com/sector-haberleri/alisveris-artiyor-saglik-turizmi-geriliyor-55915>

EnSonHaber, "Yabancılar Konut Satışı Giderek Düşüyor" (17 Şubat 2024) Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.ensonhaber.com/emlak/yabancilara-konut-satisi-giderek-dusuyor>

Girgin, Ahmet Hamdi, "Yabancıya Konut Satışı Niye Düştü?", *HaberTürk* (7 Şubat 2024) Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.haberturk.com/yabanciya-konut-satisi-niye-dustu-3659638-ekonomi>

Hürriyet, "Uluslararası Öğrenci Sayısında Hedef 500 Bin" (8 Kasım 2024) Erişim 21 Eylül 2025. <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/uluslararasi-ogrenci-sayisinda-hedef-500-bin-42585508>

TRT Haber, "Altı Ülkenin Vatandaşları İçin Vize Muafiyeti Resmi Gazete'de" (23 Aralık 2023) Erişim 9 Eylül 2025. <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/alti-ulkenin-vatandaslari-icin-vize-muafiyeti-resmi-gazetede-823118.html>

TRT Haber, "Bakan Yerlikaya: 9 Aralık'a kadar 124 bin 324 Suriyeli vatanına geri döndü" (21 Aralık 2024) Erişim 21 Aralık 2024. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-yerlikaya-9-aralika-kadar-124-bin-324-suriyeli-vatanina-geri-dondu-892272.html>

DEVLET KURUMLARI/ULUSLARARASI ORGANİZASYONLAR:

CİB, T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, "Türkiye'de Bulunan Yabancıların Sayısı ve Vatandaşlık Durumları ile İlgili İddialara Dair Açıklama" Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/turkiyede>

-bulunan-yabancilarin-sayisi-ve-vatandaslik-durumlari-ile-ilgili-iddialara-da-ir-aciklama

ÇSGB, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2023" Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.csgb.gov.tr/%C4%B1statistikler/calisma-hayati-%C4%B1statistikleri/resmi-%C4%B1statistik-programi/yabancilarin-calisma-%C4%B1zinleri/>

ÇSGB, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, "Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri - 2024" Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.csgb.gov.tr/%C4%B1statistikler/calisma-hayati-%C4%B1statistikleri/resmi-%C4%B1statistik-programi/yabancilarin-calisma-%C4%B1zinleri/>

DB, T.C. Dışişleri Bakanlığı, "Vatandaşlarının Ulusal Kimlik Belgeleri ile Ülkemize Girebileceği Ülkelere İlişkin Liste" Erişim 5 Aralık 2024. <https://www.mfa.gov.tr/vatandas-larinin-ulusal-kimlik-belgeleri-ile-ulkemize-girebilecegi-ulkelere-iliskin-liste.tr.mfa>

DB, T.C. Dışişleri Bakanlığı, "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Türkiye'ye Girişte Aranılan Pasaportların Geçerlilik Süresi" Erişim 9 Eylül 2025. <https://www.mfa.gov.tr/yabancilar-ve-uluslararasi-koruma-kanunu-uyarinca-turkiye-ye-giriste-aranan-pasaportlarin-gecerlilik-suresi.tr.mfa>

Erdoğan, Recep Tayyip. "Türk Silahlı Kuvvetlerimizin operasyonlarıyla 95 bin 503 düzensiz göçmenin geçişine engel olduk." X, 31 Aralık 2024, 16:09. Erişim 31 Aralık 2024 www.x.com/RErdogan/status/1874080314429235455

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, *2024 Yılı Faaliyet Raporu*. Erişim 8 Mart 2025. www.goc.gov.tr/faaliyet-raporlari

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "Düzenli Göç". Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.goc.gov.tr/duzenli-goc>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "Düzensiz Göç", Erişim 10 Ocak 2025, www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "#DüzensizGöçleMücadele, #2024Faaliyetlerimiz-3" X. (30 Aralık 2024, 17:49). <https://x.com/Gocidaresi/status/1873743209207075180>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "Geçici Koruma". Erişim 10 Ocak 2024. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>.

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "Genel Bilgi (Vatansızlar)". Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.goc.gov.tr/genel-bilgi54>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "Göç İdaresi Başkanı Atilla Toros, Afganistan'a Ziyaret Gerçekleştirdi". Erişim 25 Mayıs 2024. <https://www.goc.gov.tr/goc-idaresi-baskani-atilla-toros-afganistana-ziyaret-gerceklestirdi>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "Göç Tarihi" Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.goc.gov.tr/goc-tarihi>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Okulların Kapanmasıyla Gönüllü Geri Dönüş Sayısı Çok Daha Yukarıya Çıkacak'". Erişim 30 Aralık 2024. <https://istanbul.goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-okullarin-kapanmasiyla-gonullu-geri-donus-sayisi-cok-daha-yukariya-cikacak>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Türkiye, Göç Yönetiminde Dünyaya Model Ülke'", Erişim 16 Nisan 2025. www.goc.gov.tr/icisleri-bakani-yerlikaya-turkiye-goc-yonetiminde-dunyaya-model-ulke

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Göçü Kaynağında Durdurduk'" Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-gocu-kaynaginda-durdurduk>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İkamet İzinleri" Erişim 31 Aralık 2024. <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "İnsan Ticaretiyle Mücadele". Erişim 10 Ocak 2025. <https://www.goc.gov.tr/insan-ticareti-ile-mucadele-istatistik>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "Türkiye'nin Vize Muafiyeti Tanındığı Ülkeler". Erişim 29 Eylül 2023. <https://www.goc.gov.tr/turkiyenin-vize-uygulamadigi-ulkeler>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "Uluslararası Koruma". Erişim 10 Ocak 2024. <https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma-istatistikler>

GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. "Vatansızlığın Tespiti (Vatansızlar)". Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.goc.gov.tr/vatansizlar>

GMGM, T.C. Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü. 2024 Faaliyet Raporu. Erişim 30 Haziran 2025. muhafaza.ticaret.gov.tr/yayinlar/faaliyet-raporlari

Gönüllü geri dönüş sayıları ile ilgili haber derlemesi:

- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "Göç İdaresi Başkanı Atilla Toros: 'Son Bir Yılda 401 Bin 325 Düzensiz Göçmen Türkiye'yi Kendiliğinden Terk Etti'". Erişim 11 Haziran 2024. <https://www.goc.gov.tr/goc-idaresi-baskani-atilla-toros-son-bir-yilda-401-bin-325-duzensiz-gocmen-turkiyeyi-kendiliginden-terk-etti>

- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: "Göçü Kaynağında Durdurduk". Erişim 14 Ağustos 2024. <https://goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-gocu-kaynaginda-durdurduk>
- Hüseyin Cem Dağıstanlı, Muhammed Nuri Erdoğan, "Düzensiz göçle etkin mücadele". Erişim 27 Eylül 2024. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/duzensiz-gocle-etkin-mucadele/3344208>
- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Adres Tahkikatlarından Sonra Suriyelilerin Sayısının 2 Milyon 935 Bin 742'ye Düştüğünü Açıkladı". Erişim 31.10.2024. <https://istanbul.goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-adres-tahkikatlarindan-sonra-suriyelilerin-sayisinin-2-milyon-935-bin-742ye-dustugunu-acikladi>
- TRT Haber, "Bakan Yerlikaya: 9 Aralık'a kadar 124 bin 324 Suriyeli vatanına geri döndü" (21 Aralık 2024) Erişim 21 Aralık 2024. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-yerlikaya-9-aralika-kadar-124-bin-324-suriyeli-vatanina-geri-dondu-892272.html>
- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 9-13 Aralık Tarihlerinde Gönüllü Geri Dönüş Yapan Suriyeli Sayısını Açıkladı". 13 Aralık 2024. <https://goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-9-13-aralik-tarihlerinde-gonullu-geri-donus-yapan-suriyeli-sayisini-acikladi>
- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Gönüllü Geri Dönüş İşlemlerinde Randevu Sistemi Devreye Alındı, Sınır Kapılarında 7/24 Çalışma Esasına Geçildi'". Erişim 23 Aralık 2024. <https://goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-gonullu-geri-donus-islemlerinde-randevu-sistemi-devreye-alindi-sinir-kapilarinda-724-calisma-esasina-gecildi>
- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 1 Ocak-1 Temmuz 2025 Arasında Tanınacak 3 Kez Çıkış-Giriş Hakkıyla İlgili Açıklamalarda Bulundu". Erişim 25 Aralık 2024. <https://goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-1-ocak-1-temmuz-2025-arasinda-taninacak-3-kez-cikis-giris-hakkiyla-ilgili-aciklamalarda-bulundu>
- GİB, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya: 'Okulların Kapanmasıyla Gönüllü Geri Dönüş Sayısı Çok Daha Yukarıya Çıkacak" Erişim 29.12.2024. <https://goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-okullarin-kapanmasiy-la-gonullu-geri-donus-sayisi-cok-daha-yukariya-cikacak>
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı, *İçişleri Bakanlığı 2024 Kitapçığı*. Erişim 9 Mart 2025. https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/kitapcik/icisleri_24_kitapcik.pdf
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı, "İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 1 Ocak-1 Temmuz 2025 Arasında Tanınacak 3 Kez Çıkış-Giriş Hakkıyla İlgili Açıklamalarda Bulundu" (Erişim 27

Aralık 2024) <https://www.goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-1-ocak-1-temmuz-2025-arasinda-taninacak-3-kez-cikis-giris-hakkiyla-ilgili-aciklamalarda-bulundu>

İB, T.C. İçişleri Bakanlığı, "İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya Başkanlığında 2025 Yılı Göç Kurulu Toplantısı Düzenlendi". Erişim 29 Ocak 2025. <https://www.icisleri.gov.tr/icisleri-bakanimiz-sayin-ali-yerlikaya-baskanliginda-2025-yili-goc-kurulu-toplantisi-duzenlendi>

İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. *Kalkan Operasyonları ve Denetimleri basın açıklaması derlemesi:*

- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Düzensiz Göçmenlere Yönelik Yılbaşı Gecesi Düzenlenen "Kalkan-6" Operasyonunda 121 Kişi Yakalandı" Erişim 01 Ocak 2024. www.icisleri.gov.tr/duzensiz-gocmenlere-yonelik-yilbasi-gecesi-duzenlenen-kalkan-6-operasyonunda-121-kisi-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-7 Operasyonları İle 2 Bin 155 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 08 Ocak 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan7-operasyonlari-ile-2-bin-155-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Göçmen Kaçakçılığı Organizatörlerine Yönelik Kalkan-8 Operasyonları Düzenlendi". Erişim 26 Ocak 2024. www.icisleri.gov.tr/gocmen-kacakciligi-organizatorlerine-yonelik-kalkan-8-operasyonlari-duzenlendi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "İzmir'de "KALKAN-9" Operasyonunda 11 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü ve 92 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 21 Ocak 2024. www.icisleri.gov.tr/izmirde-kalkan-9-operasyonunda-11-gocmen-kacakciligi-organizatoru-ve-92-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "'KALKAN-10' Operasyonu ile 9 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Yakalandı". Erişim 22 Ocak 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-10-operasyonu-ile-9-gocmen-kacakciligi-organizatoru-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-11 Operasyonunda 123 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Yakalandı". Erişim 08 Şubat 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-11-operasyonunda-123-gocmen-kacakciligi-organizatoru-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-12 Operasyonlarında 49 Göçmen Kaçakçısı ve 142 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 10 Şubat 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-12-operasyonlarinda-49-gocmen-kacakcisi-ve-142-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-13 Operasyonları İle 42 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Yakalandı". Erişim 28 Şubat 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-13-operasyonlari-ile-42-gocmen-kacakciligi-organizatoru-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-14 Operasyonları İle 25 Şüpheli Yakalandı". Erişim 10 Mart 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-14-operasyonlari-ile-25-supheli-yakalandi

- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "İzmir'de Kalkan-15 Operasyonları Düzenlendi". Erişim 17 Mart 2024. www.icisleri.gov.tr/izmirde-kalkan-15-operasyonlari-duzenlendi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-16 Operasyonları İle Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü 19 Şüpheli Yakalandı". Erişim 24 Mart 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-16-operasyonlari-ile-gocmen-kacakciligi-organizatoru-19-supheli-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. ""KALKAN-17" Operasyonlarında 44 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü ve 881 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 27 Mart 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-17-operasyonlarinda-44-gocmen-kacakciligi-organizatoru-ve-881-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-18 Operasyonları İle 559 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 30 Mart 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-18-operasyonlari-ile-559-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-19 Denetimleri İle 1.117 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 12 Nisan 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-19-denetimleri-ile-1117-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. ""KALKAN-20" Denetimlerinde 2 Bin 101 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 17 Nisan 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-20-denetimlerinde-2-bin-101-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-21 Operasyonlarında 16 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Yakalandı". Erişim 05 Mayıs 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-21-operasyonlarinda-16-gocmen-kacakciligi-organizatoru-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "14 İlde KALKAN-22 Operasyonları Düzenlendi". Erişim 20 Mayıs 2024. www.icisleri.gov.tr/14-ilde-kalkan-22-operasyonlari-duzenlendi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-23 Operasyonları İle 63 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Yakalandı". Erişim 04 Haziran 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-23-operasyonlari-ile-63-gocmen-kacakciligi-organizatoru-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-24 Denetimlerinde 1456 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 25 Haziran 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-24-denetimlerinde-1456-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-25 Operasyonları İle 2 Bin 563 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 02 Temmuz 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-25-operasyonlari-ile-2-bin-563-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-26 Operasyonu İle 94 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 17 Temmuz 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-26-operasyonu-ile-94-duzensiz-gocmen-yakalandi

- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. ""KALKAN-27" Operasyonlarında 1.029 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 25 Eylül 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-27-operasyonlarinda-1029-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "41 İlde "KALKAN-28" Operasyonu: 257 Göçmen Kaçakçısı Yakalandı". Erişim 08 Kasım 2024. www.icisleri.gov.tr/41-ilde-kalkan-28-operasyonu-257-gocmen-kacakcisi-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-29 Operasyonu İle 242 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 15 Kasım 2024. icisleri.gov.tr/kalkan-29-operasyonu-ile-242-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. ""KALKAN-30" Operasyonlarında 1.644 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 18 Kasım 2024. icisleri.gov.tr/kalkan-30-operasyonlarinda-1644-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-31 Operasyonu İle 43 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü Ve 1.298 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 25 Kasım 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-31-operasyonu-ile-43-gocmen-kacakciligi-organizatoru-ve-1298-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-32 Operasyonları İle 1.626 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 29 Kasım 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-32-operasyonlari-ile-1626-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Ülke Genelinde Kalkan-33 Operasyonları Düzenlendi". Erişim 02 Aralık 2024. icisleri.gov.tr/ulke-genelinde-kalkan-33-operasyonlari-duzenlendi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-34 Operasyonu İle 904 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 07 Aralık 2024. icisleri.gov.tr/kalkan-34-operasyonu-ile-904-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Ülke Genelinde Kalkan-35 Operasyonları Düzenlendi". Erişim 13 Aralık 2024. www.icisleri.gov.tr/ulke-genelinde-kalkan-35-operasyonlari-duzenlendi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "KALKAN-36 Operasyonları İle 656 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 27 Aralık 2024. www.icisleri.gov.tr/kalkan-36-operasyonlari-ile-656-duzensiz-gocmen-yakalandi
- İB, T.C. İçişleri Bakanlığı. "Kalkan-37 Operasyonlarında 764 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 02 Ocak 2025. www.icisleri.gov.tr/kalkan-37-operasyonlarinda-764-duzensiz-gocmen-yakalandi

İB, T.C. İçişleri Bakanlığı, "Ülke Genelinde Düzenlenen "KALKAN-34" Operasyonlarında 48 Göçmen Kaçakçılığı Organizatörü ve 904 Düzensiz Göçmen Yakalandı". Erişim 7

Aralık 2024. <https://icisleri.gov.tr/ulke-genelinde-duzenlenen-kalkan-34-operasyonlarında-48-gocmen-kacakligi-organizatoru-ve-904-duzensiz-gocmen-yakalandi>

GK, Jandarma Genel Komutanlığı. *2023 Faaliyet Raporu*. 2023. Erişim 30 Haziran 2024. <https://www.jandarma.gov.tr/kurumlar/jandarma.gov.tr/Mali-Tablolar/faaliyet-raporlari/JANDARMA-GENEL-KOMUTANLIGI-2022-YILI-FAALIYET-RAPORU.pdf>

JGK, Jandarma Genel Komutanlığı. *2024 Faaliyet Raporu*. Erişim 8 Mayıs 2025. <https://www.jandarma.gov.tr/indirilebilir-icerikler>

JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "Asayiş İstatistikleri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-yili-verileri:

- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Ocak Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-ocak-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Şubat Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-subat-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Mart Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-mart-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Nisan Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-nisan-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Mayıs Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-mayis-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Haziran Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-haziran-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Temmuz Ayı Verileri". Erişim 15 Mart 2023. www.jandarma.gov.tr/2023-temmuz-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Ağustos Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-agustos-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Eylül Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-eylul-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Ekim Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-ekim-ayi-verileri
- JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. "2024 Kasım Ayı Verileri". Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023kasim-ayi-verileri

– JGK, T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. “2024 Aralık Ayı Verileri”. Erişim 5 Mayıs 2025. www.jandarma.gov.tr/2023-aralik-ayi-verileri

KTB T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, “2023 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri” Erişim 9 Eylül 2025. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-249709/yillik-bultenler.html>

KTB, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, “2024 Yılı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri” Erişim 9 Eylül 2025. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-249709/yillik-bultenler.html>

MEB-HBÖGM, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, “İzleme Değerlendirme Raporu 2023” Erişim 9 Eylül 2025. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/14104707_izlemevedegerlendirmeraporu2023.pdf

MEB-HBÖGM, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, “İzleme Değerlendirme Raporu 2024” Erişim 9 Eylül 2025. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_05/05165645_izlemevedegerlendirmeraporu.pdf

MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantıları” basın açıklamaları derlemesi:

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 4.01.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/c77cae9e-67974ba39e9d86dfb7965cf2

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 11.01.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/14ba3de-d0c454a2db1a768f4e117d5c9

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 18.01.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/a2ec017f-cacc40f7ac5f0e0840b9cacc

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 25.01.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/84837cb075dd4e11b5a795f40301ee06

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 1.02.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/66f4073f-6ba24eae86fc607e7764fad3

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 8.02.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/5627814b660f4cc29580fafc76509499

– MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 15.02.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/abfe11e-6c36844a397a5aa56eb199dd8

- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 22.02.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/9e33c-34baaf444dc998e78074dacb16f
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 29.02.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/20118205ade24560839c02cb104ee044
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 7.03.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/3d498eaf-f8bb4e778c2001ede2ef09ec
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 14.03.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/a83e5a-b90fe6444a84e3237d7de8fcdf
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 21.03.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/c01a-4b5400014a4da4032068d1f84c78
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 28.03.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/1d-609ba0df7c40039347230972cec89b
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 4.04.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/b1ba5eb-6d1404fe6b31afc33d2a45cff
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 18.04.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/f75b7c-d7e0334318b788c7e1f392bd24
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 25.04.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/70c-f4efcb8a643ae8a7751752a098beb
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 2.05.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/82ce-e04be45f4cb49ae137c33c16df9f
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 9.05.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/81ab-7c04a5a84250bcde7334968a9849
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 16.05.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/d2a-6a9dac69d42cf8c06d92061377268

- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 23.05.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/b9b-696be5dac453fa9e6fc967c44fb22
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “EFES-2024 Tatbikatı’nın Seçkin Gözlemci Günü Dolayısıyla Haftalık Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 30.05.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/c2581883f4b34ff58025b47ce9c7e4ea
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 6.06.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/b452afa-6ae714c36bc87252e0c3e531a
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 13.06.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/ad3056e1156545c19f5f1527355c3a39
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 20.06.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/bdc-d34ea2a594687baafd7d75e2b749d
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 27.06.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/eb5e9af-5294f4b07a2df7e00709cdd4c
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 4.07.2024. <https://www.msb.gov.tr/SlaytHaber/eb5e9af5294f4b07a2df7e00709cdd4c>
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 11.07.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/9c-4c08fc21214b108d64c5f3eccd8f13
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 18.07.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/68a-7327d22ca47c0991723006c3b6bee
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 25.07.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/f4c-4c997f8b34bad83d690b42271ae51
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 1.08.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/d2226f-5bed4f4997b5ef1fa125f6d6c7
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 8.08.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/a3c-48585c50f4468970dcef3df59b26d

- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 15.08.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/8bcee-1c576664f42997df5902ba4cf64
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 22.08.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/dd932d-bcfd99433f86dc0f13e857a497
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 29.08.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/d928ee-18bc8545ff9c2ae32ea73c72a4
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 5.09.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/0527329b-81424beeb69dd9c67d036363
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 12.09.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/be-0392400abd489d87a28dee735a439c
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 19.09.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/9e0092a-996e54617bf76ceaa7841a976
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 26.09.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/7931ce06c89d48d08698bd2fd6ce2337#
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 3.10.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/9d-292208107d416cbf423cb6d35c0363
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 10.10.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/fa3a-c1660af3497d89f4643e14cf4950
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 17.10.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/24a3127c-b7354211ad5ca49bd7932a18
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 24.10.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/c4940f-3672da4b5e89b8e806c4977c1c
- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 31.10.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/1d-9047d0e4db4e4caf889c451d34c11a

- MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 7.11.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/61e-76117d46a4902973bf30be9999bad
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 14.11.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/e90140e-4ee214187a275ae4e86b6c542
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 21.11.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/02a86810d5d54eb6888678462901c6b9
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 28.11.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/73624a-66a0254afda5bd40d27c201d4f
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 5.12.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/6f2d08f-fb86b4d0fbf044dee97a48a4c
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 12.12.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/52086448d1e5446cb821ba5bc97fb0e9
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 19.12.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/0796b06b051341d8a793e862d8b75e88
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 26.12.2024. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/8e2d5d-f6ad2647c2b74ff6ee2ea0814a
 - MSB, T.C. Milli Savunma Bakanlığı. “Millî Savunma Bakanlığında Basın Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi” Erişim 2.01.2025. www.msb.gov.tr/SlaytHaber/911ba1417d2b44baad748e813ae6214a
- NVİGM, T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, “Bir Televizyon Programında Türk Vatandaşlığının Kazanılmasına İlişkin Dezenformasyon Amaçlı Gerçek Dışı İddialara Yönelik Kamuoyu Duyurusu” Erişim 23 Eylül 2025. <https://www.nvi.gov.tr/bir-televizyon-programinda-turk-vatandasliginin-kazanilmasina-iliskin-dezenformasyon-amacli-gercek-disi-iddialara-yonelik-kamuoyu-duyurusu>
- SG, T.C. İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik Komutanlığı. *Sahil Güvenlik Komutanlığı 2024 İdare Faaliyet Raporu*. Erişim 18 Temmuz 2025. www.sg.gov.tr/yayinlar
- SG, T.C. İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik Komutanlığı. *Sahil Güvenlik Komutanlığı 2024 Yılı Faaliyetleri ve 2025 Yılı Hedefleri*. Erişim 18 Temmuz 2025. www.sg.gov.tr/yayinlar

SG, T.C. İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik Komutanlığı. "Düzensiz Göç İstatistikleri". Erişim 21 Şubat 2025. www.sg.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikleri

SG, T.C. İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik Komutanlığı. "Güncel Faaliyetler". Erişim 25 Şubat 2025. www.sg.gov.tr/guncel-faaliyetler

STDB, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Dairesi Başkanlığı, "Sağlık Turizmi Nedir?" Erişim 23 Eylül 2025. <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/10944/0/02pdf.pdf>

TB, T.C. Ticaret Bakanlığı. "Kaçakçılıkla Mücadele Verileri". Erişim 7 Mart 2025. www.ticaret.gov.tr/istatistikler/bakanlik-istatistikleri/gumruk-istatistikleri/Kaçakçılıkla-Mücadele-Verileri

TB, T.C. Ticaret Bakanlığı, "Kara Kapılarına Göre Yolcu Sayıları" Erişim 9 Eylül 2025. <https://ticaret.gov.tr/data/61efa03313b876476cc9f9b0/Kara%20Kapilarina%20Gore%20Yolcu%20Sayilari.pdf>

TSK, Türk Silahlı Kuvvetler, "Günlük Faaliyetler", Erişim yıl boyu her gün. www.tsk.tr/Home/GunlukFaaliyetler/5

TSTD, Türkiye Sağlık Turizmi Derneği. "Sağlık Turizmi: Genel Bilgi". Erişim 23 Eylül 2025. <http://www.saglikturizmi.org.tr/tr/saglik-turizmi/genel-bilgi>

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024" Erişim 9 Eylül 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuc-lari-2024-53783>

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, "Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2024" Erişim 9 Eylül 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2024-54194>

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, "Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2024" Erişim 9 Eylül 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Konut-Satis-Istatistikleri-Aralik-2024-54146>

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, "Turizm İstatistikleri, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık ve Yıllık, 2024" Erişim 9 Eylül 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turizm-Istatistikleri-IV.-Ceyrek:-Ekim-Aralik-ve-Yillik,-2024-53660>

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, "Uluslararası Göç İstatistikleri, 2024" Erişim 9 Eylül 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Goc-Istatistikleri-2024-54083>

UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *Türkiye Bilgi Notu-Şubat 2025*, (UNHCR, 2025). <https://www.unhcr.org/tr/media/unhcr-tuerkiye-operational-update-february-2025>.

UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *Türkiye Monthly Operational Update – May 2025*, (Mayıs 2025). <https://www.unhcr.org/tr/media/unhcr-tuerkiye-monthly-operational-update-may-2025>

UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, *Türkiye Fact Sheet – September 2024*, (Eylül 2024). <https://www.unhcr.org/tr/haberler-ve-bilgilendirme/bilgi-dokumanlari-ve-tablolar>

USHAŞ, Uluslararası Sağlık Hizmetleri AŞ, “Ülkemize Gelen Sağlık Turisti Sayısı” Erişim 9 Eylül 2025. <https://www.ushas.com.tr/saglik-turizmi-verileri/>

YÖK, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, “2022-2023 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri” Erişim 9 Eylül 2025. <https://istatistik.yok.gov.tr/>

YÖK, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, “2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri” Erişim 9 Eylül 2025. <https://istatistik.yok.gov.tr/>

YÖK, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, “Uluslararası Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları (2024-2025 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri)” Erişim 21 Eylül 2025. <https://istatistik.yok.gov.tr/>

YÖK, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, “Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi) Erişim 21 Eylül 2025. <https://istatistik.yok.gov.tr/>

MEVZUAT:

22/11/1934 Tarihli ve 2644 Sayılı Tapu Kanununun 35'inci Maddesi ile 18/3/1924 Tarih ve 442 Sayılı Köy Kanununun 87'nci Maddesine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun. *Resmi Gazete* 18445 (28 Haziran 1984), Kanun Numarası: 3029. <https://www.resmi-gazete.gov.tr/arsiv/18445.pdf>

Pasaport Kanunu. *Resmi Gazete* 7564 (24 Temmuz 1950), Kanun Numarası: 5682. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5682&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>

Tapu Kanunu (Güncel Versiyon). *Resmi Gazete* 2892 (29 Aralık 1934), Kanun Numarası: 2644. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.2644.pdf>

Tapu Kanunu (İlk Versiyon). *Resmi Gazete* 2892 (29 Aralık 1934), Kanun Numarası: 2644. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/2892.pdf>

Türk Vatandaşlığı Kanunu. *Resmi Gazete* 27256 (29 Mayıs 2009), Kanun Numarası: 5901. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5901&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik. *Resmi Gazete* 30123 (13 Temmuz 2017). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=42376&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanı İstihdamıyla İlgili Usul ve Esaslar. Türkiye: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, 2014. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Mevzuat/yabanci-uyruklu-ogretim-eleman-istihdami-usul-ve-esaslar.pdf>

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK). *Resmi Gazete* 28615 (11 Nisan 2013), Kanun Numarası: 6458. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6458&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

Notlar:

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Notlar:

Notlar: